

Budaörs Város Önkormányzat
Polgármesterének
ELŐTERJESZTÉSE
a Településfejlesztési, Környezetvédelmi és Vagyongazdálkodási Bizottság 2021.november 29.-i,
a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság 2021. december 1.-i és
a Képviselő-testület 2021. december 8.-i,
ülésére

Iktatószám: V/ -1/2021.

Tárgy: TOP Plusz pályázatokkal kapcsolatos döntés

Az előterjesztés tárgyalása a Budaörs Város Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 36/2010. (XI.12.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban SZMSZ) 18. § (1) bekezdése és 58. §-a alapján nyilvános ülésen történik.

Tisztelt Képviselő-testület!
Tisztelt Bizottságok!

Előzmény

A Széchenyi Plusz (2021-2027) keretén belül folyamatosan jelennek meg a társadalmasítást követően a végleges pályázati kiírások. Az idei év őszén eddig több TOP Plusz-os pályázati felhívás jelent meg és az idei évben még továbbiak is várhatóak. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) eddig olyan OP forrás volt, amely nem állt a közép-magyarországi térség rendelkezésére. A korábbi Közép-Magyarországi Régió (NUTS2 – HU10) a Pest megyei és a Fővárosi Közgyűlés 2015-ös döntései alapján megszűnt és helyette kialakult egy különálló Budapest (HU11) és Pest (HU12) NUTS2-es régió. Az így létrejövő Pest (HU12) NUTS2-es régió fejlettségét tekintve már konvergenciaregióknak minősül, így az itt lévő települések már pályázhatnak a TOP PLUSZ forrásaira. Ezzel párhuzamosan a korábbi VEKOP-ot kivezetik a fejlesztéspolitikából.

Az önkormányzatot érintő TOP Plusz pályázatok

Eddig hat végleges TOP Plusz pályázati kiírás jelent meg. A pályázatok tartalmát, a pályázaton résztvevők körét és a felmerülő önkormányzati igényeket figyelembe véve az eddig megjelent hat pályázati kiírásból három pályázaton lenne célszerű indulni Budaörs Város Önkormányzatának:

- TOP_Plusz-3.3.1-21 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése
- TOP_Plusz-1.2.1-21 - Élhető települések
- TOP_Plusz-2.1.1-21 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

TOP Plusz-3.3.1-21 - Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése

Elnyerhető támogatási összeg
maximum 800 millió Ft

A támogatás formája
Vissza nem térítendő támogatás

TOP Plusz pályázatokkal kapcsolatos döntés- EDTR-ben jóváhagyott. Nyomtatva 2021.11.24. PBA/KK.

A támogatás mértéke

100%-os támogatás.

Támogatható tevékenységek

Bölcsődék és óvodák infrastruktúra fejlesztése és eszközbeszerzés. Férőhelybővítést célzó fejlesztés esetén kizárólag olyan projekt támogatható, ahol igazolt az óvodai férőhelybővítés szükségessége. A férőhelybővítésre viszont komoly pluszpontszámokat adnak.

A megvalósítás ideje

A megkezdéstől számított 36 hónap

Pályázati határidők

A pályázat benyújtásának határideje: 2022. január 14.

Tervezett pályázati tartalom

A Budaörsi Pagony Óvoda fejlesztése. Budaörs Város Önkormányzatának szándékában áll a Farkasréti u. 52. sz. alatti Pagony Óvoda elavult épületének elbontását követően új, hat csoportszobás, korszerű létesítményt felépíteni. A beruházás tervezett bekerülési költsége bruttó 1,6 milliárd Ft. Ebből 800 millió Ft nyerhető el a pályázat útján. További 800 millió Ft önkormányzati saját forrás szükséges a beruházáshoz, melyt a 2022. évi önkormányzati költségvetésből kívánunk finanszírozni.

TOP Plusz-1.2.1-21 - Élhető települések

Elnyerhető támogatási összeg

maximum 300 millió Ft

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás mértéke

100%-os támogatás.

Támogatható tevékenységek

Támogatható a települések fejlesztését célzó vízgazdálkodás, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, önkormányzati tulajdonú épületek gazdaságélénkítő, ill. közösségi célú fejlesztése, kerékpárforgalmi infrastruktúra, kulturális, sport és egyéb közterület fejlesztési beruházások, közlekedésbiztonsági, forgalomcsillapítást segítő, közösségi közlekedéshez kapcsolódó fejlesztések, továbbá hulladéklerakó re-kultiváció és barnamezős területek kármentesítése.

A megvalósítás ideje

A megkezdéstől számított 42 hónap

Pályázati határidők

A pályázat benyújtásának határideje: 2022. január 14.

Tervezett pályázati tartalom

Tervezett fejlesztéseink a fenntartható közlekedésfejlesztés témakörébe tartoznak.

- Fenntartható városi mobilitási terv (ún. SUMP) kidolgozása, melynek megléte nagyon fontos a közlekedésfejlesztési témájú közvetlen és közvetett brüsszeli források elnyeréséhez.
 - Kerékpárforgalmi Hálózati Tervhez (KHT) elkészítése
 - A Szabadság út Kötő u. csomópont közlekedésbiztonsági szempontú felújítása
- A projektötletet a támogatás terhére kívánjuk megvalósítani, önrész nem szükséges.

TOP Plusz-2.1.1-21 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

Elnyerhető támogatási összeg
maximum 250 millió Ft

A támogatás formája
Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás mértéke
100%-os támogatás.

Támogatható tevékenységek

Épületek külső határoló szerkezeteinek korszerűsítése; Fosszilis energiahordozó alapú hőtermelő berendezések korszerűsítése és cseréje; Fűtési és HMV rendszerek korszerűsítése; Napkollektorok telepítése és hőközlő rendszerre kötése; Legfeljebb háztartási méretű kiserőmű (HMKE) fotovillamos rendszer kialakítása; Hőszivattyú rendszerek telepítése és hőközlő rendszerre kötése; Fosszilis-, vegyes- vagy tisztán megújuló energiaforrásokból táplálkozó helyi közösségi fűtőműre való csatlakozás; SECAP kidolgozása, SEAP felülvizsgálata illetve átdolgozása SECAP-pá; Okos hálózat és okos mérési rendszer létrehozása; Kül- és beltéri világítási rendszerek korszerűsítése; Központi szellőző- és légkondicionáló rendszerek korszerűsítése; Helyi, térségi jelentőségű gyógyfürdő épületenergetikai célú korszerűsítése.

A megvalósítás ideje
A megkezdéstől számított 36 hónap

Pályázati határidők
A pályázat benyújtásának határideje: 2022. január 14.

Tervezett pályázati tartalom

Budaörs Város Önkormányzatának Településfejlesztési és Vagyongazdálkodási Bizottsága a KEHOP-5.2.9. felhívás reménybeli 2. körének kiírása kapcsán (ami végül nem valósult meg) azt a döntést hozta 2017-ben, hogy a támogatási kérelmet az alábbi projekthelyszínekre dolgozza ki:

- Vackor Óvoda
- Mentőállomás
- Csicsergő Óvoda (Clementis u.)
- Könyvtár
- Csillagfürt Óvoda

Ezen épületek energiahatékony korszerűsítése javasolt. A Csillagfürt Óvoda azóta jelentős felújításon esett át, viszont napelemes rendszer kiépíthető rajta.

Jelenleg egy külső energetikus vizsgálja az öt épületet, hogy a TOP Plusz kiírás szempontjainak megfelelően mely épület/épületek a legalkalmasabbak jelen pályázatra.

Felmerült még a Városháza fűtési és hűtési rendszerének korszerűsítése vagy a BVUSS tetejére fotovoltaikus rendszer telepítése, de ezek az ötletek kevésbé illeszkednek a jelen pályázati kiírásban foglaltakhoz.

A projektötletet a támogatás terhére kívánjuk megvalósítani, önrész nem szükséges.

A 2021. január 14.-i g benyújtott támogatási kérelmek esetében előzetes információk alapján 2022 március végéig döntés várható.

Kérem a T. Bizottságokat és a Képviselő-testületet, hogy döntsön a pályázatokon való indulásról.

Melléklet:

1. sz. melléklet: Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése pályázati felhívás
2. sz. melléklet: Élhető települések pályázati felhívás
3. sz. melléklet: Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése pályázati felhívás

Határozati javaslat a Bizottságok részére

Budaörs Város Önkormányzatának Településfejlesztési, Környezetvédelmi és Vagyongazdálkodási Bizottsága és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottsága javasolja a Képviselő-testületnek, hogy a „TOP Plusz pályázatokkal kapcsolatos döntés” tárgyában az **alábbiak szerint döntsön:**

- 1) Budaörs Város Önkormányzata vegyen rész az alábbi TOP Plusz pályázatokon:
 - TOP_Plusz-3.3.1-21 - Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése
 - TOP_Plusz-1.2.1-21 - Élhető települések
 - TOP_Plusz-2.1.1-21 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
- 2) Budaörs Város Önkormányzata a TOP_Plusz-3.3.1-21 pályázat nyertessége és megvalósítása esetén a szükséges saját forrás összegét, bruttó 800000 eFt-ot a 2022. évi költségvetésben biztosítsa.
- 3) Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete kérje fel a Polgármestert a pályázatok benyújtásával kapcsolatos feladatok végrehajtására.

A határozathozatal az SZMSZ 37.§ (2) bekezdése és 60. §-a alapján minősített többséggel, valamint az SZMSZ 38. § (1) bekezdése és 60. §-a alapján nyílt szavazással történik.

Határozati javaslat a Képviselő-testület részére

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete az „TOP Plusz pályázatokkal kapcsolatos döntés” tárgyában az **alábbiak szerint dönt:**

- 1) Budaörs Város Önkormányzata részt vesz az alábbi TOP Plusz pályázatokon:
 - TOP_Plusz-3.3.1-21 - Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése
 - TOP_Plusz-1.2.1-21 - Élhető települések
 - TOP_Plusz-2.1.1-21 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

- 2) Budaörs Város Önkormányzata a TOP_Plusz-3.3.1-21 pályázat nyertessége és megvalósítása esetén a szükséges saját forrás összegét, bruttó 800000 eFt-ot a 2022. évi költségvetésben biztosítja.
- 3) Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a Polgármestert a pályázatok benyújtásával kapcsolatos feladatok végrehajtására.

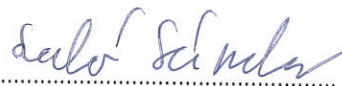
A határozathozatal az SZMSZ 37.§ (2) bekezdése alapján minősített többséggel, valamint az SZMSZ 38. § (1) bekezdése alapján nyílt szavazással történik.

Határidő: azonnal
Felelős: Polgármester
Végrehajtást végzi: Polgármesteri Kabinet, Műszaki Ügyosztály

Budaörs, 2021-11-23.

Wittinghoff Tamás
Polgármester

Előterjesztést készítette:
Szabó Sándor, Polgármesteri Kabinet

Látta:

Vágó Csaba, kabinetvezető

Lőrincz Mihály, műszaki ügyosztályvezető

Pénzügyi Iroda

Törvényességi ellenőrzés:

dr. Bocsi István jegyző:

Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése

TOP_Plusz-3.3.1-21

Rövid összefoglaló

Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.1 és 1.2 fejezetében)	Támogatási kérelmet nyújthatnak be a bölcsődei, óvodai ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások fenntartói/fenntartói jogok gyakorlását ellátó szervezet vagy az épületek tulajdonosai, akik megfelelnek a Felhívás 1.1. pontjában foglaltaknak.
Nyújthat be támogatási kérelmet konzorcium? (Részletes információk a felhívás 1.1 fejezetében)	A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.
Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 2. fejezetében)	Infrastruktúra fejlesztés és eszközbeszerzés.
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.3 fejezetében)	Megyéenként eltérő benyújtási dátum lehetséges a felhívás mellékleteként megjelent területspecifikus mellékletekben foglaltak szerint.
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	Megyéenként eltérő minimum és maximum támogatási összeg lehetséges a felhívás mellékleteként megjelent területspecifikus mellékletekben foglaltak szerint.
A támogatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	A támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül.
Kell-e önerő a projekthez? (Részletes információk a felhívás 7.2. fejezetében)	Nem.
Mekkora mértékű előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 7.1. fejezetében)	Akár 100%, a Felhívás 7.1 pontja szerinti feltételek teljesülése esetén.
Mennyi a projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4. fejezetében)	A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított legfeljebb 36 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a projekt?	A kevésbé fejlett régiók esetében a felhívás mellékletét képező területspecifikus mellékletek szerinti megyék településein, kivéve a megyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városokat és várostérségeket, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani.
Várhatóan hány projekt kap támogatást?	Megyéenként eltérő számú projekt támogatása lehetséges a felhívás mellékleteként megjelent területspecifikus mellékletekben foglaltak szerint.

A felhívás

- meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg, összes elszámolható költség alapon¹, 62 185 455 000 Ft. A területi egység számára rendelkezésre álló forrás meghatározása és a támogatási kérelmek várható darabszáma a felhívás területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletében található.
- a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében a Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága által kerül meghirdetésre az 1652/2021. (IX. 21.) számú kormányhatározatban szereplő éves fejlesztési keret alapján,
- forrását az Európai Regionális Fejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja,
- keretében beérkezett kérelmekről az irányító hatóság TKR eljárásrend szerint hoz döntést. A döntés-előkészítés során az irányító hatóság Döntés-előkészítő Bizottságot állít fel.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy a Felhívás, az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: „ÁÚF 21-27”), az Elszámolási Útmutató, a támogatási kérelem adatlapja és mellékletei együttesen tartalmazzák a támogatási kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az irányító hatóság és a Miniszterelnökség a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közleményt jelentetünk meg, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a www.palyazat.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

Az irányító hatóság az „ÁÚF 21-27”-ben és az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános szabályoknál meghatározhat szigorúbb feltételeket a Felhívásban, ezért ha a Felhívásban szereplő információ eltér az „ÁÚF 21-27”-ben vagy az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános előírásoktól, akkor a Felhívásban szabályozottak az irányadók.

A támogatási kérelem elkészítése, benyújtása, a támogatott projekt végrehajtása során irányadó jogszabály a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (a felhívásban a továbbiakban: Korm. rendelet).

¹Az operatív programban rögzítettek alapján.

Tartalomjegyzék

1. A támogatási kérelem benyújtásának feltételei	5
1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?.....	5
1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?.....	6
1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?	6
1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?.....	6
2. A projekttel kapcsolatos elvárások	7
2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?.....	7
2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	8
2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?	8
2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások	21
3. A finanszírozással kapcsolatos információk.....	23
3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?	23
3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?	23
3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?	23
4. A projektvégrehajtás időtartama	23
4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?.....	23
4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?	23
5. Mérföldkövek, indikátorok.....	24
5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?	24
5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?	25
6. Projektvégrehajtással kapcsolatos egyéb elvárások	26
6.1. Mire nem kapható támogatás?	26
6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?	27
6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?	30
6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?	30
6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?	30
6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?	30
6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve MMIA támogatás esetén?	31
6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?	31
7. Elszámolhatóság	31
7.1. Mennyi előleg igényelhető?	31
7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?.....	32
7.3. Melyek az elszámolható költségek?	32
7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?.....	34
7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?.....	34
7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?.....	37
7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?	38
8. Kiválasztási eljárásrend és kiválasztási kritériumok.....	38

8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?	38
8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?	39
9. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok	41
9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések	41
9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok	41
10. További információk	41
10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?	41
10.2. További dokumentumok	41
11. Ügyfélszolgálatok elérhetősége	42
12. Csatolandó mellékletek listája	42
12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?	42
12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?	43
12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?	44
13. A felhívás szakmai mellékletei	44
13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése	44
13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok:	45
13.3. További mellékletek	46

1. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?

A Felhívásra támogatási kérelmet nyújthatnak be a **bölcsődei/óvodai ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások fenntartói/fenntartói jogok gyakorlását ellátó szervezet vagy az épületek tulajdonosai**, amennyiben az alábbi támogatást igénylők körébe tartoznak:

- a) Központi költségvetési irányító és költségvetési szervek (GFO 31);
- b) Helyi önkormányzatok és társulásaik (GFO 321, 327);
- c) Országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik (GFO 351, 353, 371, 373);
- d) Egyházi jogi személy (GFO 55);
- e) Magyarország területén alapított és itt székhellyel rendelkező, jogi személyiségű civil szervezetek a 2011. évi CLXXV. törvény alapján (GFO 529, 560, 563, 565, 569);
- f) Közalapítvány (GFO 561);
- g) Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 572, 573, 575, 576, 599);
- h) Önkormányzat többségi² tulajdonában lévő vállalkozások (GFO 11).

A támogatási kérelmet benyújthatja az **intézmény, szolgáltatás fenntartója**, amennyiben a lehetséges támogatást igénylők körébe tartozik. Ha az intézmény, szolgáltatás fenntartója különbözik az intézménynek, szolgáltatásnak helyet adó épület tulajdonosától, abban az esetben az épület tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata szükséges a támogatási kérelem benyújtásakor.

A 3000 fő vagy afölötti lakónépességű települések³ esetén új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhelyek létrehozására (beleértve: új intézmény/telephely/szolgáltatás/csoport létesítését, bezárt telephely újranyitását) irányulóan **nem nyújtható be támogatási kérelem** olyan intézmény/szolgáltatás férőhelybővítésére/kialakítására vonatkozóan, melyek tervezett fenntartói⁴:

- Helyi önkormányzatok és társulásaik⁵ (GFO 321, 327);
- Országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik (GFO 351, 353, 371, 373);
- Egyházi jogi személy (GFO 55).

A támogatási kérelmet benyújthatja az **intézménynek, szolgáltatásnak helyt adó épület tulajdonosa**, amennyiben a tulajdonos és a fenntartó is a fenti támogatást igénylők körébe tartozik. Ha az intézménynek helyt adó épület tulajdonosa különbözik az intézmény fenntartójától, abban az esetben az intézmény fenntartójának hozzájáruló nyilatkozata szükséges a támogatási kérelem benyújtásakor.

Amennyiben **bérelt épületben** történik a fejlesztés, és a bérelt épület tulajdonosa nem tartozik a támogatást igénylők körébe, a támogatási kérelem benyújtására kizárólag a fenntartó jogosult. A fenntartónak ebben az esetben is a támogatást igénylők körébe kell tartoznia.

Csak eszközbeszerzést tartalmazó támogatási kérelem esetében a támogatási kérelem benyújtására kizárólag az intézmény fenntartója jogosult, akinek a támogatást igénylők körébe kell tartoznia.

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.

Önállóan nem, kizárólag konzorciumi partnerként nyújthatnak be támogatási kérelmet a projektelőkészítés, projektmenedzsment, közbeszerzés, műszaki ellenőr és kötelezően előírt nyilvánosság biztosítása tevékenységek megvalósítására az alábbi szervezetek:

- i) Megyei önkormányzat (GFO 321)
- j) Önkormányzati hivatal (költségvetési szerv) (GFO 325)
- k) Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 57; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.
- l) Vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

² Amennyiben a tulajdoni hányada eléri az 51%-ot.

³ A támogatási kérelem benyújtásakor a Belügyminisztérium rendelkezésre álló legfrissebb állandó lakosság szám nyilvántartási adatai alapján: <https://nyilvantarto.hu/hu/statistikak?stat=kozerdeku>

⁴ A 3000 fő vagy afölötti lakónépességű települések az új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhelyek létrehozására önkormányzati (GFO 321, 327, 351, 353, 371, 373) és egyházi (GFO 55) fenntartó esetében a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (Recovery and Resilience Facility, RRF) keretében meghirdetett felhívásra nyújthatnak be támogatási kérelmet.

⁵ Helyi önkormányzati társulások (GFO 327) esetében, amennyiben a társulásban érintett települések lakónépességének összessége eléri vagy meghaladja a 3000 főt.

1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?

- 1) Az "ÁÚF 21-27" „Kizáró okok listája” c. részben felsoroltak.
- 2) Azon támogatást igénylő, amely:
 - a) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal (társulás esetén településenkénti bontásban), amennyiben releváns.
 - b) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel, amennyiben releváns.
 - c) óvoda esetében a Felhívás 1.1. d) – h) alpontjaiban felsorolt fenntartói kör nem jogosult támogatásra, ha nem rendelkezik a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti köznevelési szerződéssel vagy egyoldalú nyilatkozattal⁶.
- 3) Azon támogatási kérelemre nem ítélt meg támogatás, amely:
 - a) megvalósítási helyszíne Budapest és a megyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városok és várostérségek közigazgatási területe, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani.
 - b) azon tevékenység megvalósítására irányul, amely korábban az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból – az adott épületre/épületrészre – vonatkozóan támogatásban részesült és annak kötelező fenntartási időszaka még nem járt le. Ez alól kivételt képez, ha a Felhívásra benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére vagy az intézmény/szolgáltatás meglévő férőhelyeinek bővítésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a jelen fejlesztéstől való lehatárolását a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
 - c) olyan tevékenység megvalósítására irányul, amely a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (Recovery and Resilience Facility, RRF) keretében támogatható, a Felhívás 1.1, valamint 13.1. pontjában kifejtettek alapján. Amennyiben a Felhívás keretére benyújtandó támogatási kérelem olyan bölcsődei intézmény/szolgáltatás fejlesztésére irányul, amely a RRF keretében támogatásra került vagy az RRF keretére támogatási kérelem benyújtása tervezett, szükséges a fejlesztések lehatárolását a megalapozó dokumentumban bemutatni.
 - d) olyan nem állami, nem önkormányzati köznevelési intézmény feladatellátási helyeinek fejlesztésére irányul, ahol az óvodai felvétel, továbbá az óvodai elhelyezés, fizetési kötelezettséghez kötött.

1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

A kérelem benyújtási határideje a felhívás adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletében található.

1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

- 1) Nyújtsa be kérelmét az online kitöltő programban. Ehhez először jelentkezzen be a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületre az „Egységes beléptető felület bejelentkezés” gomb használatával.
- 2) A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat. A hitelesítés két formában történhet:
 - a) a nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy

⁶ A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 32. § (2) szerint: Ha a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség a Kormánnyal a köznevelési feladatok ellátására is kiterjedő megállapodást kötött, a nevelési-oktatási intézmény székhelye szerint illetékes köznevelési feladatokat ellátó hatóság, óvoda esetén a települési önkormányzat részére megküldött egyoldalú nyilatkozatával vállalja az állami, önkormányzati feladatellátásban való közreműködést, valamint kötelezettséget vállal a tanulók felzárkóztatására vonatkozó feladatok ellátására. A Magyar Katolikus Egyház az egyoldalú nyilatkozat megtételére nemzetközi szerződés alapján jogosult. Az egyoldalú nyilatkozat megtételére a belső egyházi jogi személy is jogosult.

- b) azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH) kell hitelesítenie. Az AVDH szolgáltatás ingyenesen elérhető, azonban elektronikus azonosítással (pl.: ügyfélkapu regisztrációval) kell rendelkezni hozzá. Az AVDH szolgáltatás itt érhető el: <https://magyarorszag.hu>. (Az AVDH szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos tájékoztató a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon elérhető.)
- 3) Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH szolgáltatás igénybevétele után:
1. Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.
 2. A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

2. A PROJEKTTTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?

2.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

A) Bölcsődei ellátások (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) és óvodai intézmények fejlesztése, beleértve:

- a) új intézmény/telephely/szolgáltatás/feladatellátási hely létesítése,
- b) bezárt telephely/feladatellátási hely újra nyitása,
- c) meglévő telephely/szolgáltatás/feladatellátási hely fejlesztése,
- d) meglévő férőhelyek bővítése:
 - d1) bölcsőde, mini bölcsőde esetén legalább egy csoportszobával, a családi bölcsőde esetén egy új családi bölcsőde indításával való férőhely bővítés,
 - d2) óvoda esetében legalább egy új, 20 fő befogadására alkalmas csoportszobával történő férőhelybővítés.
- e) eszközbeszerzés:
 - e1) bútorok és egyéb berendezési tárgyak (pl.: udvari játékok; utcabútorok; játéktároló), eszközök (pl.: fejlesztő eszközök, egyéb jogszabályi kötelezettség miatti eszközbeszerzés) beszerzése közvetlenül a bölcsődei neveléshez, gondozáshoz, óvodai neveléshez kapcsolódóan,
 - e2) informatikai eszközök és kapcsolódó szoftverek, berendezések, IKT-eszközök, vezetékek nélküli (ún. wireless) technológiák beszerzése a bölcsődei neveléshez, gondozáshoz, óvodai nevelési munkához kapcsolódóan,
 - e3) óvodák esetében élménypedagógiai módszerek alkalmazásához, a gyermekek komplex személyiségfejlődéséhez, illetve az iskola megkezdéséhez szükséges készség- és képességfejlődéshez szükséges fejlesztő játékok, egyéb eszközök beszerzése.

Az A) a) - d) alpontokban megnevezett tevékenységek keretében támogatható:

- 1) meglévő épület/helyiség felújítása, korszerűsítése (beleértve az épületgépészeti, épületvillamossági és épületszerkezeti fejlesztéseket),
- 2) meglévő épület/helyiség átalakítása,
- 3) meglévő épület/helyiség bővítése,
- 4) ingatlankiváltás,
- 5) új építés,
- 6) ingatlanvásárlás,
- 7) udvar, játszóudvar felújítása, kialakítása (pl.: kerítés, kert építése, javítása; zöldfelület-fejlesztése, növelése, ivóút építése, fizikai aktivitásra építő programok infrastrukturális hátterének kialakítása).

Új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhely létrehozása – beleértve: új intézmény/telephely/szolgáltatás létesítését (A) a) pont); bezárt telephely újra nyitását (A) b) pont); meglévő férőhelyek bővítését (A) d) d1) pont) – **önkormányzati** (GFO 321, 327, 351, 353, 371, 373) és **egyházi** (GFO 55) fenntartó esetében, kizárólag a 3000 fő alatti lakónépességű települések esetében támogatható.

2.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek önállóan nem támogathatóak:

2.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek

- 1) **Akadálymentesítés** – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az akadálymentesítésre vonatkozó feltételek alapján.
- 2) **Infokommunikációs akadálymentesítés** – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az infokommunikációs akadálymentesítésre vonatkozó feltételek alapján.
- 3) **Azbesztmentesítés** – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az azbesztmentesítésre vonatkozó feltételek alapján.
- 4) **Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése szempontok érvényesítése** – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az energiahatékonysági szempontok érvényesítésére vonatkozó feltételek alapján.
- 5) **Nyilvánosság biztosítása** – „ÁÚF 21-27” c. dokumentum 10. fejezete és a Felhívás 6.2. 1) pontja alapján.

2.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek

- 1) **Főzőkonyha vagy tálaló/melegítő konyha infrastruktúra fejlesztése** és kapcsolódó berendezési tárgyak, eszközök beszerzése
- 2) **Kerékpár támaszok és tárolók kiépítése, korszerűsítése**
- 3) A hatályos jogszabályokban minimálisan előírt számú **parkoló-férőhely és akadálymentes parkoló-férőhely fejlesztése**
- 4) **Megújuló energiaforrások kialakítása, bővítése**
- 5) **Beléptető-, kamera- és riasztórendszer kialakítása, fejlesztése**
- 6) **Járműbeszerzés** (A Felhívás 2.3. C) 4) pontjában meghatározott elvárások teljesülése esetén támogatható.)
- 7) **A bölcsődei ellátási formák alapfeladatain túli szolgáltatás** (kizárólag játszócsoport és időszakos gyermekfelügyelet) kialakítása
- 8) **Gyermekpancsoló, szabadtéri zuhany létesítése, fejlesztése**
- 9) **Tanmedence felújítása, bővítése** (Kizárólag óvodai intézmény esetén támogatható.)
- 10) **Babakocsi tároló létesítése**
- 11) **A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény/szolgáltatás, óvodai ellátást nyújtó intézmény weboldalainak fejlesztése, kialakítása**

2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak.

2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?

A) Az önállóan támogatható tevékenységekre vonatkozóan:

A1) Általános feltételek a bölcsődei, óvodai ellátásra vonatkozóan:

- 1) **Egy projekt keretében igényelhető támogatás:**
 - a) egy vagy több bölcsődei/mini bölcsődei intézmény egy vagy több telephelyen való kialakítására, férőhelybővítésére, fejlesztésére; több telephely összevonására egy telephelyre; vagy
 - b) egy vagy több családi bölcsődei szolgáltatás kialakítására, férőhelybővítésére, fejlesztésére; vagy

- c) egy vagy több óvodai intézmény egy vagy több feladatellátási helyének elsősorban fejlesztésére, indokolt esetben férőhelybővítésére, esetleg kialakítására, újranyitására. (Emberi Erőforrások Minisztériumának előzetes támogató nyilatkozatával lehet támogatást igényelni óvodai férőhelybővítés, óvodai épület újranyitása, új óvodai intézményegység vagy új óvodai feladatellátási hely létrehozása esetén.)

Külön-külön támogatási kérelemben javasolt benyújtani a bölcsődei intézmények, szolgáltatások / az óvodai intézmények fejlesztését, azonban ha:

- a fejlesztendő, létrehozandó intézmények/szolgáltatások egy épületben működnek vagy fognak működni, vagy
- a fenntartó vagy a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) tulajdonosa azonos,

a támogatást igénylő döntése alapján a fejlesztések benyújthatóak egy támogatási kérelemben is.

- 2) **Legalább egy önállóan támogatható tevékenység megvalósítása kötelező a támogatási kérelemben meghatározott feladatellátási helyenként/ telephelyenként/ szolgáltatásonként.** Választható tevékenység csak akkor támogatható, ha a fejlesztendő intézmény/szolgáltatás esetében önállóan támogatható tevékenység is betervezésre került a projektbe.
- 3) **Jelen felhívás keretében kizárólag bölcsődei ellátások** (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) **és óvodai ellátás fejlesztése támogatott.** Amennyiben a fejlesztendő intézmény/szolgáltatás más nem támogatható funkcióval egy épületben működik vagy kerül elhelyezésre, kizárólag a támogatható bölcsődei ellátáshoz/óvodai ellátáshoz kapcsolódó helyiségek, épületrészek fejlesztése számolható el. **A nem támogatható tevékenység, funkció esetén az építési és kapcsolódó projekt-előkészítési és szolgáltatási költségeket a Felhívás 6.2. fejezet 3) alpontja alapján arányosítani szükséges.**
- 4) Az olyan **közös használatú helyiségekben** (pl.: öltözők, folyosók), ahol több szolgáltatás működik együtt és ezek között van olyan szolgáltatás, amely nem támogatható, és az arányosítás nem lehetséges a közös térhasználat miatt, ebben az esetben az ott lévő támogatható szolgáltatás miatt az adott helyiség fejlesztése teljes mértékben támogatható, elszámolható. A közös helyiségben együtt működő szolgáltatások leírását és gyakorlati működésüket a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
- 5) **Építési beruházás (beleértve: a nem engedélyköteles beruházást, valamint építési engedély köteles beruházást) esetén** helyszínrajz, vázlatrajz (jelenlegi és tervezett állapot bemutatása) és rövid műszaki leírás kötelező, melyet a támogatási kérelemmel együtt szükséges benyújtani. Új építés, átalakítás és bővítés esetén felhasználhatóak a Lechner Tudásközpont honlapján⁷ közzétett bölcsődei koncepció- és kiviteli mintatervek is.
A rövid műszaki leírásnak tartalmaznia kell:
- az épület és telekadatokat;
 - a helyiséglistát m² adatokkal;
 - a tervezett infrastrukturális fejlesztések szöveges leírását külön részletezve az akadálymentesítési és energiahatékonysági beruházásokat; valamint a fotódokumentációt a meglévő állapotról.
- 6) **A megvalósuló tevékenységek célja,** hogy az esélyegyenlőség elvét szem előtt tartva **csökkentsék a hozzáférhetőség területi különbségeit,** megteremtsék az egészséges környezet és a hatékony nevelés infrastrukturális feltételeit, és ezzel **biztosítva legyen a minőségi szolgáltatásokhoz való – kirekesztés nélküli – hozzáférés.**
- 7) **Kizárólag épületenergetikai korszerűsítésre irányuló projektek lehatárolási elvei:**
Többségi önkormányzati tulajdonban és/vagy többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság tulajdonában álló épület esetén kizárólag az épület energetikai korszerűsítésére vonatkozó tevékenységek (energiahatékonysági fejlesztések, megújuló energia felhasználás) tervezésekor a támogatást igénylő döntése alapján a projekt benyújtható a releváns TOP_Plusz-3.3.1 konstrukció keretén belül vagy a TOP_Plusz-2.1.1 energetikai konstrukcióra. **(Nyilatkozat épületenergetikai korszerűsítésről)**

⁷ www.bolcsodemintaterv.hu

- a) Amennyiben a támogatást igénylő a TOP_Plusz-3.3.1 konstrukcióra kívánja benyújtani támogatási kérelmét, abban az esetben a támogatást igénylőnek a támogatási kérelem benyújtása során nyilatkoznia kell, hogy: a beruházás révén megvalósítani kívánt épületenergetikai korszerűsítés(ek) (energiahatékonysági fejlesztések, megújuló energia felhasználás) vonatkozásában nem vesz igénybe a 2021-2027 tervezési időszak TOP_Plusz-2.1.1 konstrukcióból támogatást.
- b) Amennyiben a támogatást igénylő a TOP_Plusz-2.1.1 konstrukcióra kívánja benyújtani támogatási kérelmét, abban az esetben a támogatást igénylőnek a támogatási kérelem benyújtása során nyilatkoznia kell, hogy: a beruházás révén megvalósítani kívánt épületenergetikai korszerűsítés(ek) (energiahatékonysági fejlesztések, megújuló energia felhasználás) vonatkozásában nem vesz igénybe a TOP_Plusz-3.3.1 konstrukcióból támogatást, és az épületenergetikai korszerűsítéseket és azok költségeit, számláit elkülönítve tartja nyilván. Ez esetben a projektbe bevonni tervezett épületeknek meg kell felelnie a TOP_Plusz-2.1.1 konstrukcióban részletezett tulajdonviszonyra vonatkozó követelményeknek.

A TOP_Plusz-3.3.1 konstrukció keretében támogatható funkcióknak helyet biztosító **nem többségi önkormányzati tulajdonban és/vagy nem többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság(ok) tulajdonában lévő épületek kizárólag energetikai korszerűsítését tartalmazó projektek a KEHOP Plusz keretében támogathatóak.**

- 8) Kizárólag azok a projektjavaslatok támogathatóak, amelyek a **felhívás célkitűzéseivel összhangban álló tevékenységeket tartalmaznak, és helyi szükségleteken alapulnak.** A felhívás nem támogat olyan projektjavaslatokat, melyek kihasználatlan kapacitásokat eredményeznek.
- 9) A fejlesztés **nem eredményezheti már meglévő funkcionális** (nevelési, gondozási célú) **helyiségek számának vagy területének csökkentését**, ez alól kivétel lehet, ha a helyiségek mérete az átalakítással nem veszélyezteti a nevelési, gondozási feladatok ellátását.
- 10) A támogatási kérelemmel egyidejűleg szükséges benyújtani a Felhívás mellékletei között szereplő segédlet alapján készítendő **Megalapozó dokumentumot**, melynek célja információ nyújtása a támogatási kérelem megalapozottságáról, finanszírozási és megvalósíthatósági elemeiről.

Elvárás, hogy a megalapozó dokumentumban bemutatásra kerüljön a megvalósítás utáni fenntartás, működés és működtetés biztosítása, amelynek legalább az alábbiakra ki kell térnie:

- a) Szükséges röviden bemutatni, hogy a támogatást igénylő milyen szervezeti és műszaki erőforrásokkal rendelkezik a fejlesztés min. 5 éves fenntartásának biztosításához.
 - b) Pénzügyi oldalról kérjük, a várható fenntartás általános és tartós forrásainak karbantartási, pótlási, javítási költségek és azok tervezett pénzügyi fedezete biztosításának rövid bemutatását.
- 11) Önkormányzati tulajdonban lévő, korábban bölcsődeként/óvodaként működtetett **épület újraindítása** esetén a támogatási kérelem benyújtásához képviselő-testületi határozat szükséges, amely az épület bölcsődei/óvodai funkcióval történő újraindításával kapcsolatos döntést tartalmazza. A határozatot a támogatási kérelemmel együtt szükséges benyújtani. Továbbá az óvodai épület újraindítása az Emberi Erőforrások Minisztériumának előzetes támogató nyilatkozatához kötött.
- 12) **Ingtatlankiváltás** esetén:
- a) a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni, hogy a kiváltandó telephely/feladatellátási hely meglévő férőhelyszámának megtartása indokolt-e, vagy a jövőben az új telephely/feladatellátási hely vonatkozásában várhatóan növekszik-e az igény a férőhelyekre.
 - b) a létesítendő/bővítendő épületnek/épületegyüttesnek legalább a kiváltandó telephely/feladatellátási hely épületének/épületeinek minden bölcsődei/óvodai tevékenységhez kapcsolódó funkcióját teljeskörűen el kell látnia, tehát az új építés/bővítés az adott tevékenységhez kapcsolódó feladat-, kapacitás- és funkciócsökkenést nem eredményezhet, továbbá az új építésű épületnek meg kell felelnie a hatályos jogszabályok és a szabványok előírásainak.

- c) a támogatást igénylőnek a kiváltott ingatlan vonatkozásában igazolnia szükséges az új építés/ingatlankiváltás feltételeinek meglétét a második mérföldkőig, még akkor is, ha a kiváltott funkció a bölcsődei/óvodai neveléshez kapcsolódó intézmény, szolgáltatás már meglévő telephelyén/feladatellátási helyén bővítés során kerül kialakításra.

13) Új épület építésére az alábbi esetekben kerülhet sor:

- a) Új telephely/szolgáltatás/feladatellátási hely létesítése esetén:
 - ha a támogatást igénylő nem rendelkezik az intézmény/szolgáltatás létesítéséhez szükséges épülettel; vagy
 - ha rendelkezik a szükséges épülettel, de az nem bővíthető, gazdaságos átalakításra alkalmatlan, gazdaságosan nem üzemeltethető vagy életveszélyes/használatra alkalmatlan állapotban van.
- b) Már működő telephely/szolgáltatás/feladatellátási hely fejlesztése esetén:
 - ha az épület, amelyben a fejleszteni kívánt ellátás jelenleg is működik, telekhatáron belül nem bővíthető, gazdaságos átalakításra alkalmatlan, gazdaságosan nem üzemeltethető vagy életveszélyes/használatra alkalmatlan állapotban van, és a támogatást igénylő az ellátás befogadására alkalmas más épülettel nem rendelkezik.

Azt a tényt, hogy valamely ingatlan nem bővíthető, gazdaságos átalakításra alkalmatlan, gazdaságosan nem üzemeltethető, tervezői nyilatkozattal szükséges igazolni, illetve az ingatlan életveszélyes/használatra alkalmatlan állapotát az illetékes megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervének igazolásával (jegyzőkönyvvel) vagy statikai szakvéleménnyel vagy az Építésügyi Hatóság által kiadott igazolással szükséges alátámasztani melynek kelte korábbi, mint a támogatási kérelem benyújtásának időpontja. **(Nyilatkozatok, igazolások új épület építése esetén)**

- 14) Ingatlanvásárlás** kizárólag önkormányzatok, a 2011. évi CLXXV. törvény alapján Magyarország területén alapított és itt székhellyel rendelkező, jogi személyiségű civil szervezetek, egyházi jogi személyek részére, és csak kivételes esetekben lehetséges, ha a támogatást igénylő alá tudja támasztani, hogy nem áll rendelkezésére olyan ingatlan, amelyet a gyermekek ellátására tudna hasznosítani. Ennek szükségességét a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni! Ingatlanvásárlás költsége a támogatási kérelemben kizárólag abban az esetben számolható el, amennyiben a Felhívás 2.1 pontjában felsorolt támogatható tevékenységek valamelyikének helyszínéül szolgál. A megvásárolt ingatlan a projekt fenntartási időszak végéig nem idegeníthető el.

15) Eszközbeszerzésre vonatkozó elvárások:

- a) **Bútorok és egyéb berendezési tárgyak** (pl.: udvari játékok; utcabútorok; játéktároló), eszközök (pl.: fejlesztő eszközök, egyéb jogszabályi kötelezettség miatti eszközbeszerzés) beszerzése abban az esetben támogatható, amennyiben az közvetlenül kapcsolódik a bölcsődei neveléshez, gondozáshoz, óvodai neveléshez.

a1) Bölcsődei ellátások esetében:

- Az egyes bölcsődei ellátások működtetéséhez szükséges berendezési tárgyakat, eszközöket és a kötelező minimum felszerelések jegyzékét a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11. számú melléklete tartalmazza.
- Támogatható a kötelező (minimális) felszerelési jegyzékben nem szereplő, de az intézmény/szolgáltatás szakmai programjában meghatározott foglalkozások megtartásához, a kisgyermek ellátáshoz szükséges, és a kisgyermeknevelők által használatos eszközök, egyéb eszközök beszerzése is.
- Bölcsőde, mini bölcsőde esetén a kötelező (minimális) felszerelési jegyzéket kiegészítő, a Magyar Bölcsődék Egyesülete által meghatározott ajánlást is javasolt figyelembe venni az eszközbeszerzés esetén: <https://www.magyarbolcsodek.hu/files/shares/M%C3%B3dszertani%20feladatok/Felszerelési%20jegyzék%20ajánlás.pdf>

a2) Óvodai ellátás esetében:

- A kötelező (minimális) helyiség- és eszközjegyzéket a Nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete, valamint a nevelési-

oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről szóló jegyzék tartalmazza:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezes2020/202012_2_sz_melleklet_honlapon_elerhető_reesz.pdf

- A kötelező (minimális) felszerelési jegyzékben meghatározott eszközök és felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel, melyet indokolni szükséges a „Beszerzendő eszközök listája” c. dokumentumban.
 - Támogatható a kötelező (minimális) felszerelési jegyzékben nem szereplő, de az intézmény pedagógiai programjában meghatározott foglalkozások megtartásához, a nevelési munkához szükséges, és a pedagógusok által használatos eszközök, egyéb eszközök (pl.: a környezettudatos nevelést, és a közlekedésbiztonságot elősegítő eszközök) beszerzése is.
- a3) A felhívás keretében kizárólag olyan játszótéri eszközök beszerzése számolható el, amelyek tanúsítvánnyal rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy a megjelölt célcsoport (0-3 éves és 3-6 éves korosztály) igényeinek megfelelnek a játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet alapján.
- a4) A Felhívás keretében használt eszközök, egyszer használatos eszközök és forgóeszközök beszerzése nem támogatható, így az ilyen jellegű tételek költsége nem elszámolható (még akkor sem, ha jogszabály kötelezően írja elő azok rendelkezésre állását)!
- b) **Informatikai eszközök és kapcsolódó szoftverek, berendezések, IKT-eszközök, vezeték nélküli (ún. wireless) technológiák beszerzése** abban az esetben támogatható, amennyiben azok a bölcsődei neveléshez, gondozáshoz, óvodai nevelési munkához kapcsolódnak.
- c) A projekt keretében beszerzendő eszközöket a **Beszerzendő eszközök listája** c. dokumentumban szükséges feltüntetni.

A2) Bölcsődei ellátásokra vonatkozó elvárások:

- 1) A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a bölcsődei **csoportszoba hasznos alapterületének gyermekenként legalább 3 m²-nek** kell lennie.
- 2) A **bölcsődei, mini bölcsődei csoportban és családi bölcsődében** nevelhető, gondozható gyermekek létszáma vonatkozó előírásokat a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 46. §-a, 49. §-a és 51/F. §-a tartalmazza. A Felhívás keretében a fejlesztéssel (beleértve a felújítás, átalakítás, új építés, bővítés eseteit is) érintett csoportszobának:
 - bölcsőde esetében legalább 12 fő, legfeljebb 14 fő,
 - mini bölcsőde esetében legalább 5 fő, legfeljebb 8 fő,
 - családi bölcsőde esetében legalább 5 fő, legfeljebb 8 főbefogadására kell alkalmasnak lennie.
- 3) Férőhelybővítést célzó fejlesztés esetén a **bővítés minimális mértéke** – a támogatási kérelem benyújtása szerinti kiinduló állapothoz képest – **legalább egy bölcsődei, mini bölcsődei csoportszoba, vagy egy új családi bölcsőde** létrehozása.
- 4) Az egyes bölcsődei ellátások működtetéséhez szükséges **helyiségek és kötelező (minimum) eszközök listáját** a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11. számú melléklete tartalmazza.
- 5) A **játszóudvart** úgy kell kialakítani, hogy alapterülete lehetővé tegye a bölcsődei gyermekcsoport egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti tevékenységét. Amennyiben a többcélú óvoda-bölcsődeként működő bölcsőde vagy mini bölcsőde az óvoda épületében kerül kialakításra, az udvaron elkülönített játszórészt kell kialakítani a 3 éven aluli gyermekek számára.
- 6) **Szolgáltatói nyilvántartással kapcsolatos előírások:**
 - a) Meglévő bölcsődei intézmény/szolgáltatás fejlesztése, férőhelybővítése esetén feltétel a szolgáltatói nyilvántartásba történt bejegyzés.
 - b) Új intézmény/szolgáltatás létrehozása esetén a projekt záró beszámoló elfogadásának feltétele az intézmény/szolgáltatás szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése.

7) **Bölcsődei módszertani szakértő bevonására vonatkozó előírások:**

- a) A bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (bölcsőde és mini bölcsőde), valamint szolgáltatások (családi bölcsőde) kialakítását és férőhelybővítését célzó fejlesztések esetében, a projekt tervezésébe és a szakmai kivitelezés nyomon követésébe bölcsődei módszertani szakértő bevonása kötelező.
- b) A bölcsődei, mini bölcsődei ellátásokra kijelölt módszertani szervezet a Magyar Bölcsődék Egyesülete; míg a családi bölcsődei ellátásra kijelölt módszertani szervezet a MACSKE Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete (a továbbiakban: módszertani szervezet).
A támogatást igénylőnek szükséges megkeresni – a projekt fejlesztési tartalmától függően – az érintett módszertani szervezetet, mely az adott területen kijelöli az a) pontban meghatározott szakértőt.
Magyar Bölcsődék Egyesületének elérhetőségei:
 - email: palvazat.mbemodszertan@gmail.com
 - székhelye: 1119 Budapest, Tétényi út 46/48.MACSKE Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesületének elérhetőségei:
 - email: modszertan@macske.hu
 - székhelye: 8000 Székesfehérvár, Budai út 56/a.
- c) A támogatási kérelemmel egyidejűleg szükséges benyújtani azt az együttműködési megállapodást, amelyet a támogatást igénylő és a módszertani szervezet kötött. A megállapodás sablonok a felhívás mellékletét képezik.
- d) A módszertani szakértő projekt tervezésében és szakmai kivitelezés nyomon követésében történő részvételére vonatkozó igazolásokat (benyújtott dokumentumok megfelelőségéről szóló szakértői igazolásokat) szükséges benyújtani a releváns mérföldkönnél⁸.

8) **Bölcsődére vonatkozó további szabályok:**

- a) A bölcsőde működhet bölcsődének épült épületben vagy a bölcsődei funkciónak megfelelően átalakított épületben.
- b) A bölcsőde tervezésére, új építésére, illetve más épületből történő kialakítására, átalakítására, bővítésére vonatkozó előírások megtalálhatóak:
 - a nevelési intézmények tervezési előírásairól szóló szabványban (hivatkozási szám: MSZE 24210-1:2012),
 - az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben (továbbiakban: OTÉK), valamint
 - a vonatkozó szakmai ágazati jogszabályban⁹.A bölcsőde tervezésénél, új építésénél, fejlesztésénél, illetve más épületből történő kialakításánál, átalakításánál, bővítésénél az OTÉK előírásainak és az MSZE 24210-1:2012 szabványnak, vagy azzal egyenértékű építési és műszaki megoldásnak az alkalmazásával kell eljárni, azzal a feltétellel, hogy a bölcsődei csoportszoba hasznos alapterülete nem lehet kevesebb, mint 3 m²/gyermek. A fenti előírásoknak való megfelelést a műszaki dokumentációhoz mellékelten csatolt tervezői nyilatkozattal kell igazolni. Szabvánnyal egyenértékű építési és műszaki megoldás alkalmazása esetén be kell mutatni, hogy a tervezett fejlesztés, új építés miért minősül egyenértékűnek.
- c) A megalapozó dokumentumban igazolni szükséges a **bölcsőde létrehozásának/férőhelybővítésének szükségességét** az alábbi szempontok bemutatásával:
 - c1) a beruházással érintett település bölcsődei, valamint a 3 éven aluli gyermekek ellátását biztosító egyéb szolgáltatással való ellátottságát, valamint azok férőhelyszámát (amennyiben releváns);
 - c2) a beruházással érintett település vonzáskörzetének¹⁰ bölcsődei, valamint a 3 éven aluli gyermekek ellátását biztosító egyéb szolgáltatással való ellátottságát.

⁸ A támogatási kérelem beadásához szükséges tervek elkészítésében való közreműködésről szóló igazolást legkésőbb az első mérföldközig szükséges benyújtani. A projekt szakmai kivitelezés nyomon követésében való részvételről szóló igazolást legkésőbb a projekt fizikai befejezésének mérföldkövéig szükséges benyújtani.

⁹ 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

¹⁰ A település földrajzi elhelyezkedésének sajátosságai alapján a támogatást igénylő feladata a bölcsődei, valamint a 3 éven aluli gyermekek ellátását biztosító egyéb szolgáltatással való ellátottság tekintetében a vonzáskörzet meghatározása és annak bemutatása.

Amennyiben más településről jelentkező igényt is beszámítanak, akkor mindenképpen szükséges bemutatni, hogy:

- mi indokolja a más település(ek)ről jelentkező igényeket (pl.: a bevont településen nem áll rendelkezésre bölcsődei ellátás, vagy a fejlesztéssel érintett településen működő foglalkoztatók munkavállalóinak igényei).
 - a bevont települések tekintetében a férőhelyek hogyan alakulnak,
 - a bevont települések esetében nem kíván(nak) férőhelyet bővíteni vagy amennyiben igen, a fejlesztések szükségessége megalapozott.
- c3) a település összes bölcsődei intézményének férőhelyeit, kihasználtságukat az elmúlt 3 év tekintetében (amennyiben releváns);
- c4) a bölcsődébe férőhelyhiány miatt fel nem vett gyermekek számát¹¹ (az elmúlt 3 évben, ha releváns);
- c5) a bölcsődei szolgáltatásra vonatkozó folyamatban lévő fejlesztéseket;
- c6) a településen élő 3 éven aluli gyermekek számának alakulását az elmúlt 3 évben;
- c7) a településen élő 3 éven aluli gyermekek számát (az adott évben), valamint ezen belül a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát;
- c8) amennyiben a településen élő 3 éven aluli gyermekek száma kevesebb, mint 40 fő, de igény van az ellátás megszervezésére, a felmerült igények bemutatása.

9) Mini bölcsődére vonatkozó további szabályok:

- a) A mini bölcsőde működhet egy bölcsődének épült épületben vagy a mini bölcsődei funkciónak megfelelően átalakított épületben.
- b) A mini bölcsőde tervezésénél, új építésénél, fejlesztésénél, illetve más épületből történő kialakításánál, átalakításánál az OTÉK előírásainak az alkalmazásával kell eljárni.
- c) **A megalapozó dokumentumban igazolni szükséges a mini bölcsőde létrehozásának/férőhelybővítésének szükségességét** az alábbi szempontok bemutatásával:
- c1) a tervezett ellátási területen működik-e a 3 éven aluli gyermekek napközbeni elhelyezését szolgáló intézmény, vagy szolgáltatás. Ha igen, a már működő szolgáltatások milyen kapacitással állnak rendelkezésre az igénybevevők számára.
- c2) a településen élő 3 éven aluli gyermekek száma (az adott évre vonatkozóan), ezen belül a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- c3) amennyiben a településen élő 3 éven aluli gyermekek száma nem indokolja az ellátás megszervezését, de igény van az ellátás megszervezésére, a felmerült igények bemutatása.
- c4) amennyiben a létrehozandó/fejlesztendő telephelytől eltérő település(ek)ről jelentkező igényeket is ellátnak, szükséges bemutatni, hogy mi indokolja a más település(ek)ről jelentkező igényeket (pl.: a bevont településen nem áll rendelkezésre bölcsődei ellátás, vagy a fejlesztéssel érintett településen működő foglalkoztatók munkavállalóinak igényei).

10) Családi bölcsődére vonatkozó további szabályok:

- a) A családi bölcsőde működhet – a felhívás szempontjából támogatható – bölcsődei funkciónak megfelelően kialakított helyiségben.
- b) **A megalapozó dokumentumban igazolni szükséges a családi bölcsőde létrehozásának/férőhelybővítésének szükségességét** az alábbi szempontok bemutatásával:
- b1) a tervezett ellátási területen működik-e a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény, vagy szolgáltatás. Ha igen, a már működő szolgáltatások milyen kapacitással állnak rendelkezésre az igénybevevők részére.
- b2) a településen élő 3 éven aluli gyermekek száma (az adott évre vonatkozóan), ezen belül a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- b3) amennyiben a településen élő 3 éven aluli gyermekek száma nem indokolja az ellátás megszervezését, de igény van az ellátás megszervezésére, a felmerült igények bemutatása.
- b4) amennyiben a létrehozandó/fejlesztett családi bölcsőde ellátási helyszínétől eltérő település(ek)ről jelentkező igényeket is ellátnak, szükséges bemutatni, hogy mi

¹¹ Az adott intézményben rendelkezésre álló adatok alapján szükséges bemutatni (szövegesen vagy táblázatos formában) összevetve a jelentkezőket és hogy ahhoz képest hányat tudtak felvenni a rendelkezésre álló férőhelyek alapján.

indokolja a más település(ek)ről jelentkező igényeket (pl.: a bevont településen nem áll rendelkezésre bölcsődei ellátás, vagy a fejlesztéssel érintett településen működő foglalkoztatók munkavállalóinak igényei).

A3) Óvodára vonatkozó elvárások:

- 1) **Meglévő óvoda fejlesztése** (pl.: átalakítás, felújítás, ingatlankiváltás, eszközbeszerzés stb., ide nem értve a férőhelybővítés esetét) abban az esetben támogatható, amennyiben a fejlesztendő feladatellátási hely férőhely kihasználtsága (beíratott gyermekek száma) a támogatási kérelem benyújtásának időpontjakor az aktuális nevelési évre vonatkozó **OSA adatlapok alapján eléri a feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermeklétszám legalább 60,00%-át**. Az adatok alátámasztásához az OSA4TANU adatlap a04t18 tábla (gyermekek száma óvodai feladatellátási helyenként), valamint az OSA2FELH adatlap a02t13 tábla (férőhelyek száma óvodai feladatellátási helyenként) benyújtása szükséges.
- 2) **Férőhelybővítést célzó fejlesztés** kizárólag abban az esetben támogatható, amennyiben a férőhelyek kihasználtsága (beíratott gyermekek száma) a támogatási kérelem benyújtásának időpontjakor az aktuális nevelési évre **vonatkozó OSA adatlapok alapján eléri a feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermeklétszám legalább 90,00%-át**. Az adatok alátámasztásához az OSA4TANU adatlap a04t18 tábla (gyermekek száma óvodai feladatellátási helyenként), valamint az OSA2FELH adatlap a02t13 tábla (férőhelyek száma óvodai feladatellátási helyenként) benyújtása szükséges.
- 3) A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.) 8.§-a alapján a gyermek 3 éves korától kötelező az óvodai nevelés. A törvényi előírásoknak való megfelelés érdekében azon települések esetében, ahol férőhelyhiány mutatkozik új férőhelyek létrehozása is támogatható.
- 4) Óvodai férőhelybővítés, óvodai épület újranyitása, új óvodai intézményegység vagy új óvodai feladatellátási hely létrehozása esetén az **Emberi Erőforrások Minisztériumának előzetes támogató nyilatkozata** szükséges a támogatási kérelem benyújtásához. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma érintett szakterületének elérhetőségei:
 - e-mail cím: kozoktatasi@emmi.gov.hu
 - levelezési cím: 1055 Budapest, Szalay u 10-14.
- 5) **Férőhelybővítést célzó fejlesztés esetén** kizárólag olyan projekt támogatható, ahol igazolt az **óvodai férőhelybővítés szükségessége**, ehhez a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni:
 - a) a beruházással érintett település körzet és vonzáskörzet¹² óvodai szolgáltatással való ellátottságát (társulás esetén: a társulás összes településére vonatkozóan, vagy csak arra a településre vonatkozóan, ahol a fejlesztés történik);
 - b) a település körzetének és vonzáskörzetének összes óvodájának vonatkozásában, valamennyi feladatellátási hely férőhelyeit, azok kapacitás-kihasználtságát (a vonzáskörzet részletes bemutatásával, mely települések tartoznak az adott vonzáskörzetbe az igényfelmérés alapján). Ebben az esetben az igényfelmérésbe bevont település(ek)nek nyilatkozni szükséges arról, hogy nem kíván(nak) a településen férőhelyet bővíteni vagy amennyiben igen, a fejlesztések szükségessége megalapozott.
 - c) a fel nem vett és/vagy elutasított gyerekek számát intézményi szinten (az elmúlt 3 évben, ha releváns);
 - d) a támogatási kérelem benyújtásának időpontkor az **aktuális nevelési évre vonatkozó OSA adatlapok alapján a megadott feladatellátási helyen a gyermekek számát**. Az adatok alátámasztásához az OSA4TANU adatlap a04t18 tábla (gyermekek száma óvodai feladatellátási helyenként), valamint az OSA2FELH adatlap a02t13 tábla (férőhelyek száma óvodai feladatellátási helyenként) benyújtása szükséges.
 - e) az óvodába férőhelyhiány miatt fel nem vett gyermekek számát (az elmúlt 3 évben, ha releváns);
 - f) az óvodai végzős csoportokból visszatartott gyerekek számát, statisztikai adatokkal alátámasztva¹³ (a releváns feladatellátási hely vonatkozásában);

¹² A település földrajzi elhelyezkedésének sajátosságai alapján a támogatást igénylő feladata az óvodai szolgáltatással való ellátottság tekintetében a vonzáskörzet meghatározása és annak bemutatása.

¹³ Az intézménynél rendelkezésre álló adatok, vagy az Oktatási Hivatal részéről kiadott adatszolgáltatása alapján.

- g) az óvodai feladatellátással kapcsolatban folyamatban lévő fejlesztéseket;
- h) a 0-6 évesek számának alakulását az elmúlt 3 évben és az egyéb, 0-6 éves gyermekek számára biztosított ellátási formákat, azok férőhelyeinek számát a településre vonatkozóan;
- i) a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság¹⁴ támogatási kérelem benyújtásakor legfrissebb koréves továbbvitt népességadat kimutatásával, a következő három évben várható óvodaköteles gyermekek számát településre vonatkozóan (aki pl.: 2021-ben 2 éves, az 2022-ben 3 éves lesz, aki 2021-ben 4 éves, az 2022-ben 5 éves lesz, és így tovább);
- j) a lakosságszám demográfiai előrejelzése és egyéb okok miatti növekedésének bemutatását. (Bemutatandóak a lakónépesség méretére, szerkezetére, valamint a születések becsült nagyságára vonatkozó előrejelzések, de további szempontok is kifejtésre kerülhetnek.)
- 6) Az **óvoda helyiségeire** előírt követelménynek megfelel a **fejlesztés**, ha a nemzeti szabványban rögzített, vagy a nemzeti szabvánnyal azonos vagy azzal egyenértékű építési és műszaki előírásoknak megfelel az épület, azzal az eltéréssel, hogy az óvodai csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2,0 m²/fő.
Az óvodai helyiségekre vonatkozó előírások megtalálhatóak:
- az oktatási intézmények tervezési előírásairól szóló szabványban (hivatkozási szám: MSZE 24203-1:2012, I. rész: Óvodák),
 - az OTÉK-ban, és
 - a vonatkozó ágazati jogszabályban¹⁵.
- Azt, hogy a fejlesztéssel megvalósuló épület létesítése, kialakítása mely építési és műszaki előírásoknak felel meg, a műszaki dokumentációhoz mellékelten csatolt tervezői nyilatkozattal kell igazolni. Szabvánnyal egyenértékű építési és műszaki megoldás alkalmazása esetén be kell mutatni, hogy a tervezett fejlesztés miért minősül egyenértékűnek.
- 7) **Új építés és bővítés esetében** a vonatkozó ágazati jogszabályok¹⁶ szerint meghatározott minimum követelményeknek szükséges teljesülniük a fejlesztés típusától függően. A rendeletben szereplő helyiségek kialakítása csak új építés és férőhelybővítés esetén kötelező jellegű.
- 8) **Óvodai férőhelybővítés, új férőhelyek létrehozása** esetén kizárólag olyan fejlesztések támogathatóak, melyek keretében az érintett feladatellátási helyen **minimum egy új, legalább 20 fő befogadására alkalmas csoportsobával** történő óvodai férőhelybővítés, férőhelylétesítés valósul meg.
- 9) **A fejlesztés nem eredményezheti új OM azonosítóval rendelkező intézmény létesítését**, kivéve, ha:
- a) a támogatási kérelem keretében meglévő intézmények összevonását (jogutódlás) követően új intézmény jön létre, vagy a jogutódlás következtében új feladatellátási hely kerül bevonásra az intézmény meglévő feladatellátási helyei közé. Az új intézmény létrehozására az önkormányzati intézkedési tervben foglaltakkal összhangban, az abban foglalt célok, fejlesztések megvalósítása érdekében kerül sor.
Ebben az esetben a támogatást igénylő a fejlesztéssel érintett köznevelési intézmény alapító okiratát (nem önkormányzati támogatást igénylő esetén működési engedélyét) a projekt fizikai zárásáig módosítani köteles, és azt a záró szakmai beszámolóban szükséges benyújtani.
- b) a települési önkormányzat a korábban bezárt óvodai intézmény újranyitására dönt.
- 10) **Helyrajzi szám változás esetében** a kedvezményezett a fejlesztéssel érintett köznevelési intézmény alapító okiratát (nem önkormányzati fenntartók esetén működési engedélyét) a projekt fizikai befejezéséig módosítani köteles, és azt legkésőbb a záró szakmai beszámolóban szükséges benyújtani.

¹⁴ Mint a KEKKH általános jogutódja.

¹⁵ Nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet (1. ÓVODA) illetve a

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezes2020/202012_2_sz_melleklet_honlapon_elarheto_reesz.pdf

¹⁶ Nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet (1. ÓVODA) illetve a

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezes2020/202012_2_sz_melleklet_honlapon_elarheto_reesz.pdf

- 11) Nem támogatható az az óvodai intézmény, mely nem vállalja a befogadó-elvű nevelési gyakorlat megvalósítását, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű (SNI), vagy a hátrányos helyzetű gyermekek integrált/integrációs nevelését, kivéve a kizárólag gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelést ellátó óvodai feladatellátási helyek fejlesztését. A kedvezményezett a fejlesztéssel érintett köznevelési intézmény alapító okiratát (nem önkormányzati fenntartók esetén működési engedélyét) a projekt fizikai zárásáig módosítani, és azt a záró szakmai beszámolóban benyújtani köteles. A vállalás vagy hátrányos helyzetű gyerekek integrált nevelését vagy SNI-s gyerekek integrációs nevelését jelenti (SNI-s gyerekek esetén elegendő egy sajátosság vállalása).
- 12) Óvodai intézmény fenntartójára vonatkozó elvárások:
- a) A felhívás 1.1. fejezet d)-h) pontjában felsorolt támogatást igénylő szervezet abban az esetben jogosult támogatásra, ha **rendelkezik** a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szerinti **köznevelési szerződéssel vagy egyoldalú nyilatkozattal**¹⁷. Amennyiben a támogatást igénylő nem helyi önkormányzat, állami intézmény, úgy **a fejlesztés támogatásához helyi önkormányzat hozzájárulása szükséges**, igazolva azt, hogy férőhelybővítés szükséges és a fejlesztés nem veszélyezteti az önkormányzati fenntartású óvodák hosszú távú fenntarthatóságát.
 - b) A felhívás 1.1. fejezet d)-h) pontjában felsorolt támogatást igénylők esetében **közös nyilatkozat** tétele szükséges, amelyben a (nem állami, nem önkormányzati, nem nemzeti/kisebbségi önkormányzati) támogatást igénylő és az önkormányzat vállalja, **hogy a projekt támogatása esetén köznevelési szerződést kötnek vagy egyoldalú nyilatkozatot nyújtanak be** – a beruházás megvalósítását követően – az önkormányzati feladatellátásban való közreműködésről, amely nem lehet rövidebb időtartamú, mint a kötelező fenntartási időszak (5 év).
 - c) Nem támogatható olyan nem állami, nem önkormányzati köznevelési intézmény feladatellátási helyeinek fejlesztése, ahol az óvodai felvétel, továbbá az óvodai elhelyezés, fizetési kötelezettséghez kötött (Nkt. 31.§ (2) c)). Ennek vizsgálatára a köznevelési szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat alapján kerül sor.

B) A kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységekre vonatkozóan:

1) Akadálymentesítés:

Közszolgáltatást¹⁸ végző, közösségi célú funkciókat ellátó és/vagy ügyfélforgalmat lebonyolító épület/épületrész érintettsége esetén:

- a) **Épület bővítése, felújítása, átalakítása esetén a beruházásnak az alábbi, akadálymentesítési követelményeknek kell megfelelni:**

Biztosítani szükséges:

- **az intézményhez, szolgáltatáshoz kapcsolódóan legalább egy akadálymentes parkolót,**
- **az épület főbejáratának vagy egy másik bejárat akadálymentesítését (elérési útvonal biztosításával),**
- **legalább egy akadálymentes mosdó kialakítását (elérési útvonal biztosításával):** Amennyiben az épület műszaki-fizikai adottságai miatt az akadálymentes mellékhelyiség a földszinten nem alakítható ki, úgy azt egyéb épületszinten kell kialakítani. Ebben az esetben meg kell oldani az épületszintek közötti akadálymentes közlekedést is. Az akadálymentes mellékhelyiség földszinten történő kialakíthatóságának műszaki-fizikai akadályairól rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő által kiadott indokolást kell benyújtani.

¹⁷ A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 32. § (2) szerint: Ha a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség a Kormányval a köznevelési feladatok ellátására is kiterjedő megállapodást kötött, a nevelési-oktatási intézmény székhelye szerint illetékes köznevelési feladatokat ellátó hatóság, óvoda esetén a települési önkormányzat részére megküldött egyoldalú nyilatkozatával vállalja az állami, önkormányzati feladatellátásban való közreműködést, valamint kötelezettséget vállal a tanulók felzárkóztatására vonatkozó feladatok ellátására. A Magyar Katolikus Egyház az egyoldalú nyilatkozat megtételére nemzetközi szerződés alapján jogosult. Az egyoldalú nyilatkozat megtételére a belső egyházi jogi személy is jogosult.

¹⁸ A közszolgáltatás fogalmába a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 4. § f) pontjában megadott meghatározások mindegyike beleértendő.

- **projektarányos akadálymentesítést:** Ez festés/mázolásnál a vakok és gyengén látók érdekében, a megfelelő színkontrasztok kialakítását jelenti (nyílászáró tokszerkezeteinek falfelülettől és/vagy ajtólaptól eltérő színű mázolása). Elektromos hálózat teljes felújításánál pl.: a helyiségek kapcsolóit a mozgáskorlátozottak számára elérhető magasságba kell áthelyezni.

A tervezés és megvalósítás során kötelező az OTÉK akadálymentesítés szempontjából releváns előírásainak betartása.

Az előírások betartásához és a kivitelezéshez ajánlasként a Felhívás mellékletét képező „Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez” c. dokumentum nyújt segítséget.

Az akadálymentesítés részleges kialakítása kizárólag az alábbi esetekben lehetséges:

- amennyiben a műszaki adottságok alapján nem megfelelően biztosítható a fejlesztés akadálymentes kialakítása. Erről a rehabilitációs környezettervező szakmérnöknek/szakértőnek és tervezőnek együttesen szükséges nyilatkoznia.
 - az országos műemléki védelem, vagy műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben elhelyezkedő épületek esetén. Továbbá az általános hatáskörű építési igazgatás által kiadott építési engedélyben foglaltak szerint a helyi védelem alatt álló objektumok esetében. (Tervezői nyilatkozat műemléki védelemről)
- A fenti esetekben is törekedni kell az akadálymentesítésnek legalább részleges, az örökségi értékek sérelme nélkül elérhető szintű megvalósítására. A részletesebb szabályokat a Felhívás mellékletét képező „Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében” című dokumentum tartalmazza.

b) Új építés esetén teljeskörű (nem projektarányos) komplex akadálymentesítést kell megvalósítani.

Az építési-műszaki tervdokumentáció akadálymentesítés szempontjából releváns részének az OTÉK előírásainak kell megfelelni.

c) Bővítés, felújítás, átalakítás és új építés esetén egyaránt csak olyan projektjavaslatok valósíthatók meg, amelyek építési dokumentációja és/vagy építési engedélyezési tervdokumentációja, illetőleg az alapján, az építésügyi hatóság által kibocsátott jogerős vagy végleges és végrehajtható építési engedélye megfelel a hatályos OTÉK előírásainak. Az építési szabályoknak való megfelelést az építésügyi hatóság által kibocsátott jogerős vagy végleges és hatályos építési engedély bizonyítja. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetében tervezői nyilatkozat benyújtása szükséges arra vonatkozóan, hogy a projekt nem engedélyköteles és megfelel a hatályos OTÉK előírásainak.

d) Rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő bevonása szükséges az alábbiak szerint:

- A tervezés során a műszaki dokumentumok részeként akadálymentesítési tervfejezetet szükséges benyújtani.
- A kivitelezés végén nyilatkozatot szükséges benyújtani az akadálymentesítés megvalósulásáról a projekt záró beszámolóban.

2) Infokommunikációs akadálymentesítés:

Amennyiben az adott projekt esetében a bölcsődei ellátás nyújtó intézmény/szolgáltatás, óvodai ellátást nyújtó intézmény weboldalának kialakítása, fejlesztése is tervezett, kötelező az infokommunikációs akadálymentesítés projektarányos megvalósítása, amely a Felhívás szempontjából kizárólag a weboldalak akadálymentesítését jelenti.

Az akadálymentes weboldalak kialakításával, fejlesztésével kapcsolatban a „Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez” c. dokumentum nyújt segítséget, továbbá informatikai szakember felkeresése szükséges a megfelelő megvalósítás érdekében, melyet a szakember nyilatkozatával (**Informatikai szakember nyilatkozata az infokommunikációs akadálymentesítésről**) szükséges alátámasztani a projekt megvalósítása során, de legkésőbb a projekt fizikai befejezése mérföldkőnél.

„Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez” c. dokumentumban meghatározott minimum feltételek az akadálymentes weboldal kialakításával, fejlesztésével kapcsolatban az alábbiak:

- Az egyetemes tervezés alapján az összes felhasználó számára elérhetővé kell tenni a szervezet weboldalának megfelelő használatát. A közös, normál weboldalnak szükséges akadálymentesen működnie, nem pedig egy külön akadálymentes verzió létrehozása a cél, amely csak a látássérülteket segíti.
- Az akadálymentes weboldal szabványa a WCAG 2.0, melynek minimum szintjét az „A” szintet szükséges elérni.
- A HTML és CSS forráskód szabványossága.

3) Azbesztmentesítés:

Amennyiben a beruházással érintett épület/épületrész szórt azbesztet tartalmaz, úgy a támogatást igénylő számára kötelező a szórt azbeszt mentesítés elvégzése, amelynek költsége elszámolható a projektben. Kötelező továbbá projektarányos módon minden egyéb azbeszttartalmú szerkezet mentesítése. A projekttel nem érintett épületszerkezetek egyéb azbeszttartalmú anyagainak mentesítése nem kötelező elvárás, azonban javasolt és elszámolható a felhívás keretében.

4) Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése szempontok érvényesítése:

Az energiahatékonysági és megújuló energia felhasználás kiterjesztése szempontok érvényesítése a Felhívás keretében horizontális követelményként kerül teljesítésre. A projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás minden tevékenység-elemének végrehajtása során érvényesíthetők az energiahatékonysági és megújuló energia alapú korszerűsítés szempontjai:

- az épületek külső határoló szerkezeteinek korszerűsítése (pl. utólagos külső hőszigetelés, nyílászárók cseréje), vagy
- a fűtési és/vagy HMV (használati meleg víz) rendszer korszerűsítése, vagy
- a nap alapú megújuló energia felhasználás megvalósítása/növelése révén.

Fentiek kapcsán elvárás, hogy amennyiben a fejlesztéssel (felújítással, átalakítással, bővítéssel, új építéssel) érintett épület az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik, úgy arra vonatkozóan a rendeletben foglalt előírások, továbbá az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet fejlesztés időpontjában hatályos szabályozása alkalmazandók és az elvárt energetikai elvárásokat az épület teljesítse.

A Megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni a tervezett energetikai célú beruházásokat, és a tervezett korszerűsítési elemek indokoltságát. A fejlesztések tervezett jövőbeli állapot szerinti megvalósulásának nyomon követhetősége érdekében a projekt dokumentáció részeként legkésőbb az első mérőföldköig csatolni szükséges a kiinduló állapotra elkészített hiteles energetikai tanúsítványokat, illetve a megvalósítandó állapotra vonatkozó energetikai számítást. Kizárólag a tanúsítványban feltüntetett, javasolt korszerűsítési tevékenységek támogathatók.

Háztartási méretű kiserőmű telepítéshez kapcsolódó szabályok:

- legfeljebb háztartási kiserőmű (HMKE) méretű, maximum 50 kVA erőművi névleges teljesítőképességű beruházás támogatható,
- az inverter kimenő teljesítménye nem haladhatja meg a szolgáltató által jóváhagyott csatlakozási dokumentációban szereplő engedélyezett csatlakozási teljesítményt.
- Az inverter kimenő teljesítményét legfeljebb 20%-kal haladhatja meg a beépített napelemek összesített névleges teljesítménye.

A megvalósuló tevékenységek tekintetében releváns esetben kötelezően alkalmazandó a Felhívás 6.2. fejezet 3) alpontjában meghatározott költséggarányosítás.

A projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás jogszabályi előírásoknak való megfelelését tervezői nyilatkozattal szükséges alátámasztani az első mérőföldköig.

C) A választható, önállóan nem támogatható tevékenységekre vonatkozóan:

- 1) **Főzőkonyha, vagy tálaló/melegítő konyha** infrastruktúra fejlesztése és kapcsolódó berendezési tárgyak, eszközök beszerzése az alábbi feltételekkel támogatható:

- a) **Főzőkonyha fejlesztése** (beleértve meglévő korszerűsítését, felújítását, illetve új létrehozását), és kapcsolódó berendezési tárgyak, eszközök beszerzése **az alábbi feltételekkel és felhívásokból támogatható:**

- a1) Ha a fejlesztendő főzőkonyha legalább 51%-ban bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) és óvodák számára állít elő adagszámokat és az ezen kívüli adagszámok a Nkt. 7§ (1) b)-g), i)-k), valamint a 20. § (1) szerinti köznevelési intézmények¹⁹ és szociális ellátások adagszámai, támogathatósága a TOP_Plusz-3.3.1 konstrukcióban lehetséges.
- a2) Ha a fejlesztendő főzőkonyha legalább 51%-ban szociális adagszámokat állít elő, és az ezen kívüli adagszámok a bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), óvodák és a Nkt. 7§ (1) b)-g), i)-k), valamint a 20. § (1) szerinti köznevelési intézmények kiszolgálásához kapcsolódnak, támogathatósága a TOP_Plusz-3.3.2 konstrukcióban lehetséges.
- a3) Ha a fejlesztendő főzőkonyha legalább 51%-ban a Nkt. 7§ (1) b)-g), i)-k), valamint a 20. § (1) szerinti köznevelési intézményekhez kapcsolódó adagszámokat állít elő és az ezen kívüli adagszámok bölcsődei ellátási formák, óvodák vagy szociális ellátások adagszámai, támogathatósága a TOP_Plusz-3.3.4 konstrukcióban lehetséges.
- a4) Ha a fejlesztendő főzőkonyha adagszámainak legalább 51%-át a bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), óvodák, a Nkt. 7§ (1) b)-g), i)-k), valamint a 20. § (1) szerinti köznevelési intézmények és a szociális ellátások adagszámai együttesen érik el, támogathatósága a TOP_Plusz-3.3.1, a TOP_Plusz-3.3.2 és a TOP_Plusz-3.3.4 konstrukcióban is lehetséges. Egy konyha fejlesztése csak egy felhívás keretében támogatható, melyről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia szükséges a támogatási kérelem benyújtásakor **(Nyilatkozat főzőkonyha fejlesztéséről)**.
- a5) Amennyiben a fejlesztendő főzőkonyha legalább 51%-ban közétkeztetést lát el, amely nem kizárólag az a1) pont szerinti bölcsődei, óvodai vagy a2) pont szerinti szociális ellátáshoz vagy a3) pont szerinti köznevelési intézményekhez kapcsolódó adagszámokat jelenti, úgy támogathatósága a TOP_Plusz-1.1.1 konstrukció keretében lehetséges.

Szociális ellátási adagszámok: a szociális alapszolgáltatásban, valamint a szakosított szociális ellátásban részesülőknek előállított adagszámokat jelentik.

Ha a főzőkonyha for-profit típusú étkeztetés is végez, akkor az adott fejlesztésre jutó – építési és járulékos (kapcsolódó szolgáltatások, eszközbeszerzés) – költségeket az előző évi összesített és a következő évi tervezett adagszámok alapján arányosítani szükséges.

For-profit típusú étkeztetésnek minősül a felhívás szempontjából az az adagszám, amiből a fenntartónak többletbevétele keletkezik (pl.: rendezvények kiszolgálásakor). A közétkeztetésre továbbadott adagszámok és a munkahelyi étkeztetés adagszámai nem számítanak bele a for-profit típusú adagszámba.

Főzőkonyha-fejlesztés esetén a megalapozó dokumentumban szükséges beszámolni az ellátandó (az előző évi, a jelenlegi és a jövőben a fenntartási időszakig tervezett) adagszámokról és azok ellátási területéről.

A fenti lehatárolási szempontoknak való megfelelést a támogatási kérelem benyújtásakor tervezett adagszámok alapján kerül vizsgálatra.

- b) **Tálaló vagy melegítő konyha fejlesztése** (beleértve meglévő korszerűsítését, felújítása, illetve új létrehozását) és kapcsolódó berendezési tárgyak, eszközök beszerzése is támogatható **a bölcsődei ellátási formákhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) és óvodákhoz kapcsolódóan.**

Amennyiben a fejlesztendő tálaló/melegítő konyha egyéb étkeztetést is ellát, abban az esetben támogatható a fejlesztése, ha nagyobb arányban bölcsődei ellátási formákhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) és óvodákhoz kapcsolódó étkeztetést lát el.

¹⁹ Általános iskola, gimnázium, szakgimnázium, szakiskola, készségfejlesztő iskola, alapfokú művészeti iskola, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény, kollégium, pedagógiai szakszolgálati intézmény, többcélú köznevelési intézmény.

Az adagszámok bemutatását a megalapozó dokumentumban szükséges elvégezni. Ha a tálaló/melegítő konyha más szolgáltatásokat is ellát, abban az esetben szükséges bemutatni az adagszámokat, és a fejlesztése a főzőkonyhai adagszámok mintájára lehet támogatható, amennyiben azt az adott felhívás lehetővé teszi.

- c) **Egy adott főzőkonyha, tálaló vagy melegítő konyha infrastruktúra fejlesztése és kapcsolódó berendezési tárgyak, eszközök beszerzése kizárólag egy projekt keretében támogatható.**
- 2) A Felhívás keretében kizárólag az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak (a továbbiakban: ÜME) megfelelő **kerékpár támaszok és tárolók kiépítése**, továbbá az ütügyi műszaki előírásnak nem megfelelő támaszok és tárolók ÜME paraméterek szerinti **korszerűsítése, cseréje** támogatható.
- 3) A hatályos jogszabályokban minimálisan előírt számú **parkoló-férőhely és akadálymentes parkoló-férőhely** fejlesztése, kialakítása támogatható. Indokolt esetben, a hatályos jogszabályokban minimálisan előírt szám feletti parkoló-férőhely és akadálymentes parkoló-férőhely létesítése is támogatható, melyet a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni és alátámasztani.
- 4) **Járműbeszerzés** az alábbi feltételekkel támogatható:
- a) Járműbeszerzés támogatható:
- a1) bölcsődei, mini bölcsődei férőhelybővítés, új férőhelyek kialakítása esetén, amennyiben a bölcsődei, mini bölcsődei ellátás megszervezését önkormányzati társulás (GFO 327, 353, 373) biztosítja, vagy fogja biztosítani, és kizárólag a fejlesztendő, kialakítandó intézményben lévő 0-3 éves korú gyerekek napi szállítását, ingázását szolgálja.
- a2) óvodák esetén az óvodás korú gyermekek napi szállítását, ingázását érdekében, amennyiben a beszerzendő jármű a fejlesztendő intézmény több feladatellátási helyét szolgálja ki, vagy az óvodai intézményt önkormányzati társulás (GFO 327, 353, 373) tartja fenn.
- b) Projektenként egy darab legfeljebb 15 személyes kisbusz beszerzésére van lehetőség, maximum bruttó 20 millió Ft/db értékben, melybe beleértendő az üzembe helyezés költsége.
- c) Kizárólag új jármű beszerzése támogatható, és a jármű beszerzés egyedül hivatalos magyarországi márkakereskedői hálózatról megengedett!
- d) Kisbusz beszerzése esetén az alapfelszereltségen kívül egy garnitúra téligumi, légkondicionáló berendezés, vonóhorog, sajátos nevelési igényű gyermekek szállításához kapcsolódó felszerelés (pl.: rámpa kerekesszékekhez), valamint biztonsági gyermekülések beszerzése támogatható, amelyek a beszerzett gépjármű vételárába beleszámítanak.
- e) A járműbeszerzést a megalapozó dokumentumban szükséges indokolni, és a projekt keretében beszerzendő járművet a Beszerzendő eszközök listája c. dokumentumban szükséges feltüntetni.
- 5) **Játzócsoporthoz és időszakos gyermekfelügyelet kialakítása** abban az esetben támogatható, amennyiben a szolgáltatás a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltatás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) alapfeladatát nem veszélyezteti és a szolgáltatás térítési díja a szolgáltatás önköltségét meg nem haladó mértékű.
- 6) A bölcsődei ellátás nyújtó intézmény/szolgáltatás, óvodai ellátást nyújtó **intézmény weboldalainak fejlesztése, kialakítása során** alkalmazni szükséges Felhívás 2.3. B) 2) pontjában meghatározott az infokommunikációs akadálymentesítésre vonatkozó előírásokat.

Ha a projekt műszaki, szakmai tartalma csökken, ezzel arányosan csökken a támogatási összeg is. (Részletesen lásd: Korm. rendelet 156. §, 157. §)

2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások

1) Általános elvárások:

A táji, természeti, környezeti értékek védelmével, a klímaváltozás elleni küzdelemmel, az esélyegyenlőséggel, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos követelmények, más

néven horizontális követelmények érvényesítése az Európai Unió fejlesztéspolitikájának kötelező eleme. A kiemelt célok és követelmények részletes ismertetése megtalálható az „ÁÚF 21-27” 11. fejezetében.

A horizontális cél megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenység következtében felmerült költség elszámolható.

A projekt tervezése és megvalósítása során kérjük, vegye figyelembe, hogy a projektben létrehozott eredményeknek meg kell felelniük az alábbi elvárásoknak is:

- a) Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, a „jelentős károkozás elkerülését célzó”²⁰ elővigyázatosság elvét betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba²¹ ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.
- b) Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során a Fogyatékos-sággal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket megillető alapvető emberi jogokat – többek között akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell.
- c) A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a kedvezményezett esélytudatosságot fejezzen ki: ne közvetítsen szegregációt, csökkentse a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

2) Témaspecifikus elvárások:

a) Klimaváltozás elleni küzdelem:

Amennyiben a projekt megvalósítása során Ön tervez infrastrukturális vagy ingatlan beruházást, amely legalább öt éves várható élettartamú, akkor Önnek a tervezés során figyelembe kell vennie, hogy a projekt várható üvegházhatásúgáz-kibocsátása/elnyelése mennyire számottevő, továbbá fel kell mérnie a projekt éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási potenciálját, és biztosítani kell, hogy a projekt ellenálló legyen az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben! Ezért a támogatási kérelem összeállítása során vizsgálnia kell a projekt megvalósításával összefüggő fő éghajlatváltozási kihívásokat, a projekt helyszínén várható energiafelhasználás-változást, a klímavédelmi törekvésekhez való illeszkedést, valamint be kell mutatnia, milyen módon tervezi lebonyolítani az Európai Parlament és a Tanács 2021/1060 rendeletének 73. cikk (2) bek. j) pontja alapján elvárt éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot.

A támogatást igénylőnek a támogatási kérelem benyújtásakor a megalapozó dokumentum vonatkozó fejezetében részleteznie szükséges az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozását az abban részletezett szempontok szerint. Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot a projekt előkészítésével párhuzamosan kell elvégeznie és annak dokumentációját az 1. mérőföldköig kell benyújtania.

Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozásához az „Útmutató a projektek klímakockázatának értékeléséhez és csökkentéséhez” (röviden: Klímakockázati útmutató) nyújt segédletet, mely a következő linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-projektek-klimakockzatnak-becklshez-s-cskkentshez>

(A 2021–2027-es programozási időszak szabályozásának megfelelően felülvizsgált útmutató 2021 őszére tervezett megjelenéséig a 2014-2020-as időszak útmutatója a hatályos segédlet.)

b) Esélyegyenlőség érvényesítése:

- b1) Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelően.

²⁰ Jelentős károkozás elkerülését célzó elv: a támogatott fejlesztés nem sérti jelentősen az (EU) 2019/2088 rendelet 9. cikkben meghatározott egyik környezeti célkitűzést (az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való áttérés; a szennyezés megelőzése és csökkentése; a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) sem.

²¹ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

- b2) Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.
- b3) Infrastrukturális fejlesztéseknél: létesítmények, térhasználat közlekedési kapcsolatok tervezésekor a támogatást igénylő figyelembe veszi és érvényesíti az egyetemes tervezés elveit, azaz a nők és férfiak igényeit, az idősek, a fogyatékosok és a gyermekek igényeit, és bemutatja ennek módját. (információ: <http://www.etikk.hu>)

3. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?

Nem, a támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül, ezért a támogatást – szerződés szerinti projektmegvalósítás esetén – nem kell visszafizetni.

3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?

A projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége²² az adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletben található.

3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás minimum és maximum összege a felhívás adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletében olvasható.

A támogatás maximális mértéke az Európai Unióval elszámolható összköltség 100 %-a.

4. A PROJEKTVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?

A támogatási kérelem benyújtása előtt megkezdett projekthez is igényelhet támogatást, ha azt a kérelem benyújtásáig fizikailag még nem fejezte be.

További részletes szabályozást az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 1. alpontja tartalmaz.

Ha Ön a támogatási döntés kézhezvétele előtt már megindítja a közbeszerzési eljárást, be kell tartania a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket is.²³

4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?

Mikor minősül befejezettnek a projekt?

Fizikailag akkor befejezett a projekt, ha valamennyi támogatott tevékenység megvalósult a támogatási szerződésben és a felhívásban meghatározott feltételek szerint. A projekt fizikai befejezésének napja tehát az a nap, amikor az utolsó támogatott tevékenység megvalósul.

Pénzügyileg akkor befejezett a projekt, ha fizikailag befejezett, és a megvalósítás során keletkezett bizonylatok – szállítói kifizetés esetén az előírt önrész szállítók részére történő – kifizetése megtörtént.

További részletes szabályozás az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

Mennyi idő alatt kell fizikailag befejezni a projektet?

A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított **36 hónap** áll rendelkezésre.

²² A „projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége” fogalom megegyezik a 2014-2020-as programozási időszakban használt „projekt maximálisan elszámolható költsége” fogalommal, tehát az összeg tartalmazza a társfinanszírozást is.

²³ Lásd: Korm. rendelet Közbeszerzési eljárások ellenőrzése c. fejezete

Ha Ön a projekt megvalósítását a támogatási szerződés hatályba lépéséig nem kezdte meg, a végrehajtási határidő a támogatási szerződés hatályba lépésének napjával kezdődik.

További részletes szabályozás az „ÁÚF 21-27” 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

A záró kifizetési kérelem benyújtásának határideje a projekt fizikai befejezését követő 60 nap, de legkésőbb 2029. június 29.

5. MÉRFÖLDKÖVEK, INDIKÁTOROK

5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?

A mérföldkö a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul. Egy adott mérföldkőhöz ezen túlmenően meg kell tervezni az adott mérföldkővel bezárólag várhatóan elszámolni kívánt költségek kumulált mértékét is.

Önnek a projektjében 2 mérföldkövet kell tervezni. Az utolsó mérföldkövet a projekt fizikai befejezésének várható időpontjára kell megtervezni.

Az egyes mérföldkövekkel kapcsolatos elvárások a következők:

Minden betervezett mérföldkö teljesítését alátámasztó dokumentumokkal kell igazolni.

1. mérföldkö: Projekt előkészítése

A mérföldkövet a támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18. hónap utolsó napjáig szükséges betervezni.

A mérföldkőhöz az alábbi, projekt szempontjából releváns, dokumentumok csatolása szükséges:

- 1) Teljes műszaki dokumentáció az összes érintett tevékenységre vonatkozóan
- 2) Építési engedélyek vagy tervezői nyilatkozatok, hogy az adott tevékenység nem hatósági engedélyköteles
- 3) A Felhívás 2.3. és 2.4 pontjában előírt releváns szakmai-műszaki és horizontális feltételeknek való megfelelés bemutatása, éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat dokumentációja.
- 4) Nyilatkozatok, igazolások új épület építése, ingatlankiváltás esetén
- 5) Bölcsődei módszertani szakértő projekt tervezésében történő részvételére vonatkozó igazolás
- 6) Akadálymentesítésről szóló tervfejezet: a tervdokumentáció mellé/külön fejezetként csatolni szükséges a rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő és a tervező közös fejezetét, nyilatkozatát az akadálymentesítésről
- 7) Tervezői nyilatkozat műemléki védelemről: Az országos műemléki védelem, vagy műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben elhelyezkedő épületek, továbbá a helyi védelem alatt álló objektumok mentesülésére vonatkozó tervezői nyilatkozat
- 8) Tervezői nyilatkozat nem engedélyköteles építési tevékenység hatályos OTÉK előírásainak való megfeleléséről
- 9) Minden projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás esetében tervezői nyilatkozat energiahatékonysági szempontok érvényesítéséről, az épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás jogszabályi előírásoknak való megfeleléséről
- 10) A kiinduló és megvalósítandó állapotra vonatkozó energetikai tanúsítványok
- 11) Arányosítás alátámasztására készített kimutatás aktualizálása, továbbá az RRF és a TOP Plusz fejlesztések kombinálása esetén a közös használatú helyiségek fejlesztésére vonatkozó támogatást igénylői nyilatkozat.
- 12) Amennyiben a fejlesztés korábban támogatott projekthez is kapcsolódik, úgy szükséges a pontos, tevékenység szintű lehatárolás bemutatása
- 13) 700 millió Ft feletti összköltségű projektek esetében költség-haszon elemzés elkészítése a Felhívás 6.2 pont 2) alpontban meghatározottak alapján.
- 14) A projektmenedzsment szervezet rövid bemutatása, valamint a Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy a projektmenedzsment szervezet megfelel a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentumának 3.8.2 pontjában leírtaknak.

- 15) Tulajdonviszonyok rendezése: a projekt megvalósítási helyszínére vonatkozó tulajdonjogi kérdéseket, adás-vételt, bérleti szerződést, per és igénymentesség igazolását stb. az ÁUF 21-27 c. dokumentumban foglalt előírásoknak megfelelően rendezni szükséges.

2. mérföldkő: Fizikai befejezés

A teljes projekt fizikai befejezését szükséges önálló mérföldkőként betervezni.

Benyújtandó dokumentumok az alábbiak közül, amennyiben releváns:

- bölcsődei módszertani szakértő szakmai kivitelezés nyomon követésében való részvételéről szóló igazolás (amennyiben releváns)
- Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a megvalósítási időszak alatt alkalmazott projektmenedzsment szervezet megfelelt a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentumának 3.8.2 pontjában leírtaknak.
- informatikai szakember nyilatkozata az infokommunikációs akadálymentesítésről (amennyiben releváns),
- nyilatkozat akadálymentesítés megvalósulásáról (amennyiben releváns),
- szolgáltatói nyilvántartásba vételt igazoló dokumentum (amennyiben releváns),
- kötelezően előírt nyilvánosság biztosítását igazoló dokumentumok a Kedvezményezett Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban KTK Plusz szerint,
- egyéb projektzárást igazoló dokumentum.

5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?

Kérjük, hogy a támogatási kérelmében az alábbi táblázatban szereplő indikátorok közül projekt szempontból releváns esetben egy kimeneti és egy eredmény indikátort szerepeltessen.

Indikátor neve	Alap	Mérték-egység	Típusa ²⁴	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása	ERFA	db	Közös kimeneti	RCO66	Igen	Nem
Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	ERFA	fő/év	Közös eredmény	RCR70	Nem	Nem

Indikátor neve: Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása

Indikátor definíciója: Férőhely kapacitás az új, bővített vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítményekben (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, óvoda, többcélú óvoda-bölcsődei intézmény) betölthető helyek maximális számában kifejezve. A férőhely kapacitást a nemzeti jogszabályokkal összhangban kell kiszámítani, de nem tartalmazhat kisgyermek-nevelőket, óvodapedagógusokat, szülőket, kisegítő személyzetet vagy más személyeket, akik szintén használhatják a létesítményeket. A mutató a projekt keretében újonnan épített vagy korszerűsített (pl.: higiéniai és biztonsági előírásoknak való megfelelés érdekében) gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitását méri. A korszerűsítésbe nem értendőek bele az energetikai célú felújítások, karbantartási és javítási munkálatok.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében támogatott 0-3 éves és 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény/szolgáltatás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, óvoda, többcélú óvoda-bölcsőde) új építéssel és/vagy korszerűsítéssel érintett férőhelyszámainak összege.

Indikátor igazolásának módja:

- Szolgáltatói nyilvántartásba vételről szóló igazolás, vagy annak módosítása (melynek információt szükséges tartalmaznia a férőhelyek számára vonatkozóan)

²⁴ Közös kimeneti, közös eredmény, OP-kimeneti, OP-eredmény

- Alapító okirat, vagy módosított alapító okirat és az OSA4TANU adatlap az OSA2FELH adatlap a02t13 tábla (férőhelyek száma óvodai feladatellátási helyenként)
- Engedélyköteles tevékenység esetén: az építményre vonatkozó használatbavételi (ide értve a használatba vétel tudomásulvételét, ha releváns) engedély.
- Nem engedélyköteles tevékenység esetén: az építmény kapcsán készült műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv.

Indikátor neve: Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói

Indikátor definíciója: A támogatott gyermekgondozási létesítményt igénybe vevő beíratott gyermekek éves száma. A célérték esetében a becslést utólag kell elvégezni a létesítményt használó gyermekcsoportok száma és mérete alapján, a projekt pénzügyi befejezését követő év során legalább egyszer. A mutató bázisértéke a támogatott létesítmény felhasználóinak a projekt megkezdése előtti évre becsült száma, az újonnan épített létesítmények esetében pedig nulla.

A mutató nem terjed ki a tanárookra, a szülőkre, a kisegítő személyzetre vagy más személyekre, akik szintén igénybe vehetik a létesítményt. A mutató kiterjed az újonnan épített vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítményekre (pl.: a higiéniai és biztonsági előírásoknak való megfelelés érdekében), azonban a korszerűsítésbe nem értendőek bele az energetikai célú felújítások, karbantartási és javítási munkálatok.

Indikátor számítási módja: A támogatott gyermekgondozási létesítményt igénybe vevő beíratott gyermekek összesített száma a projekt pénzügyi befejezését követő évben.

Indikátor igazolásának módja:

- Szolgáltatói nyilvántartás igazolása
- Óvodai ellátás esetén az OSA4TANU adatlap a04t18 tábla (gyermekek száma óvodai feladatellátási helyenként)

A támogatási szerződésben vállalt indikátor tervértékének csökkenése:

Ha Ön a támogatási szerződésben vállalt tervértéket csökkenti:

- olyan indikátor esetén, amely egyben a 2.3. fejezet szerinti műszaki, szakmai tartalom részét is képezi, a műszaki, szakmai tartalom csökkenésére vonatkozó rendeleti szabályozást alkalmazzuk,²⁵
- olyan indikátor esetén, amely nem képezi a műszaki, szakmai tartalom részét, a támogatást arányosan csökkentjük²⁶.

A támogatási szerződésben vállalt indikátor alulteljesítése:

A támogatás összegét csökkentjük, ha a támogatási szerződésben meghatározott indikátor teljesítése a célérték elérésének vállalt időpontjában nem éri el a célérték 75%-át. A támogatás csökkentésének aránya megegyezik az indikátor célérték 75%-a és az indikátor teljesítésének százalékos mértéke közötti különbséggel²⁷.

6. PROJEKTVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

6.1. Mire nem kapható támogatás?

A 2.1. pontban meghatározott tevékenységeken kívül más tevékenység nem támogatható.

Így például nem támogatható:

- 1) A 3000 fő vagy afölötti lakónépességű települések esetében az új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhely létrehozása – beleértve: új intézmény/telephely/szolgáltatás létesítését (2.1. A) a) pont); bezárt telephely újra nyitását (2.1. A) b) pont); meglévő férőhelyek bővítését (2.1. A) d) d1) pont) – önkormányzati (GFO 321, 327, 351, 353, 371, 373) és egyházi (GFO 55) fenntartó esetében.
- 2) Óvodai ellátás esetében olyan nem állami, nem önkormányzati köznevelési intézmény feladatellátási helyeinek fejlesztése, ahol az óvodai felvétel, továbbá az óvodai elhelyezés, fizetési kötelezettséghez kötött.

²⁵ Korm. rendelet 156. §.

²⁶ Korm. rendelet 156. §.

²⁷ Korm. rendelet 160.§.

- 3) Nevelési munkához kapcsolódó tartalomfejlesztés (kivéve: a bölcsődei ellátás nyújtó intézmény/szolgáltatás, óvodai ellátást nyújtó intézmény weboldalainak fejlesztése, kialakítása), tanulmányok, képzések lebonyolítása;
- 4) Lakáscélú ingatlan vásárlása/fejlesztése;
- 5) Egyszer használatos eszközök, forgóeszközök beszerzése; melyek fenntartása hosszú távon nem biztosított;
- 6) Használt eszközök beszerzése.

6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?

- 1) Ön, mint kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani. Az ezzel kapcsolatos követelményeket a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalról letölthető „Kedvezményezett tájékoztatási kötelezettségei Plusz” c. útmutató és az „Arculati Kézikönyv Plusz” tartalmazza.

2) Költség-haszon elemzés készítésére vonatkozó elvárások:

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízünpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló 2021/1060/EU rendelet (a továbbiakban CPR) 73. cikkének teljesítése céljából a pályázatoknak biztosítani kell a következő elvárásokat:

- Bizonyítható a projekt társadalmi hasznossága, megfelelő ár-érték aránya.
- Csak a megvalósuláshoz szükséges mértékű támogatást kap, túl-támogatás nem történik.
- A fejlesztési projekt keretében létrehozott eszközök működtetése, a szolgáltatási színvonal pénzügyileg fenntartható.

A vonatkozó európai uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében a projektek előkészítése és a kiválasztási eljárás során alá kell támasztani a projekt társadalmi hasznosságát, ár-érték arányát. Ennek érdekében a **pályázat benyújtásakor csatolandó Megalapozó dokumentumban:**

- Be kell mutatni a problémákat, hiányokat, amelyekre választ jelent a tervezett fejlesztés. Szükséges felmérni az igényeket, amelyek a fejlesztendő infrastruktúra/szolgáltatás létrejöttét, kapacitását alátámasztják.
- Az így meghatározott projekt célokról be kell mutatni kapcsolódásukat az OP céljaihoz, valamint a vonatkozó európai, országos, regionális, valamint helyi stratégiákhoz.
- Annak érdekében, hogy megállapítható legyen, hogy a projektben megvalósítandó beavatkozás céljának elérésére a választott megoldás az optimális a teljes költséget és a hatásokat összevetve, szövegesen kell indokolni, hogy miért az adott műszaki megoldás került kiválasztásra, azt milyen kiválasztási logika, további vizsgálat előzte meg.

A támogatás mértékének indoklásához és a fenntarthatóság bizonyításához a **pályázat benyújtásakor a Megalapozó dokumentumban be kell mutatni a következőket:**

- A kért támogatás összege a projekt megvalósításához feltétlenül szükséges. Ezt röviden meg is kell indokolni állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően. Egyéb esetben az indoklás térjen ki különösen arra, hogy a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
- A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. Indoklásban ki kell emelni, hogy a bevétellel, költségmegtakarítással nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik, pl. milyen központi költségvetési, önkormányzati költségvetési forrás biztosítja a finanszírozásukat.

Az **1. mérföldkőre** a 700 millió Ft-nál nagyobb elszámolható költségű projekteknél a CPR előírásainak való megfelelés érdekében **az alábbiak bemutatása csatolandó:**

- Közgazdasági értékeléssel kell igazolni a projekt társadalmi hasznosságát, megfelelő ár-érték arányát.

- Ha a projekt olyan stratégiához illeszkedik, amely társadalmi hasznosság értékelése (költség-haszon elemzés, költség-hatékonyság elemzés, többszemponútú értékelés) alapján rangsorolta a projekteket és a projekt megvalósítását tartalmazza, akkor projekt szinten külön elemzés nem szükséges a változatelemzésről és a kiválasztott projektről, elegendő csak a releváns stratégia mentén röviden elmagyarázni:

- A projekt célja megalapozott, illeszkedik a stratégiához, nettó társadalmi hasznót hoz létre?
- A projektben megvalósítani javasolt megoldás eléri a célt, ez a leghatékonyabb megoldás-e a cél eléréséhez?
- A megoldás költségei reálisak-e?

Ennek az elvárásnak megfelelnek többek között a fenntartható városi mobilitási tervek (SUMP), a fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP), Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia, Nemzeti Energiastratégia, Fenntartható Városfejlesztési Stratégia, NEKT (Magyarország Nemzeti Energia és Klímaterve), Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030.

- A fentiek szerinti stratégia hiányában projekt szinten szükséges a változatelemzést, illetve a kiválasztott változat közgazdasági értékelését elvégezni. Ennek módszertanát az Európai Bizottság közgazdasági értékelési útmutatója, a Vademecum²⁸ valamint az Útmutató a projektek közgazdasági és pénzügyi értékeléséhez és további releváns magyar CBA útmutatók tartalmazzák. Ennek megfelelően:

- Ahol lehet és az az egyszerűbb, teljes közgazdasági költség-haszon (CBA) elemzés elvégzése.
- Egyszerűsített CBA elvégzése, ha a költségek és hasznok csak nagyvonalú, nem teljeskörű becslése lehetséges.
- Költség-hatékonyság elemzés (Cost Effectiveness Analysis, CEA), ha a hatásokat csak naturáliában lehet meghatározni, így a sorbarendeáz alapja az egységni hatás költsége.
- Legkisebb költség elemzés (Least Cost Analysis, LCA): Amennyiben a projektek ugyanarra az eredményre vezetnek a leghatékonyabb választás egyszerűen a legkisebb költségű változat kiválasztását jelenti
- Többszemponútú értékelés (Multi-Criteria Analysis, MCA): a fejlesztések költségei, hatásai, kockázatai és lehetőségei számszerűsített vagy kvalitatív formában meghatározásra kerülnek, majd fontosságuk szerint súlyozzák őket, amellyel meghatározásra kerülhet egy összesített pontszám és ez alapján egy rangsor.

- Az előző pontban bemutatott útmutatók alapján szükséges a pénzügyi elemzést elvégezni a szükséges mértékű támogatás és a pénzügyi fenntarthatóság alátámasztása érdekében.

3) Közös használatú, vagy nem támogatható tevékenységeknek helyt adó helyiségek, épületrészek, egyéb építési munkák költségeinek arányosítása:

Amennyiben a beruházással érintett ingatlan helyet ad jelen felhívás keretében fejleszteni kívánt tevékenységen túl egyéb tevékenységeknek, az alábbi módon szükséges az építési és kapcsolódó projektelőkészítési és szolgáltatási költségeket arányosítani:

- A közös használatú, mindkét funkcióhoz kapcsolódó ingatlanrészekre (pl.: külső homlokzat, tető, külső tér, fűtésrendszer) jutó kivitelezési költségek elszámolhatóak a felhívás szerint támogatott tevékenység(ek) helyiségének/helyiségeinek alapterülete szerint, tehát az elszámolható, támogatható épületrész, és a nem elszámolható épületrész nettó alapterületének (m²) arányában.
- Közös használatú helyiségre, épületrészre jutó elszámolható költség számítása (közös helyiségek figyelembe vétele nélkül):

$$\frac{\text{támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m}^2\text{]}}{\text{támogatható+nem támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m}^2\text{]}}$$

²⁸ Economic Appraisal Vademecum 2021-2027, General Principles and Sector Applications, European Commission, 2021

Pl.: támogatható helyiség: 30 m², nem támogatható helyiség: 50 m², közös helyiség: 20 m². Közös helyiségre jutó elszámolható költség: 30/(30+50)=0,375, a közös használatú helyiségre jutó költség 37,5%-a számolható el.

- A m² alapú arányosítás nem vonatkozik a fejleszteni kívánt tevékenység végzéséhez szükséges, jogszabály vagy hatóság által előírt, adott tevékenységhez kötelezően kapcsolódó fejlesztésekre.
- Az arányosítás minden építéshez kapcsolódó egyéb releváns költség tekintetében kötelezően alkalmazandó, beleértve a projektelőkészítés (pl.: tervezési díjak), és a szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások (pl.: műszaki ellenőrzés) költségeit is: ezek a költségek jelen felhívás keretében a fenti százalékos arálynak megfelelően számolhatóak el.

A fenti módszertan alapján szükséges az épületeket érintő építési tevékenységek mellett az egyéb építési munkák arányosítása is, amennyiben releváns (pl.: kerítés építés, udvarrendezés, parkoló építések).

4) Szakmai adatszolgáltatás:

A támogatási kérelem benyújtásakor a projekt tervezett tartalma alapján szükséges a szakmai adatszolgáltatás kitöltését elvégezni. Amennyiben a projekt előkészítése során, annak szakmai tartalma módosul, úgy szükséges a lenti mutatókra tett vállalások felülvizsgálata. Önmagában a szakmai adatszolgáltatás módosításához, értékük csökkentéséhez szankció nem kapcsolódik.

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Bölcsőde ellátások esetében:	
Fejlesztéssel érintett, bölcsődei ellátást nyújtó intézmények száma	db
Fejlesztéssel érintett, bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatások száma	db
A bölcsődei ellátást nyújtó új intézmények száma	db
A bölcsődei ellátást nyújtó új szolgáltatások száma	db
A fejlesztéssel érintett bölcsődében, mini bölcsődében, családi bölcsődében működő férőhelyek száma ²⁹	db
A fejlesztéssel érintett bölcsődében, mini bölcsődében, családi bölcsődében a bölcsődei ellátásban részesülő, beíratott gyermekek száma	fő
A fejlesztéssel érintett bölcsődében, mini bölcsődében, családi bölcsődében a bölcsődei ellátásban részesülő, beíratott sajátos nevelési igényű gyermekek száma	fő
A fejlesztéssel érintett bölcsődében, mini bölcsődében, családi bölcsődében a bölcsődei ellátásban részesülő, beíratott hátrányos helyzetű gyermekek száma	fő
Bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde meglévő, fejlesztéssel ³⁰ érintett férőhelyeinek száma	db
Újonnan létrehozandó bölcsődei, mini bölcsődei csoportszobák/családi bölcsődék száma	db
Fejlesztendő bölcsődei, mini bölcsődei csoportszobák/családi bölcsődék száma	db
Bölcsődében, mini bölcsődében, családi bölcsődében újonnan létrehozott munkahelyek száma ³¹	db
Bölcsődei, mini bölcsődei, családi bölcsődei újonnan létrehozott férőhelyek száma ³²	db
Óvodai ellátás esetében:	
Az óvodai intézmény fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma	db
A projekt keretében kialakítandó új óvodai telephelyek száma	db
A fejlesztéssel érintett intézményben működő óvodai férőhelyek száma	db
A fejlesztéssel érintett intézményben óvodai ellátásban részesülő gyermekek	fő

²⁹ Ez az adatszolgáltatási mutató a projekt keretében fejlesztéssel (beleértve: infrastruktúra és eszközbeszerzést is) érintett meglévő férőhelyeket jelenti.

³⁰ Beleértve infrastruktúra fejlesztést és eszközbeszerzést is.

³¹ Amennyiben a projekt keretében új munkahely(ek) kerül(nek) kialakításra (pl.: új bölcsődei intézmény, vagy új bölcsődei csoportszoba kerül kialakításra, s ehhez kapcsolódóan új munkahely(ek) létesítésére is sor kerül), csak abban az esetben szükséges értéket rögzíteni.

³² Ide értve új bölcsődei intézmény/szolgáltatás kialakítását, meglévő bölcsődei intézmény/szolgáltatás férőhelybővítése esetén az új férőhelyeket.

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
száma	
A fejlesztéssel érintett intézményben az óvodai ellátásban részesülő sajátos nevelési igényű gyermekek száma	fő
A fejlesztéssel érintett intézményben az óvodai ellátásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	fő
A fejlesztéssel érintett intézményben újonnan létrehozásra kerülő óvodai csoportszobák száma	db
Újonnan kialakított óvodai férőhelyek száma ³³	db
A fejlesztéssel érintett intézményben újonnan kialakításra kerülő vagy fejlesztett tornaszobák száma	db
Fejlesztéssel érintett tanmedencék száma	db
Általános:	
Üvegházhatást okozó gázok csökkentése: az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése ³⁴	CO2 egyenérték tonnában
Fejlesztéssel érintett főzőkonyhák száma	db
Fejlesztéssel érintett tálaló/melegítőkonyhák száma	db

6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?

Ha a projektben tervezett beszerzésre a közbeszerzési jogszabályok vonatkoznak, közbeszerzést kell lefolytatni. Ennek vizsgálata és a szükséges eljárás lefolytatása – az egybeszámítási szabályok figyelembe vételével – az Ön feladata és felelőssége.

Részletes tájékoztatás az "ÁÚF 21-27" 9. fejezetében olvasható.

6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?

Támogatás akkor folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, ha a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) rendezett tulajdoni viszonyait a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az „ÁÚF 21-27”-vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérőföldkö teljesítéséig.

6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?

A biztosítéknyújtással kapcsolatos részletes szabályozást az "ÁÚF 21-27" 6. fejezete tartalmazza.

6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?

Az Alapjogi Charta felsorolja azokat az alapvető jogokat, amelyeket az Európai Uniónak és a tagállamoknak az uniós jogszabályok végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk. Az Alapjogi Charta megtalálható a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:C2012/326/02&from=HU> és a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon is.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert legfontosabb jogok, szabadságok és elvek érvényesítését a projektek tervezése és végrehajtása során is biztosítani kell. Ezért kérjük, hogy a projekt tervezése és végrehajtása során fokozott figyelmet fordítson az Alapjogi Chartában rögzített alapjogok érvényesítésére, bizonyosodjon meg arról, hogy tervezett projektjében az alapjogok nem sérülnek, azok érvényesítése biztosított.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Korm. rendelet rendelkezései alapján, ha az Alapjogi Chartában szereplő jogok és alapelvek valamelyike a támogatott projektek végrehajtása során sérülne, a hazai intézményrendszer gondoskodni fog az erre irányuló panasz benyújtásának lehetőségéről és a panasz kivizsgálásáról. Az Alapjogi Charta alapelveiről, a panasz benyújtásának lehetőségéről részletes információkat az "ÁÚF 21-27" c. dokumentum tartalmaz.

³³ Beleértve a férőhelybővítéssel létrehozott új férőhelyeket és az új telephely kialakítását is.

³⁴ Új építés esetén nem releváns. 2 tizedesjegyre kerekítendő.

6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve MMIA támogatás esetén?

Nem releváns.

6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?

Ön vállalja, hogy a projekt megvalósítás befejezésétől számított 5 évig, a projekt megfelel az alábbi feltételeknek³⁵:

- a) az infrastruktúra valamely elemében kizárólag olyan tulajdonosváltás következhet be, amelynek eredményeként egy cég vagy közszférabeli szervezet jogosulatlan előnyhöz nem jut;
- b) a művelet jellegében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben olyan lényeges változás nem következik be, amely veszélyezteti az eredeti célkitűzéseket.

Egyéb kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet, hogy a projektben létrehozott vagy a záró projektfenntartási jelentés elfogadásáig csak az irányító hatóság előzetes jóváhagyásával és a támogatási jogviszony szempontjából releváns kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, illetve terhelhető meg.

Ha Ön ezeket a kötelezettségeket nem teljesíti, akkor szabálytalansági eljárás indulhat Ön ellen. A szabálytalansági döntés a támogatás visszafizetését is elrendelheti.

7. ELSZÁMOLHATÓSÁG

7.1. Mennyi előleg igényelhető?

Támogatási előleg:

Utófinanszírozású tevékenységekre Ön támogatási előleget igényelhet.

Az igényelhető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás:

- a) 25%-a, de civil szervezet, egyházi jogi személy, nonprofit gazdasági társaság kedvezményezett esetén legfeljebb 500 000 000 Ft,
- b) 100%-a a lenti feltételek teljesülése esetén.

A támogatási előleg mértéke abban az esetben 100%, ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás, közvetlen vagy közvetett többségi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság, vagy közalapítvány kedvezményezett, és

- b1) a fizetési számláit az Áht. alapján a Kincstárban köteles vezetni vagy az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatás kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik, vagy

- b2) az Ön részére a megítélt támogatás összege nem éri el az 50 000 000 Ft-ot.

A b1) vagy b2) pont nem teljesülése esetén a felhívás keretében támogatott projektek esetében az utófinanszírozású tevékenységekre igénybe vehető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás 25%-a.

Ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás, közvetlen vagy közvetett többségi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság vagy közalapítvány kedvezményezett, akkor Ön részére támogatási előleg akkor folyósítható, ha benyújtotta az adott naptári évre vonatkozó projektszintű likviditási tervet, és az jóváhagyásra került.

A likviditási terv sablonja a www.palyazat.gov.hu oldalon található meg. A likviditási tervre vonatkozó további szabályokat a Korm. rendelet 252. §-a tartalmazza.

Ha Ön az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatások kezelésére kincstári fizetési számlával rendelkező kedvezményezett, akkor a támogatási előleget vissza kell fizetnie, ha nem nyújt be kérelmet időközi kifizetésre a támogatási előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított

³⁵ /2021 EU Rendelet 65. cikke alapján

tizenkét hónapon belül vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja.

Ha Ön az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatások kezelésére kincstári fizetési számlával nem rendelkező kedvezményezett, akkor a támogatási előleget vissza kell fizetnie, ha nem nyújt be a kifizetett támogatási előleg legalább 60%-ával megegyező mértékű kérelmet időközi kifizetésre a támogatási előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja. (Rendeltetésszerű a felhasználás, ha az időközi kifizetési kérelem az ellenőrzési szempontoknak megfelel és az elszámoló bizonylatok egy részét vagy egészét az irányító hatóság jóváhagyta.)

Ha Ön állami támogatásban részesül, az előleg folyósításától számított három éven belül el kell számolnia az előleggel.

Szállítói előleg:

A Kbt. hatálya alá tartozó beszerzésnél, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén Önnek a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére a szerződés – tartalékkeret nélkül számított – elszámolható összege 30%-ának megfelelő mértékű előleg igénylésének lehetőségét.

Ha Ön közszféra szervezet, akkor szállítói finanszírozás alkalmazása esetén

- a) a Kbt. hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárás,
- b) a Kbt. 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti beszerzés

eredményeként kötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére a szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összege 30%-ának megfelelő mértékű szállítói előleg igénybevételeének lehetőségét.

Ha Ön közszféra szervezet, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén a Korm. rendeletben foglaltak alapján fordított áfa-előleg igénybevételeire is jogosult.

Önnek a szállítói előleg 50%-ával legkésőbb a szállítói szerződés szerinti ellenszolgáltatás elszámolható összege 50%-át meghaladó teljesítésekor haladéktalanul el kell számolni.

A szállítói előleget visszaköveteljük, ha Ön nem nyújt be időközi kifizetési kérelmet a szállítói előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja.

7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?

A projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeit Önnek önerőből kell fedeznie.

7.3. Melyek az elszámolható költségek?

A **projekt Európai Unióval elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a projekt támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A **projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeinek** a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, nem elszámolható költségek vagy a nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a projekt teljes költségének, azonban nem részei a projekt Európai Unióval elszámolható összköltségének, tehát ezeket a költségeket Önnek saját forrásból kell majd fedeznie.

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a projekt teljes költségét!

A támogatási kérelemben és a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni, ha a projekt tartalmaz

- olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem az arra jóváhagyott, az Európai Unióval elszámolható összköltség terhére kíván megvalósítani, vagy
- olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet Ön saját forrásból, de a projekt részeként kíván megvalósítani.

A projekt költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtypusokra, illetve költségelemekre vonatkozó általános szabályozást az Elszámolási Útmutató tartalmazza.

A felhívás keretében az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1) Projektelőkészítés költségei:

- a) Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költségei:
 - a1) egyéb szükséges háttéranyagok (pl.: megalapozó dokumentum), szakvélemények (pl.: rehabilitációs környezettervező szakértő/szakmérnök, épületenergetikai szakértő, bölcsődei módszertani szakértő),
 - a2) műszaki tervek (engedélyezési-, kiviteli- és tendertervek), ezek hatósági díja,
 - a3) költség-haszon elemzés,
 - a4) környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat
 - a5) szükségletfelmérés, előzetes igényfelmérés, helyzetfeltárás.
- b) Közbeszerzési költségek:
 - b1) közbeszerzési szakértő díja, közbeszerzési tanácsadói tevékenység díja,
 - b2) közbeszerzési eljárás díja,
 - b3) rendszerhasználati díj.
- c) Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség:
 - c1) munkabér
 - c2) foglalkoztatást terhelő adók, járulékok
 - c3) személyi jellegű egyéb kifizetések
 - c4) egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség

2) Beruházáshoz kapcsolódó költségek:

- a) Ingatlanvásárlás költségei:
 - a1) ingatlan bekerülési értéke,
 - a2) ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog megváltása,
 - a3) kisajátítási terv,
 - a4) értékbecslés,
 - a5) ügyvédi díj,
 - a6) egyéb adás-vétellel kapcsolatos költség,
 - a7) vezetékjogi kártalanítás.
- b) Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó kártalanítási költségek:
 - b1) ingatlanhoz kapcsolódó, tulajdonszerzéssel nem járó kártalanítási költség
- c) Terület-előkészítési költség:

A terület beruházásra alkalmassá tétele érdekében végzett előkészítő munkák költségei:

 - c1) megelőző régészeti feltárás; régészeti megfigyelés, régészeti megfigyelés során előkerült lelőhely feltárása (mentő feltárás);
 - c2) lőszermentesítés;
 - c3) terület-előkészítéshez kapcsolódó földmunka.
- d) Építéshez kapcsolódó költségek:
 - d1) új építés,
 - d2) átalakítás,
 - d3) bővítés,
 - d4) felújítás,
 - d5) korszerűsítés,
 - d6) beüzemelési költségek,
 - d7) bontás,
 - d8) hulladékelszállítás,
 - d9) akadálymentesítés,
 - d10) azbesztmentesítés,
 - d11) udvar, játszóudvar felújításának, kialakításának költsége,
 - d12) a projekt megvalósítás miatt szükségessé váló helyreállítási munkák költségei.
- e) Eszközbeszerzés költségei:

- e1) bekerülési érték
- f) Immateriális javak beszerzése:
 - f1) szoftver bekerülési értéke
- g) Kármentesítéshez kapcsolódó műszaki beavatkozás költsége
- 3) **Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei:**
 - a) Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége
 - b) Műszaki jellegű szolgáltatások költségei:
 - b1) egyéb mérnöki szakértői díjak (pl.: rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő díja megvalósítás alatt; tervezői művezetés)
 - c) Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége
 - d) Egyéb szolgáltatási költségek:
 - d1) biztosítékok jogi, közjegyzői, bankköltségei
 - d2) hatósági igazgatási, szolgáltatási díjak, illetékek
 - d3) bölcsődei módszertani szakértő díja
 - d4) informatikai szakember díja
 - d5) egyéb szolgáltatási költség
- 4) **Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek:**
 - a) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek
- 5) **Projektmenedzsment költség:**
 - a) Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása:
 - a1) munkabér
 - a2) foglalkoztatást terhelő adók, járulékok
 - a3) személyi jellegű egyéb kifizetések
 - b) Projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség:
 - b1) utazási költség
 - b2) helyi közlekedés költségei
 - b3) napi díj
 - c) Projektmenedzsmenthez igénybevett szakértői szolgáltatás díja
 - d) Egyéb projektmenedzsment költség:
 - d1) projektmenedzsmenthez kapcsolódó iroda, eszköz és immateriális javak bérleti költsége
 - d2) projektmenedzsmenthez kapcsolódó anyag és kis értékű eszközök költsége
- 6) **Adók, közterhek** (ide nem értve a le nem vonható áfát)
 - a) Adók, közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)
- 7) **Tartalék**
 - a) Tartalék

7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?

7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?

A felhívás keretében támogatott projektek költségei elszámolhatóságának kezdete: 2021.01.01., vége: 2029.06.29.

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztásával kapcsolatban kérjük, figyeljen az alábbiakra:

1) Piaci ár igazolása:

A költségszámítás alapjául szolgáló egységarak nem haladhatják meg a szokásos piaci árat, illetve a jelen Felhívás 7.5. pontjában rögzített tevékenységek esetén feltüntetett korlátokat. Piaci ár igazolása a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés esetében a közbeszerzés dokumentációjával, vagy közbeszerzési kötelezettség hiányában, illetve a közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzések esetében több lehetséges szállítótól történő ajánlatkérés keretében beérkezett ajánlatokkal történhet. Legalább három, egymástól és a támogatást igénylő(k)tól/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlat megléte szükséges. In-house beszerzés esetén a Kedvezményezett a piaci árat az Elszámolási Útmutató in-house beszerzésekre vonatkozó elszámolhatósági szabályainak betartásával, és a nem független árajánlat mellett, három egymástól és a támogatást igénylő(k)tól/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlattal igazolja. Az ajánlatkérést úgy kell lebonyolítani, hogy az igazolás feltételei teljesíthetőek legyenek.

Nem közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén a piaci árnak való megfelelés ellenőrzése céljából a támogatást igénylőnek az Elszámolási Útmutató alapján a piaci árnak való megfelelést igazoló dokumentumokat legkésőbb a költség felmerülésekor kell benyújtani, amennyiben korábban nem kerültek benyújtásra. Ennek megfelelően a kedvezményezettnek legalább három részletes árajánlatot szükséges benyújtania minden releváns költségvetési tétel esetében. Közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén elegendő egy indikatív árajánlat, vagy építési tevékenység esetében tervezői költségbecslés benyújtása minden releváns költségvetési tétel esetében.

Azon szerződések esetén, amelyek elszámolható összköltsége nem haladja meg a 100 000 forintot, a támogatást igénylő/kedvezményezett részéről nem szükséges a piaci ár alátámasztása, azt az irányító hatóság nem vizsgálja. A három millió forintnál nagyobb elszámolható összköltségű projektek azon leendő szerződéseinek esetében, melyek tervezett elszámolható költsége nem haladja meg a 300 000 forintot, a szokásos piaci árak való megfelelést alátámasztó dokumentumokat a kedvezményezettnek nem kell benyújtania az irányító hatósághoz, azonban azokat az irányító hatóság helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrizheti.

A nyílt kereskedelmi forgalomban beszerezhető eszközök esetén az írásos ajánlatok kiválthatóak hivatalos árajánlatok bemutatásával (pl.: forgalmazó cégek honlapja).

Az árajánlatkéréseket és az ajánlatok beérkezését megfelelően dokumentálni szükséges (postai feladás bélyegzője/faxjelentés/érkeztetés/iktatás), mely a helyszíni ellenőrzések során ellenőrzésre kerül. Az alátámasztó dokumentumok (árajánlatok, kimutatások) nem lehetnek a megrendelés időpontjához képest 6 hónapnál régebbiek.

Kifizetési igénylés ellenőrzése során amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a projektgazdától/ajánlatkérőtől független³⁶ piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják) a felmerült költségek a projekt terhére nem elszámolhatóak.

A személyi jellegű ráfordítások megalapozására benyújtandók a támogatási kérelem benyújtását megelőző évre vonatkozó bérkartonok vagy egy nyilatkozat az érintett időszak személyi jellegű ráfordításainak értékéről, melynek megalapozottságát a támogató ellenőrzi. Amennyiben célfeladat kerül megállapításra a projektben elvégzendő feladatokra, úgy a célfeladat keretében megállapított bér/illetmény havi összege nem haladhatja meg az adott munkavállaló, Kedvezményezettnek, a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes bérének/illetményének havi összegét. A támogatási kérelem költségvetésében minden esetben szükséges megjelölni, hogy

³⁶ Nem független az az ajánlattevő, amelyben a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója, tulajdonosi, fenntartói, vagyongazdálkodói, irányítási, képviselői, munkáltatói, vagy kinevezési jogokat gyakorol, vagy fordítva, amely olyan szállítótól származik, amelynek tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója a kedvezményezett szervezetében vagy a másik ajánlattevő szervezetében tulajdonosi, fenntartói, vagyongazdálkodói, irányítási, képviselői, munkáltatói vagy kinevezési jogokat gyakorol. Nem független továbbá az ajánlattevő, ha a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolott vállalkozásnak minősül.

az adott személy foglalkoztatása milyen jogviszonyban történik majd, és részletesen kerüljön bemutatásra a tervezett költség számítási módja.

Meglévő foglalkoztatott esetében az elszámolható személyi jellegű ráfordítások csak indokolt esetben (pl.: munkaidő növekedés, feladatbővülés, munkakörbővülés) és mértékben emelkedhetnek a támogatási igény benyújtását megelőző utolsó évi átlagbérhez képest.

A piaci ár bizonyítása a Kedvezményezett feladata és felelőssége. Ezáltal a projekt költségvetésének és az abban szereplő költségteleknek megfelelően részletezettnek, szakmai indoklással ellátottnak és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy a piaci áraknak történő megfelelés ellenőrizhető legyen. A költségvetés részletezettségét és bemutatását minden költségelem vonatkozásában úgy kell megtenni, hogy beazonosítható legyen a tervezett egységár, annak felosztása költség tételekre, az egység megnevezése, szakmai indoklás a mértékére vonatkozóan.

A piaci ár igazolásától eltekinteni csak az Irányító Hatóság által adott egyedi engedély alapján, a beszerzendő eszköz vagy szolgáltatás egyedi jellegének alátámasztásával lehet (pl.: hatósági árak, közüzemi szolgáltatás, vagy olyan speciális eszköz, technológia, amelyek csak egy gyártótól szerezhető be, vagy az adott eszközt, berendezést csak egy kizárólagos forgalmazó hozhatja be Magyarországra). Az ellenőrzéshez ilyen esetben biztosítani kell legalább egy referenciaárat, az alábbi források valamelyikéből (a gyártó hivatalos árlistái, katalógusai; külföldi képviselők árlistái, katalógusai; a forgalmazó által más, a kedvezményezettől független szervezeteknek adott árajánlat – amennyiben a forgalmazó ezeket rendelkezésre bocsátja).

Nem kell alátámasztani a piaci áraknak való megfelelést, ha az adott költség elszámolása egyszerűsített költségelszámolás (százalékban meghatározott átalány) keretében történt. Ilyen esetekben alátámasztó dokumentációt sem kell biztosítani, kivéve, a Felhívás 7.3.1 pontjában hivatkozott benyújtandó dokumentumokat.

A támogatást igénylő és a kedvezményezett köteles vizsgálni az ajánlattevők szerződés teljesítésére való alkalmasságát.

A projekt megvalósítás szakaszában költségvetési tételt érintő szerződésmódosítás esetén minden releváns esetben szükséges benyújtani a piaci ár megfelelését alátámasztó dokumentumokat és szakmai indoklást a módosításra vonatkozóan. A módosítást minden esetben a módosítással érintett költség, elszámolásra történő benyújtása előtt szükséges benyújtani.

A piaci ár kedvezményezetti tájékoztatója az alábbi linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/>

- 2) A felhívás keretében egyszeri elszámolásra nincs lehetőség.
- 3) Az alábbi költségek tekintetében összesítőként történik a megvalósítás során az elszámolás, amennyiben releváns:
 - a) Személyi jellegű költségek elszámolása a Személyi jellegű költségek összesítőjén (kivéve: egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásához kapcsolódóan)
 - b) Az utazási és kiküldetési (napidíj) költségterítés elszámolása az Összesítő az utazási és kiküldetési (napidíj) költségterítés elszámolásához összesítőn (kivéve: egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásához kapcsolódóan)
 - c) Áfa-összesítő fordított adózás esetére alkalmazandó
 - d) Anyagköltség elszámolása az anyagköltség összesítőn
 - e) Kis támogatástartalmú számlák a Kis támogatástartalmú számlák összesítőjén

A kis támogatástartalmú bizonylatok összesítőjén elszámolható bizonylatok maximális támogatástartalma: amennyiben a 25 millió forintnál kevesebb támogatással megvalósuló projektek esetén az elszámoló bizonylat támogatástartalma a 100 ezer forintot nem haladja meg, illetve a legalább 25 millió forint támogatással megvalósuló projektek esetén az elszámoló bizonylat támogatástartalma az 500 ezer forintot nem haladja meg, az elszámoló bizonylatot „Kis támogatástartalmú számlák összesítőjén” szükséges elszámolni.

- 4) Önnek nincs lehetősége költségelszámolásra, ha az szóbeli megállapodáson alapul.
- 5) Közfélre szervezetek esetén a projektmenedzsment költségek elszámolhatósága tekintetében figyelembe kell venni az Elszámolási Útmutatóban foglalt előírásokat.
- 6) Saját teljesítés az Elszámolási Útmutatóban leírtak szerint az alábbi költségkategóriák költségtypusai vonatkozásában számolható el:

- Projektelőkészítés költségei (összes költség típus vonatkozásában, kivéve Közbeszerzési költségek c. költség típus esetén a b2) és b3) költségelemeket)
- Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei (összes költség típus vonatkozásában, kivéve Egyéb szolgáltatási költségek c. költség típus esetén a d1), d2) és d3) költségelemeket);
- Projektmenedzsment költségek (Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása c. költség típus esetén).

Saját teljesítés keretén belül az Elszámolási Útmutató értelmében a közreműködő munkatársak személyi jellegű ráfordításait számolhatja el.

Ha Ön helyi önkormányzat kedvezményezett és az adott költség tekintetében a saját teljesítést lehetővé teszi a felhívás, akkor elszámolhatja a megyei önkormányzati hivatal, polgármesteri hivatal vagy közös önkormányzati hivatal alkalmazásában álló munkatársak bruttó munkabér- és bérjárulék költségét is a vonatkozó szabályozás feltételeinek betartásával.

- 7) Az építési beruházás vagy építési koncesszió esetén a 300 000 000 Ft-ot elérő vagy meghaladó elszámolható költségelem vonatkozásában a Korm. rendelet 251. § (1) bekezdése szerinti kedvezményezett esetén csak szállítói finanszírozás alkalmazható, kivéve a szakaszolt projekt esetén, vagy ha az irányító hatóság vezetője az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével ettől eltérően dönt.

Összeférhetetlenségi szabályok:

A Korm. rendelet értelmében a nem közbeszerzés köteles beszerzések esetében figyeljen az alábbi összeférhetetlenségi szabályokra:

Nem független az az ajánlattevő,

- amelyben a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy ezek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, továbbá ezen személy hozzátartozója az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói, vagy kinevezési;
- amelynek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, a támogatást igénylő / kedvezményezett szervezetében vagy ugyanazon beszerzés vonatkozásában másik ajánlattevő szervezetében az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói vagy kinevezési; vagy
- ha a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolt vállalkozásnak minősül.

Az összeférhetetlenség vonatkozásában hozzátartozónak minősül a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. és 2. pontja értelmében a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa.

7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?

A projekt tervezése során az egyes elszámolható költség típusok vonatkozásában vegye figyelembe a következő korlátozásokat:

Költség típus	Maximális mértéke az összes elszámolható összköltségre vetítve (%)
Közbeszerzési eljárások lefolytatása	1,00 %
Ingatlan vásárlás	2,00 %
Terület előkészítés (régészeti feltárás, lőszementesítés, földmunkák stb.)	2,00 %
Műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit	1,00 %
Tartalék	5,00%

A projektek esetében a meghatározott százalékos korlátok módosíthatók a projektelőkészítés és projektmegvalósítás során a projekt keretében a **közbeszerzési eljárások lefolytatása, ingatlanvásárlás, terület előkészítés és műszaki ellenőri szolgáltatás** elszámolható költségei tekintetében, amelyek összes elszámolható költsége az átcsoportosítást követően sem haladhatja meg az összes elszámolható költség 6,00%-át. Az ingatlanvásárlás költség típusra a Kormány egyedi hozzájárulása esetén lehet átcsoportosítani legfeljebb 10%-ig.

A felhívás keretében a fentiekben meghatározott százalékos korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a projektmegvalósítás során kötelező. A költségvetés összeállításakor kérjük, hogy figyeljen arra, hogy az egyes költség típusok maximális mértékére vonatkozó százalékot két tizedes jegy pontossággal határozza meg, mert a kérelem elbírálásakor ezt megvizsgáljuk.

A táblázatban szereplő százalékos korlát a projektmegvalósítás befejezésekor – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – projektszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költség típusokra megállapított összeg nem növekedhet.

A fenti korlátozások nem jelentik a felsorolt költség típusok százalékban meghatározott átalánnyal történő elszámolását. A költségvetésnek meg kell felelnie a felhívás 7.3.1 pontjában leírtaknak is.

Szakmai jellegű belső költségvetési korlátok:

Költség típus	A projekt elszámolható költségei arányában számított %-os korlát	Maximális elszámolható mérték (Ft)
Tanmedence felújítása, bővítése	legfeljebb 20%	-
Legfeljebb 15 személyes kisbusz beszerzése a Felhívás 2.3. C) 4) pontja szerint		bruttó 20 millió Ft/ projekt

7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a 7.3. pontban, különösen:

- 1) Nevelési munkához kapcsolódó tartalomfejlesztés (kivéve: a bölcsődei ellátás nyújtó intézmény/szolgáltatás, óvodai ellátást nyújtó intézmény weboldalainak fejlesztése, kialakítása), tanulmányok, képzések lebonyolítása;
- 2) Lakáscélú ingatlan vásárlása/fejlesztése;
- 3) Egyszer használatos eszközök, forgóeszközök beszerzése; melyek fenntartása hosszú távon nem biztosított;
- 4) Használt eszközök beszerzése.

8. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a Korm. rendelet alapján területi kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek kiválasztásra.

A projektekről standard eljárás szabályai szerint születik döntés.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van hiánypótlásra.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van tisztázó kérdés alkalmazására.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van szóbeli egyeztetésre.

Az irányító hatóság a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot hív össze.

A támogatási kérelmekről az irányító hatóság vezetője szakaszos elbírálással dönt.

Az eljárásrendre vonatkozó további információk az "ÁÚF 21-27" 3. fejezetében találhatók.

8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?

Azok a támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, a felhívásban és mellékleteiben foglalt kritériumoknak, és az alábbi kritériumoknak:

1) Nem hiánypótoltható jogosultsági kritériumok:

- a) A támogatást igénylő által benyújtott nyilatkozat a felhívásban előírt módon került aláírásra vagy hitelesítésre, az aláírás hiánytalan, érvényes és hiteles.
- b) A támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.
- c) A támogatást igénylő a jelen felhívásban meghatározott lehetséges támogatást igénylő körbe tartozik.

A fenti jogosultsági kritériumok nem hiánypótolthatóak. Ezért ha a támogatási kérelem nem felel meg ezeknek a szempontoknak, akkor a kérelmet hiánypótlási felhívás nélkül elutasítjuk.

2) Hiánypótoltható jogosultsági szempontok:

- a) A támogatási kérelmet magyar nyelven nyújtották be.
- b) A támogatási kérelem adatlapjának valamennyi rovata jelen Felhívás, illetve az "ÁÚF 21-27" c. dokumentumban megadott szempontok szerint ki van töltve és minden kérdésére hiánytalanul választ ad.
- c) A támogatási kérelemben szereplő, az igényelt támogatásra vonatkozó táblázatok adatai egyezők.
- d) A fejlesztés megvalósításának időtartama a felhívásban megadott időintervallum maximumán belül van.
- e) A hiánypótolható, kötelezően csatolandó mellékletek benyújtásra kerültek.
- f) A támogatást igénylő rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal vagy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel.

A fenti jogosultsági kritériumok esetében egy alkalommal hiánypótlási felhívást küldünk, ha az adott jogosultsági kritérium, vagy az adott jogosultsági szempontot igazoló dokumentum hiánya vagy hibája hiánypótlás keretében pótoltható.

3) Tartalmi értékelési szempontok:

Az értékelés megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg/nem releváns minősítéssel történik. A „megfelelt”, „nem felelt meg”, vagy „részben megfelelt” minősítést a szakmai értékelőnek részletes indoklással kell alátámasztania.

Amennyiben az adott szempontra vonatkozó információk alapján nem dönthető el egyértelműen, hogy a projekt megfelel-e, vagy sem a kritériumban elvártaknak, akkor egyszeri alkalommal tisztázó kérdés kerül megküldésre a támogatást igénylőnek. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség. Amennyiben a kérelmező a tisztázó kérdésben foglaltakat nem teljesíti, vagy válasza alapján továbbra sem egyértelmű a kritériumnak való megfelelés, akkor az adott szempont a rendelkezésre álló információk alapján kerül értékelésre.

„Részben megfelelt” és „nem felelt meg” válasz esetén a szakmai értékelő támogatási feltételt szabhat az adott szempont teljesülésére.

Amennyiben az **1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 2.6. vagy 3.1.** pontok valamelyikében az értékelési szempont „nem felelt meg” minősítést kap, **abban az esetben az Irányító Hatóság a támogatási kérelmet elutasítja.**

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	
1.1.	A projekt illeszkedik a felhívás céljához: a felhívásban szereplő célokat teljesíti, illetve azokhoz hozzájárul.	Megfelelt Nem felelt meg
1.2.	A támogatást igénylő és a támogatási kérelem tárgya nem tartozik a Felhívás 1.2. pontjában és az „ÁÚF 21-27” c. dokumentumban meghatározott kizáró okok alá.	Megfelelt Nem felelt meg
2.	Szakmai indokoltóság, megalapozottság	
2.1.	A helyzetelemzés alátámasztja a tervezett fejlesztés indokoltságát, szükségességét.	Megfelelt Nem felelt meg
2.2.	A támogatást igénylő megfelel a Felhívás 1.1. pontjában foglalt elvárásoknak.	Megfelelt Nem felelt meg
2.3.	A projekt csak a jelen Felhívás 2.1. pontjában meghatározott támogatható tevékenységekhez igényel támogatást, és nem tartalmaz a Felhívás 6.1. pontjában felsorolt nem támogatható tevékenységeket.	Megfelelt Nem felelt meg
2.4.	A projekt tervezett tevékenységei megfelelnek a Felhívás 2.3, 5. és 6.2. pontjában foglalt műszaki-szakmai elvárásoknak.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
2.5.	A bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, mini bölcsőde) és szolgáltatás (családi bölcsőde) infrastrukturális fejlesztését és férőhelybővítését célzó fejlesztések esetében a projekt tervezésébe és kivitelezésébe bölcsődei módszertani szakértő bevonásra kerül.	Megfelelt Nem felelt meg Nem releváns
2.6.	Óvodai férőhelybővítés, óvodai épület újranyitása, új intézményegység vagy új feladatellátási hely létrehozása esetén az Emberi Erőforrások Minisztériumának előzetes támogató nyilatkozatával rendelkezik a projekt.	Megfelelt Nem felelt meg Nem releváns
3.	Fenntarthatóság, horizontális szempontok	
3.1.	Megalapozottan bemutatott a bölcsődei, óvodai ellátást nyújtó intézmény/szolgáltatás hosszú távú (legalább 5 éves) működtetése, illetve pénzügyi, szakmai, és szervezeti fenntarthatósága.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
3.2.	A támogatási kérelem megfelel a horizontális elvárásoknak.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
4.	Költségvetés vizsgálata	
4.1.	A támogatási kérelem megfelel a Felhívásban meghatározott költségkorlátoknak és egyszerűsített költség elszámolási módoknak. A támogatási kérelem az európai uniós állami támogatási szabályok alapján támogatható.	Megfelelt Nem felelt meg

Terüleetspecifikus értékelési szempontok a felhívás adott területi egységre vonatkozó terüleetspecifikus mellékletében találhatók.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 106.§ f) alpontja szerint az irányító hatóság vizsgálja a támogatást igénylő korábbi projektjeivel kapcsolatban a monitoring és információs rendszerben rendelkezésre álló információkat, különösen a pénzügyi korrekciót eredményezett szabálytalanságokat.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 106.§ g) alpontja értelmében az irányító hatóság figyelembe veszi az adott támogatási kérelemmel összefüggő, a rendelet IX. fejezete szerinti közbeszerzési eljárások ellenőrzésének eredményét annak érdekében, hogy el nem számolható támogatási összeg ne kerüljön odaítélésre.

9. AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések

Nem releváns.

9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok

Nem releváns.

10. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Tájékoztatjuk, hogy a támogatási kérelmek elbírálásához felhasználjuk az Önről a közhiteles adatbázisokban elérhető adatokat.

10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) előírásaiból fakadó kötelezettségek

A támogatási kérelem benyújtásának célja, hogy Ön – sikeres elbírálás és támogatási döntés esetén – a tervezett projekt megvalósítására támogatási szerződést kössön. A támogatási kérelem feldolgozásához szükséges, hogy kezeljük azokat a személyes adatokat, amelyeket Ön a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben tüntetett fel. Az adatokat a <https://www.palyazat.gov.hu> honlapon elérhető Adatvédelmi nyilatkozatban szereplő adatkezelési célok szerint kezeljük.³⁷

Ön felelős azért, hogy – az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) előírásainak megfelelően – a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben feltüntetett további érintettek (Ön és az esetleges konzorciumi partnereinek, tulajdonosainak nevében és érdekében eljáró más személyek) személyes adatainak a kezelése és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer számára történő rendelkezésre bocsátása megfelelő joggalappal és az érintettek megfelelő tájékoztatását követően történik. Az adatkezelés jogalapját jogszabályi felhatalmazás, az érintettre vonatkozó szerződéses kötelezettség, vagy az érintett előzetes, egyértelmű, megfelelő tájékoztatáson alapuló, önkéntes és határozott hozzájárulása képezheti, amelyben félreérthetetlen hozzájárulását adja a rá vonatkozó személyes adatok meghatározott célból és körben történő kezeléséhez. Az érintettektől személyes adatai kezeléséhez általános jelleggel hozzájárulás nem kérhető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ha helyszíni szemlére kerül sor, akkor ennek keretében azt is megvizsgálhatjuk, hogy a fentieket megfelelően dokumentálták-e. Ha az adatkezelés jogszerűségével kapcsolatban a döntés-előkészítési folyamat bármely szakaszában kétség merül fel, akkor ennek vizsgálatához a releváns dokumentumokat be kell nyújtania.

10.2. További dokumentumok

A Felhívás elválaszthatatlan része az „ÁÚF 21-27” c. dokumentum és az Elszámolási Útmutató, amelynek hatályos verziója megtalálható a www.palyazat.gov.hu honlapon.

³⁷ Az adatkezelés jogalapja az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikk (1) bekezdés b) pontja.

Az „ÁÚF 21-27” és az Elszámolási Útmutató az alábbiakról nyújt tájékoztatást:

ÁÚF 21-27:

1. Az Útmutató célja, hatálya
2. Kizáró okok listája
3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről
5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek
11. A horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító) követelmények
12. A felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

Elszámolási Útmutató:

- I. Nemzeti Szabályozás az Elszámolható Költségekről
- II. A kifizetési kérelemben benyújtandó, elszámolható költségek valódiságát igazoló, valamint a szakmai beszámolót alátámasztó dokumentumok – „Mátrix”
- III. A kifizetési kérelemben benyújtandó alátámasztó dokumentumok hitelesítését szolgáló ellenőrzés szempontjai
- IV. Pályázati általános forgalmi adóról szóló útmutató

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az útmutatók figyelembevételével készítsék el!

11. ÜGYFÉLSZOLGÁLATOK ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a Széchenyi Terv Plusz ügyfélszolgálatához a **06/1 896-0000** normál díjazású telefonszámon, ahol hétfőtől csütörtökig 8:30-16:00 óra között, pénteken 8:30-14:00 óra között fogadják hívását.

Kérjük, kövesse figyelemmel a felhívással kapcsolatos közleményeket a palyazat.gov.hu oldalon, ahol a Széchenyi Terv Plusz ügyfélszolgálat elektronikus elérhetőségeit is megtalálhatja!

12. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?

Kérjük, csatolja a kérelemhez az alábbiakat:

- 1) Fejlesztéssel érintett intézmény alapító vagy létesítő okirata
- 2) Szolgáltatói nyilvántartásba vételt igazoló dokumentum (kizárólag bölcsődei ellátások esetében)
- 3) Megalapozó dokumentum (digitálisan előállított, kereshető PDF formátumban), annak mellékleteként:

Bölcsőde és óvodai ellátás esetében egyaránt benyújtandó melléklet (amennyiben releváns):

- a) Beszerzendő eszközök listája (a jelen felhívás szakmai mellékletét képező „Beszerzendő eszközök listája” c. dokumentum sablon alapján)
- b) A fenntartó vagy az épület tulajdonosának hozzájáruló támogató nyilatkozata a projekt benyújtásához (amennyiben a fenntartó és a tulajdonos személye eltérő)
- c) Támogató képviselő-testületi döntés újraindítás esetében
- d) Nyilatkozat épületenergetikai korszerűsítésről
- e) Nyilatkozat főzőkonyha/tálaló/melegítő konyha fejlesztéséről
- f) A területspecifikus mellékletben meghatározott értékelési szempontoknál előírt külön dokumentum

Bölcsődei ellátások esetében további benyújtandó melléklet (amennyiben releváns):

- g) A támogatást igénylő és a bölcsődei ellátásra kijelölt módszertani szervezet (Magyar Bölcsődék Egyesülete / MACSKE Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete) projekt tervezésében és szakmai kivitelezés nyomon követésében történő részvételére vonatkozó együttműködési megállapodása (A felhívás mellékletét képező sablon minta alapján.)

Óvodai ellátás esetében további benyújtandó melléklet (amennyiben releváns):

- h) OSA4TANU adatlap a04t18 és az OSA2FELH adatlap a02t13 adatlapok benyújtása (óvodafejlesztés esetén, eredetivel megegyező hitelesített példány)
 - i) Helyi önkormányzat hozzájáruló nyilatkozata (amennyiben a támogatás igénylő nem az önkormányzat)
 - j) Köznevelési szerződés/egyoldalú nyilatkozat³⁸ VAGY a támogatást igénylő és önkormányzat közös nyilatkozata később megkötendő köznevelési szerződésről
 - k) Óvodai férőhelybővítés, óvodai épület újranyitása, új óvodai intézményegység vagy új óvodai feladatellátási hely létrehozása esetén az Emberi Erőforrások Minisztériumának előzetes támogató nyilatkozata
- 4) Építési beruházás esetén helyszínrajz, vázlatrajz (jelenlegi és tervezett állapot bemutatása) és rövid műszaki leírás (lehetőség van bölcsődei koncepció- és kiviteli mintatervek felhasználására is)
 - 5) A fejlesztendő ingatlan(ok) tulajdoni lapja (Amennyiben a Felhívás 1.1. pontja alapján a támogatást igénylő az ingatlan(ok) tulajdonosa, annak igazolásául szükséges a fejlesztendő ingatlan(ok) tulajdoni lapjának benyújtása a támogatási kérelemmel egyidejűleg.)
 - 6) Konzorciumi együttműködési megállapodás támogatási kérelem benyújtásához (amennyiben releváns)

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem elkészítésekor kell csatolni! A támogatást igénylő adatait tartalmazó *Nyilatkozat* c. dokumentum példányát pedig a támogatási kérelem véglegesítése és lezárása után az elektronikus kitöltő program fogja generálni, így az a csatolandó mellékletek között nem került felsorolásra. A Nyilatkozat aláírását és elküldését, továbbá támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának folyamatát az „ÁÜF 21-27” 3. pontja tartalmazza.

12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási szerződés megkötése során csatolni szükséges:

1. a kedvezményezett nevében aláíró személy vagy személyek – a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével – pénzügyi intézmény által igazolt, ügyvéd által ellenjegyzett vagy közjegyző által hitelesített aláírás mintáját,
2. a kedvezményezett – a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével – alapító (létesítő) okiratát vagy jogszabályban meghatározott nyilvántartásba vételét igazoló okiratát.
3. Konzorciumi megállapodás támogatásban részesített projekt megvalósítására (amennyiben releváns).

³⁸ A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 32. § (2) szerint: Ha a vallási közösség a Kormányval a köznevelési feladatok ellátására is kiterjedő megállapodást kötött, a nevelési-oktatási intézmény székhelye szerint illetékes kormányhivatal, óvoda esetén a települési önkormányzat részére megküldött egyoldalú nyilatkozatával vállalja az állami, önkormányzati feladatellátásban való közreműködést, valamint kötelezettséget vállal a tanulók felzárkóztatására vonatkozó feladatok ellátására. Az egyoldalú nyilatkozat alapján a kormányhivatal a nevelési-oktatási intézményt felveszi a köznevelés-fejlesztési tervbe. A Magyar Katolikus Egyház az egyoldalú nyilatkozat megtételére nemzetközi szerződés alapján jogosult. Az egyoldalú nyilatkozat megtételére a belső egyházi jogi személy is jogosult.

12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?

Minden olyan dokumentum, mely a támogatási kérelem benyújtásától a támogatási szerződés megkötéséig nem kerül benyújtásra és a Korm. rendelet az 1. kifizetési igénylés benyújtásáig előírja.

13. A FELHÍVÁS SZAKMAI MELLÉKLETEI

13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése

Magyarország továbbfejleszti a gyermekek számára a napközbeni elhelyezést biztosító intézmények kapacitásait és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét.

A Felhívás keretében támogathatóak a gyermekjóléti alapellátások közül a bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése és eszközbeszerzése.

Bölcsődefejlesztés:

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben és sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a kora gyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez. A felhívás a bölcsődei ellátási formákhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) való hozzáférés javítását és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségi fejlesztését segíti elő.

A felhívás az új bölcsődei férőhelyek létrehozását a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköztől (Recovery and Resilience Facility, RRF) lehatároltan támogatja.

Az RRF a 3000 fő vagy afölötti lakónépességű települések esetén kizárólag új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhelyek létrehozást támogatja új intézmények/szolgáltatások létrehozásával, vagy meglévő intézmények legalább egy csoportszobával való férőhelybővítésével vagy új családi bölcsőde létrehozásával. Az RRF keretére az egyházak és az önkormányzatok pályázhatnak, amennyiben a fejlesztéssel érintett település lakosság száma eléri, vagy meghaladja a 3000 főt.

Az RRF lehatárolást figyelembe véve a felhívás keretében támogatható:

- meglévő bölcsődei, mini bölcsődei, családi bölcsődei férőhelyek fejlesztése lakónépesség korlátozás nélkül;
- új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhely létrehozása önkormányzati (GFO 321, 327, 351, 353, 371, 373) és egyházi (GFO 55) fenntartó esetében, amennyiben a fejlesztéssel érintett település(ek) lakónépessége a – BM állandó lakosság szám nyilvántartási adatai szerint³⁹ – 3000 fő alatti. Egyéb, támogatást igénylői körbe tartozó fenntartó esetében új férőhely létrehozása lakónépesség korlátozás nélkül támogatható.

Az RRF és a TOP Plusz fejlesztések kombinálhatóak lehetnek, amennyiben a fejlesztések és azok költségei megfelelően lehatárolásra kerülnek. Ennek során a Felhívás 6.2. 3) pontjában meghatározott arányosítási elvárásokat, valamint a 2.3. A) A1) 4) közös használatú helyiségekre vonatkozó elvárásokat kell figyelembe venni, azzal, hogy a közös használatú helyiségek fejlesztésének költségei csak az egyik forrásból számolhatóak el, melyről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia szükséges.

³⁹ A támogatási kérelem benyújtásakor a Belügyminisztérium rendelkezésre álló legfrissebb állandó lakosság szám nyilvántartási adatai alapján: <https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku>

Óvodafejlesztés:

Magyarországon a hároméves kortól kötelező óvodai nevelésben való részvétel egyrészt a 3 éves gyermekek mielőbbi napközbeni intézményes nevelését, másrészt a családok életminőségének, a szülők munkába való visszatérésének segítését szolgálja.

A színvonalasan működő köznevelési intézmények csökkentik a társadalmi különbséget és mindenkinek egyenlő esélyt teremtenek. Ennek az összetett feladatnak az első lépcsőjét az óvoda adja, ahol 3 és 6 éves kor között jelentősen fejlődnek azok a kompetenciák, amelyek a gyermekek későbbi iskolai teljesítményét, szocializációját, személyiségfejlődését megalapozzák. Kiemelt jelentőségű az óvodák szerepe a hátránycsökkentő és tehetséggondozó folyamatokban.

A 3 éves kortól kötelező óvodai nevelésben való részvétel miatt növekvő létszámban óvodai nevelésbe kerülő gyermekek hatékony és színvonalas óvodai neveléséhez elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra kialakítása. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában is vannak jelentős területi különbségek, melyek szükségessé teszik a fejlesztési források biztosítását ezen különbségek felszámolására.

13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok

Törvények

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

Rendeletek

253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról

256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről

1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról

Uniós jogszabályok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1058 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízügyi politika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

Alapjogi Charta

Egyéb előírások

Bölcsőde esetében MSZE 24210-1:2012 szabvány

Köznevelési intézmények esetében MSZE 24203-1:2012 szabvány

Ajánlása bölcsődei ellátás működéséhez szükséges eszközökről és felszerelésekről. Kiegészítés a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 11. számú mellékletéhez

<https://www.magyarbolcsodek.hu/files/shares/M%C3%B3dszertani%20feladatok/Felszerelési%20jegyzék%20ajánlás.pdf>

Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről:
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezdes2020/202012_2_sz_melleklet_honlapon_elerhető_reesz.pdf

Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez

Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében
e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok

A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_nemzetisegi_oktatashoz

Kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei Plusz c. útmutató

Arculati Kézikönyv Plusz c. útmutató

13.3. További mellékletek

A) Terüleetspecifikus mellékletek:

- 1) Bács-Kiskun megye
- 2) Baranya megye
- 3) Békés megye
- 4) Borsod-Abaúj-Zemplén megye
- 5) Csongrád-Csanád megye
- 6) Fejér megye
- 7) Győr-Moson-Sopron megye
- 8) Hajdú-Bihar megye
- 9) Heves megye
- 10) Jász-Nagykun-Szolnok megye
- 11) Komárom-Esztergom megye
- 12) Pest megye
- 13) Nógrád megye
- 14) Somogy megye
- 15) Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
- 16) Vas megye
- 17) Veszprém megye
- 18) Zala megye

B) Szakmai mellékletek:

- 1) Útmutató a megalapozó dokumentum elkészítéséhez
- 2) Beszerzendő eszközök listája
- 3) A támogatást igénylő és a bölcsődei ellátásra kijelölt módszertani szervezet (Magyar Bölcsődék Egyesülete, MACSKE Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete) projekt tervezésében és szakmai kivitelezés nyomon követésében történő részvételére vonatkozó együttműködési megállapodás sablonok
- 4) Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez
- 5) Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében
- 6) Konzorciumi együttműködési megállapodás - Támogatási kérelem benyújtására
- 7) Konzorciumi együttműködési megállapodás - Támogatásban részesített projekt megvalósítására

C) Fogalomjegyzék:

Általános művelődési központ (ÁMK): szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében nevelési-oktatási intézményi feladatot, továbbá a kulturális, művészeti, közművelődési, sportfeladatok közül legalább egyet ellát. Szervezeti keretében, a nevelő és oktató munkához kapcsolódó, nem köznevelési tevékenységet ellátó intézményegység is működhet.

Átalakítás: meglévő építmény, építményrész, önálló rendeltetési egység, helyiség alaprajzi elrendezésének vagy külső megjelenésének megváltoztatása érdekében végzett, az építmény belső térfogatát nem növelő építési tevékenység.

Bölcsődei ellátás: A bölcsődei ellátás keretében – ha a Gyvt. kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. A felhívás keretében kizárólag bölcsőde, mini bölcsőde és családi bölcsőde fejlesztése támogatható, munkahelyi bölcsőde fejlesztése nem támogatható.

Bölcsőde: A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést. A bölcsőde szervezetileg működhet:

- a) önálló bölcsődeként, annak tagintézményeként,
- b) bölcsődei igazgatóság, illetve egyesített bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,
- c) többcélú óvoda-bölcsődeként, vagy
- d) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

Bölcsődei csoport: A bölcsődei, mini bölcsődei csoportban és családi bölcsődében nevelhető, gondozható gyermekek létszáma vonatkozó előírásokat a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 46. §-a, 49. §-a és 51/F. §-a tartalmazza. A Felhívás keretében a fejlesztéssel (beleértve a felújítás, átalakítás, új építés, bővítés eseteit is) érintett csoportszobának:

- bölcsőde esetében legalább 12 fő, legfeljebb 14 fő,
- mini bölcsőde esetében legalább 5 fő, legfeljebb 8 fő,
- családi bölcsőde esetében legalább 5 fő, legfeljebb 8 fő

befogadására kell alkalmasnak lennie.

Bölcsődei módszertani szakértő: A bölcsődei, mini bölcsődei intézményi ellátásokra (Magyar Bölcsődék Egyesülete), valamint a családi bölcsődei ellátásra (MACSKE Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete) az Emberi Erőforrások Minisztériumának minisztere által kijelölt módszertani szervezet jelöli ki a támogatást igénylő számára a megfelelő bölcsődei módszertani szakértőt. Az együttműködési megállapodást a módszertani szervezettel kell megkötnie a támogatást igénylőnek.

Bővítés: olyan építési tevékenység, amely az építmény térfogatát növeli.

Csoportszoba: A csoportszoba a bölcsődei és óvodai ellátás keretében egységesen használt fogalom. Bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) esetében a bölcsődei csoportszoba hasznos alapterülete gyermekenként legalább 3 m². A bölcsődei csoportszoba fogalma azonos az MSZE 24210-1:2012 építészeti szabványban meghatározott gyermekszobával. Óvodai ellátás esetében az óvodai csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2,0 m²/fő.

Családi bölcsőde: A családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít. Jelen felhívás keretében a családi bölcsőde kialakítása a bölcsődei funkciónak megfelelően kialakított helyiségben támogatható, lakás célját szolgáló helyiség fejlesztése nem támogatható. A családi bölcsőde feladatait önálló szolgáltató vagy legalább három – egy szolgáltató székhelyeként, illetve telephelyeiként, egy vagy több épületben működő – családi bölcsődét magába foglaló hálózat biztosítja. Három vagy annál több családi bölcsőde fenntartását hálózatba kell szervezni.

Egyházi köznevelési intézmény: az Nkt. 2. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontjában meghatározott személy által fenntartott köznevelési intézmény.

Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat: olyan eljárás, amely megakadályozza, hogy az infrastruktúra potenciális hosszú távú éghajlati hatásoknak legyen kiszolgáltatva, egyúttal biztosítja az „első az energiahatékonyság” elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a projektből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás szintje összhangban legyen a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel.

Feladatellátási hely (Nkt. 4.§ 7.): az a cím, ahol a köznevelési intézmény alapító okiratában, szakmai alapidokumentumában foglalt feladat ellátása történik. A székhelyen kívül működő feladatellátási hely az ún. telephely.

Felújítás: meglévő építmény, építményrész, önálló rendeltetési egység, helyiség rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságának, valamint üzembiztonságának megtartása érdekében végzett az építmény térfogatát nem növelő építési tevékenység.

Forgóeszköz: olyan eszköz, amely rendeltetése szerint a tevékenységet, a működést tartósan nem, legfeljebb egy évig szolgálja (a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 23-28.§).

IKT eszközök: számítógép és alap perifériái, számítógéphez kapcsolható audio-vizuális és/vagy multimédia eszközök (projektor, hangosítás, DVD, kamera, digitális fényképezőgép); aktív tábla, számítógéphez kapcsolt mérési, vezérlési-szabályozási eszközök.

Ingatlankiváltás: egy már meglévő, a projekttel érintett valamely bölcsődei/óvodai ellátás a jelenlegi ingatlanból másik, a projekt keretében fejlesztéssel érintett/újjonnan épített ingatlanba költözik. A régi épületet kiváltott ingatlanok nevezzük.

Intézményegység (Nkt. 4.§ 12.): az a szervezeti egység, amelyik a köznevelési intézmény, többcélú intézmény valamely alapfeladatát látja el.

Korszerűsítés: meglévő építmény, építményrész, önálló rendeltetési egység, helyiség rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmasságának javítása, használati értékének, teljesítőképességének, üzembiztonságának növelése érdekében végzett építési tevékenység.

Közös igazgatású köznevelési intézmény: szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú nevelési-oktatási intézmények, továbbá egységes iskola, összetett iskola feladatait láthatja el. Szervezeti keretében, a nevelő és oktató munkához kapcsolódó, nem köznevelési tevékenységet ellátó intézményegység is működhet.

Magán köznevelési intézmény: az Nkt. 2. § (3) bekezdés b) pont bc) és bd) alpontjában meghatározott személy által fenntartott köznevelési intézmény.

Mini bölcsőde: A mini bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több, a bölcsődei intézményhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést. A mini bölcsőde szervezetileg működhet:

- a) önálló bölcsődeként, annak tagintézményeként,
- b) bölcsődei igazgatóság, illetve egyesített bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,
- c) többcélú óvoda-bölcsődeként, vagy
- d) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként, feltéve, hogy többcélú óvoda-bölcsődeként való működtetésére nincs lehetőség.

Nevelő és oktató munkához kapcsolódó, nem köznevelési tevékenység:

- a) a felsőoktatás, a köz- és felsőoktatási kutatás, a közművelődés, a kultúra, a művészet, a könyvtár, a muzeális intézményi feladat, a sport,
- b) minden olyan gyermekvédelmi, gyermekjóléti, szociális és egészségügyi ellátás, amely gyermekek, valamint tanköteles tanulók számára nyújtható (ide értendő a bölcsődei ellátás).

Óvodai csoport: Az Nkt.4.§ 23. pontja alapján Óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport: az a legalább egy nevelési évre, tanévre alkotott oktatásszervezési egység, amely meghatározott közös pedagógiai feladatok végrehajtására alakul az óvodába, iskolába, kollégiumba felvételt nyert, azonos feladatellátási helyre járó gyermekekből, tanulókból.

Székhely (Nkt. 4.§ 27.): Óvodai ellátás esetén az alapító okiratban, szakmai alapidokumentumban meghatározott, a köznevelési intézmény alapfeladatának ellátását szolgáló feladatellátási hely, ahol képviseleti jogának gyakorlására jogosult vezetőjének munkahelye található.

Szolgáltató székhelye: Bölcsődei ellátás esetén a szolgáltató központi ügyintézési helye, függetlenül attól, hogy használják-e szolgáltatás nyújtásra.

Szolgáltatói nyilvántartás: A Szolgáltatói Nyilvántartás a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok közhiteles hatósági nyilvántartása. A nyilvántartás lényege, hogy a Szolgáltatói Nyilvántartásba való bejegyzés alapozza meg a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok működését. A rögzítendő adatok körét, főbb működési elveit a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92/K §-a, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 162. § (1) i) rendelkezései határozzák meg. A részletes végrehajtási szabályokat a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet határozza meg.

Telephely: Bölcsődei ellátás esetében az a szolgáltató székhelyétől különböző, a szolgáltató használatában álló hely, ahol a szolgáltató bölcsődei, mini bölcsőde, családi bölcsődei ellátást nyújt.

Tagintézmény (Nkt. 4.§ 28.): az az intézményegység, ahol a székhelytől való távolság vagy a feladatok jellege miatt az irányítási, képviseleti feladatok a székhelyről nem, vagy csak részben láthatók el.

Többcélú intézmények (Nkt. 20.§):

- a) óvoda-bölcsőde,
- b) egységes iskola vagy összetett iskola,
- c) közös igazgatású köznevelési intézmény,
- d) általános művelődési központ,
- e) egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény (EGYMI).

Élhető települések

TOP_Plusz-1.2.1-21

Rövid összefoglaló

Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.1 és 1.2 fejezetében)	Helyi (települési) önkormányzatok (GFO 321), többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok (GFO 11, 57) konzorciumban az 1.1 pontban felsorolt támogatást igénylői körrel.
Nyújthat be támogatási kérelmet konzorcium? (Részletes információk a felhívás 1.1 fejezetében)	A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.
Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 2. fejezetében)	Támogatható a települések fejlesztését célzó vízgazdálkodás, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, önkormányzati tulajdonú épületek gazdaságélénkítő, ill. közösségi célú fejlesztése, kerékpárforgalmi infrastruktúra, kulturális, sport és egyéb közterület fejlesztési beruházások, közlekedésbiztonsági, forgalomcsillapítást segítő, közösségi közlekedéshez kapcsolódó fejlesztések, továbbá hulladéklerakó rekultiváció és barnamezős területek kármentesítése.
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.3 fejezetében)	Megyéenként eltérő benyújtási dátum lehetséges a felhívás mellékleteként megjelent területspecifikus mellékletekben foglaltak szerint.
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	Megyéenként eltérő minimum és maximum támogatási összeg lehetséges a felhívás mellékleteként megjelent területspecifikus mellékletekben foglaltak szerint.
A támogatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	A támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül.
Kell-e önerő a projekthez? (Részletes információk a felhívás 7.2. fejezetében)	Nem.
Mekkora mértékű előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 7.1. fejezetében)	Akár 100%, a Felhívás 7.1 pontja szerinti feltételek teljesülése esetén.
Mennyi a projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4. fejezetében)	A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított legfeljebb 42 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a projekt?	A kevésbé fejlett régiók esetében a felhívás mellékletét képező területspecifikus mellékletek szerinti megyék településein, kivéve a megyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városokat és várostérségeket, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani.
Várhatóan hány projekt kap támogatást?	Megyéenként eltérő számú projekt támogatása lehetséges a felhívás mellékleteként megjelent területspecifikus mellékletekben foglaltak szerint.

A felhívás

- meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg, összes elszámolható költség alapon¹, 246 727 289 000 Ft. A területi egység számára rendelkezésre álló forrás meghatározása és a támogatási kérelmek várható darabszáma a felhívás területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletében található.
- a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében a Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága által kerül meghirdetésre az 1652/2021. (IX. 21.) számú kormányhatározatban szereplő éves fejlesztési keret alapján,
- forrását az Európai Regionális Fejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja,
- keretében beérkezett kérelmekről az irányító hatóság TKR eljárásrend szerint hoz döntést. A döntés-előkészítés során az irányító hatóság Döntés-előkészítő Bizottságot állít fel.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy a Felhívás, az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: „ÁÚF 21-27”), az Elszámolási Útmutató, a támogatási kérelem adatlapja és mellékletei együttesen tartalmazzák a támogatási kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az irányító hatóság és a Miniszterelnökség a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közleményt jelentetünk meg, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a www.palyazat.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

Az irányító hatóság az „ÁÚF 21-27”-ben, és az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános szabályoknál meghatározhat szigorúbb feltételeket a Felhívásban, ezért ha a Felhívásban szereplő információ eltér az „ÁÚF 21-27”-ben vagy az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános előírásoktól, akkor a Felhívásban szabályozottak az irányadók.

A támogatási kérelem elkészítése, benyújtása, a támogatott projekt végrehajtása során irányadó jogszabály a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (a felhívásban a továbbiakban: Korm. rendelet).

¹Az operatív programban rögzítettek alapján.

Tartalomjegyzék

1. A támogatási kérelem benyújtásának feltételei	5
1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?.....	5
1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?.....	5
1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?	7
1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?.....	7
2. A projekttel kapcsolatos elvárások	7
2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?.....	7
2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása.....	16
2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?	19
2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások.....	37
3. A finanszírozással kapcsolatos információk	38
3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?	38
3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?.....	39
3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?	39
4. A projektvégrehajtás időtartama	40
4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?.....	40
4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?	40
5. Mérföldkövek, indikátorok.....	40
5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?	40
5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?	42
6. Projektvégrehajtással kapcsolatos egyéb elvárások	43
6.1. Mire nem kapható támogatás?	43
6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?	44
6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?	48
6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?	48
6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?	49
6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?	49
6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve MMIA támogatás esetén?	50
6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?.....	50
7. Elszámolhatóság	50
7.1. Mennyi előleg igényelhető?	50
7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?	51
7.3. Melyek az elszámolható költségek?	51
7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?.....	55
7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?.....	55
7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?.....	58
7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?	59
8. Kiválasztási eljárásrend és kiválasztási kritériumok.....	59

8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?	59
8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?	60
9. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok	64
9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések	64
9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok.....	64
10. További információk	67
10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?.....	68
10.2. További dokumentumok.....	68
11. Ügyfélszolgálatok elérhetősége.....	69
12. Csatolandó mellékletek listája	69
12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?.....	69
12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?	69
12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?	70
13. A felhívás szakmai mellékletei	70
13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése.....	70
13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok:	70
13.3. További mellékletek	73

1. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?

A felhívásra támogatási kérelmet nyújthat be:

- helyi (települési) önkormányzat (GFO 321)
- többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság (GFO 11, 57)

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.

Konzorciumvezető kizárólag helyi önkormányzat vagy a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság lehet.

Önállóan nem, kizárólag konzorciumi partnerként nyújthat be támogatási kérelmet az alábbi szervezet:

- vízügyi igazgatási szerv (GFO 31)
- közösségi közlekedést közszolgáltatási szerződés alapján ellátó gazdasági társaság (pl.: helyi közlekedési társaságok, helyközi társaságok, MÁV Zrt.); (GFO 11, 57)
- jogszabály alapján meghatározott kizárólagos építető (pl.: NIF Zrt, Magyar Közút NZrt); (GFO 11, 57)
- központi költségvetési szerv és intézményei (GFO 38)
- térségi fejlesztési tanács (GFO 362)
- helyi önkormányzat költségvetési szerv (GFO 322)
- Magyarország területén alapított és itt székhellyel rendelkező, jogi személyiségű civil szervezet a 2011. évi CLXXV. törvény alapján (GFO 516, 521, 529, 563, 565, 568, 569)
- Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) (GFO 144)
- Megyei önkormányzat (GFO 321)
- Önkormányzati hivatal (költségvetési szerv) (GFO 325)
- Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 57; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.
- Vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy a helyi önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

A D) Fenntartható közlekedésfejlesztés főtevékenység esetében amennyiben a beruházás során állami tulajdonú országos közút szegélyen belüli részén is tervezett tevékenység megvalósítása – pl.: átkelési szakaszon közlekedésbiztonsági tevékenység –, úgy a projekt előkészítésekor egyeztetni szükséges a vagyonkezelő Magyar Közút NZrt.-vel a támogatást igénylői kör meghatározása érdekében.

A TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó megyék esetén a támogatást igénylők körére vonatkozó előírások – a fentiekől eltérő módon – a területi szereplőre vonatkozó területspecifikus mellékletben találhatóak meg. A Felhívás 13.3. pontja tartalmazza a területspecifikus mellékleteket, külön jelölve a TKR kiemelt eljárásrendben hirdető megyéket.

1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?

- 1) Az "ÁÚF 21-27" „Kizáró okok listája” c. részben felsoroltak.
- 2) Azon támogatást igénylő, amely:
 - a) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal, amennyiben releváns.
 - b) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel, amennyiben releváns.
- 3) Azon támogatási kérelemre nem ítélt meg támogatás, amely:
 - a) megvalósítási helyszíne Budapest és a megyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városok és várostérségek közigazgatási területe, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani.

- b) azon tevékenység megvalósítására irányul, amely korábban az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból a támogatási kérelemben tervezett tevékenység megvalósítására vonatkozóan támogatásban részesült és annak kötelező fenntartási időszaka még nem járt le. Ez alól kivételt képez, ha a jelen Felhívásra benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a jelen fejlesztéstől való lehatárolását a Projekt Előkészítő Tanulmányban (PET) szükséges bemutatni.
- 4) Csekély összegű állami támogatás esetén:
- a) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi,
 - b) a közúti kereskedelmi árufuvarozást ellenszolgáltatás fejében történő végző vállalkozások számára nyújtott támogatás teherszállító járművek megvásárlására.
- 5) Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén:
- a) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - b) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi,
 - c) dedikált infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott támogatás,
 - d) olyan infrastruktúrához nyújtott támogatás, amelyre a 651/2014/EU bizottsági rendelet egyéb cikke alapján (a 14. cikk szerinti regionális beruházási támogatás kivételével) nyújtható támogatás.
 - e) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére, kivéve, ha a vállalkozás 2020. december 31-én nem volt nehéz helyzetben, de 2020. január 1-je és 2021. december 31-e között nehéz helyzetbe került
- 6) Közzolgáltatásért járó ellentételezés esetén:
- a) a szárazföldi közlekedés területén működő vállalkozások javára közzolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott támogatás,
 - b) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - c) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.
- 7) Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén:
- a) nyomtatott vagy elektronikus formában közzétett sajtótermék és magazin kiadására,
 - b) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére, kivéve, ha a vállalkozás 2019. december 31-én nem volt nehéz helyzetben, de 2020. január 1-je és 2021. június 30-a között nehéz helyzetbe került,
 - c) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - d) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.
- 8) Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás esetén:
- a) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére, kivéve, ha a vállalkozás 2019. december 31-én nem volt nehéz helyzetben, de 2020. január 1-je és 2021. június 30-a között nehéz helyzetbe került,
 - b) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - c) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.
- 9) Személyszállítási közzolgáltatásért járó ellentételezés esetén:
- a) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - b) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.

1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

A kérelem benyújtási határideje a felhívás adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletében található.

1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

- 1) Nyújtsa be kérelmét az online kitöltő programban. Ehhez először jelentkezzen be a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületre az „Egységes beléptető felület bejelentkezés” gomb használatával.
- 2) A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat. A hitelesítés két formában történhet:
 - a) a nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy
 - b) azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH) kell hitelesítenie. Az AVDH szolgáltatás ingyenesen elérhető, azonban elektronikus azonosítással (pl.: ügyfélkapu regisztrációval) kell rendelkezni hozzá. Az AVDH szolgáltatás itt érhető el: <https://magyarorszag.hu>. (Az AVDH szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos tájékoztató a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon elérhető.)
- 3) Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH szolgáltatás igénybevétele után:
 1. Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.
 2. A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

2. A PROJEKTTTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?

2.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

A) Települési kékinfrastruktúra fejlesztése (vízgazdálkodási beavatkozások)

A tevékenységek kizárólag integrált módon, Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) illeszkedve támogathatók, amelyek készítése jelen felhívás keretében elszámolható, az illeszkedés igazolása legkésőbb az 1. mérőföldkő benyújtásáig szükséges. Amennyiben a település rendelkezik Integrált Településfejlesztési Stratégiával (ITS) vagy településfejlesztési tervvel, amelynek része/fejezete az ITVT, akkor az illeszkedést (a megadott tartalomjegyzék alapján) az adott stratégiai dokumentummal kell igazolni.

Városi jogállású települések esetében további elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) vagy településfejlesztési tervhez való illeszkedés igazolása, legkésőbb az 1. mérőföldkőig.

I. Belterület klimatikus és fizikai védelmét szolgáló vízmegtartó és vízelvezető-hálózat fejlesztése, rekonstrukciója az integrált-csapadék-víz-gazdálkodás céljainak figyelembe vételével és a településen tapasztalható klímaváltozás okozta negatív hatások mérséklésének elősegítésével

- a) Belterületet védő övárók-rendszer, szivárgó (drén) rendszerek, gyűjtőakna, víztelenítő árkok és egyéb, a belterület védelme szempontjából indokolt, a vízelvezető-vízvisszatartó rendszer részét képező műtárgyak, áttemelők integrált csapadék-vízgazdálkodási szemlélettel történő felújítása, átépítése, kiépítése (ideértve a szennyezett csapadékvizet tisztító berendezést is), valamint az ehhez elengedhetetlenül szükséges kapcsolódó közmű kiépítések (pl. villamos energia biztosítása a gépészethez). Szükséges és indokolt teljesítményű megújuló energiaforrások használata támogatható (pl. napelem telepítése a gépészeti berendezésekhez).

- b) Elválasztott rendszerű csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, felújítása, fejlesztése, ezen belül: nyílt csapadékvíz elvezető/visszatartó rendszer, illetve belvíz elvezető/visszatartó hálózat építése mederkialakítással, helyreállítással, a műtárgyak átépítésével és helyreállításával együtt, valamint kizárólag indokolt esetben zárt csapadékvíz elvezető rendszer építése (pl. helyhiány miatt annak bemutatásával), felújítása, indokolt esetben vágás vízvezető út építése².
- c) A csapadék hasznosítását/hasznosulását lehetővé tevő olyan részrendszerek kiépítése, amelyek segítik a csapadékvíz helyben tartását, vagy csökkentik az egyesített rendszerű csatornahálózatok és a kapcsolódó szennyvíztisztító telepek csapadékvíz terhelését (pl.: beszivárgó cella, ideiglenes elöntési területek, esőkert, önkormányzati tulajdonú épületeknél a tetőről lefolyó esővíz összegyűjtését, hasznosítását szolgáló eszközök, létesítmények, állandó/időszakos vízborítású területek, áteresztő szilárd burkolatok, beszivárogtató kavics drének, a lefolyási pálya megszakítása, füvesített árkok).
- d) Belterület védelme, valamint a vízvisszatartás érdekében a befogadón szükséges és indokolt fejlesztések, a projekt elszámolható összköltségének legfeljebb 20%-os mértékéig.

II. Belterület klimatikus és fizikai védelmét, helyben tartást és késleltetett levezetést szolgáló vízvisszatartási és vízkár-elhárítási célú tározók integrált szemléletben történő fejlesztése, rekonstrukciója

- a) Tározó, záportározó, árvízcsúcs csökkentő tározó fejlesztése (töltések, műtárgyak, csatornák építése, partrendezés, támfalak felújítása, meder kotrása, megkerülő csatorna, természetközeli megoldások, erózióvédelem), medertározáshoz szükséges műszaki vagy természetközeli beavatkozások elvégzése és a szükséges létesítmények kiépítése.
- b) Csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények rekonstrukciója, fejlesztése, kisléptékű vízmegtartó megoldások helyben történő hasznosítással: áteresztő burkolat alkalmazása, beszivárogtató, beszivárogtató kavicsdrén és szűrőmező létesítmények, biológiai visszatartás, felszín alatti tározó építése.
- c) Összegyűjtött csapadékvizeket befogadó felszíni és felszín alatti tározó kialakítása, rekonstrukciója.
- d) Települési zöldfelületek, parkok, szabadidős területek funkcióbővítése, illetve új zöldterületek és kék- és zöldinfrastruktúra kialakítása kifejezetten vízgazdálkodási céllal a vizek helyben tartását szolgáló természetközeli, ideiglenes elöntési területek biztosítása az integrált vízgazdálkodást és a település klímaalkalmazkodását elősegítő természetes megoldások alkalmazásával, a kapcsolódó indokolt gépészeti és közmű ellátás kialakítással. (Pl. zöldfelületek süllyesztése, töltés építéssel árvíz esetén ideiglenes tározó funkció kialakításra, víz be- és levezetést biztosító műszaki megoldások kialakításával, amelyhez a szükséges és indokolt teljesítményű megújuló energiaforrások használata is támogatható). Az összegyűjtött csapadékvizek települési zöldfelületek öntözésére történő hasznosításához szükséges infrastruktúra kialakítása.

III. Belterületet veszélyeztető vízfolyások/állóvizek lokális vízkár elhárítási fejlesztései természetközeli megoldások alkalmazásával (belterületen áthúzódó vízfolyások és csatornák, valamint a belterületről elvezetett csapadékvizeket befogadó vízfolyások/állóvizek és belvízelvezető csatornák)

- a) Mederkotrás, holtágak, vízfolyások rehabilitációja/rekonstrukciója/rekreációja, belvízvédelemhez kapcsolódó fejlesztései, depónia- vagy töltésepítés, töltésmagasítás; hullámtérbővítés, patakmeder visszaállítása természetes állapotba, vízkormányzó-, keresztező, be és leeresztő műtárgyak, hordalékfogó műtárgyak, mederburkolatok építése és felújítása, partrendezés.
- b) Bel- és külterületen belvíz és csapadékvíz elvezető vízfolyások befogadó állóvizek és főművi csatornák, azok depóniái, műtárgyak, átemelő-telepek felújítása, korszerűsítése méretezés és állapot miatti átépítése, szükség esetén építése; vízmosáskötések építése, felújítása.

² Az indokoltságot szükséges tervezői nyilatkozattal, helyszínrajzzal és mintakeresztszelvénnyel alátámasztani, amelynek alá kell támasztania, hogy az út melletti elvezetés nem megoldható.

- c) Hullámtéren, belvízveszélyes mélyfekvésű területen vizes élőhely létrehozása/rehabilitációja tározási céllal.

IV. Belterület védelmét szolgáló csapadékvíz elvezető rendszerek védelmi töltéseinek lokális fejlesztése, rekonstrukciója

- a) Az altalaj-állékonyság növelésére irányuló beavatkozások, a nem kellő biztonságú szakaszok megerősítése.
- b) Magassági és keresztmetszeti hiányok megszüntetése.
- c) Hullámtéren a lefolyást akadályozó létesítmények elbontása, amennyiben az indokolt.

B) Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése

Minden település esetében kizárólag helyi igényfelmérésen alapuló tevékenységek támogathatók. Városi jogállású települések esetében további elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) vagy településfejlesztési tervhez való illeszkedés igazolása, legkésőbb az 1. mérföldkőig.

I. Önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság tulajdonú, közhasználatú zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciója, kialakítása, építése

- a) növényfelület, élőhelyek és biodiverzitás növelése, valamint a biológiai aktivitás értékének növelése, a zöldfelület növényállományának növelése, rekonstrukciója, egyszeri beavatkozásként gyomirtás/beteg fák eltávolítása, pótlása, valamint ápolási munkák;
- b) talajerózió-védelmi (szél- és víz, hófúvás) talajtakarás, védő fasorok, erdősávok, parkerdő telepítése, figyelembe véve az éghajlatváltozás várható hatásait, növényzettel történő passzív zajcsökkentés (pl. több növényzeti szinttel rendelkező erdősávok);
- c) településklíma-javító, hősziget-hatás ellen árnyékoló lombhullató, klímaturó fasorok, cserjesávok, több szintes zöldfelületek, vertikális zöld falak létesítése, önkormányzati tulajdonú épületek esetében zöldtető kialakítás a klímaadaptáció érdekében;
- d) aktív rekreációs zöldterületek (tanösvény, tanpálya, futópálya, kutyafutató, játszótér, szabadtéri tornapálya stb.);
- e) aktív, nem profitorientált célú, közösségi gazdálkodást segítő új zöldfelületek (városi farm, közösségi kert, iskolakert stb.) kialakítása, fejlesztése és kapcsolódó szükséges eszközbeszerzés;
- f) a településre hulló csapadékvíz fejlesztésre kerülő zöldfelületen történő hasznosítására alkalmas infrastruktúra kialakítása, terepalakítás;
- g) zöldterületek használatához szükséges közlekedési felületek és közvilágítás;
- h) a fejlesztésre kerülő zöldterülethez kapcsolódó és szükséges építmények (esőbeálló, szabadtéri rekreációt segítő építmény, napvédelmi funkciót ellátó építmény, eszközök telepítése, fenntartáshoz szükséges építmények);
- i) a terület rendeltetésszerű használathoz szükséges eszközbeszerzés (környezetbe illő, minőségi utcabútorok elhelyezése);

C) Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések

Minden település esetében kizárólag helyi igényfelmérésen alapuló tevékenységek támogathatók. Városi jogállású települések esetében további elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) vagy településfejlesztési tervhez való illeszkedés igazolása, legkésőbb az 1. mérföldkőig.

I. Gazdaságélénkítő tevékenységek

- a) önkormányzati vagy többségi önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság tulajdonban lévő építmények korszerűsítése, átalakítása, bővítése, hasznosítása, indokolt esetben új építése gazdaságélénkítési céllal:
 - a1) kereskedelmi és/vagy szolgáltató terek, építmények, valamint vendéglátó egységek és az alapműködéséhez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,

- a2) profittermelő módon üzemeltetett sport- és szabadidős létesítmény, a létesítmény működéséhez kapcsolódó kiszolgáló építmény és az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,
 - a3) profittermelő módon üzemeltetett rendezvény- és konferenciaközpont és az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,
 - a4) díjfizetés ellenében használható nyilvános mosdó, pelenkázó.
 - b) díjfizetés ellenében használható parkolási infrastruktúra fejlesztése, kialakítása
- (A közszolgáltatás és nonprofit módon üzemeltetett szolgáltatás közösségi célú funkciónak számít és nem tekinthető gazdaságélénkítésnek.)

II. Községi célú tevékenységek

- a) 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő terek, közterületek burkolatának felújítása, rekonstrukciója, építése, beleértve a meglévő építmények, burkolatok bontását, szükséges közművek kiváltását, földbe helyezését, új közlekedési és térburkolatok építését, közvilágítás korszerűsítését, kiépítését, utcabútorok elhelyezését, növényzet telepítést, extenzív zöldfalak, vízfelületek kialakítását.
- b) Többségi önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság vagy állami tulajdonban lévő építmény korszerűsítése, átalakítása, bővítése, indokolt esetben új építése közösségi céllal:
 - b1) közcélokat szolgáló sport- és szabadidős létesítmények, a létesítmény működéséhez kapcsolódó kiszolgáló építmény és az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,
 - b2) közösségi vagy kulturális tevékenységet magában foglaló épület és az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés (jármű beszerzés nem támogatott);
 - b3) szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés;
 - b4) nonprofit szolgáltatóház és az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés, amely térítésmentesen nyújt közcélú szolgáltatásokat,
 - b5) ingyenesen használható nyilvános mosdó, pelenkázó építése, korszerűsítése.
- c) ingyenesen használható parkolási infrastruktúra kialakítása;

III. IKT és okos település fejlesztések

- a) hálózatba szervezett okos közösségi pontok kialakítása a kistéleplési központokban a településen élők digitális felzárkózását elősegítve,
- b) a településüzemeltetést támogató valós idejű települési monitoring rendszerek, okoshálózatok (smart grid) kialakítása,
- c) 10 000 fő feletti városokban³ parkolással kapcsolatos smart city fejlesztések,
- d) okos közterület fejlesztések,
- e) közösségi gazdaság (shared economy) fejlesztések települési infrastruktúrájának megteremtése,
- f) önkormányzatok felkészítését, az okos település fejlesztések átgondolt, megalapozott, a helyi igényeknek megfelelő megvalósítása érdekében az okos város termékek és fejlesztések minőségbiztosításának és kapcsolódó projektmenedzsmentjének támogatása Digitális Jólét Program (Okos Város Piacter digitális platform), a „központi elemek és szolgáltatások esetében az okos város központi platformszolgáltatás létrehozásáról és működtetéséről” szóló 252/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet által meghatározott platformhoz való csatlakozás, valamint Okos Teleplés Módszertan vagy Okos Város Módszertan⁴ kidolgozása.

³ KSH helységnévtár 2021.01.01-i adatai alapján

⁴ Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. által kiadott, Okos város fejlesztési modell módszertani útmutató c. dokumentum alapján. Elérhetősége: <http://lechnerkozpont.hu/doc/okos-varos/okos-varos-fejlesztési-modell-modszertani-utmutato-20171130.pdf>

D) Fenntartható közlekedésfejlesztés:

Fenntartható közlekedésfejlesztési tevékenység esetében kötelező a kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági célú szemléletformáló akció, tevékenység megvalósítása, amelyek elsődlegesen a helyi lakosságot célozzák.

I. Kerékpárosbarát fejlesztések

Minden település esetében: kizárólag a Kerékpárforgalmi Hálózati Tervhez (KHT) – és amennyiben rendelkezésre áll, megyei kerékpárforgalmi főhálózati tervhez (MKFT) – illeszkedő fejlesztések támogathatók. Ehhez kapcsolódóan támogatható a projekt keretében KHT készítése, illetve meglévő KHT felülvizsgálata, aktualizálása. A KHT készítésének költsége csak egy projektben számolható el. Több támogatási kérelem benyújtása esetén a meglévő KHT felülvizsgálatának, aktualizálásának költsége szintén csak az egyik projektben számolható el. A KHT felülvizsgálata, aktualizálása során szükséges vizsgálni és bemutatni a KHT-ban az adott MKFT-hez való illeszkedést. Az MKFT rendelkezésre állásával és elérhetőségével kapcsolatban a támogatást igénylőnek egyeztetnie szükséges az érintett megyei önkormányzattal, melyről külön alátámasztó dokumentum csatolása nem szükséges, elegendő arra röviden kitérni a KHT-ban.

- a) **Teljes település vagy településrész közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása** kerékpárforgalmi létesítmények kijelölésével, építésével.
- b) **Kerékpárforgalmi útvonal kialakítása:**
 - b1) településeket összekötő útvonallal,
 - b2) településközpont és lakott területen kívül elérhető lakott településrész között;
 - b3) településrészek között;
 - b4) országos közút teljes átkelési szakasza vagy annak egy funkcionális egysége (pl.: településközpont és a település szélén egy lakóterület közötti szakasz) mentén;
 - b5) a lakott területen kívül elhelyezkedő munkahelyek és a település belterülete között.

II. Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés:

- a) **Forgalomcsillapítás:** a fenntartható települési közlekedés, valamint az élhetőbb városi, települési környezet megteremtése érdekében. Például:
 - a1) gépjárműforgalmat csökkentő- vagy korlátozó átépítések, bontások, forgalomtechnikai beavatkozások, forgalmi rend átalakítása stb. (lásd e-ÚT 03.02.12 Közutak forgalomcsillapítása), ideértve például:
 - vonali sebességkorlátozás,
 - korlátozott sebességű övezet kijelölése,
 - lakó-pihenő övezet kialakítása,
 - gyalogos vagy gyalogos-és kerékpáros övezet létrehozása,
 - sétáló utca kialakítása,
 - behajtás korlátozás,
 - egyirányú utca kialakítása,
 - egyirányú utcában kétirányú kerékpározás engedélyezése,
 - zsákutca létrehozása kerékpáros továbbvezetéssel,
 - sebességcsökkentő küszöb (fekvőrendőr) építése,
 - az útburkolat pályaszintjének emelése a keresztező gyalogosok és kerékpárosok elsőbbségének kihangsúlyozására,
 - vízszintes kitérítés, sávelhúzás kialakítása a meglévő keresztmetszeti elemek átrendezésével, pl.: egyirányú utcában a parkolók szakaszos oldalváltásával, vagy zöld szigetek létrehozásával,
 - mindezek tetszőleges/szükséges kombinációja.
 - a2) intelligens fenntartható városi, települési közlekedést elősegítő informatikai, forgalomirányítási rendszerek fejlesztése, kialakítása;
 - a3) települési parkolási rendszer infrastrukturális és/vagy informatikai korszerűsítése, fejlesztése, kiépítése, amennyiben a beruházás hozzájárul a városközponti területeken áthaladó meglévő gépjárműforgalom mértékének és sebességének a csökkentéséhez (parkolóházak, mélygarázsok, parkolóhelyek, B+R-ek létesítése, kialakítása);
 - a4) alternatív, elkerülő útvonalak létesítése.

- b) **Közlekedésbiztonsági beruházás, például:**
 - b1) gyalogátkelőhelyek és kerékpáros átvezetések kialakítása, kivilágítása, fejlesztése;
 - b2) csomópontok forgalomlassító és csillapító átépítése, fejlesztése, kialakítása;
 - b3) településkapuk kiépítése; b4) közlekedésbiztonsági intézkedések megvalósítása egyéb eszközökkel, forgalmi sávok újraosztása, szűkítése stb.
- c) **Közterületi közlekedési felületek akadálymentesítése:** a fogyatékossgal élők vagy bármilyen probléma miatt nehezen közlekedők mobilitásának, foglalkoztatottságának a segítése érdekében.
Például: közösségi vagy egyéni közlekedésben, a mozgáskorlátozott vagy problémás közlekedésű csoportok munkába jutásához és mindennapi közlekedéshez használt infrastruktúra akadálymentes ki- és átalakítása.
- d) **Fenntartható mobilitási terv (ún. SUMP) elkészítése, meglévő felülvizsgálata.**

III. Közüti közösségi közlekedés fejlesztése:

- a) **Forgalmi épületek, forgalmi pálya fejlesztése:**
 - a1) Autóbusz-állomások, közüti közösségi közlekedési decentrumok és kapcsolódó kiszolgáló létesítmények építése, bővítése, fejlesztése, felújítása.
 - a2) Közüti közösségi közlekedés részére elkülönített, vagy közös kerékpáros és közösségi közlekedés számára egyaránt használható buszsávok kialakítása.
 - a3) Az autóbusz-közlekedés alap-infrastrukturális feltételeinek a fejlesztése buszöblök, megállóhelyek, váróhelyiségek, esőbeálló, autóbusz fordulók kialakításával, felújításával, fejlesztésével, fizikai állapotának javításával, melyhez az utasok leszállítását szolgáló előírás szerinti autóbusz megálló, peron felújítása, kiépítése, továbbá a szükséges akadálymentes járdakapcsolatok kiépítése is kapcsolódhat.
 - a4) A közüti közösségi közlekedéshez kapcsolódó intermodális kapcsolatok, decentrumok, átszállási pontok fejlesztése, az utazási láncok egyes elemeinek a kiépítése.
Pl.: B+R, K+R parkolók, tárolók, rekeszek kiépítésével, kihelyezésével, P+R parkolók létesítésével, közüti közösségi közlekedési szolgáltatás esetében is funkcióval rendelkező – adott esetben a kötöttpályás közösségi közlekedéssel közös – infrastrukturális elemek felújítása, korszerűsítése, kiépítése (pl.: közös megálló, utaskiszolgáló, utasváró területek, meglévő kerékpárparkolók kapacitásbővítése stb. elemek esetében).
Az intermodális fejlesztés kizárólag a közforgalmú, közszolgáltatás nyújtásához szükséges infrastrukturális és IKT elemek fejlesztésére terjedhet ki.
- b) **Forgalomirányítás, utastájékoztató, elektronikus jegyrendszer fejlesztése:**
 - b1) Az autóbusz közlekedéshez kapcsolódó forgalomirányítási központok, rendszerek, a közösségi közlekedés előnyben részesítését segítő forgalomtechnikai eszközök fejlesztése, kiépítése. Autóbusz közlekedéshez kapcsolódó informatikai rendszerek és kapcsolódó infrastruktúrájának a fejlesztése. Jelzőlámpás előnyben részesítés kialakítása, az ehhez szükséges eszközök és infrastruktúra kialakítása, beszerzése.
 - b2) Autóbusz közlekedéshez kapcsolódóan valós idejű adatokon alapuló utastájékoztató rendszer kialakítása, fejlesztése. Az utastájékoztató rendszer részben a kötöttpályás és a vízi úti közösségi közlekedés utastájékoztatóját is elláthatja. A nem elektronikus megállóhelyi utastájékoztató táblák kihelyezése a forgalmi pálya építési beruházásaihoz kapcsolódóan támogatható.
 - b3) Helyi közösségi közlekedés interoperábilis elektronikus jegyrendszerének a kialakítása, fejlesztése, és országos rendszerbe történő illesztése.

E) Hulladékkezelés, kármentesítés

I. 100%-ban önkormányzati tulajdonú, települési szilárd hulladéklerakók kármentesítése

- a) rekultivációs terv alapján a bezárt hulladéklerakók környezeti veszélyességének csökkentése; hulladék elszállítása, ártalmatlanítása, hulladéklerakó lezárása, új területhasználat előkészítése, tájba illesztése;
- b) környezetvédelmi hatóság előírása esetén a szükséges monitoringrendszer kiépítése.

II. Illegális hulladéklerakók felszámolása

- a) 2012. évi CLXXXV. törvény 61. § (4) bekezdése alapján közterületen jogellenesen elhelyezett vagy elhagyott hulladék elszállítása, ártalmatlanítása, terület helyreállítása

III. 100%-ban önkormányzati tulajdonú barnamezős területek hasznosítása, kármentesítése

- a) barnamezős területek szennyezettségének kármentesítési tényfeltáró vizsgálata;
- b) barnamezős területek építményeinek, műtárgyak bontása, bontott anyagok helyben történő újrahasználat/újrahasznosítása vagy – amennyiben ez nem lehetséges – elszállítása, kezelése, ártalmatlanítása;
- c) barnamezős területek új területhasználatának előkészítése a szükséges alpinfrastruktúra kiépítéssel;
- d) szennyezett földtani közeg és felszín alatti víz környezetvédelmi hatósági előírások szerinti kármentesítése, szennyezett anyagok elszállítása, ártalmatlanítása;
- e) kármentesítés biológiai módszerekkel (fitoremediációval, mikrobiológiai módszerekkel), mentesített terület zöldinfrastruktúrába illesztése;
- f) környezetvédelmi hatóság előírása alapján – a tervezett területhasználatához illeszkedően – a kármentesítési beavatkozás előkészítése, tervezése és végrehajtása, monitoringrendszer kiépítése.

2.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek önállóan nem támogathatóak:

2.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek

- a) Nyilvánosság biztosítása – „ÁÚF 21-27” c. dokumentum 10. fejezete és a Felhívás 6.2. 1) pontja alapján;
- b) Akadálymentesítés – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az akadálymentesítésre vonatkozó feltételek alapján;
- c) Projektarányos infokommunikációs akadálymentesítés, amennyiben releváns;
- d) Azbesztmentesítés – amennyiben releváns a Felhívás 2.3. fejezetében az azbesztmentesítésre vonatkozó feltételek alapján (szórt azbeszt mentesítése teljes épületre vonatkozóan kötelező, egyéb azbeszt tartalmú anyagok mentesítése projektarányosan, azaz minden beruházással érintett épületszerkezet esetében ajánlott);
- e) Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése szempontok érvényesítése – amennyiben releváns, a Felhívás 2.3. fejezetében az energiahatékonysági szempontok érvényesítésére vonatkozó feltételek alapján;
- f) Szemléletformáló akció, tevékenység végrehajtása a 2.1 A) és D) főtevékenységekhez kapcsolódóan, amelyek elsődlegesen a helyi lakosságot célozzák.

2.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek

A választható, önállóan nem támogatható tevékenységek a Felhívás 2.1.1 pontjában felsorolt bármely – akár eltérő főtevékenységhez kapcsolódó – önállóan támogatható tevékenységgel együtt támogathatóak.

- a) Helyi klímastratégia készítése.
- b) Önállóan támogatható tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó önkormányzati tulajdonú **belterületi közutak fejlesztése**, amennyiben ahhoz fenntartható közlekedési mód nem kapcsolódik (pl.: kerékpáros vagy közösségi közlekedés):
 - b1) utak burkolatának és alépítményeinek építése, átépítése, felújítása, szélesítése, korszerűsítése,
 - b2) csomópontok kialakítása, fejlesztése, átalakítása.
 - b3) balesetveszélyes útszakaszok ívkorrekciója.

A PET-ben szükséges bemutatni, hogyan kapcsolódik más önállóan támogatható tevékenységhez. Pontszerű belterületi útfejlesztés nem támogatható.
A projekt elszámolható összköltségének legfeljebb 20%-a számolható el erre a tevékenységre. (Lásd Felhívás 7.5 pont.)

- c) ITS vagy településfejlesztési terv elkészítése, felülvizsgálata, módosítása.
- d) Települési szintű körforgásos gazdasági stratégiák kidolgozása vagy körforgásos gazdasági elemek integrálása meglévő stratégiákba (pl. gazdaságfejlesztési stratégiába).
- e) A fejlesztéssel érintett építmények használatához szükséges közművek bekötése, bővítése, felújítása, korszerűsítése, védelembe helyezése.

I. Települési kékinfrastruktúra fejlesztése (vízgazdálkodási beavatkozások) esetén:

- a) Felszíni vízelvezetést kiegészítő, a vízszintet szabályozó rendszer kialakítása, kizárólag a magas talajvízállású, vagy karsztvíz fakadóvízes területeken.
- b) Csapadécsatorna-hálózat építéssel közvetlenül érintett, a beruházás során sérült közúthálózat burkolat, buszöböl, járda, kapubejáró, parkoló felület beruházás előttivel azonos típusú burkolattal történő helyreállítása (teljes útburkolat felújítása kizárólag indokolt esetben lehetséges), átereszek átépítése, bővítése.
- c) Szennyező források kizárása (szűrőmezők, hordalékfogók létesítése).
- d) Töltéskorona burkolat építése közüzalékos kivitelben.
- e) Növényzet telepítése, helyreállítása a létesítményekhez tartozó területen a kékinfrastruktúra zöldfelületi elemeinek folytonosságának biztosítása beleértve az előírások szerinti parti sávot is (természeti védelem alatt álló területen a telepítendő fajok kiválasztásánál a táji, természeti jellemzőket is figyelembe kell venni).
- f) Keresztező műtárgyak kiváltása, kiépítése, átépítése, felújítása, rekonstrukciója, amennyiben indokolt.
- g) Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) elkészítése, aktualizálása.
- h) A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem stb.).
- i) Szemléletformáló, a vizek helyben tartását és megfelelő fenntartást, az elkészült infrastruktúra és kataszter használatának bemutatását népszerűsítését segítő akciók, programok, kiadványok.

II. Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése esetén:

- a) Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv és kataszter készítése.
- b) A zöldterület jellegzetes stílusjegyeit hordozó, az építészeti örökség részét képező műtárgyak, táj- és kertépítészeti alkotások megőrző, helyreállító rekonstrukciója.
- c) Komposztáló létesítése az érintett zöldterületen képződött zöldhulladék hasznosítására; szelektív hulladékgyűjtés elősegítése.
- d) Szükséges építmények és műtárgyak bontása, növényirtás, hulladék elszállítás.
- e) A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem stb.).

III. Közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések esetén:

- a) Közterületi térfigyelő kamerarendszer kialakítása, telepítése.
- b) Közterületi wi-fi hálózat kialakítása.
- c) Szemléletformáló, az előkészítés és tervezés során az érintettek bevonását célzó vagy az elkészült infrastruktúra használatának bemutatását és népszerűsítését segítő akciók, programok, kiadványok, applikációk.

IV. Fenntartható közlekedésfejlesztés esetén:

- a) **Önkormányzati és/vagy állami közutak, hidak építése, fejlesztése, felújítása**, amennyiben a beruházás megvalósításával a fenntartható közlekedést szolgáló cél, különösen kerékpárosbarát fejlesztés valósul meg a Felhívás 2.3. fejezetének IV. 8) pontja szerinti feltételekkel.
- b) **Meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése:**
 - b1) az útügyi műszaki előírásnak megfelelő korszerűsítés (pl.: szélesítés) érdekében, vagy

- b2) létesítményváltás (pl.: egyoldali, kétirányú létesítmény kétoldali, egyirányú létesítménnyé fejlesztése stb.) esetén; vagy
- b3) ha az érintett szakasz burkolatminősége vagy típusa a közlekedésbiztonságot veszélyezteti.
- c) **Kerékpártámaszok, kerékpárparkolók, egyéb kiegészítők és B+R kerékpártárolók** építése, beszerzése, elhelyezése, ütügyi műszaki előírásnak nem megfelelő kerékpártámaszok műszaki előírásnak megfelelőre cserélése. Kerékpártámaszokat, parkolókat vagy tárolókat csak mindenki számára hozzáférhetően lehet elhelyezni. B+R rendszerek kialakításával szükség szerint térfigyelőrendszer is telepíthető.
- d) **Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása lakott területen belül:**
- d1) gyalogos és kerékpáros felületek elválasztása; vagy
 - d2) a közlekedésbiztonság javítása; vagy
 - d3) az akadálymentesítés megvalósítása; vagy
 - d4) a már kiépült kerékpárutak mellett hiányzó járda szakaszok pótlása érdekében; vagy
 - d5) gyalogos hidak építése, felújítása.
- e) **Automata forgalomszámláló eszközök telepítése** a gépjármű és/vagy a kerékpáros forgalom számlálása érdekében (forgalomcsillapítás megvalósítása esetén az átmenő forgalom mértékének csökkenésének igazolásához kötelező legalább a jellemző helye(ke)n telepíteni, egyéb tevékenységeknél választható a telepítése).
- f) **Csomópontok, átvezetések átalakítása és kialakítása** a fenntartható (gyalogos, kerékpáros, közösségi) közlekedési módok közlekedésbiztonságának a fokozása, előnyben részesítése, és akadálymentes áthaladása érdekében (pl.: interaktív, kizárólag kerékpáros érkezésekor villogó táblák telepítése, kerékpáros útvonalak vasútvonalakon történő biztonságos átvezetése a szükséges forgalomtechnikai és infrastrukturális munkákkal együtt stb.).
- g) **Kerékpáros pihenőhely kiépítése** az 5 kilométernél hosszabb külterületi kerékpáros útvonal esetében az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint.
- h) **Kerékpárforgalmi létesítmény útfenntartó gépeinek a beszerzése** (amennyiben az adott géphez az eszköz-adapterek opcionálisan választhatók, úgy téli- és nyári adapterekkel együtt), vagy **meglévő gépekhez a kerékpárforgalmi létesítmény fenntartásához szükséges adapterek beszerzése.**
- i) Kerékpáros útvonalak megvilágításához kapcsolódó beszerzések közül a kerékpáros útvonal és egyéb közlekedési útvonalak kereszteződéséhez kapcsolódó, az átkelések biztonságát fokozó **megvilágítások beszerzése és elhelyezése**, vagy a hatósági előírások alapján előírt **közvilágítás kialakítása.** Javasolt a fenntartható, pl.: napelemes világítás kialakítása.
- j) **A támogatható tevékenységek megvalósításához szükséges alábbi munkálatok elvégzése:**
- j1) csapadékvíz-elvezetés kiépítése, átépítése;
 - j2) forgalomtechnikai tevékenységek;
 - j3) műtárgyépítés és felújítás;
 - j4) vasúti átjárók építése, korszerűsítése, felújítása a járművek, kerékpárosok, gyalogosok biztonságos közlekedése érdekében;
 - j5) komplex terület-előkészítési munkák (bontás, tereprendezés, kármentesítés, löszmentesítés, régészet stb.), illetve
 - j6) szakhatósági engedélyben előírt munkák.
- k) **Zöldfelület-építési, átalakítási munkák** a fenti tevékenységek helyrajzi számain az infrastrukturális beavatkozások közvetlen környezetében, vagy a fenntartható városi, települési közlekedés környezetének a megteremtéséhez (amelynek része lehet a növénytelepítés és árnyékolástechnika stb.). A meglévő növényállomány megóvását szolgáló beavatkozások (faápolás, favédelem, gyökérvédelem stb.).
- l) **Innovatív kerékpárosbarát műszaki megoldások alkalmazása** a támogatóval és szakmai szervezetekkel lefolytatott előzetes szakmai konzultáció és egyetértés alapján.
- m) **Kerékpárszállítási lehetőség kialakítása** a közösségi közlekedés járművein.
- n) A beruházásokhoz kapcsolódóan **megújuló energiaforrások telepítése, bevonása.**

V. Hulladékkezelés, kármentesítés esetén:

- a) Kapcsolódó kármentesítési munkák, amennyiben főtevékenységként nem támogatott.
- b) Önkormányzati tulajdonú barnamezős területek alpinfrastruktúrájának kiépítése (gáz, ivóvíz, szennyvíz-csatorna, utak és közvilágítás, elektromos vezetékrendszer, távközlési és kommunikációs hálózat).
- c) Települési zöldhulladék hasznosítás érdekében a szükséges építmények építése, meglévő épületek átalakítása, bővítése, valamint szükséges eszközbeszerzés (pl. szárítók, aprítók, komposztálók).
- d) Szemléletformálás.

2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A Felhívás 2.1.1. B) I. a) – i), 2.1.1. C) II. a) - kivéve a közművek kiváltása, földbe helyezésének támogatása -, 2.1.1. C) II. b5), c), 2.1.1. C) III. a)-f), 2.1.1. D) I. a)-b), 2.1.1. D) II. a1), a4), b), c), d), 2.1.1. C) III. a3), 2.1.1 E) III. a), c), 2.1.2.2. a)-d), 2.1.2.2 I. a)-i) – az f) pont kivételével, 2.1.2.2. II. a), c)-e), 2.1.2.2. III. a)-c),, 2.1.2.2. IV. a)-f), 2.1.2.2. V. a), c), d), pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben ezen tevékenységek nem minősülnek uniós versenyjogi értelemben vett gazdasági tevékenységnek.

A Felhívás 2.1.1. C) II. b2)-b4), 2.1.2.2. II. b) pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben ezen tevékenységek olyan kulturális tevékenység megvalósításához kapcsolódnak, amelyek nem minősülnek gazdasági tevékenységnek.⁵

A Felhívás 2.1.1. A) I.-IV., 2.1.1. C) II. a) közművek kiváltása, földbe helyezése, 2.1.1. E. III. c), 2.1.2.2. I. f), 2.1.2.2. V. b), pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben a támogatást igénylő a támogatott tevékenység végzése vonatkozásában az uniós joggal összhangban létrehozott jogi monopóliummal rendelkezik.⁶

A Felhívás 2.1.1. C) II. b1) pontja alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben az érintett létesítmény elsődlegesen utánpótlás-, diák- és amatőr sporttevékenységre szolgál, és a gazdasági célú használat [ennek minősül a hivatásos sporttevékenység, a bérbeadás (beleértve a saját sporttevékenységként végzett utánpótlás és amatőr sportcélút is), vásárok, konferenciák, koncertek, egyéb kulturális rendezvények tartása stb.] mértéke nem haladja meg a létesítmény tényleges teljes éves kapacitásának 20%-át (korlátozott mértékű gazdasági célú használat).

A Felhívás 2.1.1. E. III. c), 2.1.2.2. V. b) pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben olyan állami tulajdonú földterület beépítésre való előkészítésének támogatása a cél, amely nem minősül gazdasági tevékenységnek.⁷

⁵ Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fogalmáról szóló európai bizottsági közlemény 34. pontja értelmében a nagyközönség számára térítésmentesen hozzáférhető kulturális tevékenység vagy a kulturális és természeti örökség megőrzéséhez kapcsolódó tevékenység állami finanszírozása tisztán társadalmi és kulturális célt szolgál, ami nem gazdasági jellegű. Hasonlóképpen az, hogy egy kulturális intézmény látogatóinak vagy a nagyközönség számára nyitott kulturális tevékenység vagy a kulturális és természeti örökség megőrzéséhez kapcsolódó tevékenység résztvevőinek pénzügyi hozzájárulást kellene fizetniük, amely a valódi költségeknek csupán egy töredékét fedezi (maximum 50%-át), nem változtat az említett tevékenység nem gazdasági jellegén, mivel nem tekinthető a nyújtott szolgáltatás valódi díjazásának, így esetükben nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni. Azaz ha a kulturális tevékenységből származó piaci bevétel (pl. jegyárbevétele) nem haladja meg a kulturális tevékenység tényleges költségeinek a felét, a tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek.

⁶ Nem versenyez hasonló (liberalizált) szolgáltatásokkal, valamint a szabályozási környezet alapján más liberalizált földrajzi- vagy termékpiacon nem tevékenykedhet. Ha a támogatást igénylő vállalkozás egy másik liberalizált (földrajzi és/vagy termék-) piacon is működik, ki kell zárni a kereszttámogatást (a többi tevékenységtől elkülönült könyvelés, a költségek és a bevételek elkülönítése), valamint a jogi monopólium tárgyát képező tevékenységre nyújtott állami finanszírozást más tevékenységekre nem veheti igénybe.

⁷ A Bizottság 2014. március 27-i határozata a Németország által a GRW ipari, kereskedelmi és lakossági használatra való területfejlesztési programhoz nyújtott SA.36346 állami támogatásról (HL C 141., 2014.5.9., 1. o.). Az állami tulajdonú földterület

Amennyiben a támogatható tevékenységek finanszírozása a fentiek alapján az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül, az a 2021-2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet alapján közösségi versenyjogi szempontból az alábbi jogcímeken, a következő támogatási kategóriákra vonatkozó előírások alapján valósíthatók meg:

Támogatható tevékenység	Támogatás jogcíme	Támogatási kategória
2.1.1 C. I. a) a1 kereskedelmi és/vagy szolgáltató terek, építmények, valamint vendéglátó egységek és az alapműködéséhez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. I. a) a2 profittermelő módon üzemeltetett sport- és szabadidős létesítmény, a létesítmény működéséhez kapcsolódó kiszolgáló építmény és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 19., 23.	Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. I. a) a3 profittermelő módon üzemeltetett rendezvény- és konferenciaközpont és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés,	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. I. a) a4 díjfizetés ellenében használható nyilvános mosdó, pelenkázó	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. I. b) díjfizetés ellenében használható parkolási infrastruktúra fejlesztése, kialakítása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. II. a) közművek kiváltása, földbe helyezése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 23.	Közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. II. b) b1 közcélokat szolgáló sport- és szabadidős létesítmények, a létesítmény működéséhez kapcsolódó kiszolgáló építmény és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 19., 23.	Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. II. b) b2 közösségi vagy kulturális tevékenységet magában foglaló épület korszerűsítése, átalakítása, bővítése és az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 18., 23.	Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 C. III. IKT és okos település fejlesztések	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23.	Csekély összegű támogatás
2.1.1. D. II. a) Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés keretében intelligens fenntartható városi, települési közlekedést elősegítő informatikai, forgalomirányítási rendszerek fejlesztése, kialakítása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 21., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás

helyi hatóságok általi revitalizációját (beleértve a mentesítést is) támogató intézkedéssel összefüggésben a Bizottság azt állapította meg, hogy az állami tulajdonú földterület beépítésre való előkészítése és a közművekre (víz, gáz, szennyvíz és villamos energia), valamint a közlekedési hálózatokra (vasút és közút) való rákötésének biztosítása nem gazdasági tevékenység, hanem az állam közfeladatainak részét képezi, mégpedig a földterület nyújtását és felügyeletét a helyi város- és területfejlesztési terveknek megfelelően.

2.1.1. D. II. a) Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés keretében parkolási rendszer infrastruktúrális, és/vagy informatikai fejlesztése, parkolóházak, mélygarázsok, parkolóhelyek, B+R	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 21., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1. D. III. a) a1. Közúti közösségi közlekedés keretében autóbusz-állomások, közúti közösségi közlekedési decentrumok és kapcsolódó kiszolgáló létesítmények építése, bővítése, fejlesztése, felújítása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1. D. III. a) a4. Közúti közösségi közlekedéshez kapcsolódó intermodális kapcsolatok, decentrumok, átszállási pontok fejlesztése, az utazási láncok egyes elemeinek a kiépítése.	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23., 33.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás, személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés
2.1.1. D. III. b) b2. Közúti közösségi közlekedési fejlesztés keretében autóbusz közlekedéshez kapcsolódóan valós idejű adatokon alapuló utastájékoztató rendszer kialakítása, fejlesztése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1. D. III. b) b3. Közúti közösségi közlekedési fejlesztés keretében helyi közösségi közlekedés interoperábilis elektronikus jegyrendszerének a kialakítása, fejlesztése, és országos rendszerbe történő illesztése.	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 33., 23.	Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1 E. I, 100%-ban önkormányzati tulajdonú, települési szilárd hulladéklerakók kármentesítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 21., 23.	Szennyezett terület szennyeződésmegsemmisítéséhez nyújtott beruházási támogatás, közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1 E. II, Illegális hulladéklerakók felszámolása	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12, 21., 23.	Szennyezett terület szennyeződésmegsemmisítéséhez nyújtott beruházási támogatás, Közzolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
2.1.1 E. III. b), d), e) és f) Többségi önkormányzati tulajdonú barnamezős területek kármentesítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 23.	Szennyezett terület szennyeződésmegsemmisítéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.1 E. III. c) Barnamezős területeken a szükséges alapinfrastruktúra kiépítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 12., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, szennyezett terület szennyeződésmegsemmisítéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás,
2.1.2.2 e) A fejlesztéssel érintett építményekhez használatához szükséges közművek bekötése, bővítése, felújítása, korszerűsítése, védelembe helyezése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 18., 19., 20., 21., 23., 33.,	A kivitelezendő projekt támogatási kategóriájával azonos

2.1.2.2. IV. l) Innovatív kerékpárbarát műszaki megoldások	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23.	Csekély összegű támogatás
2.1.2.2. IV. m) Kerékpárszállítási lehetőség kialakítása a közösségi közlekedés járművein	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 23., 33.	Csekély összegű támogatás Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés
2.1.2.2. IV. n) Beruházáshoz kapcsolódóan megújuló energiaforrások telepítése, bevonása;	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 12., 18., 19., 20., 21., 23., 33.	A kivitelezendő projekt támogatási kategóriájával azonos
2.1.2.2. V. b) Önkormányzati tulajdonú barnamezős területek alpinfrastruktúrájának kiépítése	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 20., 23.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.2.2. V. c) Települési zöldhulladék hasznosítás érdekében a szükséges építmények építése, meglévő épületek átalakítása, bővítése, valamint szükséges eszközbeszerzés (pl. szárítók, aprítók, komposztálók)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 23.	Közszolgáltatásért járó ellentételezés, csekély összegű támogatás
A támogatási kérelem benyújtása előtt a projekt előkészítésével kapcsolatban felmerült költségek (amennyiben a támogatási kérelem benyújtását megelőzően felmerült előkészítési költség állami támogatással érintett tevékenységhez kapcsolódik)	258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet 4.§ 21., 23.	Amennyiben a Kedvezményezett a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel rendelkezik, akkor közszolgáltatásért járó ellentételezés, ellenkező esetben csekély összegű támogatás

2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?

I. Általános elvárások

1. Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése szempontok érvényesítése:

Az energiahatékonysági szempontok érvényesítése jelen Felhívás keretében horizontális követelményként kerül teljesítésre. A projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás minden tevékenység-elemének végrehajtása során érvényesíthetők az energiahatékonysági korszerűsítés szempontjai az épületek külső határoló szerkezeteinek korszerűsítése (pl.: utólagos külső hőszigetelés, nyílászárók cseréje) és/vagy a fűtési és/vagy HMV (használati meleg víz) rendszer korszerűsítése révén.

A megvalósuló tevékenységek tekintetében releváns esetben kötelezően alkalmazandó a Felhívás 6.2. pontjában meghatározott költségarányosítás.

Amennyiben a fejlesztéssel (felújítással, átalakítással, bővítéssel, új építéssel) érintett épület az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik, úgy arra vonatkozóan a rendeletben foglalt előírások, továbbá az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet fejlesztés időpontjában hatályos szabályozása alkalmazandók.

A projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás jogszabályi előírásoknak való megfeleléséget tervezői nyilatkozattal szükséges alátámasztani az első mérőföldkőig.

2. Azbesztmentesítés:

Amennyiben a beruházással érintett épület/épületrész szórt azbesztet tartalmaz, úgy a támogatást igénylő számára kötelező a szórt azbeszt mentesítés elvégzése, amelynek költsége elszámolható a projektben. Kötelező továbbá projektarányos módon minden egyéb azbeszttartalmú szerkezet mentesítése. A projekttel nem érintett épületszerkezetek egyéb azbeszttartalmú anyagainak mentesítése nem kötelező elvárás, azonban javasolt és elszámolható a felhívás keretében.

3. Akadálymentesítés:

Közszolgáltatást⁸ végző, közösségi célú funkciókat ellátó és/vagy ügyfélforgalmat lebonyolító épület/épületrész érintettsége esetében:

a) Épület bővítése, felújítása, átalakítása esetén a beruházásnak az alábbi, akadálymentesítési követelményeknek kell megfelelni:

Biztosítani szükséges:

- az intézményhez, szolgáltatáshoz kapcsolódóan legalább egy akadálymentes parkolót,
- az épület főbejáratának vagy egy másik bejárat akadálymentesítését (elérési útvonal biztosításával),
- legalább egy akadálymentes mosdó kialakítását (elérési útvonal biztosításával): Amennyiben az épület műszaki-fizikai adottságai miatt az akadálymentes mellékhelyiség a földszinten nem alakítható ki, úgy azt egyéb épületszinten kell kialakítani. Ebben az esetben meg kell oldani az épületszintek közötti akadálymentes közlekedést is. Az akadálymentes mellékhelyiség földszinten történő kialakíthatóságának műszaki-fizikai akadályairól rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő által kiadott indokolást kell benyújtani.
- **projektarányos akadálymentesítést:** Ez festés/mázolásnál a vakok és gyengén látók érdekében, a megfelelő szinkontrasztok kialakítását jelenti (nyílászáró tokszerkezeteinek falfelülettől és/vagy ajtólaptól eltérő színű mázolása). Elektromos hálózat teljes felújításánál pl.: a helyiségek kapcsolóit a mozgáskorlátozottak számára elérhető magasságba kell áthelyezni.

A tervezés és megvalósítás során kötelező az OTÉK akadálymentesítés szempontjából releváns előírásainak betartása.

Az előírások betartásához és a kivitelezéshez ajánlasként a Felhívás mellékletét képező „Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez” c. dokumentum nyújt segítséget.

Az akadálymentesítés részleges kialakítása kizárólag az alábbi esetekben lehetséges:

- amennyiben a műszaki adottságok alapján nem megfelelően biztosítható a fejlesztés akadálymentes kialakítása. Erről a rehabilitációs környezettervező szakmérnöknek/szakértőnek és tervezőnek együttesen szükséges nyilatkoznia.
- az országos műemléki védelem, vagy műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben elhelyezkedő épületek esetén. Továbbá az általános hatáskörű építési igazgatás által kiadott építési engedélyben foglaltak szerint a helyi védelem alatt álló objektumok esetében. (Tervezői nyilatkozat műemléki védelemről)

A fenti esetekben is törekedni kell az akadálymentesítésnek legalább részleges, az örökségi értékek sérelme nélkül elérhető szintű megvalósítására. A részletesebb szabályokat a jelen Felhívás mellékletét képező „Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében” című dokumentum tartalmazza.

b) Új építés esetén teljeskörű (nem projektarányos) komplex akadálymentesítést kell megvalósítani.

Az építési-műszaki tervdokumentáció akadálymentesítés szempontjából releváns részének az OTÉK előírásainak kell megfelelni.

c) Bővítés, felújítás, átalakítás és új építés esetén egyaránt csak olyan projektjavaslatok valósíthatók meg, amelyek építési dokumentációja és/vagy építési engedélyezési tervdokumentációja, illetőleg az alapján, az építésügyi hatóság által kibocsátott jogerős vagy végleges és végrehajtható építési engedélye megfelel a hatályos OTÉK előírásainak. Az építési szabályoknak való megfelelést az építésügyi hatóság által kibocsátott jogerős vagy végleges és hatályos építési engedély bizonyítja. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetében tervezői

⁸ A közszolgáltatás fogalmába a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv 4. § f) pontjában megadott meghatározások mindegyike beleértendő.

nyilatkozat benyújtása szükséges arra vonatkozóan, hogy a projekt nem engedélyköteles és megfelel a hatályos OTÉK előírásainak.

d) Rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő bevonása szükséges az alábbiak szerint:

- A tervezés során a műszaki dokumentumok részeként akadálymentesítési tervfejezetet szükséges benyújtani.
- A kivitelezés végén nyilatkozatot szükséges benyújtani az akadálymentesítés megvalósulásáról a projekt záró beszámolóban.

4. Közutak fejlesztése

- a) A projekt keretében fejlesztéssel (beleértve: új építés, felújítás, korszerűsítés stb.) érintett közutak és közforgalom elől el nem zárt magánutak esetében szükséges figyelembe venni az alábbi műszaki előírásokban szereplő, **aszfaltburkolatra vonatkozó minimum elvárásokat**:
- e-UT 06.03.21. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok rétegeinek követelményei
 - e-UT 05.02.11. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok keverékeinek követelményei
- b) A projekt keretében fejlesztendő út rendelkezik legalább az alábbi infrastruktúra kiépítettséggel:
- szennyvízcsatorna, víz, gáz;
 - vagy nyilatkozat arról, hogy az érintett szakaszon a gázellátás alternatív energiaellátással kiváltásra kerül;
 - vagy nyilatkozat arról, hogy a fenntartási időszak végéig az útburkolatot a támogatást igénylő vagy a támogatást igénylő hozzájárulásával más személy, szervezet nem bontja meg, szennyvízcsatornázást nem végez;
 - vagy nyilatkozat arról, hogy a szennyvízcsatornázást úgy oldja meg, hogy az útburkolatot és alépítményeit nem bontja meg a szabályozási szélességen belül, a szennyvízcsatornázást vagy egyéb vonalas infrastruktúra kiépítését az út mellett valósítja meg (burkolt árkot és zárt csapadékvíz elvezetést sem érintve vele).

A fentiek nem jelentik útfejlesztés esetén a közmű kiépítések támogathatóságát. Kizárólag a közmű kiváltások és új épületek építése esetén az azok használatához szükséges közművek kiépítése támogatható. Az infrastruktúra kialakítása során figyelemmel kell lenni a meglévő és tervezett növényállomány felszín feletti és felszín alatti térigényére.

5. Fenntartás, működtetés biztosítása

Elvárás, hogy a PET-ben kerüljön bemutatásra a megvalósítás utáni fenntartás, működés és működtetés biztosítása, amelynek legalább az alábbiakra ki kell térnie:

- a) Szükséges röviden bemutatni, hogy a támogatást igénylő milyen szervezeti és műszaki erőforrásokkal rendelkezik a fejlesztés min. 5 éves fenntartásának biztosításához.
- b) Pénzügyi oldalról kérjük a várható fenntartás általános és tartós forrásainak karbantartási, pótlási, javítási költségek és azok tervezett pénzügyi fedezete biztosításának rövid bemutatását.

6. Javasoljuk az alábbi jó gyakorlatok, szakmai iránymutatások, ajánlások figyelembe vételét:

- Hazai jó gyakorlatok: LIFE-MICACC PROJEKT⁹
<https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/storage/dokumentumok/Adaptacios%20utmutato.pdf>
- VGT2: https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/10B9EE2E-D889-4C94-815D-5CB2D53C846A/8_2_melleklet_Hidromorfologiai_es_Termeszettvedelmi_Jo_gyakorlatok.zip
- NWRM: Natural Water Retention Measures: - természetes víz visszatartó megoldások: <http://nwrn.eu/>
- Zöld infrastruktúra: <https://www.hugbc.hu/hirek/zoldinfrastruktura-fuzetek-budapest-fovaros-onkormanyzata-megbizasabol/3936>
- Közös kincsünk a víz – szemléletformáló anyag: https://mtvsz.hu/uploads/files/394x210_VIZ_gongyolt_szorolap_vegleges.pdf
- Nyilvános helyek, parkok hulladékgyűjtési rendszerének tervezéséhez: https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevprojects/library/file_1614632638.pdf

⁹ Duna Régió Stratégia Környezeti kockázatok kezelési prioritás terület szakmai támogatása mellett megvalósuló pályázat, <https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu>

- Green City – Zöldebb Városokért Mozgalom: <http://www.green-city.hu/green-city-zoldebb-varosokert-mozgalom>
- Magyar Mérnöki Kamara, Módszertani segédlet a települési vízkár-elhárítási tervek készítéséhez: <http://vpf.vizugy.hu/reg/ovf/doc/MMK%20telepulesi%20vizkarelharitasi%20tervek%20modszertani%20segedlete%202015%20aprilis.pdf>
- Az építéssel járó negatív hatások csökkentése érdekében javasolt különös figyelmet fordítani a kivitelezések során a lehető legkisebb környezeti terhelésre és építési terület igénybevételre.
- Javasolt az önkormányzati tulajdonú építményekben és munkahelyeken a zöld közbeszerzés elvei mentén (Felhívás 2.1.1. C. I. pontban található tevékenységek kapcsán) a hiteles környezetbarát védjeggyel (hazai Környezetbarát Termék Védjegy, EU ökocímke és egyéb nemzeti ökocímkek, ld. www.okocimke.hu) ellátott eszközök és termékek beszerzésének előnyben részesítése a projekt részeként, továbbá a szolgáltatások megrendelésekor is javasolt a beszerzés során előnyben részesíteni a Környezetbarát Szolgáltatás Védjeggyel rendelkező szolgáltatásokat.
- A Felhívás 2.1.1. C. I. pontban található tevékenységek kapcsán az EU környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerének (EMAS) minősítését beszerezni a projekt megvalósítás befejezéséig. (<https://kovet.hu/emas/>)

7. Támogatási kérelmek tartalma, száma:

A felhívás keretében egy-egy támogatást igénylő/település több projektje is támogatásban részesülhet, továbbá egy-egy projekt több, egymáshoz fizikailag nem kapcsolódó megvalósítási helyszínt, beruházási elemet, főtevékenységet is ötvöző komplex fejlesztést is tartalmazhat.

II. Az A) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- 1) A fejlesztést integrált települési vízgazdálkodási szemlélettel kell tervezni és megvalósítani, az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) illeszkedően. Városi jogállású települések esetében, valamint nem városi jogállású, de választható tevékenységként a projekt keretében ilyen dokumentumot készítő települések számára további elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) vagy a településfejlesztési tervhez való illeszkedés.
Amennyiben a támogatási kérelemmel érintett település rendelkezik Települési Vízkárelhárítási Tervvel, úgy az 1. mérföldkö teljesítéséig szükséges annak csatolása és a tervezett fejlesztés ahhoz való illeszkedésének bemutatása. A terv felülvizsgálatának költsége elszámolható.
Az illeszkedéseket legkésőbb az 1. mérföldkö benyújtásakor igazolni szükséges.
- 2) A fejlesztésnek illeszkednie kell a területi adottságokhoz és figyelembe kell vennie a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási tervet (továbbiakban: VGT) és árvízkezelési-kezelési tervet (ÁKKT). Szükséges mindennek megfelelő bemutatása a Projekt-előkészítő tanulmányban (területi adottságok és kapcsolódások a VGT és ÁKKT releváns részeihez).
- 3) A belterületi csapadékvíz elvezető hálózatának tervezésekor figyelembe kell venni a meder megfelelő méretre történő méretezését¹⁰ azzal, hogy a túlméretezés ellensúlyozása céljából a csapadékvíz elvezető rendszer terhelésének csökkentésére kell törekedni a településrendezési eszközök, helyi jogszabályalkotás útján (pl.: zöldfelületek növelése, háztetőkről összegyűjtött tiszta csapadékvizek tárolása és hasznosítása, a lefolyási viszonyoknak megfelelő területhasználat ösztönzése, vízelvezető árok partjának fásítása, burkolatlan árok és ideiglenes elöntésre kijelölt területeken a megfelelő növényzet telepítése stb.).
- 4) Vízkárelhárítási célú projekt indokoltságának és szükségességének alátámasztása érdekében a támogatási kérelemben be kell mutatni a fejlesztés által érintett területen (településen vagy településrészen) bekövetkezett csapadék-, bel-, vagy árvízzel, vagy a felszín alóli forrásfeltöréssel (fakadó vízzel) összefüggő káreseményeket. Ennek igazolására szükséges csatolni a vis maior igényekkel kapcsolatos dokumentáció másolatát, vízügyi igazgatóság

¹⁰ Az ingyenes tervezői adatszolgáltatást az Országos Vízügyi Főigazgatóság megbízásából a Magyar Mérnöki Kamara (Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozat) szakmai közreműködésével az Országos Meteorológiai Szolgálat készítette, ami az alábbi honlapon érhető el: <https://www.met.hu/eghajlat/csapadekintenzitas/>
Továbbá figyelembe veendő az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatói utasítása (különös tekintettel a 1. számú és a 11. számú 2021. évi)

és/vagy illetékes katasztrófavédelmi igazgatóság (vízügyi és vízvédelmi hatóság) igazolását, fényképeket, médiában megjelent vonatkozó cikkeket, egyéb igazoló dokumentumokat melyek a káresemények gyakoriságáról és súlyosságáról, a beruházás keretében védendő értékek és a projekt összköltségének arányáról, valamint az elrendelt védelmi készültségekről nyújtanak információkat. Amennyiben a fejlesztés által érintett területen nem történt igazolható káresemény, úgy a fejlesztés indoklását szükséges a védendő értékek és a veszélyeztetettség leírásával részletesen bemutatni. Meglévő csatorna hálózat korszerűsítés esetében kérjük a kiinduló műszaki állapotot szövegesen és fotódokumentációval a PET-ben bemutatni.

- 5) Az alábbi esetekben tervezői indoklást szükséges benyújtani legkésőbb az 1. mérföldkő teljesítéséig:
 - keresztező műtárgyak átépítése, kiváltása, rekonstrukciója,
 - zárt csapadékvíz elvezető rendszer létesítése, felújítása,
 - vápás út építése.
- 6) Befogadón tervezett beavatkozás esetén szükséges annak indoklását a befogadó tulajdonosi vagy vagyonkezelői nyilatkozatával alátámasztani.
- 7) Csak olyan projektek támogathatók, amelyek esetében – legkésőbb az 1. mérföldkő teljesítése során – igazolásra kerül, hogy a fejlesztések kapcsán a befogadás feltétele biztosított, vagy az biztosítottá válik. Igazolásként csatolni kell a befogadó vízfolyás kezelőjének írásbeli hozzájárulását a tervezett fejlesztéshez.
- 8) **A tervezés során szükséges figyelembe venni, hogy csak a helyben, illetve a területen vissza nem tartható, ott nem hasznosítható többletvizek kerüljenek elvezetésre (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdés alapján). Kötelező elvárás a vízvizsszatartás, késleltetett levezetés, területi beszivárgás elősegítése és ennek tervezett módját a Projekt-előkészítő Tanulmányban be kell mutatni.**

Az ettől való eltérés csak kivételes esetben lehetséges, amelyet már a támogatási kérelem benyújtásakor a Projekt-előkészítő Tanulmányban indokolni szükséges (pl. olyan települések, település részek, ahol magas a talajvíz, vagy jellemző a belvíz időszakos jelenléte, csúszásra hajlamos lejtők találhatók a területen, vagy az integrált rendszer részeként a település fejlesztéssel közvetlenül nem érintett részén valósul meg a helyben tartás.)
- 9) Elvárás, hogy a megvédett területen található épített környezet értéke meg kell, hogy haladja a beruházás összegét. Ezt - az alátámasztó számítással együtt - a Projekt-előkészítő Tanulmányban (PET) szükséges bemutatni.
- 10) Elvárás, hogy a tervezett fejlesztés két körben vizsgálatra és véleményezésre kerüljön az illetékes Területi Vizgazdálkodási Tanács (továbbiakban: TVT) által a szakmai elvek, követelmények megfelelőse biztosításának érdekében.

Első körben az 1587/2018. (XI.22.) Korm. határozattal összhangban elvárás, hogy a TVT már a támogatási kérelem benyújtása előtt véleményezze a beruházások szakmai koncepcióját. Amennyiben a TVT bármelyik véleményezési körben szükségesnek tartja az illetékes Vízügyi Igazgatósággal történő szoros szakmai együttműködést, úgy azt előírhatja és a folyamatos együttműködés igazolása a megvalósítás alatt legalább két beszámolóban szükséges.

Második alkalommal a részletesen kidolgozott műszaki tartalom kerül véleményezésre legkésőbb az 1. mérföldkő teljesítéséig. Elvárás, hogy a támogatást igénylő csatolja jelen felhívás melléklete szerinti szakvéleményét, amelyben minden szempont „igen” vagy „nem releváns” minősítést kapott.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a TVT vizsgálja, hogy a tervezett fejlesztés integrált módon az elkészült ITVT-vel, illetve az ITS vagy településfejlesztési terv vonatkozó fejezetével összhangban került-e megtervezésre.

A felhívás mellékleteként megtalálható a TVT által a véleményezések során elvárt minimális formai és tartalmi követelmények leírása, amely figyelembe vételével elkerülhetők a hiánypótlások és nyilatkozat kiadás elhúzódnása.
- 11) A klímaadaptáció elősegítése és a csapadékvíz gazdálkodás megvalósítása hatékonyan a hagyományos, néhány paraméteres (vízgyűjtő terület, burkolt felület aránya, felszín lejtése) tervezést meghaladó **szimulációs modellezéssel** érhető el, amelynél további az adott települési vízgyűjtőt jellemző hidrológiai és hidrogeológiai paraméterek figyelembevételére is

szükség van (szivárgási paraméterek, talajvízszint, felszíni érdesség, felszíni depressziós tározódás, stb.). Ezek beszerzése, pótlólagos felmérése, a modell kalibrálása és a modellezés végrehajtása az előkészítő tevékenységek részét képezheti, költsége elszámolható, de nem kötelező elvárás.

A modellezési alapadatok gyűjtése és a modell kalibrálása során javasolt figyelembe venni és lehetőség szerint alkalmazni a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben és az árvízkezelési tervezésben összegyűjtött adatokat, melyek megkönnyíthetik a tervezést és biztosíthatják az irányelvek céljaival és elveivel való harmonizációt.

- 12) Amennyiben a fejlesztés kisvízfolyást érint, úgy elvárás az MSZE 12333:2010, „Hegy- és dombvidéki kisvízfolyások jó ökológiai állapotának és potenciáljának kialakítása, valamint megőrzése” szabvány figyelembe vétele (<http://www.mszt.hu/12333:2010>), mely segít a teljesen természetes megoldásoktól a teljesen mesterségesig tartó skálán az ökológiaiailag optimális megoldások alkalmazását.

- 13) **Kötelező szemléletformálás:** A kötelező tájékoztatás és nyilvánosság mellett elvárás, hogy minden projekt tartalmazzon a helyi lakosság szemléletformálására vonatkozó és a projekt elvárt eredményeit bemutató akciót. A szemléletformáló akciónak a projekt fejlesztéseire kell kapcsolódnia, fókuszában a megvédett terület lakosságával, azonban a település más részei lakossága is bevonható annak érdekében, hogy a víz, mint érték szemléletet és a település klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásának elősegítése érdekében tett lépéseket megismerjék.

A szemléletformálás fő célja a vizek helyben tartásának fontosságára való figyelemfelhívás, a magántulajdonú ingatlanokon történő hasznosítási lehetőségek és gyakorlati megoldások bemutatása, valamint az létrehozott infrastruktúra fenntartására való figyelemfelhívás (pl. magántulajdonú ingatlanok előtt árkok tisztítása). Különös figyelem szükséges a lakossági szemléletváltás pozitív megtámogatására olyan kényes területeken, mint az illegális rétegvíz használatokról a csapadékvíz használatokra való áttérés fontossága, az illegális csapadékvíz csatornabekötések helyett alternatívák (ciszterna program, telken belüli és kívüli szikkasztó árkok stb.) kínálása.

III. B) és C) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- 1) Minden település esetében kizárólag helyi igényfelmérésen alapuló tevékenységek támogathatók, amely módszertanát és eredményét a PET-ben szükséges bemutatni.
Városi jogállású települések esetében, valamint nem városi jogállású, de választható tevékenységként a projekt keretében ilyen dokumentumot készítő települések számára további elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) vagy településfejlesztési terv való illeszkedés igazolása, legkésőbb az 1. mérföldkőig.
- 2) A támogathatóság feltétele, hogy a fejlesztésnek illeszkednie kell a település hatályos rendezési eszközeihez, ezért – amennyiben releváns – legkésőbb az első mérföldkő vonatkozó pontjának teljesüléséig gondoskodni kell a településrendezési eszközök módosításáról. Az illeszkedési megfelelésről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia szükséges.
- 3) Amennyiben fejlesztés következtében egy korábban a település más területén működő szolgáltatás a jelen felhívásból támogatott fejlesztés helyszínére kerül áttelepítésre, a felhagyottá váló ingatlant kötelező hasznosítani, vagy a későbbi hasznosítás formáját szükséges bemutatni.
- 4) A részletes projekt kidolgozása során alkalmazható javaslatok:
 - az utcabútorok beszerzése egy előre elfogadott, **egységes arculati stratégia** mentén történjen (településképi arculati kézikönyv, környezetalakítási terv, ZIFFA);
 - a kérelmező **konzorciumi** formában valósítja meg a projektet a tevékenységek sokféleségéből adódóan a lehető legtöbb akár konzorciumon belüli, akár konzorciumon kívüli partnerrel együttműködésben;
 - az engedélyezési szintű tervdokumentáció a fejlesztés tárgyát illető beruházás vonatkozásában a tervpályázati eljárások szabályairól szóló 310/2015. (X. 28.) Korm. rendeletben meghatározott módon lefolytatott **tervpályázat** eredményeként elkészített tanulmányterven alapul.

- 5) Növényfelület rekonstrukciója, élőhelyek és biodiverzitás növelése:
A beavatkozás során javasolt a klímaváltozásnak megfelelő, lehetőleg őshonos és/vagy várostűrő, mikroklimatikus adottságoknak legjobban megfelelő növények telepítése, több szintes, változatos fajösszetételű, adaptív társulások létrehozása, az invazív fajok irtása/visszaszorítása. Törekedni kell arra, hogy a telepíteni kívánt vegetációban az allergén fajok száma/aránya alacsony legyen.
Kerülni kell a zöldfelületek felszabdálását, elaprózását az állomány fenntarthatósága érdekében.
- 6) Közműveket is érintő fejlesztés esetén a kedvezményezettnek egyeztetnie kell az illetékes közműszolgáltatóval. Amennyiben a közműszolgáltató a projekt fenntartási időszakában felújítást/fejlesztést tervez, azt vagy időbeli átütemezéssel kell megoldania a projekt megkezdését megelőzően, vagy az eredeti állapotot (esetlegesen magasabb műszaki tartalommal) kell helyreállítani.
- 7) Zöldinfrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA)
Az akcióterv kidolgozása a városi kék-zöldinfrastruktúra hálózat megújításához kapcsolódóan elszámolható, amennyiben a támogatásból a későbbiek folyamán megvalósuló fejlesztések ezen akciótervvel összhangban kerülnek előkészítésre. Módszertani iránymutatásként a Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Felelős Helyettes Államtitkár gondozásában készült segédlet szolgál¹¹.
- 8) A tervezés során szükséges figyelembe venni, hogy csak a helyben, illetve a területen vissza nem tartható, ott nem hasznosítható többletvizek kerüljenek elvezetésre (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdés alapján).
- 9) Játsszótér fejlesztése esetén elvárás egy árnyékolt rész kialakítása, valamint vízvételi lehetőség biztosítása.
- 10) Elvárás az építési területen lévő vagy tervezett fák védelme érdekében, valamennyi építési beruházás esetében, mind a tervezés, mind a kivitelezés során az MSZ 12042:2019 (Fák védelme építési területeken), valamint a MSZ 12172:2019 (Díszfák és díszcserjék ültetése települések közterületein) szabványok előírásainak betartása, amennyiben releváns.

IV. A D) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

Általános feltételek, elvárások:

- 1) Olyan beruházás támogatható, amely eredményeként a fenntartható közlekedési módok előnyben részesülnek, és a projekt eredményeként egyetlen fenntartható közlekedési mód sem kerül hátrányosabb helyzetbe a fejlesztést követően a beruházást megelőző állapothoz viszonyítva.
- 2) **A projekt tervezése során figyelembe kell venni valamennyi közlekedő igényeit a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény. 8. § (1a) bekezdésével¹² összhangban.** Így pl.: nem elfogadható, ha a beruházást követően nehezebbé válik a gyalogosok átkelése az adott útszakaszon, vagy ha a kerékpárosok útjukat hálózaton belüli „szakadási pont” kialakulása miatt szabályosan csak gyalogosként folytathatják, ezért a szükséges beavatkozásokat be kell tervezni a projektben, vagy be kell mutatni azok megvalósulását kapcsolódó projekt(ek) részeként.
Abban az esetben, ha a kiépítendő, gépjárműforgalomtól elválasztott önálló kerékpárforgalmi létesítmény vasútvonalat keresztez, úgy a kerékpárforgalmi létesítményt folytatólagosan, önálló létesítményként szükséges átvezetni a vonatkozó előírások szerinti biztosítási mód alkalmazásával. Indokolt esetben – melyet a PET-ben szükséges kifejtetni –, utánfutós kerékpárral is átjárható terelőkorlát kiépítése is támogatható. Az útpályát a vasúti átjáróban az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 6.3. pontjában foglaltaknak megfelelően, legalább 3,50 méter szélességgel kell kiépíteni. A műszaki

¹¹ <https://2015-2019.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/strategiai-ugyekert-felelos-allamtitkar/epiteszeti-es-epitesugyi-helyettes-allamtitkarsag/hirek/modszertani-utmutato-a-zold-infrastruktura-tervezesehez> vagy https://2015-2019.kormany.hu/download/7/19/e0000/Modszertan_Zold%20Infrast_%20Akciotervhez.pdf

¹² „A közutak tervezése, fejlesztése során úgy kell eljárni, hogy a biztonságos közlekedési feltételek valamennyi, a közúton közlekedni jogosult számára biztosítottak legyenek.”

megvalósítás jelentős többletforrás-igénye vagy egyéb kapcsolódó, például nagyvasúti projekt(ek) később ütemezett fejlesztései miatt a fentiekben foglalt műszaki megoldásoktól való eltérés kizárólag a Tervzsűri támogató egyetértésével lehetséges.

- 3) A projekt tervezése és megvalósítása során törekedni kell arra, hogy a beruházás megvalósítása ne vezessen a környezet indokolatlan – szükséges mértéken felüli – károsításához. Ennek érvényesítését a PET-ben és a projekt műszaki dokumentációiban is be kell mutatni.

Önállóan támogatható tevékenységekre vonatkozó további elvárások:

4) **Kerékpárosbarát fejlesztés esetében:**

a) **Legalább a következő eredmények egyikét szükséges elérni:**

a1) Teljes település vagy településrész közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása kerékpárforgalmi létesítmények kijelölésével, építésével tevékenység keretében:

Egy teljes településnek vagy szerves funkcionális egységnek (funkcionálisan kijelölhető, lakó- és forgalomvonzó területeket egyaránt magában foglaló) tekinthető településrésznek, mint beavatkozási területnek valamennyi közlekedési úthálózata a biztonságos, közvetlen és kényelmes kerékpározhatóság szempontjai szerint megvizsgálásra kerül. Ezen szempontok szerint és teljesítésükre kerékpárforgalmi hálózati terv készül, amely a beruházás eredményeként megvalósul az adott terület egészére vonatkozóan. A beruházás eredményeként a beavatkozási terület közlekedési úthálózata kerékpárosbaráttá válik, kialakul a beavatkozási terület kerékpáros alaphálózata.

a2) Kerékpárforgalmi útvonal kialakítása esetén:

1. Olyan **településeket összekötő kerékpáros útvonal** létesül, amely a települések között megszakítás nélküli, folytatólagos kerékpárforgalmi hálózatot, útvonalat alakít ki.
2. **A településközpont és lakott területen kívül elérhető lakott településrész között** kerékpáros útvonal kialakításával a településközpont és a lakott területen kívül elérhető lakott településrész(ek) között megszakítás nélküli, folytatólagos kerékpárforgalmi hálózatot, útvonalat alakít ki.
3. **A településrészek között** kerékpáros útvonal kialakításával megszakítás nélküli, folytatólagos kerékpárforgalmi hálózatot, útvonalat alakít ki.
4. **Az országos közút teljes átkelési szakasza vagy annak egy funkcionális egységnek tekinthető része** (pl.: településközpont és a település szélén egy lakóterület közötti szakasz) **válik biztonságosan, közvetlenül, kényelmesen kerékpározhatóvá**, és a kapcsolódó kisebb forgalmú keresztutcákon, utakon, mellékutcákon is a szükséges kerékpárosbarát beavatkozások megvalósításra kerülnek a kerékpárforgalmi hálózati terv alapján. A projekt eredményeként egy működő teljes települési vagy településrészi kerékpárforgalmi alaphálózat jön létre, a település vagy a funkcionális településrész kerékpárosbaráttá válik.
5. **A lakott területen kívül elhelyezkedő munkahelyek és a település belterülete között** kényelmes, akadálymentes és biztonságos kerékpáros útvonal kiépítése történik meg.

b) **Kerékpárosbarát fejlesztés esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell olyan térképi átnézeti rajzot vagy nyomvonaltervet, amelyen ábrázolásra kerül jól látható és beazonosítható módon:**

- b1) a kijelölt kerékpárosbarát település vagy településrész területe; vagy
- b2) a településeket összekötő hálózat nyomvonala a várható belterületi bekötési pontokkal; vagy
- b3) a lakott területen kívül elhelyezkedő településrész vagy munkahelyek lakott területbe történő kerékpárosbarát bekötésének az útvonala; vagy
- b4) a településrészeket összekötő hálózat, útvonal.

- c) **Kerékpárforgalmi létesítmény típusok kiválasztására vonatkozó elvárások:**
- c1) Egy településen a kerékpározható úthálózatot nem csak a kerékpárforgalmi létesítmények hosszával, hanem a megfelelő színvonalon kerékpárral bejárható, kerékpárosbarát összefüggő terület (hálózat) nagyságával lehet jellemezni. Cél, hogy bárholonnan bárhová el lehessen jutni kerékpárral közvetlenül, biztonságosan és akadálymentesen; összefüggő kerékpáros hálózat kerüljön kialakításra, melyben nincsenek szakadási pontok; és a főbb célállomásoknál biztonságos kerékpár parkolás/tárolás legyen biztosított.
 - c2) A létesítménytípus kiválasztása során az alábbi sorrend szerint szükséges vizsgálni a beavatkozásokat:
 1. forgalomcsillapítás
 2. sebességcsökkentés
 3. konfliktusok kezelése
 4. útpálya újrafelosztása (nyitott kerékpársáv, kerékpársáv, emelt kerékpársáv kialakítása)
 5. önálló, kétoldali egyirányú kerékpárút építése
 6. önálló, egyoldali kétirányú kerékpárút építése
 7. elválasztott gyalog és kerékpárút építése
 8. elválasztás nélküli gyalog és kerékpárút építése
 - c3) A létesítménytípus kiválasztásakor figyelembe kell venni az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 3. A létesítmények típusának kiválasztása fejezetének előírásait.
 - c4) Minden létesítménytípus esetében vizsgálandó a gépjármű és a kerékpáros forgalom nagysága, melyet igazolni szükséges adatokkal, amely alapulhat állami tulajdonban lévő úttal párhuzamosan, tehermentesítésére tervezett szakaszok esetében KIRA OKA (Országos Közúti Adatbank) ÁNF adatokon vagy nem állami tulajdonban lévő út esetében helyi forgalomszámlálás adatain. A forgalomszámlálást az e-UT 02.01.21. „Országos közutak keresztmetszeti forgalmának számlálása és a forgalom nagyságának meghatározása” c. útügyi műszaki előírásban foglaltak szerint kell elvégezni.
 - c5) Nem cél minden útvonalon gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítményt kialakítani, csak akkor, ha azt az útvonal gépjármű- és kerékpáros forgalmi- és baleseti helyzete indokoltá teszi.
 - c6) Amennyiben a gépjárműforgalom nagysága és sebessége az elválasztott kerékpárút kiépítését teszi szükségessé, kimondottan javasolt az irányhelyes, kétoldali egyirányú kerékpárút létesítése, amely minden korosztály számára biztonságos infrastruktúrát fog jelenteni.
 - c7) **Lakott területen kívüli szakasz(ok) építése esetén az UME gépjármű és kerékpáros forgalom elválasztására vonatkozó előírásaitól el lehet térni, és 1000 E/nap/két irány vagy nagyobb átlagos napi forgalmú között mentén már elválasztott létesítmény kiépítése tervezhető a jelentős (kerékpáros és gépjárműforgalom közötti) sebességkülönbségre és a közvilágítás hiánya miatti korlátozott látási viszonyokra tekintettel, melyet részletesen be kell mutatni a projektben. Rövid, összekötő szakasz esetében indoklással 1000 E/nap ÁNF értéket el nem érő útvonal mentén is létesíthető elválasztott létesítmény.**
 - c8) **Lakott területen belül 2000 E/nap (egységjármű/nap) átlagos napi forgalmat el nem érő forgalmú útszakasszal párhuzamosan gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény építése nem támogatható.**
 - c9) Lakott területen elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút csak kivételesen (pl.: keresztmetszeti kötöttségek, helyhiány vagy egyéb feloldhatatlan akadály esetén) támogatható.
 - c10) **A kerékpáros nyom nem kerékpárforgalmi létesítmény, hanem egy figyelemfelhívó és orientáló útburkolati jel.** A kerékpáros nyom alkalmazási területeit az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 4.2.4. Kerékpáros nyom c. fejezete tartalmazza. Kerékpáros nyom kizárólag az itt felsorolt esetekben alkalmazható.

d) **Kerékpárforgalmi hálózati tervre vonatkozó elvárások:**

d1) Kerékpárosbarát fejlesztés esetén a Felhívás 9. sz. mellékletben foglalt sablon alapján **kerékpárforgalmi hálózati tervet** (a továbbiakban: KHT) **kell készíteni a beavatkozási területre vonatkozóan a Támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18 hónapon belül.**

d2) Meglévő KHT esetén az abban foglaltakhoz illeszkednie kell a tervezett fejlesztésnek. Támogatható meglévő KHT aktualizálása – szintén a Támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18 hónapon belül –, amennyiben a tervezett fejlesztést a KHT nem tartalmazza. Meglévő vagy aktualizált KHT esetén a sablontól el lehet térni.

d3) Az **elkészített/felülvizsgált KHT-t**, annak véglegesítése előtt az ITM KRKF által szervezett **Tervzsűrivel véleményeztetni szükséges.**

A Tervzsűri javaslatának figyelembevételével történhet meg a KHT véglegesítése, és ez alapján kerülhet sor a műszaki tervek elkészítésére, melyet szintén véleményeztetni szükséges a Tervzsűrivel.

Javasolt kétfordulós Tervzsűri véleményezési kört alkalmazni, külön a kerékpárforgalmi hálózati tervre és külön a műszaki és engedélyes szintű tervekre.

Tervzsűri elérhetősége: kerekpar@itm.gov.hu

d4) A kerékpárforgalmi hálózati tervhez **civil szervezet** (melynek alapító okiratában kerékpáros közlekedés szerepel) **szakmai értékelését** szükséges csatolni. Ha a településen nincs olyan civil szervezet, amelynek alapító okiratában a kerékpáros közlekedés szerepel, más – nem helyi – kerékpáros civil szervezet is elfogadható. A **civil szervezet szakmai értékelését a KHT-val együtt kell meg küldeni a Tervzsűrinek.**

d5) A KHT-nak fel kell tárnia a kerékpáros közlekedés legfontosabb akadályozó tényezőit, és iránymutatást kell adnia a szükséges beavatkozások végrehajtásához, ezáltal:

- a tervezők számára támpontokat, irányelveket, ötleteket, javaslatokat ad a később elkészítendő műszaki tervekhez;
- a település politikai vezetése számára szakmailag megalapozott anyagot ad a körültekintő és célirányos döntések meghozatalához.

A KHT megvalósításával:

- **biztonságosan** (a vonatkozó e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak és különösen az irányhelyesség elvének megfelelően);
- **kényelmesen** (pl.: süllyesztett szegélyekkel, minimális létesítményváltással, lehetőség szerint elsőbbséggel, minimális szintkülönbséggel, forgalmi előnyben részesítéssel, megfelelő burkolaton vezetve stb.);
- **közvetlenül** (kitérőmentesen, a célállomások között a gépjármű közlekedéshez képest azonos vagy rövidebb távolságon)

kerékpározhatóvá, azaz kerékpárosbaráttá válik a beavatkozási terület valamennyi közlekedési útvonala.

d6) A kerékpárforgalmi hálózati terv, valamint a részletes műszaki tervek elkészítéséhez az alábbi dokumentumok, honlapok segítséget nyújthatnak:

- Kerékpározás útjai II.: <https://docplayer.hu/762429-A-kerekparozas-utjai-ii.html>
- Kerékpárosbarát tervezés és promóció: <https://docplayer.hu/2984591-Kerekparosbarat-tervezes-es-promocio.html>
- Országos kerékpáros forgalomszámlálás 2019: <https://www.dropbox.com/sh/yznv1g4jdan8sd4/AADAAeib0QrgLDfIEf8W8YTDa?dl=0>
- Automata forgalomszámláló berendezések online elérhető adatai: <https://veloclass.kozut.hu/hu/map>
- Beavatkozási hierarchia: <https://kerekparosklub.hu/szakmanak/kozlekedes/utvonalak-kerekparosbaratta-tetelenek-eszkozei-0>

- Kerékpártárolók paraméterkönyve:
https://kerekpárosklub.hu/storage/images/BR_MK.pdf
- Bejárható Magyarország Arculati Kézikönyv
<https://www.dropbox.com/sh/sdir7if0nk9wo32/AACiGLO2QR5IDWK2AYOMHq4oa?dl=0>

e) **A kerékpárforgalmi hálózati terv részeként a következők tervezése, elkészítése, és figyelembevétele szükséges:**

- e1) Meg kell vizsgálni és térképen kell ábrázolni a beavatkozás területét és azon belül a települési célállomások és forgalomgeneráló létesítmények, főbb kibocsátó (lakó)területek elhelyezkedését. A térképes ábrázolásnak jól láthatónak, megfelelő minőségűnek kell lennie, hogy egyértelműen beazonosítható legyen a beavatkozási terület.
- e2) A település közútjain fel kell mérni a gépjárműforgalom nagyságát, a baleseti gócpontokat, és a kerékpáros közlekedést akadályozó tényezőket. A felmérést és a forgalmi, baleseti adatokat térképen szükséges ábrázolni. Ennek keretében vizsgálni szükséges:
 - a. a település közútjainak forgalomnagyságát (forgalom mértéke, megengedett és átlagos sebessége, nehézgépjármű-arány);
 - b. a közúti csomópontok kerékpározhatóságát, az elválasztó létesítmények (vasút, autópálya, vízfolyás) keresztezéseit, szükséges átalakítását;
 - c. a hálózat folytonossági hiányait, a kerékpárosokra vonatkozó behajtási (egyirányú utcák, melyek közül valamennyi beavatkozási területre esőt meg kell nyitni ellenirányban, ha az utügyi műszaki előírás alapján arra lehetőség nyílik) és kanyarodási tilalmakat, ezek kezelését;
 - d. a települési parkolási rend és a kerékpáros közlekedés viszonyát;
 - e. a települési sebességkorlátozás és forgalomcsillapítás közeli és távlati lehetőségeit.
- e3) A kerékpáros és a gyalogos forgalom közös vagy szétválasztott vezetésének a vizsgálatát el kell végezni, a gyalogos és kerékpáros forgalom szétválasztásának a vizsgálatához a gyalogos forgalom nagyságát is fel kell mérni, különösen ott, ahol
 - a. a kerékpárforgalmi létesítmény közöttől való elválasztása indokolt, vagy
 - b. a kerékpárosok gyalogos, vagy gyalogos és kerékpáros övezeten kerülnek átvezetésre.
- e4) A célállomások környezetében meg kell vizsgálni a biztonságos hosszú és rövid távú kerékpártárolás és kerékpárparkolás lehetőségeit, és a kapacitásigényeknek megfelelő kerékpár-parkolási és -tárolási tervet kell készíteni. Fel kell mérni az utügyi műszaki előírásnak nem megfelelő kerékpártámaszok és parkolók körét is. **Kerékpárosbarát fejlesztés esetén kötelező az utügyi műszaki előírásnak megfelelő kerékpártámaszok/kerékpárparkolók/egyéb kiegészítők beszerzése és elhelyezése legalább a fejlesztéssel érintett nyomvonal(ak)on, ha:**
 - azt a feltárt kapacitás igények indokolják, vagy
 - a fejlesztéssel érintett területen az utügyi műszaki előírásnak nem megfelelő kerékpártámaszok/kerékpárparkolók kerültek felmérésre.
- e5) Meg kell vizsgálni a kerékpárforgalmi hálózat és a közösségi közlekedés állomásainak, átszállópontjainak és főbb megállóinak a kapcsolatát, a kerékpárszállítás lehetőségeit, javaslatot kell megfogalmazni a kombinált utazási lehetőségek és utazási láncok kialakítására (kerékpárszállítás, B+R stb.) vonatkozóan.
- e6) Kerékpárforgalmi hálózati javaslatot kell készíteni a kialakítható, kijelölhető és/vagy korszerűsíthető, valamint a meglévő kerékpárforgalmi létesítménytípusok hálózatba szervezésével a beavatkozási területre vonatkozóan, amit térképen szükséges ábrázolni a jelenlegi és a tervezett kívánatos helyzet - a meglévő és a tervezett hálózati elemek, létesítménytípusok, és a célállomási fejlesztések (tárolók, parkolók, rekeszek) - jelzésével együtt. A térképes ábrázolásnak jól láthatónak, megfelelő minőségűnek kell lennie, hogy egyértelműen beazonosítható legyen a beavatkozási terület.

- e7) A tervezett fejlesztésekre vonatkozóan több lépcsős intézkedési tervet szükséges kialakítani a beruházási költségek ütemenkénti becslésével, és az alternatív megoldások bemutatásával. Már a projekt részeként tervezett és megvalósuló első ütemnek biztosítani kell, hogy a kijelölt terület valamennyi útvonala kerékpárosbaráttá váljon, a későbbi ütemekben jelentősebb forgalomszervezési- vagy átalakítási, forgalomcsillapítási, vagy költségesebb távlati megoldások tervezése javasolt.
- e8) Településeket vagy településközpontot és lakott területen kívül elérhető településrész(ek)e)t összekötő kerékpáros útvonal esetén a hálózati tervet minimálisan a külterületi (és lakott területen kívüli) útvonalra és a külterületi útvonal településközpontba való bevezetésére szükséges elkészíteni. Ilyen beruházásnál feltétel, hogy a települések belterületén a létesítmény a célállomások irányába akadálymentesen és biztonságosan továbbvezetésre kerüljön, a továbbvezetés módját a hálózati tervben jelezni kell, és szükséges a beruházás részeként megtervezni és megvalósítani azt. A kerékpárosok akadálymentes és biztonságos fel- és lehajtását az önálló kerékpárforgalmi létesítmény(ek)re a létesítmények elején, végén, mindkét forgalmi irányból, és minden más releváns ponton (pl.: útcsatlakozásoknál) ki kell alakítani.
- e9) Egyoldali kerékpárút vagy gyalog- és kerékpárút tervezése esetén be kell mutatni, hogy miért nem valósítható meg az irányhelyes kerékpáros közlekedés kialakítása a közút területén. Amennyiben az egyoldali vezetés nem váltható ki irányhelyes vezetéssel, a lehető legkevesebb számú oldalváltással és/vagy létesítménytípus-váltással kell a létesítményt megtervezni a baleseti gócpontok (ahol a kétirányú kerékpáros forgalom a közutat kénytelen keresztezni és fokozott balesetveszély alakul ki) minimalizálása érdekében. A lehető legtöbb ponton biztosítani kell a szemközti oldalon található forgalomvonzó létesítmények elérését, lehetőség szerint a közúton kerékpárforgalmi létesítményt is javasolt kijelölni a gyorsabb és szabályos közlekedés biztosítása érdekében.
- e10) Belterületen, 200 méternél sűrűbb útcsatlakozások és útkereszteződések esetén kizárólag különösen indokolt esetben pl.: 50 km/h-nál nagyobb megengedett közúti sebességhatár, jelentős tehergépjármű-forgalom, egyoldali beépítettség, meglévő hálózati elemek közötti azonos létesítménytípussal tervezett összeköttetése esetén támogatható az egyoldali elválasztott létesítmény kiépítése.
- e11) Gépjárműforgalomtól elválasztott önálló kerékpárforgalmi létesítmény kialakításakor be kell mutatni, és biztosítani kell (azaz szükség szerint ki kell építeni) a gyalogos forgalom azonos oldali elválasztott levezetését.
- e12) Belterületen, gépjárműforgalomtól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény létesítésekor (törekedni kell az irányhelyes kialakításra!) be kell mutatni, és biztosítani kell, hogy a beavatkozás után a kerékpáros közlekedés nem lesz rosszabb a kiinduló állapotnál:
- minden irányba biztosított a kerékpáros kapcsolat, a kerékpáros forgalom továbbvezetése;
 - nem létesülnek kerékpárosok számára két irányban nem járható egyirányú utcák stb.).
- Elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény tervezési szakaszával párhuzamosan meg kell vizsgálni a közúton való kijelölés lehetőségét is, és amennyiben az gyorsabb és az irányhelyes kerékpáros közlekedés feltételeit megteremti, javítja, megtartja (pl. a kerékpárral gyorsabban és magabiztosabban a közlekedők részére), úgy a kijelölt létesítményt is javasolt párhuzamos létesítményként kialakítani, ebben az esetben a kijelölt és az épített létesítmény hossza külön-külön számolandó az indikátorvállalás keretében.
- e13) Közúttól elválasztott kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása esetén baleseti elemzést szükséges készíteni a szükséges forgalomtechnikai beavatkozások tervezéséhez és megvalósításához.

f) **Műszaki tervekre vonatkozó feltételek:**

- f1) A kerékpárforgalmi létesítmények geometriai tervezését az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás szerint kell elvégezni. A szűkületi szakasz csak akkor alkalmazható, ha gazdaságosan nem, vagy csak aránytalanul nagy költségráfordítással lehetne kialakítani az előírt keresztmetszeti szélességet. A szűkületi szakasz legfeljebb 50 m hosszú lehet.
- f2) A kiépítésre kerülő kerékpárforgalmi létesítmények felületének egyenletesnek, hullámmentesnek, csúszásmentesnek és döccenőmentesnek kell lennie, emellett biztosítani kell a megfelelő vízelvezetést, mind a burkolat felületéről, mind a pályaszerkezet alsó rétegeiből.
- a. Pályaszerkezetet és útburkolatot a vonatkozó ütügyi műszaki előírások szerint kell tervezni, különös tekintettel arra, hogy az **aszfaltburkolat vastagsága legalább 60-80 mm legyen, amely két aszfalt rétegből álljon.** Árvízvédelmi töltésen vezetett létesítmény, vagy vegyes forgalmú mezőgazdasági út burkolata ezt meghaladó is lehet. Aszfalt burkolatú kerékpárút esetén rugalmas pályaszerkezet tervezendő.
 - b. Térkő burkolat kiépítése kizárólag indokolt esetben, örökségvédelmi hivatall előírása alapján (műemléki környezetben, vagy műemléki jellegű területen) történhet. Térkő burkolat kiépítése kizárólag hézagmentesen illeszkedő térkő típus alkalmazásával történhet. **Nem hézagmentes térkő gyalogos-burkolat kialakításakor a kerékpáros közlekedés útvonalat hézagmentesen illeszkedő térkő típussal vagy aszfaltburkolattal szükséges kiépíteni¹³.** A térkő burkolatú útpálya nem lecsapott élű, zökkenőmentes, minél nagyobb méretű elemekből készüljön. Minimális vastagsága 60 mm, kapubejáróknál 80 mm legyen. A térkő burkolatok alaprétege hidraulikus kell, hogy legyen, attól eltérni csak különleges indoklással lehet. A térkő burkolat széleit szegéllyel vagy szegély elemekkel kell lezárni.
 - c. Az egyenletes, jól járható útburkolat kialakítása és a fokozott balesetveszély (kikerülés) elkerülése érdekében azokat a burkolati jeleket, amelyeken a kerékpárosok jellemzően áthaladnak (pl.: kerékpáros nyom, kerékpáros piktogram burkolati jeleket) tartós útburkolati anyag helyett – szükség szerint két rétegben felvitt – oldószeres festékekkel szükséges felfesteni. Egyéb jelek készíthetők tartós jelekből (pl.: útszéljelző vonal).
- f3) Mezőgazdasági vagy erdészeti út kerékpáros útvonalként történő kijelölése esetén stabilizált útburkolat kialakítása is lehetséges. Ez esetben elvárás, hogy egész évben használhatónak kell lennie, mezőgazdasági, erdészeti gépek ne tehessék tönkre és a csapadékvíz/belvíz elvezetése meg legyen oldva.
- f4) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 28.§ (1) bekezdésében megnevezett védett természeti területen (ideértve: nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék) és a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről hatálya alá eső NATURA2000 területen kijelölésre kerülő kerékpáros útvonal esetén szakhatósági határozat alapján támogatható a stabilizált útburkolat kialakítása.
- f5) A kerékpárforgalmi létesítményre történő jogosulatlan ráhajítás és parkolás megakadályozása érdekében szükség szerint fényvisszavető jelzéssel ellátott nyitható behajtásgátló, parkolásgátló oszlopokat, oszlopsort (pollereket), vagy kerékpárosbarát sorompót stb. szükséges telepíteni. A behajtás- és parkolásgátló elemeknek nyitott állapotban, teljes terjedelmükben a kerékpárforgalmi létesítmény úrszelvényén kívül kell lenniük. A behajtás- és parkolásgátló elemek nem kerülhetnek közvetlenül csomópontokhoz vagy ívbe, a csomóponti műveleteket és a kanyarodó mozgásokat nem akadályozhatják.

¹³ Térkő burkolatú felületen kialakított döccenőmentes kerékpáros útvonalra példák, 1) Koppenhága: https://www.google.com/maps/@55.670723,12.561813,3a,75y,17.28h,66.19t/data=!3m4!1e1!3m2!1sobKIB7Ls_vJTnCW2vTih3w!2e0 2) Prága: <https://www.google.com/maps/place/Pr%C3%A1ga,+Csehország/C3%A1q/@50.074325,14.413613,3a,75y,215.13h,66.97t/data=!3m4!1e1!3m2!1sVdhgtLVKwVWAQgnl1mDmSq!2e0!4m2!3m1!1s0x470b939c0970798b:0x400af0f66164090>

- f6) A kerékpáros közlekedésre szolgáló útfelület az útpályához közelebbi oldalon, míg a gyalogjárda lehetőleg a telek bejáratok felőli oldalon helyezkedjen el. Buszmegállónál a fordított elrendezés is megengedhető, ha ez a biztonságosabb vagy kedvezőbb megoldás. Buszmegállónál különösen figyelni kell a gyalogos kapcsolat megoldására. Az egyes felületeket lehetőleg fizikai elválasztással és megfelelő burkolati jelekkel kell ellátni.
- f7) A Bejárható Magyarország Arculatnak megfelelő tájékoztató és útbaigazító táblák szükségesek minden útirányból. A zöld tájékoztató és útbaigazító táblák megtervezése szükséges a jellegzetes közúti csomópontokban az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 8.4. pontja szerint (különösen fontos a szakasz elején és végén, illetve a keresztező utaknál a továbbhaladási irány jelzésére, illetve a közúton haladóknak, hogy hogyan találjanak rá a kerékpárútra). Továbbá a települési kiemelt úti célok és környező települések elérhetőségét, távolságát célszerű szabványos táblákkal jelölni. A kerékpáros útirányjelző táblák megtervezését a település egészére vonatkozóan javasolt – a településen belüli más idegenforgalmi és tájékoztató útirányjelző táblarendszerrel és az EuroVelo kitéblázással összhangban – megtervezni és elvégezni.
- f8) Az elválasztott létesítmények esetén az azon haladó kerékpárosok elsőbbségét az egyéb járművekkel szemben, valamint a megbízható összelátást megfelelő kialakítással kell biztosítani. A kerékpárút csomóponti átvezetését javasoljuk az útpályához közel húzva kialakítani, szintbeli kiemeléssel és az elsőbbségadásra való megfelelő figyelemfelkeltéssel.
- f9) Az épített kerékpárforgalmi létesítmények helyrajzi számain telepítendő növényfajok esetében figyelembe kell venni a „Kerékpárforgalmi létesítmények mellé telepíteni javasolt és nem javasolt növények” c. mellékletben foglalt ajánlásokat.
- f10) Műtárgy – híd, aluljáró, támfal, zárt csapadékvíz-csatorna stb. – építéskor az alternatív műszaki megoldások és költségek bemutatása szükséges (a vonatkozó ÚME-k betartása mellett) arról, hogy a műtárgy létesítése nélkül nem, vagy csak indokolatlanul magas költségekkel lehetne megvalósítani a tervezett kerékpáros útvonalat. Lakott területen kívül a kerékpárút forgalmának országos közútra vezetése vízfolyások keresztezésénél nem elfogadható.
- f11) A fenntartás során meg kell előzni a „Jelentős hiányosságok kerékpárforgalmi létesítmény fenntartása során” c. segédletben felsorolt hiányosságok előfordulását.
- f12) Kizárólag az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírásnak megfelelő¹⁴, az útügyi műszaki előírás szerint indokolt kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása támogatható.
- f13) Kerékpárosbarát fejlesztés esetén a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló 176/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet szerinti közúti biztonsági audit elvégzése is szükséges, amely ajánlásait és megállapításait figyelembe kell venni a tervek elkészítésekor. Közúti biztonsági auditra a Tervszűri által már véleményezett terveket szükséges megküldeni.
- f14) Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítását tartalmazó projekt esetében a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) adatszolgáltatási igazolásainak benyújtása szükséges az alábbiak szerint:**
- Kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása esetén, két esetben szükséges a releváns mérőföldköhöz (első, illetve második mérőföldköhöz) csatolni a Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyi) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolást, azaz az adatszolgáltatási igazolást, amelynek szükségességét a kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról szóló 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet írja elő.
- Az adatszolgáltatás először akkor szükséges, amikor a nyomvonal engedélyezési vagy kiviteli terve elkészül (ún. **tervezési adatszolgáltatás**), majd a sikeres

¹⁴ Kivéve az ún. koppenhágai típusú kerékpársáv esetén.

műszaki-átadás átvételt követően szükséges a második adatszolgáltatás benyújtása (ún. **megvalósult létesítményhez kapcsolódó adatszolgáltatás**).

Az adatszolgáltatás összeállításához és benyújtásához szükséges információk a www.kenyi.hu Magyar Közút NZrt. által üzemeltetett honlapról tölthető le, az alábbi elérhetőségeken:

- a. Tervezési adatszolgáltatás esetében: Információ / Tervezési réteg (Támogatásra benyújtott projektől az építési engedély jogerőre emelkedéséig benyújtandó adatszolgáltatás) menüpontok alatt megtalálható az üres adatállomány és azon információk felsorolása, amelyek szükségesek az adatszolgáltatás előállításához. Ebben az esetben a projekt nyomvonala (tengelyvonal) és néhány kiegészítő információ szerepel az adatszolgáltatásban.
- b. Megvalósult létesítményhez kapcsolódó, azaz a sikeres műszaki átadás-átvételt követő adatszolgáltatás esetén: Információ menüpont / Megvalósult kerékpáros létesítményekhez kapcsolódó kötelező adatszolgáltatás menüponton belül „Adattáblák az adatállomány előállításához (üres fájlok a térinformatikai adatszolgáltatás előállításához)” felhasználásával, valamint az „Adatimport formátum definíció”-ban szereplő információk és ugyanebben a menüpontban megtalálható kiegészítő információk felhasználásával állítandó elő a szükséges adatszolgáltatás. Ebben az esetben a megvalósult létesítmény nyomvonala, a jelzőtáblák, POI-k (kerékpár tároló, parkoló, pihenő stb.) – lehetőség szerint terepi felmérést követően –; kezelői, és támogatási adatok képezik az adatszolgáltatás részét. Az adatszolgáltatásban a projektben szereplő összes kerékpárforgalmi létesítmény nyomvonalát és a kapcsolódó infrastruktúra elemeket (pl.: jelzőtáblák, POI-k) szerepeltetni kell, megfelelően a jogszabályban leírtaknak.

Az adatszolgáltatást előállíthatja a tervező, a geodéta, a kedvezményezett, vagy a honlapon megjelenített adatszolgáltatásra minősítést szerzett cégek, amelyek ajánlásként szerepelnek a honlapon, azaz igénybevételük nem kötelező.

Az előállított adatszolgáltatást a KENYI üzemeltetője részére szükséges megküldeni (közvetlenül, vagy a honlap kapcsolat menüpontján keresztül). A megküldést követően ellenőrzésre, amennyiben hibátlan rögzítésre kerül a KENYI adatbázisában, majd publikálásra kerül a honlapon. Az elfogadott adatszolgáltatásról igazolás kerül kiállításra, melyet az adott mérföldköhöz kapcsolódóan szükséges benyújtani

5) Forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonság, akadálymentesítés:

- a) Közlekedésbiztonsági beruházás esetén a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló 176/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet szerinti közúti biztonsági audit elvégzése is szükséges, amely ajánlásait és megállapításait figyelembe kell venni a tervek elkészítésekor.
- b) Forgalomcsillapítási tevékenység tervezésekor meg kell határozni a forgalomcsillapításra kerülő területet, és be kell mutatni, hogy a forgalomcsillapítás eszközeivel (kiváltással vagy a meglévő szakasz forgalomtechnikai, építési forgalomcsillapításával, vagy egyéb eszközökkel) milyen sebesség-, illetve az átmenő forgalom mértékének a csökkentése érhető el a fenntartható települési közlekedés érdekében. A számlálást már az átépítés előtt, a meglévő állapotban meg kell kezdeni a meglévő forgalmi adatok felvétele érdekében.
- c) A tevékenységeket a fenntartható (közösségi, kerékpáros, gyalogos) közlekedési módok előnyben részesítésével kell tervezni és megvalósítani.
- d) Amennyiben a közlekedésbiztonsági vagy forgalomcsillapítási tevékenység a települési kerékpárforgalmi hálózatot vagy a települési kerékpáros közlekedés útvonalát is érinti, a kerékpáros közlekedés biztonságos levezetését a település kerékpárforgalmi hálózati tervével összhangban szükséges tervezni és megvalósítani. Ebben az esetben javasolt a Felhívás 2.1.1. D) I. a) tevékenység településrésze vonatkozó megvalósítása.

- e) Kialakításra kerülő sebességlassító eszköznek (pl.: küszöbnek vagy „fekvőrendőrnék”) olyan kialakításúnak kell lennie, hogy az a területre érvényes sebességkorlátozást betartva jól járható és látható legyen. A sebességcsökkentő elemeknek legalább a megállási időtávolságból történő felismerhetőségéről mindig gondoskodni kell (pl.: anyagának színezésével, tartós burkolati jellel, burkolatra rögzített fényvisszaverő eszközzel, vagy zöldterületi eszköz alkalmazásával). A sebességlassító eszköznek kerékpárosbarátnak kell lennie.
- f) A tevékenység keretében támogatható parkolási rendszer infrastrukturális és informatikai korszerűsítése, fejlesztése esetén be kell mutatni, hogy a parkolási rendszer korszerűsítése, illetve a kapcsolódó szabályozási intézkedések hogyan járulnak hozzá a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítéséhez, valamint a belső városi, települési területek gépjárműforgalomtól való mentesítéséhez, forgalomcsillapításához. Kizárólag olyan beruházás támogatható, ahol ezen feltételek teljesülnek, a beruházást követően kimutatható forgalomcsillapítás valósul meg.
- g) Fenntartható városi mobilitási tervet (ún. SUMP) a felhívás mellékletét képező „Fenntartható városi mobilitástervezés – Tervezési útmutató” és „Fenntartható városi mobilitástervezés – Megrendelői útmutató” alapján szükséges elkészíteni, illetve a meglévő SUMP-ot felülvizsgálni. Amennyiben a projekt kizárólag SUMP elkészítésére vagy felülvizsgálatára irányul, kizárólag a releváns felhívás feltételek teljesítése szükséges. Az elkészült vagy felülvizsgált SUMP-ot legkésőbb a második mérőföldkőhöz szükséges benyújtani.

6) Közüti közösségi közlekedés:

- a) Intermodális csomópont kialakítására, fejlesztésére vonatkozó speciális feltételek:
 - a1) Minimálisan 2 közlekedési mód (legalább a busz-kötőtpályás) közötti átszállási kapcsolatot szükséges kialakítani vagy fejleszteni a módváltási lehetőségek erősítése érdekében.
 - a2) Különös figyelmet kell fordítani a közlekedésbiztonság fejlesztésére.
 - a3) Kerékpártárolási lehetőséget kell kialakítani, szükség szerint kerékpár szállítására alkalmas liftet, vagy rámpát is ki kell építeni az átszállás elősegítésére.
 - a4) A beruházás tárgya a közforgalmú, illetve a közforgalmat kiszolgáló infrastrukturális elemek fejlesztése lehet.
- b) A projekt tervezése és megvalósítása során figyelembe kell venni, és a tervezés során érvényesíteni kell a „Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – komplex akadálymentesítés” c. mellékletben megfogalmazottakat. Külön figyelemmel kell lenni és be kell mutatni a PET-ben:
 - b1) Az utastájékoztatási rendszerek infokommunikációs akadálymentesítését.
 - b2) Az építések akadálymentesítését.
- c) Amennyiben a közszolgáltatás veszteségfinanszírozási igénye a közszolgáltatás – 2012. évi XLII. törvényben foglalt – megrendelőjének nyilatkozata alapján várhatóan megnövekszik (pl.: új viszonylat indítása esetén a helyi vagy helyközi megrendelőnek többletfinanszírozási kötelezettsége keletkezik), akkor annak a finanszírozását a támogatást igénylő, vagy amennyiben a támogatást igénylő nem jogosult a nyilatkozat tételére, abban az esetben a nyilatkozattételre jogosult szándéknyilatkozatban vállalja.
- d) Autóbuszöblök felújítása és kiépítése kizárólag bazaltbeton, vagy azzal megegyező teherbírású burkolattal és merev pályaszerkezettel támogatható, ettől eltérő burkolattípus részletes tervezői indoklás alapján lehetséges, pl.: a forgalmi viszonyokra, a járatsűrűsége, üzemeltetési indokra vagy a zajterhelés csökkentésére hivatkozva.
- e) A projektgazdának és a támogatásban részesülőnek vállalnia kell, hogy a szolgáltatási területet, a szolgáltatásokat, a menetrendet, és ha van, akkor a valós idejű járműmozgást leíró adatokat a megrendelő (szolgáltatásért felelős testület), illetve az annak képviselőjében eljáró szervezet-cég, valamint a közlekedési szaktárca megbízásából eljáró és az országos valós idejű forgalmi adatokat gyűjtő/kezelő (SIRI) központot üzemeltető szervezet, valamint olyan harmadik fél részére, aki ingyenes utastájékoztatási szolgáltatást biztosít az adatok felhasználásával, felé megosztja és átadja.

- f) Forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszerek fejlesztése esetén:
- f1) szükséges a Közlekedéstudományi Intézet előzetes szakmai jóváhagyásának beszerzése a tevékenység megvalósításához. A KTI előzetes jóváhagyását az első mérőföldkőhöz szükséges benyújtani.
 - f2) biztosítani kell a területileg érintett szolgáltatók és megrendelők forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszereihez való kapcsolódás lehetőségét, a rendszerek közötti átjárhatóságot.
- g) A projekthez együttműködési nyilatkozatot szükséges csatolni a projekt megvalósítására vonatkozóan olyan civil szervezettől, amely alapító okiratában közösségi közlekedéssel vagy fenntartható fejlődés szerepel. Az együttműködés keretében minimum a projekt koncepcióját és a későbbiek során a projekt műszaki terveit szükséges a civil szervezettel egyeztetni, véleményeztetni. A civil szervezet véleményét az első mérőföldkőhöz szükséges benyújtani.
- h) A projekthez együttműködési nyilatkozatot szükséges csatolni a projekt megvalósítására vonatkozóan olyan civil szervezettől (pl: Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa, Értelmi Fogyatékossággal Élők és Segítőik Országos Szövetsége stb.), amelynek alapító okiratában a fogyatékos személyek érdekeinek a képviselete szerepel. Az együttműködés keretében minimum a projekt koncepcióját és a későbbiek során a projekt műszaki terveit szükséges a civil szervezettel egyeztetni, véleményeztetni. A civil szervezet véleményét az első mérőföldkőhöz szükséges benyújtani.
- i) Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 2. § (8) bekezdése a tömegközlekedési szolgáltató kötelezettségévé és feladatává teszi a tájékoztató tábla megállóhelyi elhelyezését a közútkeszelő hozzájárulásával – amely értelmezhető elektronikus és nem elektronikus utastájékoztató táblára egyaránt –, ezért amennyiben az elvi vagy végleges közútkeszelői hozzájárulás bemutatásra kerül a projekt megvalósítási és fenntartási időszakára vonatkozóan, úgy az utastájékoztató tábla elhelyezése a terület tulajdonviszonyaitól függetlenül biztosítottá válik.
- j) Táblakihelyezésre vonatkozó közútkeszelői hozzájárulás bemutatásával a tájékoztató táblák helyszíneinek a tulajdonviszonyai rendezettnek minősülnek, a további tulajdonosi hozzájárulás(ok) bemutatása nem szükséges. Amennyiben a táblakihelyezésen kívül építés is megvalósításra kerül az érintett helyszínen, vagy a táblakihelyezés építési engedélyköteles, úgy a terület tulajdonosának a hozzájárulását továbbra is szükséges megszerezni.
- k) Elkülönített közösségi közlekedési folyosó (buszsáv) létesítése esetén, amennyiben az nem kerül megnyitásra a kerékpárosok számára, be kell mutatni, hogy milyen módon biztosított a fejlesztést követően az akadályoztatásmentes és biztonságos kerékpáros közlekedés, hogyan kerül el a támogatást igénylő a kerékpáros közlekedés feltételeinek a romlását. Ahol a kerékpáros forgalom a buszsáv és a forgalom közé szorulna, ott nem engedélyezhető buszsáv kijelölése.
- l) Interoperabilis elektronikus jegyrendszer kialakítására, fejlesztésére vonatkozó speciális feltételek, a projekt feltételeknek való megfelelést a megvalósíthatósági tanulmányban szükséges bemutatni:
- 1) Elektronikus jegyrendszer kialakítására vagy fejlesztésére kizárólag a helyi közösségi közlekedés részeként nyílik lehetőség.
 - 2) A beruházást a fenntarthatóság figyelembe vételével kell mind a jegyrendszer mind a közösségi közlekedés szintjén tervezni.
 - 3) Az elektronikus jegyrendszer tervezését a közlekedésért felelős miniszter által jóváhagyott Nemzeti Személyszállítási Intelligens Közlekedési Rendszerek Platform dokumentum szempontjainak figyelembe vételével kell elvégezni.
 - 4) Az elektronikus jegyrendszer tervezésénél figyelembe kell venni a 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet 2.§ 16. pontja szerint megjelenő szabványokat, technológiai és műszaki előírásokat, interoperabilitási követelményeket.
 - 5) A projekt tervezése során figyelembe kell venni, hogy az elektronikus jegyrendszer nyújtotta lehetőségek kihasználása a jövőben hozzájáruljon az utazási láncok fenntartható elemeinek fejlesztéséhez.

- 16) Az elektronikus jegyrendszer tervezésénél figyelembe kell venni, hogy a helyi és az elővárosi személyszállítási közszolgáltatások esetén biztosítani kell, hogy időalapú hozzáférést biztosító jegyrendszer is működhessen.
- 17) Az elektronikus jegyrendszer tervezésénél figyelembe kell venni a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény vonatkozó előírásait és annak elveit, így különösen a 30 § (2) pont szerinti teljes körű megfelelést, valamint a 32. § (1) h) pontja szerinti feltételeket.

Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységekre vonatkozó elvárások:

7) Fenntartható közlekedésfejlesztés esetén kötelező kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági célú szemléletformáló akció, tevékenység megvalósítása:

Lehetséges szemléletformáló akciók, tevékenységek:

- a) kerékpáros kultúra emelésére hivatott népszerűsítő, oktató, ösztönző kampányok, rendezvények, biciklizés megvalósítása;
- b) információs kiadványok készítése¹⁵, megváltozott forgalmi rendet és/vagy új KRESZ szabályokat ismertető kampányok lebonyolítása és kiadványok kiadása;
- c) szemléletformáló eszközök beszerzése (pl.: hagyományos vagy elektromos rásegítésű kerékpár, futóbicikli, cargo-kerékpár);
- d) Bringázz a munkába, BringaSuli/BringaAkadémia¹⁶, egyedi kerékpáros szemléletformáló kampányainak a megvalósítása (pl.: iskolások, óvodások, gépjárművezetők, kerékpárral közlekedők részére stb.);
- e) gépjárművezetők számára a kulturált együtt közlekedésre felhívó kampány(ok) megvalósítása.

A mobilitási héten való részvétel és esemény költségei is elszámolhatók, azonban ez önmagában nem elegendő tevékenység.

A szemléletformáló kampánynak nem lehet kizárólagos szemléletformáló vagy oktató része rendőrségi kampány.

Szemléletformáló akciókhoz, tevékenységekhez kapcsolódóan szükséges a programok tevékenység szintű betervezése, amely a támogatási kérelem szakmai értékelésekor ellenőrzésre kerül. A programok részletes tematikájának elkészítése, a kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági tevékenységeknek és a kapcsolódó költségtervnek a bemutatása legkésőbb az 1. mérföldkőig szükséges.

Választható, önállóan nem támogatható tevékenységekre vonatkozó elvárások:

- 8) Önkormányzati és/vagy állami utak, hidak építése, fejlesztése, felújítása, amennyiben a beruházás megvalósításával az önállóan támogatható tevékenységek fenntartható közlekedést szolgáló célja valósul meg, azaz:
 - a) Irányhelyes vagy „koppenhágai típusú” megemelt kerékpársáv kiépítésével együtt teljes szélességű burkolat-felújítás, -megerősítés történik a meglévő útpálya újraasztásával, hasznosításával **(belső korlát nélkül)**, vagy
 - b) Városi, települési elkerülő-kiváltó, tehermentesítő szakasz kerül kiépítésre, fejlesztésre a belváros forgalmi rendjének a jelentős, fenntartható közlekedést szolgáló átalakítása érdekében, amennyiben a beruházással egy időben megvalósul a településen belüli jelentős forgalomcsillapító átalakítás is **(belső korlát nélkül)**; vagy
 - c) Burkolatfelújítás - szükség szerinti szélesítéssel együtt - valósul meg, ha a forgalmi viszonyok alapján az adott útszakaszon kerékpárforgalmi létesítményeket összekötő funkciót betöltő kerékpárforgalmi létesítmény/útvonal **kijelölése** szükséges, azonban a meglévő útburkolat állapota a biztonságos kerékpáros közlekedést veszélyezteti (pl.: a letördezett útszélek miatt a kerékpárosok haladása nem lehet folyamatos és akadálymentes) **(belső korlát nélkül)**; vagy
 - d) A közúti közösségi közlekedési szolgáltatás műszaki fenntarthatósága érdekében az útvonal felújítása szükséges (pl.: a meglévő járatok útvonalának a megtartásáért) **(7.5.**

¹⁵ Jó példa a Magyar Kerékpárosklub Kisokosa: <https://kerekarosklub.hu/kisokos>; ITM Közlekedő kisokos munkafüzet: <http://www.kti.hu/wp-content/uploads/2018/10/K%C3%B6zleked%C5%91-kisokos-munkaf%C3%BCzet.pdf>

¹⁶ BringaAkadémia vagy BringaSuli kizárólag a BringaAkadémia <http://www.vuelta.hu/bringaakademia> vagy a Kézikönyv a BringaSuli iskolai kerékpáros oktatási programhoz alapján valósítható meg.

pont szerinti belső korlátig: a projekt elszámolható összköltségének maximum 40%-ig).

V. Az E) főtevékenységhez kapcsolódó feltételek, elvárások:

- a) Hulladéklerakó rekultiváció esetében a rekultivációs tervet lekésőbb az 1. mérföldkőig szükséges benyújtani.
- b) Barnamezős terület kármentesítése esetén a Felhívás 13.3. pont fogalomjegyzékében a „Barnamezős terület” fogalomnak való megfelelést a Projekt-előkészítő Tanulmányban szükséges bemutatni a támogatási kérelem benyújtásakor.
- c) Barnamezős terület kármentesítése esetében a terület szennyezettségének és a kármentesítési beavatkozás megvalósíthatóságának bemutatását, a környezetvédelmi hatóság erre vonatkozó állásfoglalását legkésőbb az 1. mérföldkőig szükséges benyújtani.
- d) A kármentesítési feladatoknak illeszkedniük kell az Országos Környezeti Kármentesítési Program elvárásaihoz, és meg kell feleljenek a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet előírásainak.
- e) Amennyiben releváns, elvárás, hogy a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően a kármentesítésre vonatkozó adatok a FAVI KÁRINFÓ adatbázisában rögzítése kerüljenek.

Ha a projekt műszaki, szakmai tartalma csökken, ezzel arányosan csökken a támogatási összeg is. (Részletesen lásd: Korm. rendelet 156. §, 157. §)

2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások

1) Általános elvárások:

A táji, természeti, környezeti értékek védelmével, a klímaváltozás elleni küzdelemmel, az esélyegyenlőséggel, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos követelmények, más néven horizontális követelmények érvényesítése az Európai Unió fejlesztéspolitikájának kötelező eleme. A kiemelt célok és követelmények részletes ismertetése megtalálható az „ÁÚF 21-27” 11. fejezetében.

A horizontális cél megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenység következtében felmerült költség elszámolható.

A projekt tervezése és megvalósítása során kérjük, vegye figyelembe, hogy a projektben létrehozott eredményeknek meg kell felelniük az alábbi elvárásoknak is:

- a) Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, a „jelentős károkozás elkerülését célzó”¹⁷ elővigyázatosság elvét betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba¹⁸ ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.
- b) Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során a Fogytékossággal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket illető alapvető emberi jogokat – többek között akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell.
- c) A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a kedvezményezett esélytudatosságot fejezzen ki: ne közvetítsen szegregációt, csökkentse a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

¹⁷ Jelentős károkozás elkerülését célzó elv: a támogatott fejlesztés nem sérti jelentősen az (EU) 2019/2088 rendelet 9. cikkben meghatározott egyik környezeti célkitűzést (az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való átállás; a szennyezés megelőzése és csökkentése; a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) sem.

¹⁸ 2003. évi CXCV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2) Témaspecifikus elvárások:

a) **Klíímaváltozás elleni küzdelem:**

Amennyiben a projekt megvalósítása során Ön tervez infrastrukturális vagy ingatlan beruházást, amely legalább ötéves várható élettartamú, akkor Önnek a tervezés során figyelembe kell vennie, hogy a projekt várható üvegházhatásúgáz-kibocsátása/elnyelése mennyire számottevő, továbbá fel kell mérnie a projekt éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási potenciálját, és biztosítani kell, hogy a projekt ellenálló legyen az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben! Ezért a támogatási kérelem összeállítása során vizsgálnia kell a projekt megvalósításával összefüggő fő éghajlatváltozási kihívásokat, a projekt helyszínén várható energiafelhasználás-változást, a klímavédelmi törekvésekhez való illeszkedést, valamint be kell mutatnia, milyen módon tervezi lebonyolítani az Európai Parlament és a Tanács 2021/1060 rendeletének 73. cikk (2) bek. j) pontja alapján elvárt éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot. A támogatást igénylőnek a támogatási kérelem benyújtásakor a Projekt Előkészítő Tanulmány (PET) vonatkozó fejezetében részleteznie szükséges az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozását az abban részletezett szempontok szerint. Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot a projekt előkészítésével párhuzamosan kell elvégeznie és annak dokumentációját az 1. mérföldkőig kell benyújtania. Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozásához az „Útmutató a projektek klímakockázatának értékeléséhez és csökkentéséhez” (röviden: Klímakockázati útmutató) nyújt segédletet, mely a következő linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-projektek-klimakockzatnak-becsleshez-s-cskkentshez>

(A 2021—2027-es programozási időszak szabályozásának megfelelően felülvizsgált útmutató 2021 őszére tervezett megjelenéséig a 2014-2020-as időszak útmutatója a hatályos segédlet).

b) **Fényszennyezés negatív hatásainak minimalizálása:**

A fényszennyezés negatív hatásainak minimalizálása érdekében kültéri világítás korszerűsítése, továbbá újonnan kialakítandó kültéri világítási rendszerek tervezése és megvalósítása során alkalmazni szükséges az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 53 - 54. §-ában meghatározott követelményeket, valamint a vonatkozó érvényes európai szabványok és a helyi szabályozási eszközök követelményeit. A beruházások megvalósítása során javasolt „A fényszennyezésről – világosan!” c. szakmai útmutató¹⁹ módszertanának alkalmazása.

c) **Esélyegyenlőség érvényesítése:**

- c1) Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelően.
- c2) Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.
- c3) Infrastrukturális fejlesztéseknél: létesítmények, térhasználat közlekedési kapcsolatok tervezésekor a támogatást igénylő figyelembe veszi és érvényesíti az egyetemes tervezés elveit, azaz a nők és férfiak igényeit, az idősek, a fogyatékosok és a gyermekek igényeit, és bemutatja ennek módját. (információ: <http://www.etikk.hu>)

3. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?

Nem, a támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül, ezért a támogatást – szerződés szerinti projektmegvalósítás esetén – nem kell visszafizetni.

¹⁹ http://www.termeszetvedelem.hu/fenyszennyezessel_vilagosan

3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?

A projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége az adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletben található.

3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás minimum és maximum összege a felhívás adott területi egységre vonatkozó területspecifikus mellékletében olvasható.

Nem állami támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az Európai Unióval elszámolható összköltség 100 %-a.

Csekély összegű állami támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költségek 100 %-a.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget. A működési eredmény mértékét:

- a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy
- b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag

kell levonni az elszámolható költségekből.

Közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költség 100%-a, figyelemmel az alábbiakra is:

- Az ellentételezés összege évente és feladatonként a közlekedés és a közlekedési infrastruktúra, valamint a következő pontok kivételével nem haladhatja meg a 15 millió eurónak megfelelő forintösszeget. Amennyiben az ellentételezés összege a megbízás időszaka alatt változik, úgy az éves összeget a megbízási időtartamra tervezett ellentételezés éves összegeinek átlagaként kell kiszámítani.
- A támogatás éves átlagos összegének túllépése esetén a közszolgáltatásért járó ellentételezésért előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére.

Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén:

a) Beruházási támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költség és a beruházás megvalósításából származó működési eredmény közötti különbséget azzal, hogy az infrastruktúra üzemeltetője - a támogatást nyújtó döntésétől függően - jogosult ésszerű nyereséget szerezni. A működési eredmény mértékét

- a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy
- b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag

kell levonni az elszámolható költségekből.

VAGY

b) Az kétmillió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó beruházási támogatás esetén a támogatás összege a fent meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 80%-át.

Működési támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg a releváns időszakban keletkező működési veszteséget. A támogatás a működési veszteségen felül fedezetet nyújthat az ésszerű nyereségre is.

A kétmillió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó működési támogatás esetén a támogatás összege a fent meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 80%-át.

Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás esetén:

- **Beruházási támogatás esetén** a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget.
- Az kétmillió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatás esetén a támogatás összege a fenti pontokban meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladja meg az elszámolható költségek 80%-át.

Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költség 100%-a, figyelemmel az állami támogatási szabályokra.

Szennyezett terület szennyeződésmegszüntetése nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költség legfeljebb 100%-a, figyelemmel az állami támogatási szabályokra.

4. A PROJEKTVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?

A támogatási kérelem benyújtása előtt megkezdett projekthez is igényelhet támogatást, ha azt a kérelem benyújtásáig fizikailag még nem fejezte be, és ha a támogatást igénylő nem helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatási kategória szerint igényel támogatást.

A 2.2. pont szerinti uniós állami támogatási kategóriával támogatott tevékenységhez kapcsolódóan a támogatási kérelem benyújtását megelőzően a projekt előkészítésével kapcsolatban felmerült költségek – figyelemmel az uniós állami támogatási szabályokra – kizárólag a csekély összegű (de minimis) támogatás keretében vagy amennyiben a kedvezményezett a kérelem benyújtása előtt megkötött közszolgáltatási szerződéssel rendelkezik, akkor közszolgáltatásért járó ellentételezés jogcímen számolhatók el.

További részletes szabályozást az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 1. alpontja tartalmaz.

Ha Ön a támogatási döntés kézhezvétele előtt már megindítja a közbeszerzési eljárást, be kell tartania a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket is.²⁰

4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?

Mikor minősül befejezettnek a projekt?

Fizikailag akkor befejezett a projekt, ha valamennyi támogatott tevékenység megvalósult a támogatási szerződésben és a felhívásban meghatározott feltételek szerint. A projekt fizikai befejezésének napja tehát az a nap, amikor az utolsó támogatott tevékenység megvalósul.

Pénzügyileg akkor befejezett a projekt, ha fizikailag befejezett, és a megvalósítás során keletkezett bizonylatok – szállítói kifizetés esetén az előírt önrész szállítók részére történő – kifizetése megtörtént.

További részletes szabályozás az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

Mennyi idő alatt kell fizikailag befejezni a projektet?

A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított **42 hónap** áll rendelkezésre.

Ha Ön a projekt megvalósítását a támogatási szerződés hatályba lépéséig nem kezdte meg, a végrehajtási határidő a támogatási szerződés hatályba lépésének napjával kezdődik.

További részletes szabályozás az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

A záró kifizetési kérelem benyújtásának határideje a projekt fizikai befejezését követő 60 nap, de legkésőbb 2029. június 29.

5. MÉRFÖLDKÖVEK, INDIKÁTOROK

5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?

A mérföldkő a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul. Egy adott mérföldkőhöz ezen túlmenően meg kell tervezni az adott mérföldkővel bezárólag várhatóan elszámolni kívánt költségek kumulált mértékét is.

²⁰ Lásd: Korm. rendelet Közbeszerzési eljárások ellenőrzése c. fejezete

Önnek a projektjében 2 mérföldkövet kell tervezni. Az utolsó mérföldkövet a projekt fizikai befejezésének várható időpontjára kell megtervezni.

Az egyes mérföldkövekkel kapcsolatos elvárások a következők:

Minden betervezett mérföldkö teljesítését alátámasztó dokumentumokkal kell igazolni.

1. mérföldkö: A projekt szakmai-műszaki előkészítésének lezárása legkésőbb a támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18. hónap utolsó napjáig.

A mérföldköhöz az alábbi, projekt szempontjából releváns, dokumentumok csatolása szükséges:

Minden tevékenység esetében:

- teljes műszaki dokumentáció az összes érintett tevékenységre vonatkozóan
- építési/létesítési engedélyek vagy tervezői nyilatkozatok, hogy az adott tevékenység nem hatósági engedélyköteles
- minden projekttel érintett épületen végrehajtott infrastrukturális beruházás esetében a tervezett energiahatékonysági műszaki megoldások jogszabályi előírásoknak való megfelelésére vonatkozó tervezői nyilatkozat
- a Felhívás 2.3. és 2.4. pontjában előírt releváns szakmai-műszaki és horizontális feltételeknek való megfelelés bemutatása, éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat dokumentációja
- 700 millió Ft feletti összköltségű projektek esetében költség-haszon elemzés elkészítése a Felhívás 6.2 pont 2) alpontban meghatározottak alapján.
- A projektmenedzsment szervezet rövid bemutatása, valamint a Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy a projektmenedzsment szervezet megfelel a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentumának 3.8.2 pontjában leírtaknak.

Az A) főtevékenység esetében:

- a TVT – igazoltan az engedélyezési eljárás indítását megelőző dátumú – szakvéleményének csatolása, amelyben minden szempont „igen” vagy „nem releváns” minősítést kapott.
- az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) illeszkedés bemutatása.
- az ITS vagy településfejlesztési terv illeszkedés bemutatása, amennyiben releváns.
- A befogadó vízfolyás kezelőjének írásbeli hozzájárulása.
- Szemléletformáló program részletes tartalmának bemutatása.
- Megvédett területen található infrastruktúra becsült értékének meghatározása
- Speciális műszaki tartalom esetében (2.3. II. 5) pont szerint) a szakmai indoklások benyújtása.
- Tulajdonviszonyok rendezése.

A B) és C) főtevékenység esetében:

- Városi jogállású települések esetében további elvárás az Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) vagy településfejlesztési tervhez való illeszkedés igazolása.
- ZIFFA készítés vagy rendelkezésre állás esetén az ahhoz való illeszkedést.
- Játsszótér fejlesztés esetén a 2.3. III. 10.) alpont szerinti árnyékolt rész és vízvételi lehetőség kialakításának tervezett módja.
- A 2.3. III. 11) pontban hivatkozott szabványok figyelembe vételének igazolása.
- Tulajdonviszonyok rendezése.

A D) főtevékenység esetében:

- elkészített/felülvizsgált kerékpárforgalmi hálózati terv
- tervzsűri nyilatkozat(ok)
- civil szervezet(ek) nyilatkozata
- szemléletformáló program részletes tartalmának bemutatása
- a Közlekedéstudományi Intézet előzetes szakmai jóváhagyása forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszerek fejlesztése esetén
- tulajdonviszonyok rendezése vagy tulajdonviszonyok rendezési módjának bemutatása a Felhívás 6.4. pontjában foglaltaknak megfelelően
- közúti közösségi közlekedés közszolgáltatás veszteségfinanszírozási igény megnövekedése esetén szándéknyilatkozat
- Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyí) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolás a tervezési adatszolgáltatás elvégzéséről

Az E) főtevékenység esetében:

- Hulladéklerakó rekultiváció esetében a rekultivációs terv benyújtása
- Barnamezős terület kármentesítése esetében a terület szennyezettségének és a kármentesítési beavatkozás megvalósíthatóságának bemutatása, valamint a környezetvédelmi hatóság erre vonatkozó állásfoglalásának benyújtása, valamint nyilatkozat arról, hogy a pályázó nem nyújtott be kármentesítési igényt a Rozsdaövezeti Bizottsághoz, vagy hogy a benyújtott igényt a bizottság elutasította.
- Tulajdonviszonyok rendezése.

2. mérföldkő: A projekt fizikai befejezése

Bármely főtevékenység esetében:

- Amennyiben a Felhívás 2.1.2.2. e) alpont szerinti új Településfejlesztési Terv készül, úgy a terv benyújtása és a projekt ahhoz való illeszkedésének igazolása szükséges.
- Fizikai befejezést igazoló dokumentumok.
- Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a megvalósítási időszak alatt alkalmazott projektmenedzsment szervezet megfelelt a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentumának 3.8.2 pontjában leírtaknak.

Kizárólag a D) főtevékenység esetében:

- elkészített vagy felülvizsgált SUMP (amennyiben releváns)
- mezőgazdasági vagy erdészeti út kerékpáros útvonalként történő kijelölése esetén a Felhívás 6.4. pontja szerint a használatot biztosító szerződés bemutatása (amennyiben releváns)
- Kerékpárút Nyilvántartó Rendszer (KeNyí) feltöltéséről szóló Magyar Közút NZrt. igazolás a megvalósult létesítményhez kapcsolódó adatszolgáltatásról (amennyiben releváns)

5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?

Kérjük, hogy a támogatási kérelmében az alábbi táblázatban szereplő kimeneti indikátorokat a projekt szempontjából releváns esetben szerepeltesse.

Indikátor neve	Alap	Mérték-egység	Típusa ²¹	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	ERFA	km	Közös kimeneti	RCO58	Igen	Nem
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöldinfrastruktúra	ERFA	ha	Közös kimeneti	RCO26	Igen	Nem

Indikátor neve: Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra

Indikátor definíciója: A támogatott projektek keretében újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített dedikált kerékpáros infrastruktúra hossza. A dedikált kerékpáros infrastruktúra magában foglalja a gépjárműforgalomtól vagy ugyanazon út más részétől szerkezeti eszközökkel (szegély, korlátozó tényezők (pl.: nyitott kerékpársáv, kerékpársáv kialakítása, védőkorlát)) elválasztott kerékpáros létesítményeket, kerékpárutakat, kerékpáros alagutakat stb. Az úttest többi részétől elválasztott irányhelyes (pl.: az út mindkét oldalán) kerékpáros infrastruktúra hosszát sávhosszként mérik. A lehetséges kerékpárforgalmi létesítményeket az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése c. Utügyi Műszaki Előírás tartalmazza. A kerékpáros nyom és az útbaigazító tábla elhelyezése nem számít bele az indikátorba.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpárforgalmi létesítmények hossza kilométerben kifejezve, két tizedesjegyre kerekítve.

²¹ Közös kimeneti, közös eredmény, OP-kimeneti, OP-eredmény

Indikátor igazolásának módja:

- az elkészült/felülvizsgált kerékpárforgalmi hálózati terv;
- a kerékpárforgalmi hálózati terv alapján megvalósított – indikátorhoz hozzájáruló – szakaszok térképi ábrázolása, és a létesítménytípusok megnevezése;
- a települési önkormányzat nyilatkozata az indikátorhoz hozzájáruló létesítmények összesített és létesítményenkénti hosszáról;
- engedélyköteles tevékenység esetén: az építményre vonatkozó forgalomba helyezési vagy ideiglenes forgalomba helyezési engedély.
- nem engedélyköteles tevékenység esetén: az építmény kapcsán készült műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv.

Indikátor neve: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöldinfrastruktúra

Indikátor definíciója: Újonnan épített vagy korszerűsített zöldinfrastruktúra területek nagysága az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás fokozása érdekében, például az árvizek elleni védelem megerősítésével és a talajerózió megakadályozásával. (A zöldinfrastruktúra jellemzően fákra, gyepe, sövényekre, parkra, erdőkre, stb. értendő.) A mutató kiterjed továbbá a kékinfrastruktúra elemek felületére, így a vízfolyásokra, csatornákra, tavakra, árterekre, holtágakra, a csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények, így a kisléptékű vízmegtartó megoldások rekonstrukciós elemeire stb. is.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében építéssel, felújítással, revitalizációval, növénytelepítéssel, növényvédelemmel érintett zöldterületek és zöldfelületek nagysága, amelybe az ezek területén található vízfelületek is beleszámíthatók, amennyiben a projekt keretében érintettek.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett és műszaki-ellenőr nyilatkozat, valamint egy a nyilatkozathoz tartozó léptékhelyes helyszínrajz, amelyen a számításba vett felületek egyértelműen megjelölésre kerülnek.

A támogatási szerződésben vállalt indikátor tervértékének csökkenése:

Ha Ön a támogatási szerződésben vállalt tervértéket csökkenti, a műszaki, szakmai tartalom csökkenésére vonatkozó rendeleti szabályozást alkalmazzuk.²²

A támogatási szerződésben vállalt indikátor alulteljesítése:

A támogatás összegét csökkentjük, ha a támogatási szerződésben meghatározott indikátor teljesítése a célérték elérésének vállalt időpontjában nem éri el a célérték 75%-át. A támogatás csökkentésének aránya megegyezik az indikátor célérték 75%-a és az indikátor teljesítésének százalékos mértéke közötti különbséggel.²³

6. PROJEKTVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

6.1. Mire nem kapható támogatás?

A 2.1. pontban meghatározott tevékenységeken kívül más tevékenység nem támogatható.

Így például nem támogatható:

- a) szennyvíz-elvezető, ivóvíz és gáz, elektromos áram és távhő rendszer fejlesztése (kivéve a szükséges közmű kiváltásokat és a fejlesztéssel érintett építmények használatához szükséges csatlakozásokat és az E) főtevékenység keretében rehabilitált barnamezős területek alapinfrastruktúráját);
- b) külterületi vízelvezető csatornaszakasz rekonstrukciója, illetve építése, amennyiben az nem a belterület védelmét szolgálja;
- c) fenntartási (üzemeltetési, pótlási, karbantartási) jellegű tevékenységek;
- d) járműbeszerzés (kivéve: 2.1.2.2. IV. h) pont esetében a kerékpárforgalmi létesítmény útfenntartó gépeinek beszerzése és a 2.1.2.1. f) pont a D) főtevékenység esetében: szemléletformáló eszközök beszerzése keretében, hagyományos vagy elektromos rásegítésű kerékpár, futóbicikli, cargo-kerékpár. Elektromos kerékpár beszerzése nem támogatható.)

²² Korm. rendelet 156. §.

²³ Korm. rendelet 160. §.

- e) lakáscélú épületek építése, felújítása, bővítése, lakáscélú épületekkel kapcsolatos akadálymentesítés;
- f) kulturális tevékenységeket magában foglaló épületek, építmények fejlesztése a következők vonatkozásában (Ezek a TOP Plusz és a GINOP Plusz turisztikai fejlesztéseket támogató felhívásaiban lehetnek támogathatók):
 - f1) múzeum;
 - f2) vallási helyszín – kivéve a szabadon látogatható, rekreációs célokra korlátozás nélkül használható egyházi tulajdonban lévő zöldfelület;
 - f3) világörökségi helyszín;
 - f4) kastély, vár, várrom;
 - f5) kulturális tematikus utak állomáshelye;
 - f6) ipari emlék turisztikai hasznosítása;
 - f7) örökségpark;
- g) oktatási intézmény fejlesztése;
- h) temető területét érintő fejlesztések;
- i) szociális és egészségügyi szolgáltatás fejlesztése;
- j) turisztikai célú fejlesztések
- k) szálláshely (és szolgáltatásainak) bármilyen fejlesztése, létesítése, kialakítása;
- l) köztéri műalkotások kialakítása, beszerzése;
- m) kátyúzás;
- n) EUROVELO 6 és 14 kerékpáros útvonal részét képező kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése, építése;
- o) vasúti sínpálya fejlesztése, felújítása;
- p) nem dinamikus valós idejű adatokat kijelző elektronikus közösségi közlekedési utastájékoztató eszközök beszerzése;
- q) a fenntartható közlekedési módokat közvetve sem szolgáló, valamint a fenntartható közlekedési módokat hátrányos helyzetbe hozó (a fenntartható közlekedési módok útdíjét megnövelő, balesetveszélyt fokozó, a fenntartható közlekedést kerülő útvonalakra kényszerítő, fenntartható közlekedési mód útvonalában szakadási pontot kialakító, akadályozó) beruházások.
- r) olyan elektronikus jegyrendszer fejlesztése, amely szigetszerűen működik és műszakilag nem illeszthető a 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet 2. fejezet szerinti NESZIP/NEJP környezetbe

6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?

- 1) Ön, mint kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani. Az ezzel kapcsolatos követelményeket a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalról letölthető „Kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei Plusz” c. útmutató és az Arculati Kézikönyv Plusz” tartalmazza.

2) Költség-haszon elemzés készítésére vonatkozó elvárások:

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízünpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló 2021/1060/EU rendelet (a továbbiakban CPR) 73. cikkének teljesítése céljából a pályázatoknak biztosítani kell a következő elvárásokat:

- Bizonyítható a projekt társadalmi hasznossága, megfelelő ár-érték aránya.
- Csak a megvalósuláshoz szükséges mértékű támogatást kap, túl-támogatás nem történik.
- A fejlesztési projekt keretében létrehozott eszközök működtetése, a szolgáltatási színvonal pénzügyileg fenntartható.

A vonatkozó európai uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében a projektek előkészítése és a kiválasztási eljárás során alá kell támasztani a projekt társadalmi hasznosságát, ár-érték arányát. Ennek érdekében a **pályázat benyújtásakor csatolandó PET-ben:**

- Be kell mutatni a problémákat, hiányokat, amelyekre választ jelent a tervezett fejlesztés. Szükséges felmérni az igényeket, amelyek a fejlesztendő infrastruktúra/ szolgáltatás létrejöttét, kapacitását alátámasztják.
- Az így meghatározott projekt célokról be kell mutatni kapcsolódásukat az OP céljaihoz, valamint a vonatkozó európai, országos, regionális, valamint helyi stratégiákhoz.
- Annak érdekében, hogy megállapítható legyen, hogy a projektben megvalósítandó beavatkozás céljának elérésére a választott megoldás az optimális a teljes költséget és a hatásokat összevetve, szövegesen kell indokolni, hogy miért az adott műszaki megoldás került kiválasztásra, azt milyen kiválasztási logika, további vizsgálat előzte meg.

A támogatás mértékének indoklásához és a fenntarthatóság bizonyításához a **pályázat benyújtásakor a PET-ben be kell mutatni a következőket:**

- A kért támogatás összege a projekt megvalósításához feltétlenül szükséges. Ezt röviden meg is kell indokolni állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően. Egyéb esetben az indoklás térjen ki különösen arra, hogy a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
- A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. Indoklásban ki kell emelni, hogy a bevétellel, költségmegtakarítással nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik, pl. milyen központi költségvetési, önkormányzati költségvetési forrás biztosítja a finanszírozásukat.

Az **1. mérőföldkőre** a 700 millió Ft-nál nagyobb elszámolható költségű projekteknél a CPR előírásainak való megfelelés érdekében **az alábbiak bemutatása csatolandó:**

- Közgazdasági értékeléssel kell igazolni a projekt társadalmi hasznosságát, megfelelő ár-érték arányát.
 - Ha a projekt olyan stratégiához illeszkedik, amely társadalmi hasznosság értékelése (költség-haszon elemzés, költség-hatékonyság elemzés, többszemponútú értékelés) alapján rangsorolta a projekteket és a projekt megvalósítását tartalmazza, akkor projekt szinten külön elemzés nem szükséges a változatelemzésről és a kiválasztott projektről, elegendő csak a releváns stratégia mentén röviden elmagyarázni:
 - A projekt célja megalapozott, illeszkedik a stratégiához, nettó társadalmi hasznót hoz létre?
 - A projektben megvalósítani javasolt megoldás eléri a célt, ez a leghatékonyabb megoldás-e a cél eléréséhez?
 - A megoldás költségei reálisak-e?
- Ennek az elvárásnak megfelelnek többek között a fenntartható városi mobilitási tervek (SUMP), a fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP), Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia, Nemzeti Energiastratégia, Fenntartható Városfejlesztési Stratégia, NEKT (Magyarország Nemzeti Energia és Klímate terve), Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030.
- A fentiek szerinti stratégia hiányában projekt szinten szükséges a változatelemzést, illetve a kiválasztott változat közgazdasági értékelését elvégezni. Ennek módszertanát az Európai Bizottság közgazdasági értékelési útmutatója, a Vademecum²⁴ valamint az Útmutató a projektek közgazdasági és pénzügyi értékeléséhez és további releváns magyar CBA útmutatók tartalmazzák. Ennek megfelelően:
 - Ahol lehet és az az egyszerűbb, teljes közgazdasági költség-haszon (CBA) elemzés elvégzése.
 - Egyszerűsített CBA elvégzése, ha a költségek és hasznok csak nagyvonalú, nem teljeskörű becslése lehetséges.
 - Költség-hatékonyság elemzés (Cost Effectiveness Analysis, CEA), ha a hatásokat csak naturáliában lehet meghatározni, így a sorbarende zés alapja az egységnyi hatás költsége.

²⁴ Economic Appraisal Vademecum 2021-2027, General Principles and Sector Applications, European Commission, 2021

- Legkisebb költség elemzés (Least Cost Analysis, LCA): Amennyiben a projektek ugyanarra az eredményre vezetnek a leghatékonyabb választás egyszerűen a legkisebb költségű változat kiválasztását jelenti
- Többszemponútú értékelés (Multi-Criteria Analysis, MCA): a fejlesztések költségei, hatásai, kockázatai és lehetőségei számszerűsített vagy kvalitatív formában meghatározásra kerülnek, majd fontosságuk szerint súlyozzák őket, amellyel meghatározásra kerülhet egy összesített pontszám és ez alapján egy rangsor.
- Az előző pontban bemutatott útmutatók alapján szükséges a pénzügyi elemzést elvégezni a szükséges mértékű támogatás és a pénzügyi fenntarthatóság alátámasztása érdekében.

3) Közös használatú, vagy nem támogatható tevékenységeknek helyt adó helyiségek, épületrészek, egyéb építési munkák költségeinek arányosítása:

Amennyiben a beruházással érintett ingatlan helyet ad jelen felhívás keretében fejleszteni kívánt tevékenységen túl egyéb tevékenységeknek, az alábbi módon szükséges az építési és kapcsolódó projektelőkészítési és szolgáltatási költségeket arányosítani:

- A közös használatú, mindkét funkcióhoz kapcsolódó ingatlanrészekre (pl.: külső homlokzat, tető, külső tér, fűtésrendszer) jutó kivitelezési költségek elszámolhatóak a felhívás szerint támogatott tevékenység(ek) helyiségének/helyiségeinek alapterülete szerint, tehát az elszámolható, támogatható épületrész, és a nem elszámolható épületrész nettó alapterületének (m²) arányában.
- Közös használatú helyiségre, épületrészre jutó elszámolható költség számítása (közös helyiségek figyelembe vétele nélkül):

$$\frac{\text{támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m}^2\text{]}}{\text{támogatható} + \text{nem támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m}^2\text{]}}$$

Pl.: támogatott helyiség: 30 m², nem támogatott helyiség: 50 m², közös helyiség: 20 m². Közös helyiségre jutó elszámolható költség: $30/(30+50)=0,375$, a közös használatú helyiségre jutó költség 37,5%-a számolható el.

- A m² alapú arányosítás nem vonatkozik a fejleszteni kívánt tevékenység végzéséhez szükséges, jogszabály vagy hatóság által előírt, adott tevékenységhez kötelezően kapcsolódó fejlesztésekre.
- Az arányosítás minden építéshez kapcsolódó egyéb releváns költség tekintetében kötelezően alkalmazandó, beleértve a projektelőkészítést (pl.: tervezési díjak), és a szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások (pl.: műszaki ellenőrzés) költségeit is: ezek a költségek jelen felhívás keretében a fenti százalékos aránynak megfelelően számolhatóak el.

A fenti módszertan alapján szükséges az épületeket érintő építési tevékenységek mellett az egyéb építési munkák arányosítása is, amennyiben releváns (pl.: kerítés építés, udvarrendezés, parkoló építések).

4) Szakmai adatszolgáltatás:

A támogatási kérelem benyújtásakor a projekt tervezett tartalma alapján szükséges a szakmai adatszolgáltatás kitöltését elvégezni. Amennyiben a projekt előkészítése során, annak szakmai tartalma módosul, úgy szükséges a lenti mutatókra tett vállalások felülvizsgálata. Önmagában a szakmai adatszolgáltatás módosításához, értékük csökkentéséhez szankció nem kapcsolódik.

Bármely releváns főtevékenység esetében:

Az A) és B) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Létrehozott új tározó térfogata	m ³
Korszerűsített tározó térfogata	m ³
Épített új burkolt árkok hossza	m
Épített új földmedrű árkok hossza	m
Korszerűsítéssel érintett vízáteresztő burkolt árkok hossza	m
Korszerűsítéssel érintett földmedrű árkok hossza	m

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Építéssel vagy korszerűsítéssel érintett vágás vízelvezető út hossza	m
Megvédett lakosság száma	fő
Megvédett infrastruktúra értéke	millió Ft
Vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett területek nagysága	km ²
Vízkezeléssel érintett terület aránya a teljes belterülethez viszonyítva	%
Létrehozott új zöldterület, vizes élőhely területek nagysága	km ²
Rehabilitált zöldterületek, vizes élőhelyek területek nagysága	km ²
Biológiai aktív felület növekedése (zöldfelület+vízfelület)	m ²
Érintett víztestek/vízgyűjtők/védett területek darabszáma	db
A települési zöldfelületek funkcióbővítésével kialakításra kerülő, vizek helyben tartását szolgáló természetközeli, ideiglenes elöntési területek kiterjedése	m ²
Helyben hasznosított csapadékmennyiség	m ³ /év
Helyben hasznosított csapadékmennyiség/keletkező csapadékvíz mennyiség	%
Kék- és zöld infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó környezettudatos szemléletmód terjedését szolgáló helyi szemléletformáló akciók száma	db

A B) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Talajerózió-védelmi talajtakarás, védő fasorok, erdősávok telepítése	m ²
Települési élőhelyfejlesztéssel, biodiverzitás növelésével, a biológiai aktivitás értékének növelésével érintett terület	m ²
A városi aktív közösségi gazdálkodást segítő új zöldfelületek	m ²

A C) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Gazdaságélénkítő tevékenységgel érintett önkormányzati épületek száma	db
Közösségi célt szolgáló tevékenységgel érintett épületek száma	db
Megvalósított IKT és okos település fejlesztési tevékenységek száma	db
Felújítással, korszerűsítéssel, szélesítéssel, ívkorrekcióval érintett önkormányzati és állami tulajdonú belterületi közutak hossza (választható, önállóan nem támogatható tevékenység)	km
Felújítással, korszerűsítéssel, újjáépítéssel érintett közterületek burkolata	m ²
Kialakított új, díjfizetés ellenében használható parkolóhely száma	db
Kialakított új, ingyenesen használható parkolóhely száma	db

A D) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Korszerűsített, fejlesztett meglévő kerékpárforgalmi létesítmény hossza	km
Kialakított kerékpársáv hossza	km
Kialakított nyitott kerékpársáv hossza	km
Kialakított „koppenhágai típusú kerékpársáv” hossza	km
Kialakított közút melletti egyirányú vagy kétirányú kerékpárút hossza	km
A kerékpáros-barát alakított úthálózat hosszának és a település (vagy településrész) összesített úthálózat hosszának aránya	%
Kialakított elválasztott gyalog- és kerékpárút hossza	km

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Kialakított elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút hossza	km
Autóbuszsáv kerékpáros forgalom részére történő kijelölésének hossza	km
Csillapított forgalmú területeken kijelölt kerékpáros útvonal hossza	km
Egyirányú forgalmú utca megnyitása és kijelölése kétirányú kerékpáros forgalom számára	km
Kisforgalmú utca kijelölése kerékpáros útvonalként	km
Párhuzamos szervízút használata kerékpáros útvonalként	km
Árvédelmi töltésen vezetett kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésének hossza	km
Erdészeti üzemi út használata kerékpáros útvonalként	km
Mezőgazdasági út használata kerékpáros útvonalként	km
Gyalogos-kerékpáros övezet használata kerékpáros útvonalként	km
Támogatásból felújított / épített autóbusz pályaudvarok száma	db
Átépített, korszerűsített, felújított buszből száma	db
Felújított, kiépített, áthelyezett buszfordulók száma	db
Kiépített vagy felújított váróhelyiségek száma	db
Kiépített vagy felújított forgalomirányítási rendszerek száma	db
Kiépített vagy korszerűsített dinamikus utastájékoztatói rendszerek száma	db
Létrehozott elektronikus jegyrendszerek száma	db
Kialakított kerékpárparkoló férőhelyek száma	db
A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km
Felújított P+R parkolók száma	db
Létrehozott új P+R parkolók száma	db
Elkészült fenntartható mobilitási tervek száma	db
Felülvizsgált fenntartható mobilitási tervek száma	db

Az E) főtevékenység esetében:

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mérték-egység
Rekultivált önkormányzati hulladéklerakók száma	db
Felszámolt illegális hulladéklerakók száma	db
Rehabilitált terület nagysága	ha

6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?

Ha a projektben tervezett beszerzésre a közbeszerzési jogszabályok vonatkoznak, közbeszerzést kell lefolytatni. Ennek vizsgálata és a szükséges eljárás lefolytatása – az egybeszámitási szabályok figyelembe vételével – az Ön feladata és felelőssége.

Részletes tájékoztatás az "ÁÚF 21-27" 9. fejezetében olvasható.

6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?

Támogatás akkor folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, ha a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) rendezett tulajdoni viszonyait a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az ÁÚF 21-27 vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérőföldkö teljesítéséig.

A D) főtevékenység esetében további feltétel:

- 1) **Állami tulajdonú utak esetében** a projekthez nyilatkozatot szükséges benyújtani, amely a fejlesztés által érintett területek helyrajzi számának tételes felsorolását és a területek tulajdonosi viszonyait tartalmazza.
 - a) A beruházás műszaki terveivel együtt szükséges benyújtani az állami tulajdonban lévő területek esetén a tulajdonosi jogokat gyakorolni jogosult szervezet hozzájáruló nyilatkozatát a beruházás megvalósításához és fenntartásához.
 - b) Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a Magyar Állam tulajdonában vagy nem a Magyar Állam kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad a Magyar Állam kizárólagos tulajdonába kerül: a támogatást igénylőnek kell nyilatkoznia arról, hogy a fejlesztéssel érintett területek tulajdonjogát legkésőbb a projekt fenntartási időszakának a végéig a Magyar Állam részére megszerzi. A projekt fenntartási időszakának lezárásához szükséges a tulajdonosváltás igazolása.

A tulajdonviszonyok rendezésének a módját legkésőbb az első mérföldkö teljesítéséig kell bemutatni, a tulajdonviszonyokat a fenntartási időszak végéig szükséges rendezni.
 - 2) **Önkormányzati tulajdonú, helyi utak esetében** a támogatás abban az esetben folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok)nak az „ÁÚF 21-27” c. dokumentumban foglaltaknak megfelelően **rendezett tulajdoni viszonyait** a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az ÁÚF 21-27 vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérföldkö teljesítéséig.
 - 3) **Mezőgazdasági vagy erdészeti út kerékpáros útvonalként történő kijelölése esetén** a projekthez nyilatkozatot szükséges benyújtani, amely a fejlesztés által érintett területek helyrajzi számának tételes felsorolását és a területek tulajdonosi viszonyait tartalmazza. A beruházás műszaki terveivel együtt szükséges benyújtani a magántulajdonú (mezőgazdasági vagy erdészeti) utak esetén a tulajdonosi jogokat gyakorolni jogosult hozzájáruló nyilatkozatát a beruházás megvalósításához és fenntartásához.
- Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad nem kerül a támogatást igénylő tulajdonába: a kedvezményezettnek legalább a fenntartási időszak végéig a projekt keretében kialakításra kerülő kerékpáros útvonal mindenki számára elérhető használatát biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia legkésőbb a második mérföldköig.

6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?

A biztosítéknyújtással kapcsolatos részletes szabályozást az "ÁÚF 21-27" 6. fejezete tartalmazza.

6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?

Az Alapjogi Charta felsorolja azokat az alapvető jogokat, amelyeket az Európai Uniónak és a tagállamoknak az uniós jogszabályok végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk. Az Alapjogi Charta megtalálható a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:C2012/326/02&from=HU> és a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon is.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert legfontosabb jogok, szabadságok és elvek érvényesítését a projektek tervezése és végrehajtása során is biztosítani kell. Ezért kérjük, hogy a projekt tervezése és végrehajtása során fokozott figyelmet fordítson az Alapjogi Chartában rögzített alapjogok érvényesítésére, bizonyosodjon meg arról, hogy tervezett projektjében az alapjogok nem sérülnek, azok érvényesítése biztosított.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Korm. rendelet rendelkezései alapján, ha az Alapjogi Chartában szereplő jogok és alapelvek valamelyike a támogatott projektek végrehajtása során sérülne, a hazai intézményrendszer gondoskodni fog az erre irányuló panasz benyújtásának lehetőségéről és a panasz kivizsgálásáról. Az Alapjogi Charta alapelveiről, a panasz benyújtásának lehetőségéről részletes információkat az "ÁÚF 21-27" c. dokumentum tartalmaz.

6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve MMIA támogatás esetén?

Nem releváns.

6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?

Ön vállalja, hogy a projekt megvalósítás befejezésétől számított 5 évig, a projekt megfelel az alábbi feltételeknek²⁵:

- a) az infrastruktúra valamely elemében kizárólag olyan tulajdonosváltás következhet be, amelynek eredményeként egy cég vagy közszférabeli szervezet jogosulatlan előnyhöz nem jut;
- b) a művelet jellegében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben olyan lényeges változás nem következik be, amely veszélyezteti az eredeti célkitűzéseket.

Egyéb kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet, hogy a projektben létrehozott vagyon a záró projektfenntartási jelentés elfogadásáig csak az irányító hatóság előzetes jóváhagyásával és a támogatási jogviszony szempontjából releváns kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, illetve terhelhető meg.

Ha Ön ezeket a kötelezettségeket nem teljesíti, akkor szabálytalansági eljárás indulhat Ön ellen. A szabálytalansági döntés a támogatás visszafizetését is elrendelheti.

7. ELSZÁMOLHATÓSÁG

7.1. Mennyi előleg igényelhető?

Támogatási előleg:

Utófinanszírozású tevékenységekre Ön támogatási előleget igényelhet.

Az igényelhető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás:

- a) 25%-a, de mikro-, kis- és középvállalkozás, civil szervezet, nonprofit gazdasági társaság kedvezményezett esetén legfeljebb 500 000 000 Ft,
- b) 100%-a a lenti feltételek teljesülése esetén.

A támogatási előleg mértéke abban az esetben 100%, ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, térségi fejlesztési tanács, helyi önkormányzat, közvetlen vagy közvetett többségi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság kedvezményezett, és

- b1) a fizetési számláit az Áht. alapján a Kincstárban köteles vezetni vagy az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatás kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik, vagy
- b2) az Ön részére a megítélt támogatás összege nem éri el az 50 000 000 Ft-ot.

A b1) vagy b2) pont nem teljesülése esetén a felhívás keretében támogatott projektek esetében az utófinanszírozású tevékenységekre igénybe vehető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás 25%-a.

Ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, térségi fejlesztési tanács, helyi önkormányzat, közvetlen vagy közvetett többségi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság kedvezményezett, akkor Ön részére támogatási előleg akkor folyósítható, ha benyújtotta az adott naptári évre vonatkozó projektszintű likviditási tervet, és az jóváhagyásra került.

A likviditási terv sablonja a www.palyazat.gov.hu oldalon található meg. A likviditási tervre vonatkozó további szabályokat a Korm. rendelet 252. §-a tartalmazza.

Ha Ön az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatások kezelésére kincstári fizetési számlával rendelkező kedvezményezett, akkor a támogatási előleget vissza kell fizetnie, ha nem nyújt be kérelmet időközi kifizetésre a támogatási előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított

²⁵ /2021 EU Rendelet 65. cikke alapján

tizenkét hónapon belül vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja,

Ha Ön az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatások kezelésére kincstári fizetési számlával nem rendelkező kedvezményezett, akkor a támogatási előleget vissza kell fizetnie, ha nem nyújt be a kifizetett támogatási előleg legalább 60%-ával megegyező mértékű kérelmet időközi kifizetésre a támogatási előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja. (Rendeltetésszerű a felhasználás, ha az időközi kifizetési kérelem az ellenőrzési szempontoknak megfelel és az elszámoló bizonylatok egy részét vagy egészét az irányító hatóság jóváhagyta.)

Ha Ön állami támogatásban részesül, az előleg folyósításától számított három éven belül el kell számolnia az előleggel.

Szállítói előleg:

A Kbt. hatálya alá tartozó beszerzésnél, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén Önnek a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére a szerződés – tartalékkeret nélkül számított – elszámolható összege 30%-ának megfelelő mértékű előleg igénylésének lehetőségét.

Ha Ön közsféra szervezet, akkor szállítói finanszírozás alkalmazása esetén

- a) a Kbt. hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárás,
- b) a Kbt. 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti beszerzés

eredményeként kötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére a szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összege 30 %-ának megfelelő mértékű szállítói előleg igénybevételeének lehetőségét.

Ha Ön közsféra szervezet, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén a Korm. rendeletben foglaltak alapján fordított áfa-előleg igénybevételeire is jogosult.

Önnek a szállítói előleg 50%-ával legkésőbb a szállítói szerződés szerinti ellenszolgáltatás elszámolható összege 50%-át meghaladó teljesítésekor haladéktalanul el kell számolni.

A szállítói előleget visszaköveteljük, ha Ön nem nyújt be időközi kifizetési kérelmet a szállítói előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja.

7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?

A projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeit Önnek önerőből kell fedeznie.

7.3. Melyek az elszámolható költségek?

A **projekt Európai Unióval elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a projekt támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A **projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeinek** a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, nem elszámolható költségek vagy a nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a projekt teljes költségének, azonban nem részei a projekt Európai Unióval elszámolható összköltségének, tehát ezeket a költségeket Önnek saját forrásból kell majd fedeznie.

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a projekt teljes költségét!

A támogatási kérelemben és a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni, ha a projekt tartalmaz

- olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem az arra jóváhagyott, az Európai Unióval elszámolható összköltség terhére kíván megvalósítani, vagy
- olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet Ön saját forrásból, de a projekt részeként kíván megvalósítani.

A projekt költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költség típusokra, illetve költségelemekre vonatkozó általános szabályozást az Elszámolási Útmutató tartalmazza.

A felhívás keretében az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1) Projektelőkészítés költségei

Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költségei

- környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat
- költség-haszon elemzés
- egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat
- egyéb szükséges háttér tanulmányok (pl.: PET), vizsgálatok, szakvélemények (pl.: civil szervezetek szakvéleményei)
- műszaki tervek (engedélyezési, kiviteli, tendertervek)

Közbeszerzés költsége

- közbeszerzési szakértő díja, közbeszerzési dokumentáció összeállítása, közbeszerzési tanácsadói tevékenység díja
- közbeszerzési eljárás díja
- rendszerhasználati díj

Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség

- hatósági díjak
- projekt kapcsán szükséges településrendezési terv módosításának költsége
- vízkárelhárítási terv
- települési vízkárelhárítási tervek felülvizsgálata
- Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv (ZIFFA)
- Kerékpárforgalmi Hálózati Terv készítése, felülvizsgálata
- Közúti biztonsági hatásvizsgálat és/vagy audit
- művelési ág váltás, művelési ágból való kivétel költségei
- vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szimulációs modellezés, szükséges adatok beszerzése és kalibrálás költségei
- egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség
- építést megelőző forgalomszámlálás

2) Beruházáshoz kapcsolódó költségek

Ingtatlanvásárlás költségei

Ingtalan bekerülési értéke, vagy ezen belül:

- ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog megváltása,
- kisajátítási terv,
- értékbecslés,
- kártalanítási költség,
- ügyvédi díj,
- egyéb adás-vétellel kapcsolatos költség.

Ingtalanvásárlás költsége a fejlesztési elképzelés keretén belül kizárólag abban az esetben számolható el, amennyiben a Felhívás 2.1 pontjában felsorolt támogatható tevékenységek valamelyikének helyszínéül szolgál.

A lehetséges kedvezményezett helyi önkormányzatán kívül más szervezet ingatlanvásárlása nem támogatható.

A megvásárolt ingatlan az önkormányzati törzsvagyron részét kell, hogy képezze és a projekt fenntartási időszak végéig nem idegeníthető el.

Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó kártalanítási költségek:

Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó, tulajdonszerzéssel nem járó kártalanítási költségek, pénzbeli térítések (pl. vezetékjogi kártalanítás, fennálló bérleti jog és a beruházással érintett ingatlan használatára vonatkozó jogviszony megszüntetésének költségei) elszámolhatóak, ha a projekt megvalósításához közvetlenül és elengedhetetlenül kapcsolódnak.

Terület-előkészítési költség

A terület beruházásra alkalmassá tétele érdekében végzett előkészítő munkák költségei:

- megelőző régészeti feltárás; régészeti megfigyelés, régészeti megfigyelés során előkerült lelőhely feltárása (mentő feltárás);
- löszmentesítés;
- terület-előkészítéshez kapcsolódó földmunka.

Építéshez kapcsolódó költségek

A Felhívás 2.1 pontjában felsorolt támogatható tevékenységek bontási, építési és vízépitési munkáinak költségei, továbbá a projekt megvalósítás miatt szükségessé váló helyreállítási munkák költségei, bontás, hulladékelszállítás, kármentesítés költségei, új építés, bővítés, átalakítás, felújítás, akadálymentesítés, technológiai szerelés, próbaüzem, beüzemelés, növénytelepítés és egyéb zöldfelület fejlesztés költségei.

Eszközbeszerzés költségei

Bekerülési érték, ill. annak egyes tételei az alábbi esetekben, amennyiben nem az építéshez kapcsolódó költségek között szerepelnek:

- Bel- és csapadékvíz elvezetéséhez és átemeléséhez, a vizek szennyezésének megelőzéséhez szükséges műszaki eszközök (pl. szivattyúk, uszadék-fogók, stb.) beszerzése
- Szivattyútelepek vezérlésének automatizálásához kapcsolódó rendszerek beszerzése
- Egyéb kapcsolódó eszközbeszerzés, ahol a 2.1. pont támogatható tevékenységei azt nevesítik (pl.: automata forgalomszámláló berendezés)

Immateriális javak beszerzése

- vagyoni értékű jog bekerülési értéke
- szoftver bekerülési értéke
- egyéb szellemi termék bekerülési értéke

Kármentesítéshez kapcsolódó műszaki beavatkozás költsége

3) Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei

Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége

Műszaki jellegű szolgáltatások költsége

Egyéb szakértői szolgáltatás költségei

Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége

Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei

Az érintett lakosság kötelező szemléletformálásához és tájékoztatásához kapcsolódó költségek (szakértői, előadói díjak, az előadások, képzések, rendezvények megszervezésének, lebonyolításának költségei, kommunikációs kampányok), ahol a 2.1 pont támogatható tevékenységei alapján támogatható.

Egyéb szolgáltatási költségek

4) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek

Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek

5) Projektmenedzsment költség

Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása:

- munkabér
- foglalkoztatást terhelő adók, járulékok
- személyi jellegű egyéb kifizetések

Projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség:

- utazási költség
- helyi közlekedés költségei
- napiidő

Projektmenedzsmenthez igénybevett szakértői szolgáltatás díja

Egyéb projektmenedzsment költség:

- projektmenedzsmenthez kapcsolódó iroda, eszköz és immateriális javak bérleti költsége
- projektmenedzsmenthez kapcsolódó anyag és kis értékű eszközök költsége

6) Adók és közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)

Adók és közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)

7) Tartalék

Tartalék

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás keretében a beruházáshoz kapcsolódó tárgyi eszköz és immateriális javak beruházási költsége számolható el.

Közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén:

A működtetésre a későbbiek során odaítélendő ellentételezés megállapításakor a támogatásból megvalósított beruházás értékét is figyelembe kell venni, tekintettel arra, hogy azt a kedvezményezett nem a saját költségén valósította meg. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásból (ide értve a csekély összegű támogatást is) és az Altmark-feltételeknek megfelelő támogatásból megvalósult beruházások esetében az értékcsökkenés vonatkozásában működési támogatás nem nyújtható.

A támogatás mértékét a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikke szerint kell megállapítani. A támogatás mértéke nem haladhatja meg a közszolgáltatás ellátásának nettó költségét. A nettó költség kiszámítható a 2012/21/EU bizottsági határozat szerint meghatározott költségek és bevételek közötti különbséggént. Kiszámítható továbbá a közszolgáltatási kötelezettséget teljesítő vállalkozás nettó költsége és ugyanazon vállalkozás közszolgáltatási kötelezettség nélküli nettó költsége vagy haszna közötti különbséggént. A közszolgáltató részére a 2012/21/EU bizottsági határozat alapján ésszerű nyereség adható.

A projekt keretében beszerzett, az állam tulajdonába kerülő érték (eszközbeszerzés, immateriális javak értéke) nem minősül állami támogatásnak, azaz a közszolgáltatással kapcsolatban felmerült költségnek, tekintettel arra, hogy az adott eszköz tulajdonosa az állam lesz, és így az nem jelent előnyt a támogatást igénylő részére.

Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén:

A beruházási támogatás esetén az immateriális javak és a tárgyi eszközök következő költségei

a) az infrastruktúra építésének, korszerűsítésének, bővítésének, megvásárlásának, megőrzésének és fejlesztésének költsége, ha az infrastruktúra időbeli vagy térbeli kapacitását évente legalább 80%-ban kulturális célra használják,

b) a kulturális örökség megszerzésének költsége (pl. a lízingdíj, a kapcsolódó illetékek vagy a kulturális örökség áthelyezésének költsége),

c) a tárgyi és szellemi kulturális örökség védelmének, megőrzésének, újjáépítésének és helyreállításának költsége (pl. a megfelelő körülmények között történő tárolás költsége, a speciális eszközök, anyagok használatából fakadó többletköltség, valamint a dokumentációs, kutatási, digitalizálási és publikációs költség),

d) a közönség kulturális örökséghez való hozzáféréseinek javítását szolgáló intézkedések költsége (pl. a digitalizálással és egyéb új technológiákkal, a speciális szükségletű személyek hozzáférési lehetőségeinek javításával kapcsolatos, valamint a prezentációk, programok és látogatók tekintetében a kulturális sokszínűség elősegítésével kapcsolatos költség),

e) a kulturális projektek és tevékenységek, együttműködési és csereprogramok, valamint ösztöndíjak költsége (pl. a kiválasztási eljárással kapcsolatos marketing és a projekt eredményeként közvetlenül felmerülő költség)

számolható el.

Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatás esetén:

A beruházási támogatás esetén a tárgyi eszköz és az immateriális javak beruházási költsége számolható el.

Szennyezett terület szennyeződésmegszüntetése érdekében nyújtott támogatás esetén:

A támogatás keretében a terület szennyeződésmegszüntetése érdekében kapcsolódó költsége számolható el, függetlenül attól, hogy az adott költség tárgyi eszközként feltüntethető-e a kedvezményezett mérlegében.

Az így meghatározott elszámolható költségből le kell vonni a szennyeződésmentesített földterület független szakértő által meghatározott, a projekt megvalósítása következtében várható értéknövekedését.

7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?

7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?

A felhívás keretében támogatott projektek költségei elszámolhatóságának kezdete: 2021.01.01., vége: 2029.06.29.

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztásával kapcsolatban kérjük, figyeljen az alábbiakra:

1) Piaci ár igazolása:

A költségszámítás alapjául szolgáló egységárak nem haladhatják meg a szokásos piaci árat, illetve a jelen Felhívás 7.5. pontjában rögzített tevékenységek esetén feltüntetett korlátokat. Piaci ár igazolása a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés esetében a közbeszerzés dokumentációjával, vagy közbeszerzési kötelezettség hiányában, illetve a közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzések esetében több lehetséges szállítótól történő ajánlatkérés keretében beérkezett ajánlatokkal történhet. Legalább három, egymástól és a támogatást igénylő(k)től/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlat megléte szükséges. In-house beszerzés esetén a Kedvezményezett a piaci árat az Elszámolási Útmutató in-house beszerzésekre vonatkozó elszámolhatósági szabályainak betartásával, és a nem független árajánlat mellett, három egymástól és a támogatást igénylő(k)től/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlattal igazolja. Az ajánlatkérést úgy kell lebonyolítani, hogy az igazolás feltételei teljesíthetők legyenek.

Nem közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén a piaci árak való megfelelés ellenőrzése céljából a támogatást igénylőnek az Elszámolási Útmutató alapján a piaci árak való megfelelést igazoló dokumentumokat legkésőbb a költség felmerülésekor kell benyújtani, amennyiben korábban nem kerültek benyújtásra. Ennek megfelelően a kedvezményezettnek legalább három részletes árajánlatot szükséges benyújtania minden releváns költségvetési tétel esetében. Közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén elegendő egy indikatív árajánlat, vagy építési tevékenység esetében tervezői költségbecslés benyújtása minden releváns költségvetési tétel esetében.

Azon szerződések esetén, amelyek elszámolható összköltsége nem haladja meg a 100 000 forintot, a támogatást igénylő/kedvezményezett részéről nem szükséges a piaci ár alátámasztása, azt az irányító hatóság nem vizsgálja. A három millió forintnál nagyobb elszámolható összköltségű projektek azon leendő szerződéseinek esetében, melyek tervezett elszámolható költsége nem haladja meg a 300 000 forintot, a szokásos piaci árak való megfelelést alátámasztó dokumentumokat a kedvezményezettnek nem kell benyújtania az irányító hatósághoz, azonban azokat az irányító hatóság helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrizheti.

A nyílt kereskedelmi forgalomban beszerezhető eszközök esetén az írásos ajánlatok kiválthatóak hivatalos árajánlatok bemutatásával (pl.: forgalmazó cégek honlapja).

Az árajánlatkéréseket és az ajánlatok beérkezését megfelelően dokumentálni szükséges (postai feladás bélyegzője/faxjelentés/érkeztetés/iktatás), mely a helyszíni ellenőrzések során ellenőrzésre kerül. Az alátámasztó dokumentumok (árajánlatok, kimutatások) nem lehetnek a megrendelés időpontjához képest 6 hónapnál régebbiek.

Kifizetési igénylés ellenőrzése során amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a

projektgazdától/ajánlatkérőtől független²⁶ piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják) a felmerült költségek a projekt terhére nem elszámolhatóak.

A személyi jellegű ráfordítások megalapozására benyújtandók a támogatási kérelem benyújtását megelőző évre vonatkozó bérkartonok vagy egy nyilatkozat az érintett időszak személyi jellegű ráfordításainak értékéről, melynek megalapozottságát a támogató ellenőrzi. Amennyiben célfeladat kerül megállapításra a projektben elvégzendő feladatokra, úgy a célfeladat keretében megállapított bér/illetmény havi összege nem haladhatja meg az adott munkavállaló, Kedvezményezetténél, a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes bérének/illetményének havi összegét. A támogatási kérelem költségvetésében minden esetben szükséges megjelölni, hogy az adott személy foglalkoztatása milyen jogviszonyban történik majd, és részletesen kerüljön bemutatásra a tervezett költség számítási módja.

Meglévő foglalkoztatott esetében az elszámolható személyi jellegű ráfordítások csak indokolt esetben (pl.: munkaidő növekedés, feladatbővülés, munkakörbővülés) és mértékben emelkedhetnek a támogatási igény benyújtását megelőző utolsó évi átlagbérhez képest.

A piaci ár bizonyítása a Kedvezményezett feladata és felelőssége. Ezáltal a projekt költségvetésének és az abban szereplő költségteleknek megfelelően részletezettnek, szakmai indoklással ellátottnak és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy a piaci áraknak történő megfelelés ellenőrizhető legyen. A költségvetés részletezettségét és bemutatását minden költségelem vonatkozásában úgy kell megtenni, hogy beazonosítható legyen a tervezett egységár, annak felosztása költség tételekre, az egység megnevezése, szakmai indoklás a mértékére vonatkozóan.

A piaci ár igazolásától eltekinteni csak az Irányító Hatóság által adott egyedi engedély alapján, a beszerzendő eszköz vagy szolgáltatás egyedi jellegének alátámasztásával lehet (pl.: hatósági árak, közüzemi szolgáltatás, vagy olyan speciális eszköz, technológia, amelyek csak egy gyártótól szerezhető be, vagy az adott eszközt, berendezést csak egy kizárólagos forgalmazó hozhatja be Magyarországra). Az ellenőrzéshez ilyen esetben biztosítani kell legalább egy referenciaárat, az alábbi források valamelyikéből (a gyártó hivatalos árlistái, katalógusai; külföldi képviseletek árlistái, katalógusai; a forgalmazó által más, a kedvezményezettől független szervezeteknek adott árajánlat – amennyiben a forgalmazó ezeket rendelkezésre bocsátja).

Nem kell alátámasztani a piaci áraknak való megfelelést, ha az adott költség elszámolása egyszerűsített költségelszámolás (százalékban meghatározott átalány, átalányalapú egységköltség) keretében történt. Ilyen esetekben alátámasztó dokumentációt sem kell biztosítani, kivéve, a Felhívás 7.3.1 pontjában hivatkozott benyújtandó dokumentumokat.

A támogatást igénylő és a kedvezményezett köteles vizsgálni az ajánlattevők szerződés teljesítésére való alkalmasságát.

A projekt megvalósítás szakaszában költségvetési tételt érintő szerződésmódosítás esetén minden releváns esetben szükséges benyújtani a piaci ár megfelelését alátámasztó dokumentumokat és szakmai indoklást a módosításra vonatkozóan. A módosítást minden esetben a módosítással érintett költség, elszámolásra történő benyújtása előtt szükséges benyújtani.

A piaci ár kedvezményezetti tájékoztatója az alábbi linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/>

- 2) A felhívás keretében egyszeri elszámolásra nincs lehetőség.
- 3) Az alábbi költségek tekintetében összesítőként történik a megvalósítás során az elszámolás, amennyiben releváns:
 - a) Személyi jellegű költségek elszámolása a Személyi jellegű költségek összesítőjén (kivéve: egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásához kapcsolódóan)
 - b) Áfa-összesítő fordított adózás esetére alkalmazandó

²⁶ Nem független az az ajánlattevő, amelyben a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója, tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói, vagy kinevezési jogokat gyakorol, vagy fordítva, amely olyan szállítótól származik, amelynek tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója a kedvezményezett szervezetében vagy a másik ajánlattevő szervezetében tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói vagy kinevezési jogokat gyakorol. Nem független továbbá az ajánlattevő, ha a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsoló vállalkozásnak minősül.

- c) Az utazási és kiküldetési (napidíj) költségtérítés elszámolása az Összesítő az utazási és kiküldetési (napidíj) költségtérítés elszámolásához összesítőn (kivéve: egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásához kapcsolódóan)
- d) Anyagköltség elszámolása az anyagköltség összesítőn
- e) Kis támogatástartalmú számlák a Kis támogatástartalmú számlák összesítőjén

A kis támogatástartalmú bizonylatok összesítőjén elszámolható bizonylatok maximális támogatástartalma: amennyiben a 25 millió forintnál kevesebb támogatással megvalósuló projektek esetén az elszámoló bizonylat támogatástartalma a 100 ezer forintot nem haladja meg, illetve a legalább 25 millió forint támogatással megvalósuló projektek esetén az elszámoló bizonylat támogatástartalma az 500 ezer forintot nem haladja meg, az elszámoló bizonylatot „Kis támogatástartalmú számlák összesítőjén” szükséges elszámolni.

- 4) Őnnek nincs lehetősége költségelszámolásra, ha az szóbeli megállapodáson alapul.
 - 5) Községfővárosi szervezetek esetén a projektmenedzsment költségek elszámolhatósága tekintetében figyelembe kell venni az Elszámolási Útmutatóban foglalt előírásokat.
 - 6) Saját teljesítés az Elszámolási Útmutatóban leírtak szerint az alábbi költségkategóriák költség típusai vonatkozásában számolható el:
 - Projektelőkészítés költségei (összes költség típus vonatkozásában);
 - Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei (összes költség típus vonatkozásában, kivéve: szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj);
 - Projektmenedzsment költségek (összes költség típus vonatkozásában, kivéve: projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség és egyéb projektmenedzsment költség).
- Saját teljesítés keretén belül az Elszámolási Útmutató értelmében a közreműködő munkatársak személyi jellegű ráfordításait számolhatja el.
- Ha Ön helyi önkormányzat kedvezményezett és az adott költség tekintetében a saját teljesítést lehetővé teszi a felhívás, akkor elszámolhatja a polgármesteri hivatal vagy közös önkormányzati hivatal alkalmazásában álló munkatársak bruttó munkabér- és bérjárulék költségét is a vonatkozó szabályozás feltételeinek betartásával.
- 7) Az építési beruházás vagy építési koncesszió esetén a 300 000 000 Ft-ot elérő vagy meghaladó elszámolható költségelem vonatkozásában a Korm. rendelet 251. § (1) bekezdése szerinti kedvezményezett esetén csak szállítói finanszírozás alkalmazható, kivéve a szakaszolt projekt esetén, vagy ha az irányító hatóság vezetője az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével ettől eltérően dönt.

Összeférhetetlenségi szabályok:

A Korm. rendelet értelmében a nem közbeszerzés köteles beszerzések esetében figyeljen az alábbi összeférhetlenségi szabályokra:

Nem független az az ajánlattevő,

- a) amelyben a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy ezek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, továbbá ezen személy hozzátartozója az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói, vagy kinevezési;
- b) amelynek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, a támogatást igénylő / kedvezményezett szervezetében vagy ugyanazon beszerzés vonatkozásában másik ajánlattevő szervezetében az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói vagy kinevezési; vagy
- c) ha a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolt vállalkozásnak minősül.

Az összeférhetlenség vonatkozásában hozzátartozónak minősül a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. és 2. pontja értelmében a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa.

7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?

A projekt tervezése során az egyes elszámolható költség típusok vonatkozásában vegye figyelembe a következő korlátozásokat:

Költség típus	Maximális mértéke az összes elszámolható összköltségre vetítve (%)
Közbeszerzési eljárások lefolytatása	1,00 %
Ingatlan vásárlás	2,00 %
Terület előkészítés (régészeti feltárás, lőszermentesítés, földmunkák stb.)	2,00 %
Műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit	1,00 %
Tartalék	5,00%

A projektek esetében a meghatározott százalékos korlátok módosíthatók a projekt előkészítés és projekt megvalósítás során a projekt keretében a **közbeszerzési eljárások lefolytatása, ingatlanvásárlás, terület előkészítés és műszaki ellenőri szolgáltatás** elszámolható költségei tekintetében, amelyek összes elszámolható költsége az átcsoportosítást követően sem haladhatja meg az összes elszámolható költség 6,00%-át, kivéve az ingatlanvásárlást. Az ingatlanvásárlás költség típusra a Kormány egyedi hozzájárulása esetén lehet átcsoportosítani legfeljebb 10%-ig.

A felhívás keretében a fenti táblázatban meghatározott százalékos korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a projekt megvalósítás során kötelező. A költségvetés összeállításakor kérjük, hogy figyeljen arra, hogy az egyes költség típusok maximális mértékére vonatkozó százalékot két tizedes jegy pontossággal határozza meg, mert a kérelem elbírálásakor ezt megvizsgáljuk.

A táblázatban szereplő százalékos korlát a projekt megvalósítás befejezésekor – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – projektszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költség típusokra megállapított összeg nem növekedhet.

A fenti korlátozások nem jelentik a felsorolt költség típusok százalékban meghatározott átalánnyal történő elszámolását. A költségvetésnek meg kell felelnie a felhívás 7.3.1 pontjában leírtaknak is.

Szakmai jellegű belső költségvetési korlátok:

Költség típus	Maximális mértéke az összes elszámolható költségre vetítve (% vagy összeg)
Az A) főtevékenység esetében: 2.1.2.2. I. b) Csapadékcsatorna-hálózat építéssel közvetlenül érintett, a beruházás során sérült közúthálózat burkolat, járda, kapubejáró, parkoló felület beruházás előttivel azonos típusú burkolattal történő helyreállítása (teljes útburkolat felújítása kizárólag indokolt esetben lehetséges), átereszek átépítése, bővítése	15%
Az A) főtevékenység esetében: Befogadón végzett beruházások	20%
Az A) és D) főtevékenységek esetében: Kötelező szemléletformáló és tájékoztató programok	2%
A B) főtevékenység esetében: Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztési- és fenntartási akcióterv (ZIFFA) készítése	
• ZIFFA kataszter nélkül	legfeljebb bruttó 5 millió Ft
• ZIFFA kataszter	nem városi jogállású település esetében legfeljebb bruttó 10 millió Ft

	városi jogállású település esetében legfeljebb bruttó 20 millió Ft
A 2.1.2.2. b) tevékenység esetében (Önkormányzati és állami tulajdonú belterületi közutak esetében, amennyiben ahhoz fenntartható közlekedési mód nem kapcsolódik)	20%
A közúti közösségi közlekedési szolgáltatás műszaki fenntarthatósága érdekében önkormányzati vagy állami tulajdonú útszakasz felújítása (pl.: a meglévő járatok útvonalának a megtartásáért) (2.3. fejezetének IV. 8) d) alpontja szerinti)	40%
Meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése, fejlesztése (2.1.2.2. IV. b) alpontja szerinti)	50%
Fenntartható mobilitási terv elkészítése (2.1.1. D) II. d) alpontja szerinti)	maximum bruttó 70 millió Ft
Fenntartható mobilitási terv felülvizsgálata (2.1.1. D) II. d) alpontja szerinti)	maximum bruttó 15 millió Ft

7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a 7.3. pontban, különösen:

- 1) a Felhívásban foglalt fejlesztésekhez közvetlenül nem kapcsolódó költségek;
- 2) saját teljesítés (kivéve az 7.4. pontban felsorolt költségeket);
- 3) levonható áfa;
- 4) kamattartozás kiegyenlítés;
- 5) hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy garanciadíj-támogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás formájában;
- 6) hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek;
- 7) deviza-átváltási jutalék;
- 8) pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamveszteség;
- 9) bírságok, kötbérek és azok perköltsége;
- 10) minden olyan költségátétel, amely vonatkozásában a piaci ár a felhívás 7.4. pontjának megfelelően nem alátámasztott.

8. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a Korm. rendelet alapján területi kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek kiválasztásra.

A projektekről standard eljárás szabályai szerint születik döntés.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van hiánypótlásra.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van tisztázó kérdés alkalmazására.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van szóbeli egyeztetésre.

Az irányító hatóság a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot hív össze.

A támogatási kérelmekről az irányító hatóság vezetője szakaszos elbírálással dönt.

Az eljárásrendre vonatkozó további információk az "ÁÚF 21-27" 3. fejezetében találhatók.

A TKR kiemelt eljárásrendet alkalmazó megyék esetén a kiválasztási eljárásrendre vonatkozó előírások – a fentiekől eltérő módon – a területi szereplőre vonatkozó területspecifikus mellékletben található meg. A Felhívás 13.3. pontja tartalmazza a területspecifikus mellékleteket, külön jelölve a TKR kiemelt eljárásrendben hirdető megyéket.

8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?

Azok a támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, a felhívásban és mellékleteiben foglalt kritériumoknak, és az alábbi kritériumoknak:

1) Nem hiánypótoltható jogosultsági kritériumok:

- A támogatást igénylő által benyújtott nyilatkozat a felhívásban előírt módon került aláírásra vagy hitelesítésre, az aláírás hiánytalan, érvényes és hiteles.
- A támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.
- A támogatást igénylő a jelen felhívásban meghatározott lehetséges támogatást igénylő körbe tartozik.

A fenti jogosultsági kritériumok nem hiánypótolthatóak. Ezért ha a támogatási kérelem nem felel meg ezeknek a szempontoknak, akkor a kérelmet hiánypótlási felhívás nélkül elutasítjuk.

2) Hiánypótoltható jogosultsági szempontok:

- A támogatási kérelmet magyar nyelven nyújtották be.
- A támogatási kérelem adatlapjának valamennyi rovata jelen Felhívás, illetve az "ÁÚF 21-27" c. dokumentumban megadott szempontok szerint ki van töltve és minden kérdésére hiánytalanul választ ad.
- A támogatási kérelemben szereplő, az igényelt támogatásra vonatkozó táblázatok adatai egyezők.
- A fejlesztés megvalósításának időtartama a felhívásban megadott időintervallum maximumán belül van.
- A hiánypótolható, kötelezően csatolandó mellékletek benyújtásra kerültek.
- A támogatást igénylő rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal vagy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel.

A fenti jogosultsági kritériumok esetében egy alkalommal hiánypótlási felhívást küldünk, ha az adott jogosultsági kritérium, vagy az adott jogosultsági szempontot igazoló dokumentum hiánya vagy hibája hiánypótlás keretében pótolható.

3) Tartalmi értékelési szempontok:

Az értékelés megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg/nem releváns minősítéssel történik. A „megfelelt”, „nem felelt meg”, vagy „részben megfelelt” minősítést a szakmai értékelőnek részletes indoklással kell alátámasztania.

Amennyiben az adott szempontra vonatkozó információk alapján nem dönthető el egyértelműen, hogy a projekt megfelel-e, vagy sem a kritériumban elvártaknak, akkor egyszeri alkalommal tisztázó kérdés kerül megküldésre a támogatást igénylőnek. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség. Amennyiben a kérelmező a tisztázó kérdésben foglaltakat nem teljesíti, vagy válasza alapján továbbra sem egyértelmű a kritériumnak való megfelelés, akkor az adott szempont a rendelkezésre álló információk alapján kerül értékelésre.

„Részben megfelelt” és „nem felelt meg” válasz esetén a szakmai értékelő támogatási feltételt szabhat az adott szempont teljesülésére.

Amennyiben az **1.1, 1.2, 1.3., 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.8 vagy 3.1** pontok valamelyikében az értékelési szempont „nem felelt meg” minősítést kap, **abban az esetben az Irányító Hatóság a támogatási kérelmet elutasítja.**

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)
Minden tevékenységre vonatkozóan		
1.1	A projekt illeszkedik a felhívás céljához. A fejlesztés a felhívásban szereplő célokat teljesíti, illetve azokhoz hozzájárul.	megfelelt/nem felelt meg
1.2	A támogatást igénylő és a támogatási kérelem tárgya nem tartozik a Felhívás 1.2. pontjában és az ÁÚF 21-27 c. dokumentumban meghatározott kizáró okok alá.	megfelelt/nem felelt meg
1.3.	TKR kiemelt eljárásrendű projekt esetében a támogatási kérelem tartalma megfelel az illetékes területi szereplő által, a vonatkozó Integrált Területi Programban meghatározott, és a TOP Plusz Monitoring Bizottsága által jóváhagyott területi kiválasztási kritériumoknak és az illeszkedés minden kiválasztási kritérium vonatkozásában külön ismertetésre került, az illeszkedés mindezek alapján igazolt. Az illeszkedés a PET-ben szöveges formában kifejtésre került. Az adott területi szereplő területi kiválasztási kritériumok szempontjai jelen felhívás terület-specifikus mellékleteinek a 8.2. pontjában találhatóak. Megfelelt minősítés csak akkor adható, ha a támogatási kérelem valamennyi szempontnak megfelel. TKR standard eljárásrend esetében nem releváns minősítést szükséges adni.	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
Kizárólag az „A”, „B” és „C” főtevékenységhez kapcsolódóan		
1.4.	Városi jogállású település esetén, valamint nem városi jogállású, de választható tevékenységként a projekt keretében ilyen dokumentumot készítő települések számára a projekt illeszkedik az Integrált Településfejlesztési Stratégiához vagy településfejlesztési tervhez. Amennyiben a város nem rendelkezik ilyen dokumentumokkal, vállalja, hogy a projekt keretében kidolgozza azt, illetve amennyiben nem illeszkedik a meglévő stratégiához, vállalja, hogy legkésőbb az 1. mérföldköig módosítja azt és igazolja az illeszkedést.	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
2.	Szakmai indokoltság, megalapozottság	
Minden tevékenységre vonatkozóan		
2.1	A helyzetelemzés az elvárásoknak megfelelően készült és alátámasztja a tervezett fejlesztés indokoltságát, szükségességét.	megfelelt/nem felelt meg
2.2	A projekt csak a jelen Felhívás 2.1. pontjában meghatározott támogatható tevékenységekhez igényel támogatást, valamint a projektjavaslat tartalma megfelel a 2.3., 5. és 6.2. pontban foglalt elvárásoknak.	megfelelt/nem felelt meg
Kizárólag az „A” főtevékenységhez kapcsolódóan		
2.3	A tervezett szakmai koncepciót az illetékes TVT vizsgálta és csatolásra került a vonatkozó előzetes szakvéleménye.	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)
2.4	A támogatási kérelemben bemutatott korábbi káresemények mértéke, gyakorisága, okozott kárértéke, a védendő értékek vagy a fejlesztés szükségességének bemutatása alapján a fejlesztési igény megalapozott, a projekt megvalósítása indokolt. Meglévő csatorna hálózat korszerűsítés esetében a kiinduló műszaki állapot szövegesen és fotódokumentációval bemutatásra került.	megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
2.5	Amennyiben a talaj és talajvízadottságok lehetővé teszik, előnyben részesíti az alkalmazott műszaki vagy természetközeli megoldás a vízvisszatartást, késleltetett levezetést, erózióvédelemmel; lehetővé téve a területi beszivárgás elősegítését. (Pl. magas talajvízállású területeken ennek tervezése nem releváns, azonban minden ilyen esetben szükséges ezt bemutatni.)	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
A „B” és „C” főtevékenységhez kapcsolódóan		
2.6	Az igényfelmérés megtörtént és alátámasztja a fejlesztés céljait.	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
Kizárólag a „D” főtevékenységhez kapcsolódóan		
2.7	A beruházás biztosítja a biztonságos közlekedési feltételeket valamennyi közlekedő számára. A projekt a közúti közlekedésről szóló 1988. I. tv. 8. § (1a) bekezdésével összhangban került tervezésre valamennyi érintett közlekedő igényeinek a figyelembevételével. (Ezért a beavatkozás tervezése és megvalósítása során úgy kell eljárni, hogy a biztonságos közlekedési feltételek valamennyi közlekedő számára biztosítottak legyenek. Ezért a gyengébb közlekedők védelme érdekében a gyalogos, kerékpáros és a közösségi közlekedési módok biztonságos közlekedési feltételeinek a fejlesztését és kialakítását is tervezni szükséges a beavatkozásokban. Az egyes közlekedési módok tervezésének az elhagyása akkor lehetséges, ha az adott beruházásnak ilyen közlekedési mód felülete vagy útvonala egyértelműen nem a része. A támogatást igénylő projektötlet esetén fentiekről a PET-ben nyilatkozik, részletes műszaki dokumentációval rendelkező projekt esetén a fentieknek való megfelelést a PET-ben részletezi, továbbá a feltétel teljesülése a megalapozó igazoló dokumentumokban, és a műszaki tervekben kerül ellenőrzésre. Kizárólag SUMP készítésére vagy felülvizsgálatára vonatkozó projekt esetében nem releváns.)	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
2.8	Kerékpárosbarát fejlesztés esetén bemutatásra került a beruházás területét szemléltető vázlatos, térképi átnézet rajz vagy nyomvonalterv a felhívás 2.3. IV. 4) b) pontjában meghatározottak szerint (pl.: kerékpárosbarát településrészre, kerékpárosbarát	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)
	településre, vagy településeket összekötő kerékpárforgalmi útvonalra vonatkozóan). (Kizárólag SUMP készítésére vagy felülvizsgálatára vonatkozó projekt esetében nem releváns.)	
Kizárólag az „A” és „D” főtevékenységhez kapcsolódóan		
2.9	A kötelező szemléletformáló és tájékoztató programok betervezésre és bemutatásra kerültek.	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
Kizárólag az „E” főtevékenység esetében		
2.10	Barnamezős terület kármentesítése esetén a Felhívás 13.3. pont fogalomjegyzékében a „Barnamezős terület” fogalomnak való megfelelés igazolásra került (Projekt- előkészítő Tanulmányban).	megfelelt/nem felelt meg/nem releváns
3.	Fenntarthatóság, horizontális szempontok	
Minden tevékenység esetében		
3.1	A tervezett tevékenység hosszú távú (legalább 5 éves) fenntartásának intézményi, műszaki és pénzügyi háttere bemutatott. A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított, a támogatást igénylő megfelelően felmérte és biztosítani képes az üzemeltetési, karbantartási, pótlási költségeket.	megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg
3.2	A támogatási kérelem megfelel a horizontális elvárásoknak.	megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg
4.	Költségvetés vizsgálata	
Minden tevékenység esetében		
4.1	A támogatási kérelem megfelel a Felhívásban meghatározott költségkorlátoknak és egyszerűsített költség elszámolási módoknak. A beruházás az európai uniós állami támogatási szabályok alapján támogatható.	megfelelt/nem felelt meg

Terüleetspecifikus értékelési szempontok a felhívás adott területi egységre vonatkozó terüleetspecifikus mellékletében találhatók.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 106.§ f) alpontja szerint az irányító hatóság vizsgálja a támogatást igénylő korábbi projektjeivel kapcsolatban a monitoring és információs rendszerben rendelkezésre álló információkat, különösen a pénzügyi korrekciót eredményezett szabálytalanságokat.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 106.§ g) alpontja értelmében az irányító hatóság figyelembe veszi az adott támogatási kérelemmel összefüggő, a rendelet IX. fejezete szerinti közbeszerzési eljárások ellenőrzésének eredményét annak érdekében, hogy el nem számolható támogatási összeg ne kerüljön odaítélésre.

9. AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések

Támogatáshalmozódás:

Azonos, vagy részben azonos azonosítható elszámolható költségek esetén állami támogatás abban az esetben halmozható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással, ha az nem vezet a csoportmentességi rendeletekben, vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitás túllépéséhez.

Állami támogatás különböző azonosítható elszámolható költségek esetén halmozható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással.

Az egy projekthez igénybe vett összes támogatás - függetlenül attól, hogy annak finanszírozása uniós, országos, regionális vagy helyi forrásból történik - támogatási intenzitása vagy összege nem haladhatja meg az irányadó uniós állami támogatási szabályokban meghatározott támogatási intenzitást vagy támogatási összeget.

A kockázatfinanszírozási támogatás, az induló vállalkozásnak nyújtott támogatás és a csekély összegű támogatás, amennyiben azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkezik, bármely egyéb, azonosítható elszámolható költségekkel rendelkező állami támogatással halmozható. Az azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező támogatás a csoportmentességi rendeletekben és az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb teljes támogatási intenzitásig, támogatási összegig vagy finanszírozási összegig bármilyen más, azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező állami támogatással halmozható.

9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok

Csekély összegű támogatás esetén:

A csekély összegű támogatásra vonatkozó részletes szabályokat az Európai uniós működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet (HL L 352, 2013. 12.24. 1.o), a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Az egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások részére az 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó, Magyarországon az adott évben valamint az azt megelőző két pénzügyi évben odaítélt csekély összegű támogatás (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban: támogatás) bruttó támogatástartalma nem haladhatja meg a 200 000 eurónak, közúti kereskedelmi áru fuvarozást ellenszolgáltatás fejében végző, egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások esetén a 100 000 eurónak megfelelő forintösszeget, figyelembe véve az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 3. cikk (8) és (9) bekezdését.

A támogatás a csekély összegű közszolgáltatási támogatással a 360/2012/EU bizottsági rendeletben meghatározott felső határig halmozható. A támogatás más csekély összegű támogatásokról szóló rendeleteknek megfelelően nyújtott csekély összegű támogatással a fent meghatározott felső határig halmozható.

A támogatás nem halmozható azonos elszámolható költségek vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha az így halmozott összeg meghaladná a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitást vagy összeget.

A kedvezményezettnek az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 5. cikk (1) bekezdése figyelembevételével - az ott meghatározott feltételek teljesítésének megállapítására alkalmas módon - nyilatkoznia kell a részére a támogatás odaítélésének évében és az azt megelőző két pénzügyi évben nyújtott csekély összegű támogatások támogatástartalmáról.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén:

A helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belsőpiacra összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 56. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére a helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatást, ha a támogatás összege egyazon infrastruktúra esetén meghaladja a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt összköltsége meghaladja a 20 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás helyi infrastruktúra építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez nyújtható, ha ezen infrastruktúra helyi szinten hozzájárul az üzleti és a fogyasztói környezet korszerűsítéséhez és ipari bázisok fejlesztéséhez.

A támogatás nyújtásának feltétele, hogy a megvalósuló infrastruktúrát nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes alapon kell a felhasználók rendelkezésére bocsátani. Az infrastruktúra használatáért felszámított vagy eladása során meghatározott árak szokásos piaci árak kell lennie.

Az infrastruktúra működtetését koncesszióba adni vagy azzal harmadik felet megbízni csak nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, a vonatkozó jogszabályok betartásával lehet.

Közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén:

A közszolgáltatásért járó ellentételezésre vonatkozó részletes szabályokat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i 2012/21/EU bizottsági határozatnak (HL L 7., 2012.1.11., 3. o.), a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A 2012/21/EU bizottsági határozat 4. cikke értelmében a megbízási aktusnak (támogatási szerződésnek) a következőket kell tartalmaznia:

- a) a közszolgáltatási kötelezettségek tartalma és időtartama;
- b) a vállalkozás megnevezése és adott esetben az érintett terület;
- c) a támogatást nyújtó által a vállalkozásnak adott kizárólagos vagy különleges jogok jellege;
- d) az ellentételezési mechanizmus leírása és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paraméterei;
- e) a túlkompensáció elkerülésére és visszafizettetésére hozott intézkedések.

A vállalkozás közszolgáltatás nyújtásával való megbízásának időtartama nem haladhatja meg a tíz évet. Tíz évnél hosszabb megbízási időtartam esetén a 2012/21/EU bizottsági határozat csak akkor alkalmazható, ha a közszolgáltató olyan jelentős beruházásra kényszerül, amelyet az általánosan elfogadott számviteli elvekkel összhangban hosszabb időtartam alatt kell amortizálni.

Amennyiben a Támogatott a közszolgáltatás körén belül és kívül is végez tevékenységeket, akkor a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikkének (9) bekezdése értelmében a közszolgáltatás költségeit és bevételeit a többi szolgáltatásától elkülönítve kell kimutatnia belső számláiban, a költségek és bevételek elkülönítésének paramétereivel együtt. A közszolgáltatáson kívül eső tevékenységek költségei magukban foglalják az összes közvetlen költséget, a közös költségek arányos részét és a megfelelő tökemegtérülést. E költségekre nem adható ellentételezés. A Támogatott a támogatásról olyan elkülönített elszámolást köteles vezetni, amelyből a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikkének (2)–(4) bekezdésben meghatározott követelmények ellenőrizhetők.

Ha a Támogatott a 2012/21/EU bizottsági határozat 5. cikkének megfelelően meghatározott összeget meghaladó támogatásban részesül, a kedvezményezettnek a túlkompensációt vissza kell fizetnie. Amennyiben a túlkompensáció összege nem haladja meg az átlagos éves ellentételezés összegének

10 %-át, a túlkompensáció átvihető a következő időszakra és levonható az arra az időszakra fizetendő támogatás összegéből.

Kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás esetén:

A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belsőpiacra összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 53. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító beruházási, *működési vagy zenei és irodalmi alkotások* kiadásához nyújtott támogatásként a következőkhöz nyújtható:

- a) muzeális intézmény, levéltár, könyvtár, művészeti vagy közművelődési intézmény - ide értve a közösségi teret -, koncertterem, filmszínház,
- b) tárgyi kulturális örökség, régészeti lelőhely, emlékmű, történelmi emlékhely és épület, a kulturális örökséghez kapcsolódó természeti örökség, kulturális vagy természeti örökséggé nyilvánított örökség,
- b) a szellemi kulturális örökség valamennyi formája (pl. népi hagyományok, kézművesség),
- c) művészeti vagy kulturális esemény, előadás, fesztivál, kiállítás és hasonló kulturális tevékenység,
- d) kulturális és művészeti oktatási tevékenység, a kulturális kifejezőmódok sokfélesége védelmének és támogatásának jelentőségét tudatosító oktatási és társadalmi célú figyelemfelhívó programok, ideértve az új technológiák alkalmazását is ezen célokra,
- e) zenei és irodalmi alkotások írása, szerkesztése, gyártása, terjesztése, digitalizálása, kiadása és fordítása

Sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatás esetén:

A sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtható támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 55. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére

- a) a sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott beruházási támogatást, ha a támogatás összege projektenként meghaladja a 30 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt teljes költsége meghaladja az 100 millió eurónak megfelelő forintösszeget,
- b) a sportlétesítményhez nyújtott működési támogatást, ha a támogatás összege létesítményenként meghaladja az évi 2 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

A sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatás

- a) beruházási támogatásként sportlétesítmény és multifunkcionális szabadidős létesítmény építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez,
- b) működési támogatásként sportlétesítmény működéséhez

nyújtható.

A támogatott sportlétesítmény, multifunkcionális szabadidős létesítmény építésével, bővítésével, korszerűsítésével, működtetésével, üzemeltetésével történő megbízás odaítélése során átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével kell eljárni.

A támogatott sportlétesítményhez, multifunkcionális szabadidős létesítményhez a felhasználók számára átlátható és megkülönböztetés-mentes módon kell hozzáférést biztosítani. A beruházási költséget legalább 30%-ban finanszírozó vállalkozás a támogatott létesítményt kedvezőbb feltételek mellett használhatja, ha e feltételeket nyilvánossá tesz.

A támogatott sportlétesítmény nem állhat egyetlen hivatásos sportoló vagy hivatásos csapat kizárólagos használatában. A létesítményt az éves időbeli kapacitás legalább 20%-ában más hivatásos vagy amatőr sportolónak vagy csapatnak kell használnia.

Ha a támogatott sportlétesítményt hivatásos csapat használja, a hivatásos csapat esetén alkalmazott díjszámítási feltételeket nyilvánossá kell tenni.

Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén:

A személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés akkor nyújtható, ha a közszolgáltatási szerződés megfelel a *személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény* (a továbbiakban: személyszállítási törvény) 25. §-ában és a *vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet* (HL L 315., 2007.12.3., 1. o.; a továbbiakban: 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet) 4. cikkében foglalt rendelkezéseknek. A személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezésre vonatkozó szabályokat továbbá a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A szolgáltató kiválasztásának összhangban kell állnia a személyszállítási törvény 23. §-ában és az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkében foglaltakkal.

A szolgáltató ellentételezésének összhangban kell állnia a személyszállítási törvény 30. §-ában és az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkében és mellékletében foglaltakkal.

A pályázati dokumentumoknak és a közszolgáltatási szerződéseknek tartalmazniuk kell, hogy a személyszállítási közszolgáltatás végzésébe milyen mértékben vonható be alvállalkozó, figyelemmel arra, hogy a személyszállítási közszolgáltatás igazgatásával és ellátásával megbízott belső szolgáltató a személyszállítási közszolgáltatás több mint 50%-át köteles maga nyújtani. Az a közszolgáltatási szerződés, amely egyidejűleg rendelkezik a személyszállítási közszolgáltatás megtervezéséről, felépítéséről és működtetéséről, teljes alvállalkozói bevonást engedhet a személyszállítási közszolgáltatások működtetésére.

A támogatásból beszerzett tárgyi eszköz rendeltetésében az amortizációs időszak végéig változás nem történhet, használatából bármely szervezetnek az uniós állami támogatási szabályokkal összeegyeztethetetlen gazdasági előnye nem származhat.

Szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén:

A szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 45. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A szennyezett terület szennyeződésmentesítéséhez nyújtott beruházási támogatás környezeti károk (pl. a talaj, a felszíni vagy felszín alatti vizek károsodása) helyreállításához nyújtható. A szennyező fizet elvvel összhangban támogatás akkor nyújtható, ha - az uniós környezetvédelmi felelősségi szabályok sérelme nélkül - a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 101. §-a alapján nem állapítható meg a szennyezésért felelős személy kiléte vagy az nem kötelezhető a költségek viselésére. A támogatás a helyreállítási vagy szennyezés-mentesítési munkák elvégzéséért felelős személy részére nyújtható.

10.TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Tájékoztatjuk, hogy a támogatási kérelmek elbírálásához felhasználjuk az Önről a közhiteles adatbázisokban elérhető adatokat.

10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) előírásából fakadó kötelezettségek

A támogatási kérelem benyújtásának célja, hogy Ön – sikeres elbírálás és támogatási döntés esetén – a tervezett projekt megvalósítására támogatási szerződést kössön. A támogatási kérelem feldolgozásához szükséges, hogy kezeljük azokat a személyes adatokat, amelyeket Ön a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben tüntetett fel. Az adatokat a <https://www.palyazat.gov.hu> honlapon elérhető Adatvédelmi nyilatkozatban szereplő adatkezelési célok szerint kezeljük.²⁷

Ön felelős azért, hogy – az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) előírásainak megfelelően – a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben feltüntetett további érintettek (Ön és az esetleges konzorciumi partnereinek, tulajdonosainak nevében és érdekében eljáró más személyek) személyes adatainak a kezelése és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer számára történő rendelkezésre bocsátása megfelelő joggalappal és az érintettek megfelelő tájékoztatását követően történik. Az adatkezelés jogalapját jogszabályi felhatalmazás, az érintettre vonatkozó szerződéses kötelezettség, vagy az érintett előzetes, egyértelmű, megfelelő tájékoztatáson alapuló, önkéntes és határozott hozzájárulása képezheti, amelyben félreérthetetlen hozzájárulását adja a rá vonatkozó személyes adatok meghatározott célból és körben történő kezeléséhez. Az érintettektől személyes adatai kezeléséhez általános jelleggel hozzájárulás nem kérhető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ha helyszíni szemlére kerül sor, akkor ennek keretében azt is megvizsgálhatjuk, hogy a fentieket megfelelően dokumentálták-e. Ha az adatkezelés jogszerűségével kapcsolatban a döntés-előkészítési folyamat bármely szakaszában kétség merül fel, akkor ennek vizsgálatához a releváns dokumentumokat be kell nyújtania.

10.2. További dokumentumok

A Felhívás elválaszthatatlan része az ÁÚF 21-27 c. dokumentum és az Elszámolási Útmutató, amelynek hatályos verziója megtalálható a www.palyazat.gov.hu honlapon.

Az ÁÚF 21-27 és az Elszámolási Útmutató az alábbiakról nyújt tájékoztatást:

ÁÚF 21-27:

1. Az Útmutató célja, hatálya
2. Kizáró okok listája
3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről
5. Tájékoztató támogatási okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek
11. A horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító) követelmények
12. A felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

Elszámolási Útmutató:

- I. Nemzeti Szabályozás az Elszámolható Költségekről
- II. A kifizetési kérelemben benyújtandó, elszámolható költségek valódiságát igazoló, valamint a szakmai beszámolót alátámasztó dokumentumok – „Mátrix”
- III. A kifizetési kérelemben benyújtandó alátámasztó dokumentumok hitelesítését szolgáló ellenőrzés szempontjai
- IV. Pályázati általános forgalmi adóról szóló útmutató

²⁷ Az adatkezelés jogalapja az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikk (1) bekezdés b) pontja.

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az útmutatók figyelembevételével készítsék el!

11. ÜGYFÉLSZOLGÁLATOK ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a Széchenyi Terv Plusz ügyfélszolgálatához a **06/1 896-0000** normál díjazású telefonszámon, ahol hétfőtől csütörtökig 8:30-16:00 óra között, pénteken 8:30-14:00 óra között fogadják hívását.

Kérjük, kövesse figyelemmel a felhívással kapcsolatos közleményeket a palyazat.gov.hu oldalon, ahol a Széchenyi Terv Plusz ügyfélszolgálat elektronikus elérhetőségeit is megtalálhatja!

12. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?

Kérjük, csatolja a kérelemhez az alábbiakat:

- 1) Projekt-előkészítő Tanulmány és mellékletei:
 - a) Átnézeti helyszínrajz a beruházással érintett terület lehatárolásáról a települési szövetben (térkép);
 - b) A tervezett fejlesztések helyszínrajzi bemutatása (kérjük az egyes műszaki beavatkozásokat a térképen megjelölni);
 - c) „A” főtevékenységnél Vízkáreseményeket igazoló dokumentumok (jegyzőkönyvek, határozatok, fényképek, egyéb igazoló dokumentumok) – amennyiben releváns;
 - d) Meglévő állapotot bemutató fotódokumentáció.
 - e) Kerékpárosbarát fejlesztés altevékenység megvalósítása esetén a PET 2.8. pontjában vagy a PET mellékleteként a Felhívás 2.3. IV. 4) b) pontjában hivatkozott térképi átnézeti rajz vagy nyomvonalterv
 - f) Egyéb releváns szakmai dokumentum (pl. igényfelmérést alátámasztó dokumentumok, megyei pontozási szempont által elvárt dokumentum.)
- 2) Konzorciumi együttműködési megállapodás a támogatási kérelem benyújtásához (amennyiben releváns)
- 3) Integrált Településfejlesztési Stratégia vagy településfejlesztési terv (amennyiben releváns és rendelkezésre áll).
- 4) Az A) főtevékenység esetében: TVT illetékes Szakmai Bizottságának a szakmai koncepcióra vonatkozóan kiadott előzetes szakvéleménye.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem elkészítésekor kell csatolni! A támogatást igénylő adatait tartalmazó *Nyilatkozat* c. dokumentum példányát pedig a támogatási kérelem véglegesítése és lezárása után az elektronikus kitöltő program fogja generálni, így az a csatolandó mellékletek között nem került felsorolásra. A Nyilatkozat aláírását és elküldését, továbbá támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának folyamatát az „ÁÚF 21-27” 3. pontja tartalmazza.

12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási szerződés megkötése során csatolni szükséges.

1. a kedvezményezett nevében aláíró személy vagy személyek - a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével - pénzügyi intézmény által igazolt, ügyvéd által ellenjegyzett vagy közjegyző által hitelesített aláírás mintáját,
2. a kedvezményezett - a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével - alapító (létesítő) okiratát vagy jogszabályban meghatározott nyilvántartásba vételét igazoló okiratát.
3. Konzorciumi megállapodás támogatásban részesített projekt megvalósítására (amennyiben releváns).

12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?

Minden olyan dokumentum, mely a támogatási kérelem benyújtásától a támogatási szerződés megkötéséig nem kerül benyújtásra és a Korm. rendelet az 1. kifizetési igénylés benyújtásáig előírja.

13. A FELHÍVÁS SZAKMAI MELLÉKLETEI

13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése

A felhívás célja integrált módon támogatni olyan infrastruktúra-fejlesztéseket, melyek a TOP Plusz gazdaságfejlesztési céljaihoz és a lakosság, kiemelten a fiatalok helyben maradásához járulnak hozzá, egyúttal a települések általános környezeti állapotát is javítják. Ezzel hozzájárulva a fenntartható fejlődés helyi feltételeinek biztosításához és a fenntartható települési térszerkezet kialakulásához, amely hozzájárul a társadalmi jóléthez azáltal, hogy a település vonzó és élhető. A felhívás komplex módon képes kezelni a települési infrastruktúra és funkció hiányok pótlását, a kármegelőzést, a környezeti károk felszámolását és a barnamezős területek újrahasznosítását, az elérhetőség és települési klíma javítását. A támogatható tevékenységek széles választékával, azok egymást erősítő, szinergikus hatásának biztosítása egy projekten belül tervezhető és megvalósítható.

Cél a települések integrált vízgazdálkodásának, benne a csapadék-vízgazdálkodási rendszerének kialakítása, fejlesztése, környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, a belterületek ár-, belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, a felszíni vizeink minőségének javítása, a további környezeti káresemények megelőzése a vizek visszatartása, ezzel a település klímaalkalmazkodási képességének növelése. A fejlesztések esetében a cél a belterületre hullott csapadékvizek és felszín alól előtörő fakadó vizek integrált szemléletű kezelése, a mikroklima és a zöldinfrastruktúra fenntartásához a csapadékvíz, használt vizek (újra)hasznosítása, a felesleges vizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól való megóvása, helyben tartáson alapuló megközelítéssel. Előnyt élveznek a természet alapú megoldások, a környezet, talaj és vízvezető rétegek vízmegtartó képességének védelme és megerősítése.

A fejlesztések tervezése során kiemelt elvárás a vizek helyben tartásának természetközeli módon való megvalósítása integrált megközelítéssel, olyan megoldások építésével, amelyek alkalmasak mind a rendkívüli áradások, felhőszakadások, belvizek és felszín alól feltörő vizek kártételei elleni védekezésre, mind a lokális vízvisszatartásra, jóléti és ökológiai célokat hasznosításokat is támogatva.

A felhívás további célja, hogy olyan, a fenntartható közlekedés feltételeit megteremtő és erősítő települési, településközi és településkörnyéki közlekedésfejlesztési intézkedések valósuljanak meg, melyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, a szén-dioxid kibocsátás csökkentéséhez, az élhető városi és települési környezet kialakulásához.

A fejlesztések megvalósítása során tekintettel kell lenni a közterületek környezettudatos, család- és klímabarát megújítására, azaz arra, hogy a beavatkozások területe alkalmas legyen a családok és a fiatalok számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez, mindeközben a fejlesztések a környezeti fenntarthatóság követelményeit szolgálják, a települési zöld környezet megteremtéséhez, ezek gazdaságos fenntartásához járulnak hozzá.

A felhívás hozzájárul a Duna Régió Stratégia alábbi fellépéseinek megvalósulásához:

- 2. pillér, KK4, 6. fellépés: ÉGHAJLATVÁLTOZÁS: Az éghajlatváltozás okozta vízminőséggel és vízmennyiséggel kapcsolatos változásokhoz való alkalmazkodással kapcsolatos intézkedések ösztönzése
- 2. pillér, KK5, 1. fellépés: A különböző veszélyekhez kapcsolódó kockázatkezelési tervek fejlesztésének és megvalósításának megfelelő támogatása
- 2. pillér, KK5, 5. fellépés: Az éghajlatváltozás regionális és helyi hatásainak előrejelzése.

13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok:

Törvények

1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről
 1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról
 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
 2000. évi C. törvény a számvitelről
 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
 2011. évi CXCV. törvény államháztartásról
 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról

Rendeletek

72/1996. (V.22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról
 232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól
 10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről
 123/1997 (VII.18.) Korm. rendelet a vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi-létesítmények védelméről
 219/2004.(VII.21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
 275/2004 (X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről
 147/2010 (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
 321/2011 (XII.21) Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
 176/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről
 314/2012. (XI. 8.) a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet a közforgalmú személyszállítási szolgáltatásokhoz kapcsolódó adatok, adatbázisok és elektronikus adatkommunikációs technológiák egységességét és átjárhatóságát biztosító műszaki és technológiai előírásokról, a központi adatbázisokról és az azokhoz kapcsolódó központi szolgáltatásokról, továbbá a működtető szervezetek kijelöléséről
 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet a kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról
 355/2017. (XI. 29.) Korm. rendelet az országos kerékpárút-törzshálózat egyes elemeinek és a főutakkal párhuzamos kerékpárutak lakott területen kívüli szakaszai kezelőjének kijelöléséről
 258/2021. (V. 20.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról
 1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról
 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

Unió jogszabályok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1058 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról
 AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
 Alapjogi Charta

Egyéb előírások

e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése
e-UT 06.03.21. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok rétegeinek követelményei
e-UT 05.02.11. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok keverékeinek követelményei
e-UT 03.01.11. Közutak tervezése
e-UT 06.03.11. Kerékpárutak, gyalogutak és járdák pályaszerkezete
e-UT 06.03.12. Kisforgalmú utak pályaszerkezetének méretezése.
e-ÚT 03.01.13. Mezőgazdasági utak tervezési előírásai (A KTSZ kiegészítése)
e-UT 02.01.21. Országos közutak keresztmetszeti forgalmának számlálása és a forgalom nagyságának meghatározása
Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez
Kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei Plusz c. útmutató
Arculati Kézikönyv Plusz c. útmutató

13.3. További mellékletek

A) Terüleetspecifikus mellékletek:

- 1) Bács-Kiskun megye (TKR standard eljárásrend)
- 2) Bács-Kiskun megye (TKR kiemelt eljárásrend)
- 3) Baranya megye
- 4) Békés megye
- 5) Borsod-Abaúj-Zemplén megye
- 6) Csongrád-Csanád megye
- 7) Fejér megye
- 8) Győr-Moson-Sopron megye
- 9) Hajdú-Bihar megye
- 10) Heves megye
- 11) Jász-Nagykun-Szolnok megye
- 12) Komárom-Esztergom megye
- 13) Pest megye
- 14) Nógrád megye
- 15) Somogy megye
- 16) Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
- 17) Vas megye
- 18) Veszprém megye
- 19) Zala megye (TKR kiemelt eljárásrend)

B) Szakmai mellékletek:

- 1) Útmutató a Projekt-előkészítő tanulmány elkészítéséhez
- 2) Konzorciumi együttműködési megállapodás minta (támogatási kérelem benyújtásához)
- 3) Konzorciumi együttműködési megállapodás minta (támogatott projektekhez)
- 4) TVT előzetes szakvélemény nyilatkozat sablon a projektterv megfeleléséről (támogatási kérelem benyújtása előtt)
- 5) TVT véleményezés sablon (1. mérföldkőhöz)
- 6) TVT véleményezés formai és tartalmi minimum követelményeinek összefoglalója
- 7) Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv alapjai (továbbiakban: ITVT)
- 8) Az ITVT elkészítése szempontjából releváns vízügyi jogszabályokban rögzített fogalmak jegyzéke
- 9) Kerékpárforgalmi hálózati terv javasolt felépítése
- 10) Útmutató a fenntartható városi mobilitási tervek (SUMP) kidolgozásához és megvalósításához (Második kiadás)
- 11) Fenntartható városi mobilitástervezés – Megrendelői útmutató
- 12) Fenntartható városi mobilitástervezés – Tervezési útmutató
- 13) Iránymutatás közúti biztonsági audit készítéséhez
- 14) Kerékpárforgalmi létesítmények mellé telepíteni javasolt és nem javasolt növények
- 15) Jelentős hiányosságok kerékpárforgalmi létesítmény fenntartása során
- 16) Segédlet a közszolgáltatások és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésének megteremtéséhez – komplex akadálymentesítés
- 17) Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében

C) Fogalomjegyzék:

Árvíz: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterület ideiglenes víz alá kerülése (előntése), kivéve a belvízből és a szennyvízrendszerekből eredő előntéseket.

Barnamezős terület: olyan földrészlet vagy földrészletek összessége - ide nem értve a mező- és erdőgazdasági területeket -, amely elsősorban ipari, kereskedelmi, közlekedési vagy honvédelmi célú felhasználást követően felhagyottá, alulhasznosítottá vagy leromlott állapotúvá vált, jellemzően környezetszennyezéssel terhelt, ugyanakkor környezeti és műszaki beavatkozással értéknövelt, fejleszthető területté alakítható.

Belvíz: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterületnek a talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező víz alá kerülése (előntése).

Burkolat-felújítás: ha teljes pálya-, vagy csak sáv szélességben hosszabb szakaszokon a kopórétteg vagy a teljes pályaszerkezet cseréje, illetve burkolat megerősítés (profilmarással, aszfaltkopó-, és kötőréteg terítéssel) valósul meg.

Depónia: A csatornák és medrek kotrása során kikerült és azok mentén elhelyezett tömörítetlen föld, tartós víztartásra alkalmatlan.

Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat: olyan eljárás, amely megakadályozza, hogy az infrastruktúra potenciális hosszú távú éghajlati hatásoknak legyen kiszolgáltatva, egyúttal biztosítja az „első az energiahatékonyság” elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a projektből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás szintje összhangban legyen a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel.

Fakadó vizes területek: felszín alatti víz (talaj-, réteg-, vagy karsztvíz) megjelenése a felszínen, valamint az árvízvédelmi töltés mentett oldalán lévő, olyan mélyfekvésű területek, amelyeken az árvízi víznyomás hatására szivárgó víz jut a felszínre és különböző nagyságú és időtartamú vízborítást okoz

Fejlesztés (új létesítmények építése, bővítés): Meglévő vizek és vízépitési létesítmények (csatornák, tározók, műtárgyak stb.) kapacitásának bővítése, növelése, illetve azon új létesítmények építése, létrehozása, amelyekkel a kívánt infrastrukturális cél elérése biztosított.

Felújítás (rekonstrukció): Műtárgyak, létesítmények, berendezések műszaki állapotának olyan mértékű javítása, hogy az jól megközelítse, elérje az azonos típusú új létesítmény műszaki állapotát. Vízépités területén egyik tipikus felújítás: a meglevő, de nem megfelelően működő, eredeti (víz jogi engedélyben megadott) teljesítőképességre bővítendő vizek és vízi-létesítmények munkái, ide értve az építmény, ill. egyéb tárgyi eszköz alkotórészeit, lényeges elemeinek részleges cseréjét, valamint a kapcsolatos műtárgyak esetleges átépítését, illetve ha szükséges, újjal való felcserélését.

Integrált településfejlesztési stratégia (ITS): a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program.

Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT): Integrált települési vízgazdálkodási terv (ITVT): A település környezeti, társadalmi és szociális, a vízzel és víz állapotokkal kapcsolatos igényeit kielégítő olyan vízgazdálkodási alapidokumentum, ami kapcsolódik a település fejlesztéséhez és amely a település hosszútávú, gazdaság- és környezettámogató, fenntartható vízgazdálkodási stratégiáját és azok alapjait egységes keretbe foglalja.

Helyi vízkár: sík- és dombvidéken, a kiépített védőművek hiányában, vagy védőművel védett, de védelmi szakasszal nem jellemezhető területeken fellépő káros vizek által okozott kártételek.

Helyi vízkárelhárítás: az árvíz-, belvízvédekezés céljából kiépített védőművek hiányában, vagy védőművel védett, de védelmi szakasszal nem jellemezhető területen fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az előntések folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornákba vezetése, a védekezésre való felkészülés és az azt követő helyreállítás.

Kerékpárosbarát: Olyan tevékenység, hely, illetve létesítmény, amely a kerékpárral közlekedők igényeit tudatosan figyelembe veszi és azok kielégítését (minősített módon) megvalósítja.

Kátyú: az útburkolaton képződő, forgalmat zavaró leggyakoribb úthiba. Az útburkolati hibák javítása nem tartozik a burkolat-felújítás körébe, mivel az az útburkolat fenntartásához kapcsolódó feladat.

Magas talajvízállású terület: az a terület, ahol a talajvíz felszíntől számított legmagasabb szintje 1,5 méter felett van.

Projektartalom: a támogatási szerződésben rögzített, vagy bármely, e rendelet alapján a támogatási kérelemben, illetve a kifizetési igénylésekben, továbbá bejelentésekben, kérelmekben a projekttel kapcsolatban szolgáltatott adat.

Támogatási kérelem: a felhívásban meghatározott alaki és formai követelményeknek megfelelő dokumentum, amely egy projekt támogatásában részesítésére irányul, és amelynek részei a projektadatlap és a mellékletek.

Településkapu: A közút lakott területre történő bevezetésénél a megváltozott forgalmi körülményre való figyelemfelhívást szolgáló – a helyszínrajzi vonalvezetés és a keresztmetszeti kialakítás megváltozásával járó – intézkedések és létesítmények összessége.

Települési zöldinfrastruktúra: jellemzően zöld- vagy vízfelülettel borított területek széles körű ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtó, stratégiaileg tervezett hálózata, amely a településtervben kerül meghatározásra, és az életminőség javítását, az egészség-, a környezet-, a természet- és a tájvédelem biztosítását szolgálja (a vízfelületi elemek miatt kék-zöld infrastruktúrának is nevezik).

Települési vízgazdálkodás: a településen lévő, onnan eredő, oda torkoló, vagy a településen átfolyó vizek, illetve az ezeken lévő közcélú vízellétesítményekkel kapcsolatos fejlesztési, fenntartási és üzemeltetési feladatok összessége.

Villámárvíz: A villámárvíz a kisvízfolyásokhoz kapcsolódó fogalom. Villámárvíz a kis, többnyire 20-30 km²-t nem meghaladó főként hegy- és dombvidéki vízgyűjtő területtel rendelkező kisvízfolyásokon keletkezhet, a rövid időtartamú, a vízgyűjtőterülethez hasonló térbeli kiterjedésű és legfeljebb 3 óra időtartamú, lokális heves csapadékokból. Elnevezésének megfelelően gyorsan, legfeljebb 6 óra alatt kialakul. Az előre jelezhetősége ezért többnyire nem megoldott, illetve arra csak on-line észlelőrendszer vagy az OMSz nagyfelbontású meteorológiai radar észleléseihez kapcsolódó figyelmeztetőrendszer működtetésével van lehetőség. Ha a kisvízfolyás valamely települést keresztez, vagy ártere érinti a település beépített területét, súlyos károkat okozhat. A települési vízgazdálkodás műszaki tervezési feladatainál villámárvizek elleni védekezéshez a külterületi, településen kívüli vízgyűjtő lefolyásainak szimulációs számítási eredményeire van szükség, mindamellett önmagában szerkezeti intézkedésekkel nem oldható meg a probléma.

Vízumunka: az a tevékenység, amelynek az a rendeltetése, hogy a víz lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrét, partját a vizek kártételeinek elhárítása, a víz hasznosítása, minőségének és mennyiségének megfigyelése, ásványi és földtani kutatások végzése, ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.

Vízilétesítmény: az a mű (egyesített rendszer esetében víziközmű), műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása — ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást —, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.

Vízkár elhárítási célú tározó:

a) árvízi tározó:

aa) záportározó: vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, kizárólag az árhullámok csúcs vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló, időszakosan vizet tartó tározó,

ab) árvízcsúcs-csökkentő tározó: a víz egy részének visszatartásával árhullámok csúcs-vízhozamainak és -vízállásainak mérséklésére szolgáló vízellétesítmény,

ac) szükségeltározó: vízfolyások mentén, árhullámok részleges visszatartására kijelölt, ideiglenes vízvisszatartást szolgáló, be- és kivezetési helyekkel ellátott terület,

ad) vésztározó: vízfolyások mentén, az árhullámok részleges visszatartására és a nagyobb károk megelőzésére töltésmegbontással — rendkívüli védekezési készség vagy veszélyhelyzet esetén — igénybe vehető terület,

b) belvítározó: a belvíz összegyűjtésére szolgáló természetes határokkal, illetve töltésekkel körülvett terület.

Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

TOP_Plusz 2.1.1-21 Pályázati összefoglaló

1. Pénzügyi feltételek:

- Támogatás formája: **Vissza nem térítendő támogatás**
- Támogatás összege: **megyéenként eltérő min. és max. támogatási összeg lehetséges a területspecifikus mellékletek szerint**
- Rendelkezésre álló keretösszeg: **90,050 Mrd**
- Támogatási előleg: **100%**
- Saját forrás szükséglet: **nincs**
- Megvalósításra rendelkezésre álló időtartam: **36 hónap**
- Pályázat benyújtása: **1. szakasz egységesen 2021.12.01. – 2022.01.14.**
További szakaszok a területspecifikus mellékletek szerint

Konzorciumi formában is van lehetőség pályázni.

2. Pályázók köre:

- Helyi önkormányzatok (GFO 321)
- Megyei önkormányzat (GFO 321)
- Helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek (GFO 322)
- Helyi nemzeti önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek (GFO 37);
- Helyi önkormányzatok társulása (GFO 327)
- Többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok (GFO 11; 572; 573; 575; 576)

Önállóan nem, konzorciumi partnerként nyújthatnak be támogatási kérelmet az alábbi szervezetek:

- a) Önkormányzati hivatal (költségvetési szerv) (GFO 325)
- b) Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 572; 573; 575; 576; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik
- c) Vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy helyi önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

Nem nyújtható támogatás:

- amely korábban **az államháztartás alrendszereiből** (pl.: Magyar Falu Program keretéből), **vagy a Strukturális Alapokból** a támogatási kérelemben tervezett tevékenység megvalósítására vonatkozóan támogatásban részesült és **annak kötelező fenntartási időszaka még nem járt le. Ez alól kivételt képez, ha a jelen Felhívásra benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul** a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával.
- **Állékonysági problémával rendelkező épület energetikai korszerűsítése.**
- **50 nm hasznos alapterület alatti épület korszerűsítésére.**

3. Támogatható tevékenységek

Önállóan támogatható tevékenységek:

Többségi önkormányzati tulajdonú épületek, valamint a megyei önkormányzat (GFO 321) kisebbségi tulajdonában álló épületek, amelyek tekintetében egyúttal az állam a további (többségi) tulajdonos vonatkozásában:

1. **Épületek energiahatékonyság-központú fejlesztése külső határoló szerkezeteik korszerűsítése által** (külső szigetelés, pince és zárófödém, padló és lábazat,

épületszerkezeti elemek vízszigetelése, rossz állapotú csatorna cseréje, külső nyílászárók cseréje, nyári, passzív hővédelem, műemléki vagy helyi védelem alatt álló épület belső oldali hőszigetelése) (Költségoptimalizált szintnek kell megfelelni)

2. **Fosszilis energiahordozó alapú hőtermelő berendezések korszerűsítése, cseréje, és/vagy a kapcsolódó fűtési és HMV rendszerek korszerűsítése** (fűtési és HMV rendszerek korszerűsítése, hőleadó berendezések cseréje, kapcsolódó kéménytechnikai fejlesztések, épületgépészeti rendszer intelligens szabályzási rendszerek kiépítése)
3. **Napkollektorok telepítése és hőközlő rendszerre kötése**
4. Maximum háztartási méretű kiserőmű (HMKE) fotovillamos rendszer kialakítása – statikai szakvélemény alapján a tetőszerkezet megerősítése
5. **Hőszivattyú rendszerek telepítése és hőközlő rendszerre kötése**
6. Fosszilis- vagy vegyes- (fosszilis és megújuló egyaránt) vagy tisztán megújuló energiaforrásokból táplálkozó **helyi közösségi fűtőműre vagy hulladékhőt hasznosító rendszerre való csatlakozás megteremtése**
7. Megyei önkormányzati konzorciumvezetői szinten összefogott és koordinált, a helyi önkormányzati konzorciumi tagok Fenntartható Energia Akciótervének **(SEAP) felülvizsgálata illetve átdolgozása Fenntartható Energia és Klíma Akciótervvé (SECAP) vagy a saját SECAP-juk kidolgozása** és/vagy a megye területén működő Helyi Fejlesztési Stratégiával rendelkező vidékfejlesztési közösségek SECAP-jainak összefogása.
8. **Városok energiahatékonyságának növelése érdekében okos hálózat (smart grid) és okos mérés (smart metering) rendszer létrehozása**

Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek.

Amennyiben az épület nem esik legalább a felhívás megjelenésekor hatályos 176/2008. (VI. 30.) Kormányrendelet az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szerinti „DD – korszerűt megközelítő” kategóriába, úgy a fenti 2., 3., 5. és 6. pontok önállóan nem támogathatók.

Ebben az esetben **van lehetőség épületegyüttes hőenergetikai rendszerének épületekre történő szétválasztására vagy egymáshoz közel eső, önálló hőenergetikai rendszerrel rendelkező épületek épületegyüttessé alakítására, ha a fejlesztés energiamegtakarítással jár.**

Továbbá:

1. Az adott épülethez kapcsolódó, már meglévő, kül- és beltéri világítási rendszerek korszerűsítése
2. Központi szellőző- és légkondicionáló rendszerek korszerűsítése

Kötelezően megvalósítandó tevékenységek:

- Akadálymentesítés – amennyiben releváns (rehabilitációs környezettervező szakmérnök bevonása szükséges)
- Szórt azbeszt mentesítése – amennyiben releváns
- Nyilvánosság biztosítása
- Képzési anyag kidolgozása és képzés tartása
- Műemléki vagy a helyi védettséget megalapozó érték megőrzése – amennyiben releváns

Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

- Szemléletformálási, tájékoztatási tevékenység.

Műszaki, szakmai elvárások:

- **Önálló energetikai rendszerrel rendelkező épület, vagy épületegyüttes** épületenergetikai korszerűsítése támogatott, illetve lehetőség van „összetett beruházás” megvalósítására is (fogalomjegyzékben meghatározottak szerint) Emellett olyan,

- meglévő épületeket és csatlakozó infrastruktúrájukat célozza a Felhívás, amelyek a nagyközönség számára látogathatóak, ezzel is elősegítve a szemléletformálást.
- Energetikai központú felmérésen és számításokon alapuló projektek kidolgozása támogatott - **energetikai felülvizsgálatokra alapozott és energetikai szakemberek dokumentált javaslataira épülő**
 - **Kizárólag az alábbi intézményeknek/funkcióknak helyt adó épületek és kapcsolódó infrastruktúrájuk energiahatékonysági fejlesztése és/vagy megújuló energia-felhasználásának növelése támogatható:**
 - a. **Alap- és középfokú, oktatási intézmények és kapcsolódó épületeik:** iskolaépület, kollégium, tornaterem, tanműhely;
 - b. **Kulturális és művészeti oktatást végző intézmények;**
 - c. **Művelődési házak, színházak, egyéb, rendszeresen használt közösségi terek;**
 - d. **Kulturális-, tudományos kiállítótermek, múzeumok, könyvtár, levéltár;**
 - e. **Klubok, foglalkoztatók;**
 - f. **Közigazgatási funkciót ellátó hivatali intézmények;**
 - g. **Idősek otthona, pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, fogyatékos személyek otthona, valamint hajléktalanok otthona;**
 - h. **Közcélú, nem professzionális sporthoz kötődő sportlétesítmények, fedett uszodák, közcélú szabadidős létesítmények;**
 - i. **TOP Plusz-3.3.2 felhívásban támogatható funkciók** (háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás; fogorvosi alapellátás; alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátás; védőnői ellátás; iskola-egészségügyi ellátás; járóbeteg-szakellátások);
 - j. **TOP Plusz-3.3.2 felhívásban támogatható funkciók** (étkeztetés; közösségi ellátások; házi segítségnyújtás támogató szolgáltatás; utcai szociális munka; nappali ellátás, család- és gyermekjóléti szolgálat/központ, gyermekek/családok átmeneti otthona);
 - k. **TOP Plusz-3.3.1 felhívásban támogatható funkciók:** bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, óvoda, óvoda-bölcsőde, mint többcélú intézmény.
 - l. **Szociális ellátórendszer keretében finanszírozott támogatott lakhatás, mint szakosított ellátási forma céljára szolgáló lakás, épület továbbá a családok átmeneti otthona és albérlők háza, szolgálati lakás.**
 - m. 100% önkormányzati tulajdonban lévő olyan épület, ami az önkormányzat igazgatási, illetve kötelezően ellátandó feladatainak helyszínéül szolgál, vagy amelyben uniós versenyjogi értelemben vett egyéb gazdasági tevékenységet nem folytatnak.
 - n. Többségi önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társasági tulajdonban lévő olyan épületet, melyben gazdasági tevékenységként közszolgáltatási szerződés alapján végzett tevékenységet folytatnak.
 - o. Önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban, illetve többségi önkormányzati tulajdonú gazdaság társaság tulajdonában álló **helyi, térségi jelentőségű gyógyfürdő.**
 - **Olyan, központi költségvetési szerv, vagy egyház általi fenntartásba, működtetésbe, vagyonkezelésbe átvett intézmény esetében, mely többségi önkormányzati tulajdonú, vagy többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság által tulajdonolt épület egy részében helyezkedik el és támogatható funkciót lát el, továbbá központi költségvetési szerv általi fenntartásba, működtetésbe, vagyonkezelésbe átvett köznevelési intézménynek helyt adó önálló épület (pl. Tankerületi Központ fenntartásában lévő iskola) esetén támogatási kérelmet csak az önkormányzat nyújthat be.**

- **Amennyiben olyan funkció is működik** az épületben, amely a felhívás keretében **nem támogatható**, a közös használatú vagy nem támogatható tevékenységeknek helyt adó helyiségek, épületrészek **költségeinek arányosítására figyelemmel kell lenni**.
- A projekt megkezdése előtt el kell készíteni az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008 (VI.30.) Kormányrendelet szerinti **hiteles energetikai tanúsítványt (HET)**
- „**Összetett**” projektek esetében, a beruházást meg kell, hogy előzze egy, a projekt teljes műszaki kiterjedésében a kiindulási állapotot lefedő, meghatározott szakember (SzÉS6, épületenergetikai szakértő) által elvégzett **épületenergetikai átvilágítás**.
- Műemléki vagy a helyi védeettséget megalapozó értékek megőrzése – műemlékvédelmi szakértő bevonása szükséges már az előkészítés során (SzÉS5)
- Világítástechnikai fejlesztés esetén SzÉS7-V vagy M-B-28 szakértő bevonása szükséges.
- **Projekt tervet kell készíteni.**
- **Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot kell végezni.** A támogatási kérelem benyújtásakor a Projekt Terv (PT) vonatkozó fejezetében részleteznie szükséges az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozását, és vizsgálatot a projekt előkészítésével párhuzamosan kell elvégeznie és annak dokumentációját az 1. mérföldkőig kell benyújtania.

3. **Elszámolható költségek:**

- Projekt előkészítés (tanulmányok, engedélyeztetési dokumentumok, közbeszerzés, projekt terv, éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat stb.)
- Beruházási költségek
 - o Átalakítás, bővítés, felújítás
 - o Új építés - csak biomassa tároláshoz, vagy alkalmazott technika védelméhez készülő fűtetlen vagy max. temperált melléképület
 - o Akadálymentesítés
 - o Eszközbeszerzés
- Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei:
 - o Műszaki ellenőr, nyilvánosság biztosítása, képzés,
- Projektmenedzsment – személyi jellegű és szakértői szolgáltatás díja
- Marketing kommunikációs szolgáltatás (kizárólag a szemléletformáláshoz kapcsolódóan!)
- **Tartalék**

A projekt tervezése és megvalósítása során az alábbi **fajlagos költségkorlátokat** szükséges figyelembe venni:

- 1) Amennyiben a projekt nem tartalmaz műemlék vagy helyi védelem alatt álló épületet, úgy **minden megkezdett 3.000.000 Ft igényelt támogatás esetén 1 CO2 egyenérték tonna ÜHG megtakarítást** szükséges vállalni.
- 2) Kizárólag műemlék vagy helyi védelem alatt álló épületeket tartalmazó projekt esetén **minden megkezdett 3.500.000 Ft igényelt támogatás esetén 1 CO2 egyenérték tonna ÜHG megtakarítást** szükséges vállalni.
- 3) Amennyiben a projekt vegyesen tartalmaz műemlék vagy helyi védett és nem műemlék vagy nem helyi védett épületeket is, úgy az energetikai mellékletben meghatározott **számított (súlyozott) értékkel szükséges az 1 CO2 egyenérték (t) ÜHG megtakarítást vállalni.**

Az 1)-3) pontok nem alkalmazandók 10 000 fő feletti városok esetén a távhőszolgáltatói működési engedéllyel rendelkező távhőszolgáltató által működtetett távhőrendszeren lévő távfűtött épületek korszerűsítésére.

- 4) Napelemes rendszer telepítése esetén **400.000 Ft/kW** maximális nettó elszámolható beruházási költség támogatható. Műemlék vagy helyi védelem alatt álló épületek

esetében, amennyiben a védett jelleg igazoltan speciális megoldásokat igényel **450.000 Ft/kW**.

- 5) **Napkollektoros rendszer** esetében az abszorber felületre vetített nettó elszámolható beruházási költség nem haladhatja meg a **270.000 Ft/nm értéket**.
- 6) **Szilárd biomassa kazán beépítése** esetében, a kazántelesítményre vetített nettó elszámolható beruházási költség nem haladja meg a **150.000 Ft/kW értéket**.
- 7) Hőszivattyú rendszerek alkalmazása esetén a hőtermelő teljesítményre vetített maximális elszámolható fajlagos nettó beruházási költség nem haladhatja meg:
 - földhő-víz hőszivattyús rendszer esetén a 325.000 Ft/kW értéket,
 - víz-víz hőszivattyús rendszer esetén a 225.000 Ft/kW értéket,
 - levegő-víz hőszivattyús rendszer esetén a 185.000 Ft/kW értéket.

A következő költségtypusok átalány alapján elszámolható költségek, átalány mértéke 7%:

- 1) **Projekt-előkészítés költségei** c. költségkategória alábbi költségtypusai:
 - Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költségei c. költségtypus
 - Egyéb projekt előkészítéshez kapcsolódó költség c. költségtypus
- 2) **Projektmenedzsment költség** c. költségkategória összes költségtypusa

A számított költségek teljesítését nem szükséges pénzügyi bizonylatokkal alátámasztani.

Költségtypus	Maximális mértéke az összes elszámolható összköltségre vetítve (%)
Közbeszerzési eljárások lefolytatása	1,00 %
Műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit	1,00 %
Tartalék	5,00 %

A meghatározott korlátok módosíthatók, de a közbeszerzés + műszak ellenőr együttesen nem haladhatja meg a 2 %-ot.

Szemléletformálás, képzéshez kapcsolódó költségek max. 2%, de max. nettó 1,5 M

4. Egyéb fontos információ:

- **TSZ hatálybalépést követő 18 hónap alatt kell elkészülnie (1. mérföldköre)**
 - **Teljes műszaki dokumentáció** az összes érintett tevékenységre vonatkozóan és **Építési engedélyek** vagy tervezői nyilatkozatok
 - **Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat** teljes dokumentációja
 - Szemléletformáló program, és képzés tartalmának bemutatása
 - Műszaki és horizontális feltételeknek való megfelelés igazolása

Megvalósításra vonatkozó dátumok: Legfeljebb 36 hónap.

Kiválasztási eljárásrend: Standard és kiemelt eljárásrendben is születik döntés

5. Csatolandó mellékletek:

- **Nyilatkozat támogatott funkciók igazolására**
- **Projekt terv** és mellékletei
- **Épületenergetikai melléklet** (számítás és tanúsítványok, jelenlegi állapot tanúsítvány és köztes valamint tervezett állapotra vonatkozó számítások)
- **Tervezői költségbecslés az építési költségek alátámasztására**
- Ha tartalmaz nem elszámolható költséget a projekt akkor nyilatkozat szükséges az önerő rendelkezésre állásáról

